

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız!

Dergimizin bir sayısını daha sizlere sunmanın heyecanı içindeyiz.

Sevgili okuyucularımız, nihayet Türkiye sandığa gitti ve bir seçim dönemini daha geride bıraktık. 31 Mart'ta yapılan yerel yönetimler seçiminde ilginç sonuçlar çıktı. Ak Parti ve MHP'nin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı %52, CHP ve İYİ partinin oluşturduğu Millet İttifakı ise %37,6 oranında oy aldı. Ak Parti 15 inci defa sandıktan birinci parti çıkarken, Ankara ve İstanbul Belediye Başkanlıkları CHP'ne geçti. Ancak, Ak Parti'nin tam kanunsuzluk gerekçesiyle İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı için yaptığı itiraz, Yüksek Seçim Kurulu tarafından incelemeye alındı. Seçim sonuçlarının ve YSK'nun vereceği kararın ülkemize hayırlı sonuçlar getirmesini temenni ediyoruz.

Sevgili okuyucularımız, Cumhurbaşkanı Erdoğan, seçim atmosferinde yükselen rekabetin toplumumuzun hem sosyolojisinde hem de ekonomisinde gerilimlere sebep olduğunu, milletimizin sandıkların kapanmasıyla beraber bu dönemi geride bıraktığını, önümüzde 4,5 yıllık dönemin bulunduğunu, bu dönemin en verimli bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini, ekonomi ve güvenlik başta olmak üzere asıl gündemimize odaklanmanın şart olduğunu ifade etti.

Sevgili okuyucularımız, ekonomiyle ilgili gündemimizi oluşturan önemli gelişmeleri sizlere sunmak isteriz.

*Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, bankacılıktan yargıya, vergiden enflasyonla mücadeleyle kadar bir çok alanda atılacak adımları içeren ekonomik reform paketini açıkladı.

*IMF ve Dünya Bankası bahar toplantılarına katılmak üzere Washington'da bulunan ve yatırımcılarla çeşitli görüşmeler yapan Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Türkiye'nin IMF'ye ihtiyacı olmadığını açıkladı.

*Gıda fiyatlarındaki artışın etkisiyle Mart ayında aylık enflasyon %1,03 ile beklentilerin üzerinde artarken, yıllık enflasyon geçen aya göre çok değişmeyerek %19,7 oldu.

*İşsizlik oranı ocak döneminde %14,7 oranı ile Mart 2009'dan sonra en yüksek seviyeye çıkarken, 2019'un ilk iki ayında Türkiye'ye gelen turist sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %7,4 artarak, 2,9 milyondan 3,2 milyona yükseldi.

*45 saatte tamamlanması beklenen, Atatürk Havalimanından İstanbul Havalimanına taşıma, planlanandan 13 saat önce gerçekleştirildi.

Sevgili okuyucularımız, dış dünyayı da ilgilendiren önemli gelişmeleri de sizlerle paylaşmak isteriz.

*ABD Başkanı Trump, Ortadoğu barışını dinamitleme potansiyeli taşıyan bir adım daha attı. Trump, İsrail işgali altında bulunan Suriye toprağı Golan Tepeleri üzerinde Tel Aviv yönetiminin hakimiyetini tanıyan Kararnameyi imzaladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan karara sert tepki gösterirken, BM İnsan Hakları Konseyi bu işgale karşı çıkan karar tasarısını kabule etti.

*Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Rusya Devlet Başkanı Putin Moskova'da bir araya gelirken, görüşmede Rusya'dan S-400 füzelerinin alımı konusunda geri adım atılmayacağı mesajı verildi.

*24 Nisan öncesi 1915 olaylarını Ermeni soykırımı olarak kabul ettirmek isteyen çevreler harekete geçerken, Ankara'dan sert tepkiler geldi. 24 Nisan'ın anma günü ilen eden Fransa'ya, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "Kendi tarihine baksın" dedi.

Gelecek sayıda görüşmek üzere, mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Memur Belediye Başkan Yardımcılığı	M. Lamih ÇELİK	3
Arazi ve Arsa Düzenlemesi (Parselasyon) İşleminin, Ayırma/Birleştirme İşlemine Göre Avantajları	Suat ŞİMŞEK	17
Belediye Başkanının Özlük ve Mali Hakları	Mustafa Dönmez	22
Muhtarların Görev ve Sorumlulukları: Belediye ile İlişkileri	Cem KASAPÖĞLU	32
İhale Sözleşmelerinin Devri ve Bundan Doğan Yasaklılık	Av. Atilla İNAN	43
Taşınır Devir İşlemlerinin Genel Çerçevesi ve Taşit ve İş Makinelerinin Devrinde Özellik Arz Eden Durumlar	Ali AYYILDIZ	48
Haklarında Kamu Davası Açılmış Gerçek ve Tüzel Kişiler ile Ortağı Olduğu Şirketlerin Kamu İdarelerinin İhalelerine Katılması Durumunda Yapılması Gerekenler	Volkan İMAN	53
16 Mart 2019 Tarihli Kamu İhale Mevzuatındaki Değişiklikler	Mustafa SÖKMEN	60
T.C. Sayıştay Başkanlığının 2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Ortaya Koyduğu Hususlar Üzerine Değerlendirme	Haluk NALÇAKAR	67
Belediye Şirketlerinin Finansal Tablolarını BOBİ FRS'ye Göre Düzenleme Yükümlülüğü	Mustafa YAVUZ	81
Memurlar Tarafından Fazla Çalışma Karşılığı Hak Kazanılan İzinler, Ertesi Yıl Kullanılabilir Mi?	Oktay ÇAMDELEN	88
Sözleşme Tamamlandıktan Sonra, Teknik Şartnameye Aykırılıktan Dolayı Geçmişe Yönelik Ceza Kesintisi Yapılabilirliği Mümkün Müdür?	Av. Necati TORUN	93
Karapara ve Kayıtdışı Ekonomi İlişkisi	Ufuk ÜNLÜ	98
Tarım Ürünleri Ticaretinde Belediyelerin Denetim Yetkisi	Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR	104
Jeotermal Sondaj Faaliyetlerinde Çed Gerekli Değildir Kararının İptali Durumunda Bu Karara Dayanılarak Açılan Jeotermal Sondaj Kuyuları Ne Olur? Arama Ruhsat Sahipleri Bu Kuyulara Dayanarak İşletme Ruhsatı Talep Edebilir Mi?	Hamdi ÇİYİLTEPE	112
Yapım İşlerinde İş Artış Oranından Fazla İmalat Bedeli Ödenebilir Mi?	Gürkan GÜVEN	118
Mevzuat Fihristi		124
Yargı Kararları		128
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		142
Soru - Cevap		143

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	146
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	147
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	147
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	148
BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	148
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	149
İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	149
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİF	149
ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ	150
2019 YILI ASGARİ GECİM İNDİRİMİ	150
5326 SAYILI KABAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	151
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	153
4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR	154
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARI PARA CEZALARI	157
KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	158
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKI PARASAL LİMİTLER	159
YURTIÇI HARCIRLAHLAR	160
BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	162
DEĞERLİ KAĞITLAR	163
AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR	163
GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	164
HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜSTEMİLATI DİŞİNDE KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	164

BASIT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	164
ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	164
YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	164
GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	165
ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	165
İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI	165
MEMUR ÖDEMELERİNDE YAPILAN KESİNTİLER	166
DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ	167
MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	168
DEVLET MEMURLARINDA KURUM DİŞİNDEN VEKALETTE ÜCRET	168
KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	169
3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARI PARA CEZALARI	170
DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	173
5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	175
7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	175
VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	176
SULAR HAKKINDA KANUN	178
TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTULACAKLARI PARA LİMİTİ	178
CEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	179
KİK ESİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	180
6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARI PARA CEZALARI İLİŞİLİ BİLGİLER	182
4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	186
4301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	188
1593 SAYILI UMUMİ HİFZISSİHHA KANUNU	188
YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BITİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI	189
PARASAL SINIRLAR	190

M. Lamih ÇELİK

*Sanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı*

MEMUR BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILIĞI

1. GİRİŞ

Yerel Yönetim reformu kapsamında 2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2012 tarihli 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile belediye başkanlığı mevzuatı büyük ölçüde yenilenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 37 nci maddesinde idarenin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisi olarak belediye başkanıdır. Belediye Kanunu 33/2 bendindeki “Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, belediye başkanının görevlendireceği başkan yardımcısı veya encümen üyesi, encümene başkanlık eder”¹ ifadesinden hiyerarşik olarak

1 5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 nci maddesinin son cümlesinde, “Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir. Ayrıca İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 5272 sayılı Kanunun uygulanmasında çıkacak tereddütleri gidermek üzere Türkiye genelinde bütün belediyelere gönderdiği 31.12.2004 tarihli 2004/160 sayılı genelgesinde “Encümene memur olarak atanmış belediye başkan yardımcısının başkanlık etmesi halinde, memur üyeler gibi ücretin yarısı ödenecektir.”

başkandan sonra belediye başkan yardımcılarının geldiği anlaşılmaktadır. İdare hukuku esaslarınca belediye başkan yardımcılarının iş yapabilmesi için başkanın yetki devretmesi yeterlidir. Belediye Kanununun “Yetki Devri” başlıklı 44 üncü maddesine göre “Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.” uygulamada bunun karşılığı başkan yardımcılarının kendilerine ait ayrı bir idari teşkilatı ve personeli yoktur. Çünkü kadro, idari bir kademe değil bir geçiş kademesi olarak değerlendirilmektedir.

Büyükşehir Belediyelerinde belediye başkan yardımcılığı kadrosu yeni mevzuatta yine ön görülmemiştir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinde yer alan düzenlemede sadece kadro bilgisine yer verilmiştir.

denilmektedir. Bu duruma herhangi bir istisna getirilmemiştir. Bu nedenle Belediye Encümeninin memur üyelerine başkanlığa vekalet etse dahi huzur hakkı tutarların yarısının ödenmesi gerekmektedir. (Sayıştay 6.dairesinin 27.02.2014 tarih ve 70 nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=20033>)

Ancak düzenleme, belediye başkan yardımcılarının görevleri, özlük hakları gibi konulara yer verilmemiştir. Kadronun görevlerinin, zaten başkanın vereceği görevlerle şekilleneceği diğer mevzuların da 657 sayılı DMK ile veya norm kadro düzenlemeleriyle destekleneceği düşünülmüştür. Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi gereğince atama veya görevlendirmede Belediye meclisinin söz konusu atamayı onaylama ya da reddetme gibi bir yetkisinin olmayıp sadece bilgi vermek amacıyla meclise sunması yeterli görülmüştür.

Belediye başkan yardımcılığı ile ilgili olan Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 7 nci fıkrası; *“Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan Belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; Belediye Başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000’e kadar olan Belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan Belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan Belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir.”* şeklindedir. Buna göre; memur statüsünden atama yoluyla belediye başkan yardımcılığı ve belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilme yoluyla belediye başkan yardımcılığı mümkündür. Biz bu çalışmada memur statüsünde olan belediye başkan yardımcılığını ele alacağız.

a-Kadro sayıları

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin 1 ve 2 nci fıkraları sırasıyla “Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, bu ilke ve standartlar çerçevesinde Belediye meclisi kararıyla belirlenir.” “Belediye personeli, Belediye Başkanı tarafından atanır. Birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda Belediye meclisinin bilgisine sunulur.” şeklinde düzenlenmiştir. Buna dayalı olarak 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin ekinde yer alan normlarla sınırlı olmak üzere memurlar arasından belediye başkan yardımcısı atanabilir. 10.04.2014 tarihli ve 28968 sayılı Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelikte Belediyeler, “büyükşehir (A), il (B), büyükşehir ilçe ve belde (C), ilçe ve belde (D)” olmak üzere 4 ayrı ana kategoriye, her ana kategori de kendi içerisinde nüfusuna göre alt gruplara ayrılmıştır.

Yönetmeliğe göre, belediye başkan yardımcılığının nüfusa göre ihdas edilen kadro adetleri de şöyledir;

(B) GRUBU: İL BELEDİYELERİ		(C) GRUBU: BÜYÜKŞEHİR İLÇE BELEDİYELERİ		(D) GRUBU: İLÇE VE BELDE BELEDİYELERİ	
Nüfus	Kadro sayısı	Nüfus	Kadro sayısı	Nüfus	Kadro sayısı
0-49.999	1	0-9.999	Yok	0-7.499	Yok
		10.000-49.999	1	7.500-49.999	1
50.000-99.999	2	50.000-99.999	2	50.000-99.999	2
100.000-249.999	3	100.000-249.999	3	100.000 ve üstü	3
250.000 ve üstü	4	250.000-499.999	4		
		500.000 ve üstü	5		

Nüfus tek kriter olmayıp Yönetmelik, belediyeleri merkezi konumda olmak veya sanayi, ticaret ve turizm niteliklerinden birini taşıması durumunda bir üste; iki ya da daha çok özelliğe sahip olması durumunda ise daha üstteki nüfus gruplarına yükseltilmesini ön görmüştür

Belirlenen bu normları aşmamak üzere belediye başkan yardımcısı kadroları, il belediyelerinde tüm alt gruplarda; büyükşehir ilçe belediyelerinde C2 alt grubundan başlamak üzere; ilçe ve belde belediyelerinde ise D4 alt grubundan başlamak üzere belediye meclisi tarafından ihdas edilebilmektedir. Bu da C1, D1, D2, D3 alt gruplarında ve bu alt gruplara ait norm kadro standartları cetvellerinde başkan yardımcısı kadro unvanı öngörülmediğinden bu kadro unvanının ihdas edilmesinin ve kullanılmasının mümkün olmadığını gösterir

b-Kadroya atanma şartları

Norm Kadro Yönetmeliğinde bu kadronun 657 sayılı DMK'na tabi memur unvanı "Belediye Başkan Yardımcısı", sınıfı "G1H", en üst derecesi "1", en alt derecesi "1" olarak belirlenmiştir.

Başkan yardımcılardan memur statüsünde olanların mali ve sosyal hakları da 657 sayılı DMK çerçevesindeki esas ve usullere göre belirlenmektedir.

68/B maddesine göre 4 yıllık fakülte mezunu olanlar için en az 10 yıl, iki yıllık yüksek okul mezunu olanlar için ise en az 12 yıl hizmetinin olması gerekir.

Bu açıdan başkan yardımcısı kadrolarına yapılan atamalarda eğitim düzeyinin ve tecrübenin önemsendiği görülmektedir.

9 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 703 sayılı KHK ile, 657'nin 68/B bendine şu fıkra eklenmiştir: "Cumhurbaş-

kanı onayıyla yapılan atamalarda Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır." Buna göre daire başkanı veya buna denk kadrolara atamada 5 yıllık süre aranacaktır. Peki belediye başkan yardımcısı kadrosu daire başkanı kadrosuna denk midir?

Devlet Personel Başkanlığının 16/03/2010 tarih ve 4504 sayılı Görüşü;

Özü: İlçe Belediyesindeki "başkan yardımcılığı"nın "daire başkanlığı"na eşdeğer olup olmadığına ilişkin.

"Büyükşehir Belediyeleri sınırları içerisinde yer alan İlçe Belediyesindeki İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün bağlı olduğu "başkan yardımcılığı"nın "daire başkanlığı"na eşdeğer olup olmadığına ilişkin olarak görüş bildirilmesi istenilmiştir. 15/03/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelik ile 04/07/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahallî İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 4'üncü maddelerinde yer alan tanımlarda da açıkça belirtildiği üzere, **aynı düzeyde (eşdeğer) görev, kurumların hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterebilecekleri görevleri ifade etmektedir.** Görüleceği üzere, karşılaştırılması (kıyaslanması) istenilen görevlerin bir-

biriyle eşdeğer olabilmesi için öncelikle;

- 1) Aynı grupta ve aynı hiyerarşi içerisinde yer alması,
- 2) Aynı makama karşı sorumlu olunması (bağlı bulunulması),
- 3) Aynı hukuki statüye sahip bulunulması,
- 4) Görev, yetki ve sorumluluklarının aynı veya benzer olması,
- 5) Bahsedilen görevlere atanabilmek için gerekli nitelik ve şartların aynı veya benzer olması,
- 6) Atama veya görevlendirme yapmaya yetkili makamın aynı olması,
- 7) Atama veya görevlendirme usulünün aynı olması, gerekmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve bu Kanunlar uyarınca hazırlanarak 22/02/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik ve ekleri ile Başkanlığımızın da görüşleri alınarak İçişleri Bakanlığı’nca hazırlanmış bulunan Mahalli İdarelerce Yürürlüğe Konulacak Sicil Amirleri Yönetmelik Taslağı ve ekleri incelendiğinde ise;

- Belediyelerin, hukuki durum ve konumları ile hizmet özelliklerine göre büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri, büyükşehir sınırları içinde bulunan ilçe ve ilk kademe belediyeleri, ilçe ve belde belediyeleri olmak üzere dört ana gruba, her ana grubun da nüfusuna göre alt gruplara ayrıldığı,
- Daire başkanlığının sadece büyükşehir belediyelerinde, başkan yardımcılığının da il belediyeleri ile büyükşehir sınırları içinde bulunan ilçe ve ilk kademe belediyelerinde yer alan

bir hiyerarşik kademe olduğu, anlaşılmaktadır.

Anlaşılabacağı gibi, ilgi yazıda büyükşehir belediyelerinin idari yapılanması içerisinde yer alan daire başkanlığı ile büyükşehir belediyelerinin idari yapılanması içerisinde yer almayan (büyükşehir sınırları içindeki ilçe belediyelerinin idari yapılanmasında yer alan) başkan yardımcılığının karşılaştırılması istenilmektedir. Özetleyecek olur isek, farklı grupta yer alan belediyelerin aynı hiyerarşi içerisinde bulunmayan idari kademelerinin kıyaslanması söz konusudur. Ayrıca, yine yapılan incelemede; Daire başkanlarının büyükşehir belediyesi genel sekreterlerine, başkan yardımcılarının ilçe belediye başkanına karşı sorumlu olduğu, Büyükşehir belediyelerinin bünyesinde bulunan daire başkanlarının, imar ve şehircilik gibi belli bir görev ve hizmetin yürütülmesinden sorumlu olan hizmet birimlerinin başı, ilçe belediyelerinin başkan yardımcılarının ise, kendilerine bağlı hizmet birimlerinin koordinasyon makamı olduğu, Daire başkanlarının, büyükşehir belediye başkanları tarafından **atandığı**, başkan yardımcılarının, ilçe belediye başkanı tarafından, memur statüsünde olmayanlar da dahil ilçe belediye meclisi üyeleri arasından **görevlendirildiği**, bu şekilde görevlendirmenin memuriyete geçiş, sözleşmeli veya işçi statüsünde çalışma dahil ilgililer açısından herhangi bir hak teşkil etmediği ve görevlendirmenin ilçe belediye meclisinin görev süresini aşamayacağı, Daire Başkanı olarak atanacakların, kamu kurum ve kuruluşlarında en az (10) yıl hizmetinin olması gerekirken, başkan yardımcısı olarak görevlendirilecekler için böyle bir hizmet ve süre kısıtlamasının bulunmadığı, görülmektedir. Yukarıda yapılan tespit ve açıklamaların ışığında, Büyükşehir Belediyeleri sınırları içerisinde yer alan İlçe Belediyesindeki İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün bağlı olduğu “başkan yardımcılığı”nın

Büyükşehir Belediyeleri bünyesinde yer alan “daire başkanlığı”na eşdeğer olmadığı değerlendirilmektedir.” Görüldüğü üzere devlet personel başkanlığı görüşüne göre başkan yardımcılığı daire başkanına denk olmadığından 10 yıllık süre aranacaktır.

Belediye başkan yardımcılığı, 04.7.2009 tarih 27278 sayılı Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte sınava tabi kadrolar arasında gösterilmemektedir. Bu nedenle norm kadro olarak belediye başkan yardımcılığı kadrosu kadar memurlar arasından belediye başkan yardımcılığı kadrosuna atama yapılabilir.

“Belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri; norm kadro standartları cetvellerinde yer alan Belediye Başkan Yardımcısı kadroları, 1’inci dereceli kadrolar olduğundan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68/B maddesinde belirtilen atanma şartlarını taşımayan bir memurun 1’inci kadro dereceli Belediye Başkan Yardımcısı kadrosuna atanması ve bu kadronun sosyal ve mali haklarını alması mümkün değildir. (Sayıştay 6.dairesinin 13.05.2014 tarih ve 106 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=22844>)

“Başkan yardımcılığında Yönetmeliğin 20/c maddesine uygun olarak 6 aydan fazla çalışmıştır, ancak 30.05.2011 tarihli Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi önlisans (iki yıllık) diplomasına sahiptir. Yönetmeliğin 20/c maddesinde, “Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde, en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan “yönetim”, “araştırma, planlama” ve “hukuk” hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilir.” denildiğinden ve Yönetmeliğin 5. maddesinde müdürlüğe atanmak için “fakül-

te veya en az dört yıllık yükseköğretim mezunu olmak,” şartı istendiğinden, iki yıllık yükseköğretim (ön lisans) mezunu olan ...’in Müdürlük kadrosuna atanması mümkün olmayıp ancak şef kadrosuna atanabilecektir. (Sayıştay temyiz kurulunun 17.01.2018 tarih ve 43989 nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/?krr=15122>)

“Belediyesinin 2015 yılı nüfusu Ocak ayında 182.213, Aralık ayında 183.932 kişi olarak ifade edilmiştir. Büyükşehirlerin merkez ilçelerinin nüfusları özel hizmet tazminatının hesaplanmasında farklılık arz etmektedir. Belediyesinde Başkan Yardımcılarının özel hizmet tazminatı hesaplanırken nüfusu 250.000 ve üstü olan Büyükşehirlerin merkez ilçelerinin başkan yardımcılığı için öngörülen özel hizmet tazminatından (%20 0) hesaplanmıştır. HalbukiBelediyesinin 2015 yılı nüfusu 250.000’nin altında olduğu için başkan yardımcılarının özel hizmet tazminatı Diğer İl ve Büyükşehirlerin Merkez İlçelerinin Belediye Başkan Yardımcıları için öngörülen (%175) özel hizmet tazminatından hesaplanması gerekir.” (Sayıştay 6.dairesinin 23.2.2017.2017 tarih ve 433 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=24481>)

“666 sayılı Kamu Görevlilerin Mali Haklarının Düzenlenmesi amacıyla bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnemeye ekli 1 sayılı cetvelin “f” bölümü uyarınca, büyükşehirlerin merkez ilçelerinin belediye başkan yardımcılığı %180 oranı üzerinden ek ödeme alabileceklerdir. 6360 sayılı Kanun’un 1 inci maddesi ile Balıkesir ilinde büyükşehir belediyesi kurulmuş ve il mülki sınırları büyükşehir belediyelerinin sınırı olarak belirlenmiştir. Yine aynı Kanun ile Büyükşehir Belediyeleri Kanununda yer alan ilk kademe belediyeleri ibaresi kanun metninden çıkarılmıştır.

Zira, bu kanun ile artık büyükşehir belediyelerinin sınırı il mülki sınırları olarak kabul edilmeye başlanıldığından ilk kademe belediye kavramının hukuki bir geçerliliği kalmamıştır. Bu kanunun yürürlüğe girmesi ile artık Büyükşehir belediyelerinde merkez ilçe kavramı da ortadan kalkmıştır. (Sayıştay 7.dairesinin 18.10.2016 tarih ve 130 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=21939>)

“1’nci kadro dereceli büyükşehir belediyesi sınırları içersinde yer alan ilçe belediye başkan yardımcılara; 3000 puan üzerinden ek gösterge, % 175 oranında özel hizmet tazminatı ve % 180 oranında ek ödeme verilmesi gerekir. (Sayıştay 7.dairesinin 11.10.2018 tarih ve 277 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=28120>)

“Belediye başkan yardımcısının Belediye temsilen temyiz başvurusunda bulunup bulunamayacağı konusunda “Mahkemelerde Belediyeyi ancak Belediye Başkanı veya baroya kayıtlı bir avukatın temsil edebileceği, bu nedenle kendisine yetki verilmiş bir avukat olmayan belediye başkan yardımcısının Belediyeyi temsil edemeyeceği” hükmüne varılmıştır. (Sayıştay Temyiz Kurul Kararı K. 39009 T. 13.5.2014)

(11.05.2006 tarih ve 26165 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 160 seri nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinin “C-II Sayılı Cetvele İlişkin Açıklamalar” Bölümünün 5-a,b,c,d,e,f fıkralarında konuya ilişkin açıklamalar yapılmış ve Tebliğde kadro şartı arandığına ilişkin bir belirleme de yapılmamıştır.Bu itibarla, Genel İdari Hizmetler kadrosunda olmasına rağmen, mühendis kariyerini haiz olduğu ve büyük yatırım projelerinde çalıştığı Belediye Başkanınca da onaylandığı anlaşılan, Belediye Başkan Yardımcısı’ye, Bakanlar Kurulu Kararının, Özel Hizmet Tazminatı başlıklı, II Sayılı

Cetvel (E) “Teknik Hizmetler” bölümünün 5’nci fıkrasında öngörülen % 20 oranında ek özel hizmet tazminatı verilmesinde mevzuata aykırılık olmadığına, (Sayıştay 7.dairesinin 22.10.2015 tarih ve 48nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=10957>)

659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, hukuk hizmetlerinin istihdam edilen avukatlar tarafından yerine getirilmesini öngörmekte, 146’ncı maddesinde ise avukatlık ücretinin avukata ait olduğu belirtilmektedir. Ayrıca Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 7-a/3 maddesinde, teknik öğrenim gerektiren müdürlüklere atanabilmek için; yükseköğretim kurumlarının, kadronun görev alanı ile ilgili eğitim ve öğretimde bulunan en az dört yıllık bölümlerinden mezun olmak gerektiği ifade edilmiştir. Söz konusu mevzuat hükümlerine göre, Hukuk İşleri Müdürlüğü görevini tedviren yürüten ve avukat olmayan başkan yardımcısına avukatlık vekâlet ücreti ödenmesi mümkün değildir. (Sayıştay 6.dairesinin 24.12.2013 tarih ve 38 nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=18501>)

c-Başkan Yardımcısının Görev Değişikliğinde Başkanın Serbestiyeti Var mıdır?

Özeti: Dava konusu görevlendirme işleminin belediye başkanının yetkisi içinde ve hizmetin etkin ve verimli yürütülmesi amacıyla tesis edildiği sonucuna ulaşıldığından, anılan işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı hk.

Bayburt Belediye Başkanlığı’nda başkan yardımcısı olarak görev yapan davacının Araştırma, Planlama ve Koordinasyondan sorumlu başkan yardımcısı olarak görevlendirilmesine ilişkin 27.7.2004 tarihli işlemin iptali istemiyle açtığı davanın; Belediye Kanununun 38. maddesinde, belediye başka-

nının görev ve yetkilerinin neler olduğunun sayma yoluyla belirtildiği, anılan Kanunun 42. maddesinde de, belediye başkanının, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebileceği hükmü getirildiği; belediye başkanının sözü edilen görev ve yetkilerini hangi yöneticiye devredeceği ve görev dağılımının nasıl olacağı konusunda yargı kararı ile zorlanmasına olanak bulunmadığı; dosyadaki belgelerin incelenmesinden, dava konusu görevlendirme işleminin belediye başkanının yetkisi içinde ve hizmetin etkin ve verimli yürütülmesi amacıyla tesis edildiği sonucuna ulaşıldığından, anılan işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle reddi yolunda Trabzon İdare Mahkemesince verilen 17.3.2005 günlü, E:2004/1214, K:2005/272 sayılı kararın, onanmasına karar verildi. (*Danıştay 5. D. E.2005/4467, K.2007/76, T. 24.1.2007*)

d-Belediye Başkan Yardımcısı kadrosundan sınavsız müdür kadrosuna atanabilme şartları

Devlet personel başkanlığının 22/08/2008-164 sayılı görüşü; “

“Belediye Başkan Yardımcısı” kadrosundan “İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü” unvanlı kadroya atanmanın görevde yükselme mahiyetinde bir atama olarak değerlendirilmemesi sebebiyle; adı geçen Personelin, halen “Belediye Başkan Yardımcısı” kadrosunda asaleten görev yapıyor olması ve mevzuatta aranan diğer şartları taşıması kaydıyla, “İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü” kadrosuna görevde yükselme eğitimi ve sınavına tabi tutulmadan naklen atanmasının Kurumunuzun takdirinde bulunduğu mütalaa edilmektedir”

7.5.2014 ve 28993 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yönetmelik değişikliği ile madde “Bu Yönetmelik kapsamı dışında

bulunan daha üst görevlerde, en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan “yönetim”, (Değişik ibare:RG-7/5/2014-28993) “araştırma, planlama ve savunma hizmetleri” (Mülga ibare:RG-7/5/2014-28993) (...) hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilir. Bu Yönetmelik kapsamındaki diğer kadrolara sınavsız atanmak için altı ay çalışmış olmak şartı aranmaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yukarıda zikredilen mevzuat hükümlerinde, hangi kadrolara hangi şartlarda sınavsız atama yapılacağı açıkça belirtilmiştir. Buna göre belirli yönetim kadrolarına, Yönetmelik kapsamında olmayan üst görevlerde en az 6 ay çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, sınavsız atanabileceklerdir.

“2015 tarihinde Belediyesinde belediye başkan yardımcısı olarak,2015 tarihinde ise Büyükşehir Belediyesinde şube müdürü olarak atanmıştır. Her ne kadar belediye başkan yardımcılığı Yönetmeliğin 20 nci maddesi uyarınca bu yönetmelik kapsamında bulunmayan daha üst görev tanımına girmekte ise de, söz konusu madde kapsamında şube müdürlüğüne atanabilmek için kişinin bu görevi en az altı ay süreyle yapmış olması gerekmektedir. ise belediye başkan yardımcılığı görevinde sadece 2 ay 13 gün bulunmuştur. (*Sayıştay 7.dairesinin 02.03.2017 tarih ve 188 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=24278>*)

“Şef olarak çalışan ... 12.9.2012 günlü Belediye Başkanı ... imzalı olur ile Belediye Başkan yardımcılığına atanmış, 17.4.2013 tarihine kadar başkan yardımcılığında kalmış, 16.4.2013 günlü Belediye Başkanı ... imzalı olur ile de 1.derece kadrolu Emlak ve İstimlak Müdürü kadrosuna atanmıştır. ... 6.9.2010 tarihli Anadolu Üniversitesi Açıköğretim

Fakültesi önlisans (iki yıllık) diplomasına sahiptir. ... başkan yardımcılığında yönetmeliğin 20/c maddesinde istenen 6 aydan fazla çalışmıştır. Yönetmeliğin 20/c maddesinde, “Bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde, en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde yer alan “yönetim”, “araştırma, planlama” ve “hukuk” hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilir.” denildiğinden ve yönetmeliğin 5. maddesinde müdürlüğe atanmak için “fakülte veya en az dört yıllık yüksekokul mezunu olmak,” şartı istendiğinden dolayı iki yıllık yüksekokul (ön lisans) mezunu olan ... müdürlük kadrosuna atanması mümkün değildir. (Sayıştay 7.dairesinin 10.03.2016 tarih ve 86 nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=18106>)

“Belediyesi Başkan Yardımcılığı kadrosuna atandığı ve ... tarihine kadar bu görevi sürdürdüğü anlaşılmalı birlikte, mezun olduğu ... Üniversitesi ... Meslek Yüksek Okulu 2 yıl süreyle öğrenim verdiğinden, Belediye Başkan Yardımcılığı görevi sonrası müdürlük kadrosuna sınavsız atanmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.” (Sayıştay 6.dairesinin 26.05.2015 tarih ve 246 nolu kararı <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=13241>)

“Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik'te 1 inci dereceli bir kadro olarak belirlenen Belediye Başkan Yardımcılığı görevine atanabilmek için ilgilinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinin (a) alt bendindeki hizmet süresi şartı ile birlikte yükseköğrenim görmüş olmak şartını taşıması gerekmektedir. Oysa ilamda adı geçen kişi lise mezunudur. Dolayısıyla kadro derecesi 1'inci derece olan Belediye Başkan Yardımcılığı görevine anılan Kanununun 68 inci

maddesinin (B) bendi hükmüne göre atanamaz. Diğer taraftan lise mezunu olduğu için müktesep hak derecesi itibarıyla de bu görev ve atamasının yapılması mümkün değildir.

İlamda görevde bulunan Belediye Başkanı ... da kamu zararından sorumlu tutulmuş ise de; söz konusu atama işleminin ...'ndan önceki Belediye Başkanı ... tarafından 15.08.1997 tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır. ...'nun göreve başladığı tarihe kadar yapılan atamaları incelenmesi beklenemeyeceği gibi Belediye Başkanlığına seçildiği 31.03.2009 tarihinden önce yapılan ödemelerden de sorumlu tutulması mümkün değildir. Ayrıca ... atamanın hatalı olduğunu öğrendikten sonra hatayı düzeltmek için ...'yi görevden aldığını belirtmektedir. (Sayıştay temyiz kurulu kararı 9.5.2018 tarih ve 44475 nolu karar <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/tkk/?krr=15488>) (benzer karar **Danıştay 1. D. E. 1997/166 K. 1997/164 T. 4.12.1997**)

657 sayılı Devlet Memurları Kanun'unun İdari görevlere atanma başlıklı 69'uncu maddesinde; “Kurumlar, Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına dahil memurlardan, kariyerlerinden yararlanmak istediklerini 2 - 4 üncü dereceler arasındaki idari görevlere ait olup kazanılmış hak derecelerinin iki altındaki derecelerden tespit ve ihdas edilmiş kadrolara atayabilirler. Bu suretle atanan memurların aylıkları kazanılmış hak dereceleri üzerinden ödenir. Ancak kazanılmış aylık dereceleri ve kariyer hizmet sınıfları için tespit edilen ek gösterge, zam ve tazminatlar ile atandıkları görevlerin ek gösterge, zam ve tazminatlarının farklı olması halinde fazla olanı ödenir.” denilmektedir.

.... 657 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 69'uncu maddesinde sayılan Eğitim ve Öğretim, Sağlık ve Yardımcı Sağlık ve Teknik Hizmetler Sınıflarına ait bir kadrodan

İtfaiye Müdürlüğüne atanmamıştır. Dolayısıyla bu mevzuat hükmünden yararlanması mümkün değildir. 2016 yılındaki müktesep kadrosu 1'inci derece olmasına karşın itfaiye müdürlüğünün kadro derecesi 3 olarak belirlendiğinden ve özel hizmet tazminatının ödenmesinde kadro esas alındığından kendisine 1'inci dereceli müdürün alacağı % 135 oranı yerine 3'üncü dereceli müdürün özel hizmet tazminatı olan % 80 oranı üzerinden özel hizmet tazminatı ödenmesi gerekmektedir. (Sayıştay 7.dairesinin 05.04.2018 tarih ve 248 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=26466>)

...30.03.2012 tarihinde belediye başkan yardımcılığına ve 31.10.2012 tarihinde insan kaynakları müdürlüğüne atandığı anlaşılmıştır. İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğüne atananna 2.200 ek gösterge, 1.100 yan ödeme, % 135 özel hizmet tazminatı, % 170 ek ödeme yapılması gerekirken, başkan yardımcısına verilen 3.000 ek gösterge, 1.600 yan ödeme, % 175 özel hizmet tazminatı, % 185 ek ödeme yapılmıştır. Adı geçen kişiye başkan yardımcılığı döneminde yapılan ödemelerin müdürlüğe atandıktan sonra kazanılmış hak olarak ödenmeye devam edilmesi mümkün değildir. (Sayıştay 6.dairesinin 10.10.2017 tarih ve 486 nolu kararı- <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=25219>)

e-İsteği dışında Belediye Başkan Yardımcısı Kadrosundan başka kadrolara atanma konusuna ilişkin emsal yargı kararları

Danıştay 5. Daire E. 2013/9963 K. 2016/164 T. 21.1.2016 sayılı kararı ile;

“Belediye Başkan Yardımcısı olarak görev yapan davacının, Belediye Başkan Yardımcılığı görevinden alınarak Sağlık İşleri Müdürü olarak atanmasına dair işlemin iptali istemiyle açılan davada; davaya konu işlemin, davacının Belediye Başkan Yardımcılığı gö-

revinde başarısız olduğuna, verilen görevleri yerine getiremediği ve uyum sorunu yaşadığına, kendisinden beklenen performans ve eş güdümü sağlayamadığına dair somut ve objektif tespit olmadığı; atama konusunda İdareye tanınan takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı kullanıldığı; davaya konu işleminde hukuka uygunluk bulunmamaktadır”

Danıştay İdari Dava D. Kur. 2008/105 E.N , 2009/144 K.N. 26.2.2009 sayılı kararı ile;

“Mahalli idareler seçimlerine on gün gibi çok kısa bir süre kala tekrar aday olmayacağı kesinleşen belediye başkanı tarafından boş olan müdürlükler ile uzun süredir görevlendirme ile yürütülmekte olan belediye başkan yardımcılığı kadrosuna asaleten atamalar yapılmış olup, bu kapsamda davacı da dava konusu işlemle belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanmıştır. Bu durumda; şehir plancısı kadrosunda olup, görevlendirme ile İmar İşleri Müdürlüğü görevine yürüten davacının, mahalli idareler seçimlerine çok kısa bir süre kala, belediye başkanına çok yakın çalışan ve onun yetkilerini devralabilen belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanmasına ilişkin işlemde kamu yararına ve hukuka uygunluk bulunmaması karşısında, söz konusu atamanın kısa bir süre sonra (19 gün sonra) geri alınarak davacının önceki görevi olan şehir plancılığına atanmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık olmadığı sonucuna varılmıştır.”

Danıştay 5. Daire E. 2016/464 T. 15.2.2016 sayılı kararı ile;

“657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 71/2. maddesinde, kurumların, memurlarını meslekleri ile ilgili sınıftan genel idare hizmetleri sınıfına veya genel idare hizmetleri sınıfından meslekleri ile ilgili sınıfa, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak

aylık dereceleriyle atayabilecekleri hükme bağlanmış; aynı Kanunun 76. maddesinin 1. fıkrasında da, “Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68.maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.” hükmüne yer verilmiştir. Anılan Kanun hükümleri ile kamu görevlilerinin görevlerini ve görev yerlerini değiştirme konusunda İdareye takdir yetkisi tanınmakta ise de, bu yetkinin mutlak ve sınırsız olmayıp kamu yararı ve hizmet gerekleri ile sınırlı olduğu ve bu yönüyle de yargı denetimine tabi bulunduğu tartışmasızdır. Dosyanın incelenmesinden; davacının, Destek Hizmetleri Daire Başkanı olarak görev yapmakta iken, dava konu işlem ile 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 76. maddesi uyarınca uzman olarak atanması üzerine, anılan işlemin iptali ile bu işlem sebebiyle yoksun kaldığı parasal hakların, yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle, görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacının başarısızlığına, yetersizliğine dair somut bilgi ve belge ortaya konulmadan ve başka bir birimde görevlendirilmesini gerektirecek hukuken kabul edilebilir bir sebep de belirtilmeden, salt takdir yetkisi ileri sürülerek kurulan işlemde hukuka uyarlık, davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Danıştay 2. Daire E. 2015/2662 K. 2015/7471T. 17.9.2015 sayılı kararı ile;

“Davalı idare emrinde Daire Başkanı olarak görev yapan davacının bu görevinden alınarak mühendis olarak atanmasında davalı idarece herhangi bir gerekçe ileri sürülmediği gibi davacının görevinde başarısızlığı ya da yetersizliği hususunda da somut bir neden ortaya konulmamıştır. Bu durumda, Daire

Başkanı olarak görev yapan davacı hakkında yapılmış herhangi bir soruşturma veya verilmiş bir disiplin cezasının olmadığı görüldüğünden, somut bir neden ortaya konulmaksızın salt takdir yetkisi kullanılarak tesis edilen dava konusu idari işlem hukuka aykırıdır.”

Danıştay 2. Daire E. 2015/5542 T. 8.9.2015 sayılı kararı ile;

Uyuşmazlık konusu olayda, davalı idarece 26/05/2014 tarihinde kayıtlarına giren dilekçe ile davacının ailevi nedenlerle daire başkanlığı görevinden ayrılma iradesini ortaya koyduğu, davacının isteği doğrultusunda ve 657 sayılı Kanunun 76. maddesinin verdiği takdir yetkisi uyarınca atama işleminin tesis edildiği ileri sürülmekte ise de; davacının, işleme dayanak oluşturan istifa dilekçesini daire başkanlığı görevine atanmadan önce isteği dışında, idarenin isteği üzerine verdiğini ve isteği dışında idarenin işleme koyduğunu belirttiği, dilekçede davacı tarafından atılmış bir tarihin bulunmadığı, ayrıca istifa iradesine dayandığı belirtilen dava konusu atama işlemine karşı dava açtığı hususları birlikte değerlendirildiğinde; söz konusu dilekçenin davacının gerçek iradesini yansıtmadığı ve bu haliyle dava konusu atama işlemine dayanak oluşturmayacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır. Bu durumda, söz konusu istifa dilekçesi dışında davacının görevinden alınmasını gerektirecek, görevinde yetersiz ve verimsiz olduğuna ilişkin hukuken geçerli somut bilgi ve belgenin davalı idarece sunulmaması karşısında, kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırı olarak davacının daire başkanlığı görevinden alınarak uzman olarak atanmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırıdır.

Danıştay 5. Daire E. 2012/7438 K. 2012/8775 T. 13.12.2012 sayılı kararı ile;

İdareler, mevzuata aykırı işlemlerini süreye bağlı olmaksızın her zaman geri alabilir. Bu ana ilkenin istisnalarından 26/09/1952

tarifli Danıştay İctihadı Birleştirme Kurulu kararının ise sadece terfi işlemlerine ilişkin olduğu, bu nedenle, söz konusu kararın, konusu kanuna uygun olmayan atama işleminin geri alınmasına dair olan bu uyuşmazlıkta uygulanma olanağı bulunmadığı hususları göz önünde bulundurulduğunda, davacının mevzuatta öngörülen koşulları yerine getirmeksizin 16 yıl önce atandığı müfettiş kadrosundan veri hazırlama ve kontrol işletmeni kadrosuna atanmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık yoktur.

Danıştay 5. Daire E. 2006/6424 K. 2007/592T. 16.2.2007 sayılı kararı ile;

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 76. maddesinin 1. fıkrasında; "Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68. maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler." hükmüne yer verilmiş; aynı maddenin 2. fıkrasında, memurların kendi istekleri ile, kazanılmış hak derecelerinin en çok üç derece altındaki kadrolara atanabilecekleri hükme bağlanmıştır. Dava dosyanın incelenmesinden, davacının, Yapı İşleri Daire Başkanlığı emrinde "1. dereceli kadroda" 1. derecenin 4. kademesi kazanılmış hak aylığıyla Mühendis olarak görev yapmakta iken, 27.4.2000 tarihinde şube müdürlüğü görevine vekaleten, 18.9.2000 tarihinde ise asaleten atandığı; bu görevini yürütmekte iken tesis edilen 9.1.2004 günlü dava konusu işlemle anılan görevinden alınarak aynı Daire Başkanlığı emrine Mühendis olarak atandığı; ancak bu işlem tesis edilirken, Şube Müdürlüğü görevine atanmadan önceki kadro derecesinin (1) olduğu hususu gözetilmeksizin, "2. dereceli kadroda" 1. derecenin 4. kademesi kazanılmış hak aylık derecesi ile atamasının yapıldığı, dosyada mevcut hizmet cetvelinin incelenmesinden anlaşılmıştır.

Olayda, dava konusu işleme gerekçe teşkil eden 24.11.2003 günlü, 03-15 sayılı soruşturma raporunda saptanan hususlar dikkate alındığında, kamu yararı ve hizmet gerekleri gözetilmek suretiyle adı geçen mühendis olarak naklen atanması yolunda tesis edilen işlemde 657 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin 1. fıkrasında yer alan hükme ve hukuka aykırılık bulunmamakta ise de; yukarıda da vurgulandığı üzere, "1. dereceli kadroda" 1. derecenin 4. kademesi kazanılmış hak aylığıyla mühendis olarak görev yapmakta iken, yine 1. derece kadrolu Şube Müdürlüğü görevine atanmış olan ve bu kadroda görev yapan davacının, tesis edilen dava konusu işlemle, isteği olmaksızın kadro derecesinin altında bir görev olan 2. derece kadrolu mühendislik görevine 1. derecenin 4. kademesi kazanılmış hak aylık derecesi ile atamasının yapılması suretiyle kadro derecesinin gözetilmediği anlaşılmış olup; anılan işlemde bu yönüyle 657 sayılı Yasa'nın 76. maddesinin 2. fıkrasında yer alan hükme uyarlık bulunmadığından, İdare Mahkemesi'nce bu husus gözardı edilerek davanın reddine hükmedilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.

Danıştay 5. Daire E. 2001/1492 K. 2004/6097T. 28.12.2004 sayılı kararı ile;

Davacının 26.8.1999 tarihinde, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'na verdiği görevden alınması hakkındaki dilekçesinden sonra ve dava konusu işlem kurulmadan önce verdiği dilekçesiyle görevden alınması isteminden vazgeçtiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, davacının uyuşmazlık konusu işlemde önce verdiği görevinden alınmasına ilişkin dilekçesinin işleme dayanak alınmasına hukuki olanak bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Mahkemece davacının sicilleri getirtilerek, görev için yeterliliği ya da başarı başarısızlık durumu belirlenerek, sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, aksi yönde verilen Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Danıştay 5. Daire E. 1998/4622 K. 1999/1685 T. 24.5.1999 sayılı kararı ile;

İptal kararları dava konusu işlemi hiç tesis edilmemiş kılan ve önceki hukuki durumun geri gelmesini sağlayan kararlardır. Eğer bireysel bir idari işlem iptal edilmiş ise idare, bireyin eski hukuki durumunu kazanması için gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür

Diyarbakır 1.İdare Mahkemesi- nin 27.12.2018 tarih ve E.2018/1273 K.2018/1806 sayılı kararı;

“Yerel yönetim birimi olan belediyelerin başkanlarının yerel seçimler sonucunda belirlendiği hususu dikkate alındığında, Belediye başkanlarına kamu yararı ve hizmet gerekleri yönünden kendisine yakın çalışacak, yetkilerini devralabilecek ve kendisiyle en uyumlu şekilde hareket edebilecek olan başkan yardımcılarını seçme konusunda, diğer memurları atama konusunda takdir yetkisinden daha geniş bir takdir yetkisinin tanındığının kabili gerekir.

Olayda; davacının 14/02/2018 tarihinde belediye başkan yardımcısı kadrosuna 5393 sayılı Kanununun 49. maddesine istinaden atandığı, davacının belediye başkan yardımcısı kadrosuna atanmasının görevde yükselme sınavı sonucu gerçekleşmediği, belediye başkanlarının görevlerini kamu görevlisi olarak yürütmesine karşın, görev sürelerinin seçim süresi ile sınırlı olduğu, yürütülen görevin devamı için yapılacak olan seçimlerde tekrar başarılı olunmasının zorunlu bulunduğu seçilmiş kamu personeli olan belediye başkanlarının atanma suretiyle görev yapan kamu personelinin görevlerini gereği gibi ve başarılı bir biçimde yerine getirmemesi halinde doğacak müeyyidelerin yanında birde seçilememek suretiyle görevinin sona ermesi sonucuyla karşılaşacağı, dolayısıyla yukarıda yer verilen kanun hükmünde de düzenlendiği üzere, diğer kamu görevlilerinin atama ko-

nusundaki takdir yetkisinden daha geniş bir takdir yetkisi ile güvenebileceği ve kendisiyle işbirliği ve uyum içinde hareket edebilecek olan belediye başkan yardımcılarını seçme ve atama yetkisi ile yetkide paralellik ilkesi gereğince görevden alma yetkisi haiz bulunduğunun kabulü gerekmektedir.

Bu durumda, somut uyuşmazlıkta açıklanan takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri dışında kullanıldığına yönelik herhangi bir tespitin bulunmaması karşısında davacının belediye başkan yardımcılığı görevinden alınarak 1. Derece uzman kadrosuna kazanılmış hak ve aylık derecesiyle atanmış olduğu da dikkate alındığında, tesis edilen dava konusu işlemde takdir yetkisinin kullanımını bakımından kamu yararı ve hizmet gereklerine aykırılık bulunmamıştır.”

Erzurum Bölge İdare Mahkemesinin 1.İdari Dava dairesinin 13.12.2018 tarih ve E.2018/438 K.2018/3312 sayılı kararı ;

Dava davacı tarafından ,.... Büyükşehir belediyesi mali Hizmetler Dairesi Başkanlığında Daire başkanı olarak görev yapmakta iken bu görevden alınarak ekonomist olarak atanmasına ilişkin 06/02/2017 tarihli Büyükşehir belediyesi başkanı Olur işlemin iptali ile işlem nedeniyle uğradığı tüm maddi kayıpların aylık maktu fazla çalışma ücreti de dahil olmak üzere yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 76. maddesinin 1. fıkrasında “kurumlar ,görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları buldukları kadro derecelerine eşit veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler.” hükmü yer almaktadır. Mahalli idareler personelinin Görevde Yükselme ve unvan değişikliği Esaslarına dair Yönetmeliğin 20. maddesinin c bendi, Bu yö-

netmeliğin kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanlar, aranan şartları taşımaları kaydıyla, bu Yönetmeliğin 5. Maddesinde yer alan “yönetim” araştırma –planlama “ve hukuk” hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilir. Bu yönetmelik kapsamındaki diğer kadrolara sınavsız atanmak için altı ay çalışmış olmak şartı aranmaz.” şeklinde düzenlenmiştir.

Kamu hizmetlerini yürütmek için görevlendirilen memurların buldukları kadrolar ile naklen atama işleminin yapıldığı kadroların durumunun idari bir görev olup olmadığı ve bu kadrolara yapılacak atamaların takdir yetkisi kapsamında veya terfi görevde yükselme ve unvan değişikliği gibi kariyer ve liyakat değerlendirilmesi yapılmasını gerektiren mevzuatla belirlenmiş özel usullere tabii olup olmadığının ortaya konulması uyumsuzluğun çözümü açısından önem taşımaktadır. Kamu yönetim alanını ilgilendiren mevzuatımıza göre kamu kurumlarının görevde yükselme sınavına tabi olan kadrolarına (müdür ve daha alt görevlere) atanma sınavla olmakta iken daha üst yöneticilerin atanması konusunda genel olarak nesnel bir seçme ve atama yöntemi düzenlenmemiştir.

Bu üst düzey yönetici atamalarında nitelikli yöneticilerin hangi usule göre ve nasıl belirleneceği yöneticilik vasıflarının hangi ölçülere göre ve nasıl değerlendirileceği konusu tamamen atamaya yetkili amirlerin subjektif tercihlerine ve geniş takdirlerine bırakılmıştır. İdarenin hangi kıstas ve kriterlere göre hukuki tasarrufta bulunacağını hukuk kurallarıyla önceden kesin bir şekilde belirlediği durumlarda idareye geniş takdir yetkisinin tanındığı kabul edilmektedir. Başka bir deyişle idari işlemin unsurları bakımından hukuk kuralları idareye serbest hareket imkanı tanyorsa bu durumda idarenin geniş takdir yetkisinden söz edilebilir. Nitekim,

Görevde yükselme ve Unvan Değişikliğine dair Genel Yönetmelikte ve kurumların kendi özel yönetmeliklerinde görevde yükselmeye aday kişilerin seçiminde; örgenim seviyesi, hizmet süresi, sicil notu, takdirname, ödül, katıldığı hizmet içi eğitimler ve yabancı dil bilgi seviyesi gibi hususlar dikkate alınmakta olup, görevde yükselme sınav sistemi incelendiğinde ise yazılı olarak yapılan bu sınavların esas olarak alt ve orta düzey yöneticilerin bilgisini ölçmeye yönelik olduğu bununda yöneticilerde bulunması gereken becerisi ve nitelikleri değerlendirme konusunda bir değerlendirme sistemi öngörülmemiştir. Bu bakımdan kamu kurumlarının alt ve orta düzey yöneticilerinin seçimi için getirilen sınav ve liyakat sistemine benzer bir sistemin üst düzey yöneticilerin seçimi konusunda getirilmediği aşikardır.

657 sayılı kanununun 76. maddesi uyarınca kamu personelinin görev ve görev yerinin değiştirilmesi hususunda idarenin takdir yetkisi bulunmakla birlikte, Danıştayın yerleşik içtihatlarında da belirtildiği üzere anılan yasa hükümleri ile tanınan takdir yetkisinin mutlak ve sınırsız olmayıp kamu yararı ve hizmet gerekleri ile sınırlı olduğu, takdir yetkisine istinaden tesisi edilen işlemlerin sebep ve maksat unsurları yönünden hukuka uygunluk denetimine tabi tutulacağı işlemin sebebine dayanak gerektiren olay ve nedenlerin gerçeği yansıtması veya işlemin tesisi için yeterli bulunmaması ve takdir yetkisinin kamu yararı ve hizmet gerekleri göz ardı edilerek kullanıldığının kanıtlanması ya da yargı merciinde saptanması halinde, sözü edilen bu durumların dava konusu idari işlemin sebep konu ve maksat yönlerinden hukuka aykırılığı nedeniyle iptalini gerektireceği yerleşik yargısal içtihatlarda kabul edilmiş bulunmaktadır.

Bu kapsamda üst düzey yöneticilerin atamaları ve görevden alınmaları konusunda

mevzuat tarafından idareye tanınan geniş tercih ve takdir hakkının da yine kamu yararı ve hizmet gerekleri çerçevesinde kullanılması esas olup, aksi bir durumun sınırsız ve mutlak takdir yetkisinin getirebileceği bir takım idari zafiyetlere sebebiyet verilmesine neden olacaktır.

Olayda, davalı idare tarafından tesis edilen işlemin gerekçesi, takdir yetkisi olarak gösterilerek davacının idarecilik görevine son verilmesi durumunda kariyer meslek konusunda geldiğinden kendi kadrosuna atanmasının mümkün olduğunu bunun kazanılmış hakları veya genel olarak hukuk güvenliği ilkesini ihlal eden bir yönünün bulunmadığı savunulmakta ise de; davacının hangi objektif ve somut gerekçe ile daire başkanlığı görevinden alındığının idare tarafından ortaya konulmadığı görülmektedir.

Bu durumda, üst düzey yönetici atama ve görev alma konusunda geniş bir tercih ve takdir yetkisin sahip olan idarenin her türlü takdire dayalı işlemlerinde takdir yetkisini kullanırken kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun hareket etmesi gerektiğinden davacının daire başkanlığı görevinde başarısız ve yetersiz olduğu ya da görevden alınmasını gerektirecek bir eylemi tutum ve davranışı ile hizmete etkisi olan herhangi bir olumsuzluğu bulunduğu yönünde bir tespit bulunmadığı gibi atamasını gerektiren hukuken geçerli herhangi somut bir nedenin de davalı idarece alındığında salt takdir yetkisinin kullanıldığı ileri sürerek tesisi edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı sonuç ve kanaatine varılmıştır.

2. SONUÇ

Uygulamada başkan yardımcıları arasında yetki karmaşası, sorumluluk ve yetki dengesinin kurulamadığı, başkanla uyumsuzluk halinde bu kadroda beklentiseler bile yetkisiz bırakıldıkları, amiri oldukları mühendislerden daha düşük maaş alınması ve bu kadrodaki

özlük haklarının büyükşehir belediyeleri genel sekreter yardımcılarının sahip olduklarından az olması gibi bir çok sorunları bulunmaktadır. Belediye başkan yardımcısı kadrosunun, bazı memurların şeflik ve müdürlük için gerekli sınav şartını sağlamadan da atanabilmeleri için kullanılmasının etik dışı uygulama olduğunu belirtmeliyiz.

KAYNAKÇA

Altıparmak, C., & Çelik, M.L. (2019) Hukuki Açından 101 soruda Yeni Büyükşehir Belediye Modeli (3.baskı) Seçkin Yayıncılık, Ankara

Doğanyigit, S., Kocaman, U. ve Çelik, M. L. (2016), Emsal Yargı Kararları Işığında Belediye Sorunları Rehberi, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara.

Güngör, H. (2014), Belediye Teşkilatı ve Personel İstihdamı, Kontder Yayınları, Ankara

Karaaslan, E. (2014), “Belediye Meclis Üyeleri ve Belediye Meclis Üyesi Belediye Başkan Yardımcılarının Sosyal Güvenliği”, Yeni Personel Hukuku, Erkan Karaaslan ve Mahmut Çolak, BEKAD Yayınları, Antalya, ss. 29–36.

Karakaya, S. (2011a), “Belediye Başkan Yardımcısı ve Vekili”, Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) Eğitim Slaytları, www.tbb.gov.tr

Şat, N. (2018). TÜRKİYE’DE BELEDİYE BAŞKAN YARDIMCILIĞI. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 32 (3), 601-626. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/atauniibd/issue/38242/332807>

Üzmez, U. (2012). “Reform”un Büyükşehir Belediye Encümenlerine Etkileri ve İşlevleri Üzerine Bir Değerlendirme. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4 (1), 305-314. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/hiad/issue/7651/100167>

Suat ŞİMŞEK

*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Çevre ve Şehircilik Uzmanı*

ARAZİ ve ARSA DÜZENLEMESİ (PARSELASYON) İŞLEMİNİN, AYIRMA/BİRLEŞTİRME İŞLEMİNE GÖRE AVANTAJLARI

1. GİRİŞ

İmar planı bulunan yerlerde, mevcut durumu ile yapı yapmaya elverişli olmayan binalı ve binasız arazi ve arsaların, planın öngördüğü biçimde yapı yapılabilir duruma ya da planın saptadığı öteki kullanma biçimlerine elverişli duruma getirilmesi için yapılan işlemlerin tümüne birden imar düzenlemesi ya da imar planlarının uygulanması (kısaca imar uygulamaları) denilmektedir¹.

İmar planları, temel olarak üç yöntemle uygulanmaktadır. Bunları; ifraz-tevhit, kamulaştırma ve arazi-arsa düzenlemesi olarak sıralamak mümkündür.

Aslında, ifraz ve tevhit işlemleri (ayırma ve birleştirme işlemleri), her ne kadar TKGM'nin uygulaması bu yönde olmasa da, ancak parselasyon yapılmış yerlerde uygulanabilecek işlemlerdir. Henüz 18. madde uy-

gulaması (parselasyon) yapılmamış yerlerde 15-16. madde kapsamında ayırma ve birleştirme işleminin yapılmaması gerekir.

Konu ile ilgili olarak Bayındırlık ve İskân Bakanlığının (Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü) 31.01.2000 tarihli ve 2023 sayılı Genelgesinde "İmar Kanununun 15 ve 16 ncı maddeleri ile belirtilen ifraz ve tevhit işlemleri, 18 inci madde kapsamında yapılacak arazi ve arsa düzenlemesinin yerine geçecek bir işlem değildir. Bu maddeler uyarınca yapılacak işlemler, 18 inci madde uygulaması yapılarak imar parseli oluşturulmuş alanlarda yapılabilecek uygulamalardır." görüşüne yer verilmiştir. Aynı Bakanlığın 05.04.2004 tarihli ve 3401 sayılı Genelgesinde de 3194 sayılı İmar Kanununun 18 inci maddesinin uygulanması gereken alanlarda, arazi ve arsa düzenlemesi yapılmadan 15 ve 16 ncı maddeler göre işlem yapılmaması gerektiği ifade edilmiştir.

¹ Gürler, Mehmet (1995) "İmar Planları Uygulama Yöntemleri", s: 251

Danıştay kararları da 18 inci madde uygulaması yapılmamış yerlerde 15-16 ncı madde kapsamında ayırma ve birleştirme işleminin yapılamayacağı yönündedir. Örneğin, Danıştay Altıncı Dairesinin E:2000/166, K:2001/946 sayılı kararında “bir alanda ifraz ve tevhit işleminin yapılabilmesi için uygulama imar planının yapılmış ve bu plan uyarınca parselasyon işleminin tamamlanmış olması gerektiği” vurgulanmıştır. Aynı Dairenin 14.10.1992 tarihli ve E:1991/1817, K:1992/3593 sayılı kararında da ifraz ve tevhit işleminin ancak parselasyon işlemi yapılmış yerlerde ve maliklerin muvafakati ile yapılabileceği ifade edilmiştir.

Bu nedenle, ayırma ve birleştirme işlemlerinin sadece parselasyon planları yapılmış alanlar ile imar planı kapsamı dışında kalan alanlarda uygulanması daha uygun bir yaklaşım olacaktır².

Bununla birlikte uygulamada parselasyon işlemi yapılmamış alanlarda ayırma/birleştirme işlemlerinin yapıldığı görülmektedir. TKGM de 18 inci madde uygulaması yapılmamış yerlerde de, 15 inci maddeye göre yapılan ifraz ve tevhit işlemlerini tescil etmektedir.

Oysaki, teknik yönden ifraz-tevhit işlemlerinin ancak 18 inci madde uygulaması yapılmış alanlarda uygulanabilmesi bir yana, idari ve sosyal yönden bakarsak parselasyon işlemlerinin, diğer uygulama türlerine göre oldukça önemli avantajları söz konusudur. Şimdi bu avantajları açıklayalım.

2. İMAR PLANLARININ BÜTÜNCÜL ŞEKİLDE UYGULANMASINA İMKÂN TANIMASI

Her şeyden önce parselasyon işlemleri, (kural olarak en az bir imar adasında parse-

lasyon yapılabileceği için) imar planlarının bütüncül bir bakış açısıyla uygulanmasına imkân tanımaktadır. **Oysa ki, ayırma birleştirme işlemleri, parsel bazında bile yapılabilen lokal uygulamalardır. Planın tamamını değil, sadece uygulandığı kısmını dikkate alır.**

Üstelik planın bir kısmının ayırma-birleştirme işlemine tabi tutulup bazı parsellerinin tabi tutulmadığı durumlarda uygulama açısından ciddi sorunlar yaşanabilmektedir. Örneğin, imar yolu ile kadastro yolu çakışmıyor ise 15 inci madde uygulanan parselin cephesinde imar yolu oluşturulsa bile, yolun devamının gelmemesi uygulama açısından sorun oluşturacaktır³.

3. KADASTRAL DURUMUN SORUNLU OLDUĞU BÖLGELERDE KADASTRAL DURUMUN BÜTÜNCÜL ŞEKİLDE DÜZELTİLMESİNE İMKAN TANIMASI

Kadastral durumun sorunlu olduğu bölgelerde 15 inci madde uygulaması ile yapılan kısmi dönüşümler, alanın tamamı açısından bakıldığında sorunlar ortaya çıkarabilmektedir. **İfraz-tevhit yapılan parsellerde yapılan alan düzeltmeleri ve dönüşümler, diğer parseller açısından da sorun oluşturabilmektedir.**

Oysa ki, 18 inci madde uygulamaları, bu alandaki kadastral durumun bütüncül bir şekilde dönüştürülmesine imkan tanımaktadır.

4. KAMULAŞTIRMA KÜLFETİNİ AZALTMASI

İmar parsellerinin ayırma/birleştirme yolu ile oluşturulması, geriye sadece kamu alanlarının ve büyük bir kısmı kamu alanında kalması nedeniyle ayırma işlemine tabi tutulmayan parsellerin kalmasına neden olmaktadır.

2 Abacıoğlu, Muhittin ve Abacıoğlu, Ali (2007) Açıklamalı-İçti-hatlı İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması, s:72

3 Koçak, Hüseyin ve Beyaz, Metin (2004) İmar Uygulamaları, s: 131

Geriye kalan bu alanlarda kamu alanlarının yoğun olması sonucu DOP oranının yüksek çıkması nedeni ile 18 inci madde uygulanması yapılmaması da neredeyse imkansız hale gelmektedir. Sonuç olarak idareler, kamulaştırma yapmak zorunda kalmaktadırlar.

Kamulaştırma yapılamadığı durumlarda da plan değişikliği yapılarak kamu alanları başka alanlara kaydırılmaktadır⁴.

5. MALİKLERİN MUVAFAKATİNE GEREK KALMADAN HIZLI BİR ŞEKİLDE UYGULAMAYA İMKAN TANIMASI

Ayrırma ve birleştirme işlemlerinin aksine, arazi ve arsa düzenlemesi işlemleri için parsel maliklerinin muvafakatlerinin alınmasına gerek bulunmamaktadır. Parselasyon işlemleri için maliklerin muvafakatinin gerekmediği 3194 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde açıkça belirtilmiştir.

Bu durum ise, maliklerin muvafakati nedeniyle ortaya çıkabilecek zaman kayıplarını önlemektedir⁵. Böyle bir durumda bölgede imara uygun ve yapılaşmaya elverişli arsa miktarı artacaktır. Bu durum ise kaçak inşaat eğilimini azalttığı gibi arsa fiyatlarının düşük olması nedeniyle konut maliyetlerinin düşmesine de neden olmaktadır.

6. MALİKLERDEN YAPILAN KESİNTİLERİN YASAL DAYANAĞININ BULUNMASI

Arazi ve arsa düzenlemesinin bir diğer avantajı, maliklerden yapılan kesintilerin yasal bir dayanağının bulunmasıdır. Arazi ve arsa düzenlemesi işlemlerinde parsel maliklerinden düzenleme ortaklık payı adı altında kesinti yapılmaktadır ve bu kesintilerin yasal bir dayanağı söz konusudur⁶.

Ayrırma ve birleştirme işlemlerinde ise, belediyelerce, maliklerden, parsellerin imar planına göre yola ya da yeşil alana denk gelen kısımlarının terki talep edilmekte, terk yapılmadıkça ifraz işlemi onaylanmamaktadır.

Uygulamada belediyelerin ayırma işlemlerini terk şartına bağladıkları, taşınmazın yola veya yeşil alana giden kısımları terk edilmeden ayırma ve birleştirme işlemlerini onaylamadıkları görülmektedir. Oysaki, ayırma ve birleştirme işleminin yola terk şartına bağlanması hukuka aykırıdır.

Danıştay Altıncı Dairesinin 19.11.1981 tarihli ve E:1979/2899, K:1981/2822 sayılı; 04.10.1983 tarihli ve E:1982/4004, K:1983/3006 sayılı kararlarında vurgulandığı üzere, imar mevzuatında ayırma isteklerinin, taşınmazların imar planına göre yola giden kısımlarının bedelsiz olarak belediyeye terki şartıyla kabul edilebileceğine ilişkin hüküm bulunmamaktadır.

Ayrırma ya da birleştirmenin sadece bedelsiz terk değil, aynı zamanda kamulaştırma şartına bağlanması da mümkün değildir. Yani, imar planına göre bir kısmı yola veya yeşil alana denk gelen taşınmazların ayırma ve birleştirmesini kamulaştırma yapılması şartına bağlamak (kamulaştırma yapılmazsınız ayırma ve birleştirmeye izin vermeme) hukuka aykırıdır⁷.

Dolayısıyla, ayırma ve birleştirme işlemlerinde yapılan/yapılması istenen bu terkin yasal bir dayanağı bulunmamaktadır.

Her ne kadar uygulamada bu terkler bir tür bağış olarak değerlendirilse de bağışın en önemli unsuru olan gönüllülük bu terkler açısından söz konusu değildir; parselin maliki parseline bir an önce kavuşabilmek ve inşaa-

4 Abacıoğlu, Muhittin ve Abacıoğlu, Ali (2007) Açıklamalı-İçtihatlı İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması, s:72

5 İnam, Şaban (1989) Arazi ve Arsa Düzenlemesinde 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. Madde Uygulamaları, s: 19

6 Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa

Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere Karşı İtiraz ve Dava, s: 50
7 Danıştay Altıncı Dairesi, 09.03.1994, E:1993/1293, K:1994/1032

tına başlamak için terke (kerhen de olsa) rıza göstermektedir. Üstelik terk konusu malikler ile belediyeler arasında zaman zaman yargıya intikal eden ihtilaf konusu da olabilmektedir.

7. EŞİTLİK İLKESİNE UYGUN OLMASI

Arazi ve arsa düzenlemesi işlemlerinde, umumi hizmet alanları, o alanda bulunan tüm taşınmazlardan eşit bir şekilde karşılanmaktadır. Bu da hem Anayasanın eşitlik ilkesine uygundur, hem de parsel maliklerinde adalet duygusu oluşturur.

Oysaki ayırma-birleştirme işlemlerinde, kadastro parsellerinden yola ya da yeşil alana terk edilecek kısımların birbirinden farklı olması, eşitsizliğe neden olmaktadır. 15 inci maddeye göre yapılan terklerde kadastro parselinin yola ve yeşil alana denk gelen kısımları ifraz edilmekte ve geriye kalan kısımlar imar planı hükümlerine göre imar parsellerine ayrılmaktadır.

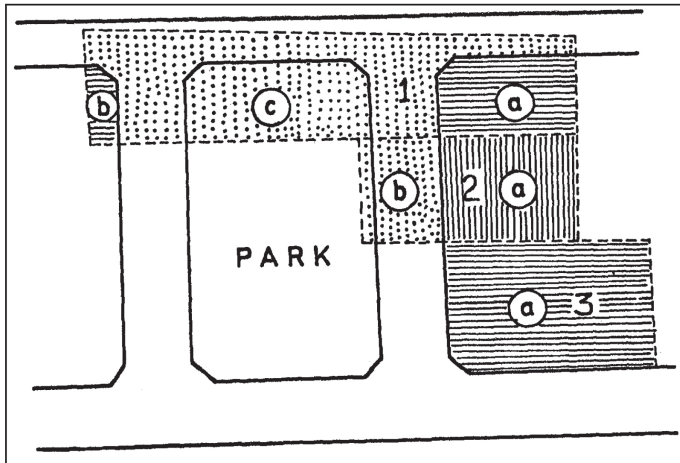
Eğer kadastro parsellerinin yola ve yeşil alana giden kısımları farklı (ki bunların eşit olması neredeyse imkânsız gibidir) ise her

kadastro parselinin alınacak terk miktarı farklı olacaktır. Bazı parsellerden %5 gibi az bir miktar alınırken, bazı parsellerden %30-35 gibi yüksek miktarların alınması gerekebilecektir. Bu durum da, eşitsizliğe neden olacaktır. Bazı parsellerin büyük bir kısmı kamu alanlarına denk geldiği için bu kişilerin ayırma/birleştirme yolu ile imar parseline kavuşması ise imkânsızdır. Bu durum ise eşitsizliklere neden olmaktadır⁸.

Aşağıdaki örneğimizi üzerinden açıklarsak, 1 no.lu parsel, örnekte en büyük parsel olmasına rağmen büyük bir kısmı, terk edilmesi gereken alanda kalmaktadır. Parselin sadece (a) ile gösterilen kısmı, müstakil imar parseli oluşturabilecek durumdadır.

2 no.lu parsel, yüzölçümü 1 no.lu parselden küçük olmasına rağmen, 1 no.lu parselde göre daha az terk edilecek alanı olduğu için yaklaşık 1 no.lu parsel kadar müstakil imar parseli hakkı bulunmaktadır.

3 no.lu parselin tamamı, imar adası içerisinde kaldığı için hiç terk yapmadan müstakil parsel elde etme imkânı vardır.

Şekil 7: Ayrırma-Birleştirme İşlemlerinin Eşitsizliğe Neden Olması Örneği⁹

8 Atasoy, Mustafa; Demir, Osman; Uzun, Bayram; Nişancı, Recep (2002) "İmar Uygulamalarının İptal Nedenleri ve Öneriler", s: 186
9 İnam, Şaban (1989) Arazi ve Arsa Düzenlemesinde 3194 sayılı İmar Kanununun 18. Madde Uygulamaları, s: 19

Görüldüğü üzere, bu parsellerde ifraz yapılırsa her birinin terk etmesi gereken alan farklı olacaktır. Oysa bu alanda parselasyon yapılırsa bu parsellerin hepsinden eşit miktarda düzenleme ortaklık payı kesilecektir.

8. DAHA FAZLA TÜRDE UMUMİ HİZMET ALANI İÇİN KESİNTİ İMKÂNI TANIMASI

15 inci maddeye göre işlem yapıldığı zaman (bir başka ifadeyle ayırma ve birleştirme işlemlerinde) parsel sahiplerinden sadece yola ve yeşil alana denk gelen kısımlar alınabilmektedir.

Oysa düzenleme alanının ihtiyacı olan ve DOP'tan karşılanması gereken Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol gibi umumi hizmetler için gereken yerler daha fazla terk alınmasını gerektirir.

Parsel sahiplerinden yola ve yeşil alana giden kısımlarından daha fazlasının terkini talep edilmesi ise, yasal olarak mümkün değildir. Bu durum ise DOP'tan karşılanabilecek alanların, 15 inci madde uygulaması nedeni ile kamulaştırılması sonucunu doğurmaktadır.

9. SONUÇ

Her ne kadar TKGM, 18 inci madde uygulaması henüz yapılmamış alanlardaki ifraz/tevhit işlemlerini tescil etse de 18 inci madde uygulamalarının ifraz/tevhit işlemlerine göre ciddi avantajları söz konusudur.

Her şeyden önce 18 inci madde uygulamaları, imar planlarının bütüncül şekilde uygulanmasına izin verir. Ayrıca, 18 inci madde uygulamaları kamulaştırma külfetini ciddi ölçüde azaltmaktadır. Bunun yanı sıra 18 inci madde uygulamaları, kadastral durumun sorunlu olduğu bölgelerde, kadastral durumun bütüncül bir şekilde dönüştürülmesine imkan tanımaktadır.

Üstelik, ayırma ve birleştirme işlemlerinin aksine, arazi ve arsa düzenlemesi işlemleri için parsel maliklerinin muvafakatlerinin alınmasına gerek bulunmadığı gibi 18 inci madde uygulamalarında maliklerden yapılan düzenleme ortaklık payı kesintisinin yasal bir dayanağı bulunmaktadır. Hem de daha fazla türde umumi hizmet alanları için düzenleme ortaklık payı alınması mümkündür.

Son olarak belirtelim ki, arazi ve arsa düzenlemesi işlemlerinde, umumi hizmet alanları, o alanda bulunan tüm taşınmazlardan eşit bir şekilde karşılanmaktadır. Oysaki, ayırma-birleştirme işlemlerinde, kadastro parsellerinden yola ya da yeşil alana terk edilecek kısımların birbirinden farklı olması, eşitsizliğe neden olmaktadır.

Bu nedenle, imar planlarının mümkün olduğu ölçüde arazi ve arsa düzenlemesi işlemleriyle uygulanması daha uygun bir yaklaşım olacaktır.

KAYNAKÇA

Abacıoğlu, Muhittin ve Abacıoğlu, Ali (2007) Açıklamalı-İçtihatlı İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2007

Atasoy, Mustafa; Demir, Osman; Uzun, Bayram; Nişancı, Recep (2002) "İmar Uygulamalarının İptal Nedenleri ve Öneriler", Selçuk Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30. Yıl Sempozyumu, 16-18 Ekim 2002, Konya

Gürler, Mehmet (1995) "İmar Planları Uygulama Yöntemleri", Mülkiyet Dergisi, Yıl: 1995, Sayı: 6 (16)

İnam, Şaban (1989) Arazi ve Arsa Düzenlemesinde 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 18. Madde Uygulamaları, s: 19

Koçak, Hüseyin ve Beyaz, Metin (2004) İmar Uygulamaları, Ankara, Özkan Matbaacılık, 2004

Şimşek, Suat (2016) Hukuki Unsurları Açısından Arazi ve Arsa Düzenlemesi İşlemleri ve Bu İşlemlere Karşı İtiraz ve Dava, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016

Mustafa DÖNMEZ

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Yerel Yönetimler Gn. Md.
Şube Müdürü

BELEDİYE BAŞKANININ ÖZLÜK VE MALÎ HAKLARI

1. GİRİŞ

Belediye başkanı, belediye tüzel kişiliğinin başı ve yürütme organıdır. Belediye başkanı, sözlük anlamı itibarıyla “*belediye teşkilatını yöneten kimse*” demektir. Belediye başkanı, belediyenin üst yöneticisidir. Seçimle işbaşına gelmesi hasebiyle, siyasi kimliği olan kamu görevlileridir.

Belediye başkanları, belediyelerin en büyük amiri olmak, belediye teşkilatını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak, belediye tüzel kişiliğini temsil etmek gibi birçok görev ve yetkiyle donatılmıştır.

Belediye başkanlarına, gördüğü hizmetlerin karşılığında çeşitli özlük ve mali haklar tanınmıştır. Belediye başkanının temel özlük ve sosyal hakları, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nda gösterilmiştir. Ayrıca başkanların çeşitli yasalarla verilmiş özlük hakları da bulunmaktadır.

İşte bu yazıda belediye başkanlarının özlük ve sosyal haklarına çeşitli yönleriyle değinilecektir.

2. BELEDİYE BAŞKANLARININ ÖZLÜK HAKLARI

2.1. Belediye Başkanlarının Ödeneği

Belediye başkanları, hukuki statüleri itibarıyla memur ya da işçi değil, kamu görevlisi (veya hizmetlisi)dir. Bu nedenle, gördükleri hizmet karşılığında aldıkları para maaş veya ücret olmayıp, ayrı özelliği olan “*ödenek*”tir.

5393 sayılı **Yasa’nın 39 uncu maddesi**, belediye başkan ödeneklerini nüfus ölçütünü baz alarak düzenlemiştir. Anılan maddeye göre, belediye başkanına beldenin nüfusuna göre belirlenen gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenmesi hükme bağlanmıştır.

Ancak, nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde (Bartın, Gümüşhane gibi) bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı (100.000) esas alınacaktır¹.

Belediye başkanlarının ödeneğe esas göstergeleri ve 2019 yılının birinci altı aylık dönemde alacakları ödenek miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 1 : Belediye Başkanlarının Ödenek Miktarları

Beldenin Nüfus Grubu	Ödeme Dönemi	Gösterge	Aylık Katsayı	Ödenek (TL)
10.000'e kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	72.280	0,130597	9.439,55
	1.7.2019 - 31.12.2019	72.280		
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	82.280	0,130597	10.745,52
	1.7.2019 - 31.12.2019	82.280		
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	102.280	0,130597	13.357,46
	1.7.2019 - 31.12.2019	102.280		
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	117.280	0,130597	15.316,42
	1.7.2019 - 31.12.2019	117.280		
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	137.280	0,130597	17.928,36
	1.7.2019 - 31.12.2019	137.280		
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	157.280	0,130597	20.540,30
	1.7.2019 - 31.12.2019	157.280		
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	192.280	0,130597	25.111,19
	1.7.2019 - 31.12.2019	192.280		
2.000.001'den fazla olan beldelerde	1.1.2019 - 30.6.2019	232.280	0,130597	30.335,07
	1.7.2019 - 31.12.2019	232.280		

(*)2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun "K-Cetveli, IV.Diğer Ödemeler" bölümünün (12) nolu bendine göre; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39 uncu maddesinde yer alan göstergelerin, 1.1.2019 - 31.12.2019 tarihleri arasındaki dönemde 2.280 rakamının eklenmesi suretiyle uygulanması öngörülmüştür.

Tabloda görüldüğü üzere, belediye başkanlarının ödeneği 1.1.2019 - 30.06.2019 tarihleri arasında en düşük 9.439,55 TL ile en yüksek 30.335,07 TL arasında değişmektedir.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

1 Nüfusları düşen veya nüfusları artan beldelerin belediye başkanlarının, ödeneklerini açıklanan yeni nüfus rakamları üzerinden almaları yasal bir zorunluluktur. (İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 11.03.2008 tarihli ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000- 7065 sayılı Genelgesi)

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tabi bir kadroya atanmaları halinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.

Belediye başkanları ödenekleri ne zaman ödenir ?

Belediye başkanları ödeneklerinin her ayın 15'inde ödenmesi gerekir. Bu nedenle belediye başkanları ödeneklerini üç veya altı aylık ya da yıllık olarak peşin alamazlar. Konu İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 13.10.1987 tarih ve Öz. İd.(87).532/45196 sayılı Genelgesi ile ayrıca valiliklere duyurulmuştur.

2.2. Huzur Hakkı

5393 sayılı Kanun'un 32 nci maddesi, "Meclis başkan ve üyelerine, meclis toplantılarına ve ihtisas komisyonları toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20 nci maddenin ikinci fıkrasında ve 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz..." hükmünü taşımaktadır.

Söz konusu madde hükmüne göre, belediye başkanına, meclis başkanı sıfatıyla meclis toplantılarına katıldığı her gün için, kendisine ödenmekte olan brüt ödeneğin günlük tutarının 1/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenecektir.

Bu çerçevede huzur hakkı ödenecek gün sayısı;

1. 20 nci maddenin üçüncü fıkrasında (belediye meclisinin bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok 20 gün, diğer toplantıların süresi en çok 5 gün),
2. 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında (imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar beş iş günü),

3. 25 inci maddenin beşinci fıkrasında (Denetim komisyonunun, kırkbeş iş günü çalışması),

belirtilen toplantı günü sayısından fazla olmayacaktır.

2019 Yılı'nın birinci altı aylık dönemi için memur aylık katsayı 0,130597 olarak belirlendiğinden, söz konusu madde hükmüne göre, belediye başkanlarına 1.1.2019 - 30.06.2019 tarihleri arasındaki dönemde;

$$72.280 \times 0,130597 = 9.439,55 \text{ TL}$$

$$9.439,55 \div 30 = 314,65 \text{ TL}$$

$$314,65 \div 1/3 = 104,88 \text{ TL}$$

meclis toplantılarına katıldıkları her gün için 104,88 TL'ye kadar huzur hakkı ödenecektir.

Bu durumda örneğin nüfusu 10 bine kadar beldelerde, 5 günlük meclis toplantısının tümüne katılan bir belde belediye başkanına 2019 yılının birinci altı aylık döneminde ödenecek brüt huzur hakkı miktarı şöyledir:

$$104,88 \times 5 = 524,40 \text{ TL}$$

2.3. Encümen Başkanı Olarak Alacağı Ödenek

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 36 nci maddesi, "Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3.500, nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500, 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000 ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500 gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir..." hükmünü getirmiştir.

Buna göre; belediye encümeni başkanı sıfatıyla belediye başkanlarına 1.1.2019 - 30.6.2019 tarihleri arasında nüfusu;

Beldenin Nüfusu	Gösterge	Katsayı	Brüt Ödenek
0 - 10.000	3.500	0,130597	457,09
10.001 - 50.000	4.500	0,130597	587,69
50.001 - 200.000	6.000	0,130597	783,58
200.001'den fazla	7.500	0,130597	979,48

TL tutarda aylık brüt ödenek verilecektir.

Encümenin memur üyelerine de, bu tutarların yarısı ödenecektir.

3. BELEDİYE BAŞKANLARININ HARCIRAHI

Belediye başkanları görevleri ile ilgili olarak gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında seyahat edebilmektedirler. Ancak, 5393 sayılı Yasa'da belediye başkanlarının harciraahlarını düzenleyen bir hüküm yer almamıştır.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olan kamu görevlilerinin, bir görevin yerine getirilmesi amacıyla sürekli ya da geçici olarak görev yerlerinden ayrılmaları halinde yol giderleri ve yevmiyeleri 6245 sayılı Harciraah Kanunu'na göre ödenmektedir.

Yürürlükteki mevzuata göre, belediye başkanları devlet memuru olmamakla birlikte, gördükleri hizmet karşılığında ödenek alan bir tür kamu hizmetlileri olarak kabul edilmektedir. Harciraah Kanunu'nun uygulamasında kurumlarında yalnız ödenek karşılığında çalışanlar "hizmetli" grubunda

sayıldığından, belediye başkanları da 6245 sayılı Harciraah Yasası hükümlerine tabidir. Bu nedenle, belediye başkanlarının belediye hizmetleriyle ilgili olarak yapacakları gerek yurt içi ve gerekse yurt dışı seyahatleri dolayısıyla kendilerine 6245 sayılı Yasa uyarınca harciraah verilir.

3.1. Belediye Başkanlarının Yurtiçi Harciraahları

6245 sayılı Harciraah Kanunu'nun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında, "Hizmetlilerin harciraahı, almakta oldukları aylık ücret ve ödeneklerine.....en yakın Devlet memuru aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadar ki (ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harciraahları hiçbir suretle 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemez." denilmektedir.

Belediye başkanları kamu hizmetlisi sıfatıyla bu hükme tabidirler. Belediye başkanları Harciraah Kanunu uygulamasında nüfus ve statülerine bakılmaksızın tüm belediye başkanları en yüksek Devlet memuru gibi 51,60 TL harciraah gündeliği alacaklardır.

2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'na ekli (H) cetvelinde, 1.1.2019 - 31.12.2019 tarihleri arasında memur ve hizmetlilere verilecek günlük harcırah miktarları aşağıda belirtil-diği gibi tespit edilmiştir:

Ek Gösterge/Kadro Dereceleri	Günlük Miktarı (TL)
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek kadrolarda bulunanlara ⁽¹⁾	51,60
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlara	48,15
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) -5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlara	45,20
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlara	39,85
e) Aylık/kadro derecesi 5 - 15 olanlara	38,75
⁽¹⁾ 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirmenin ilk 10 günü için gündelikleri-nin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	

Ayrıca, Harcırah Yasası'nın 33 üncü mad-desine 5335 sayılı Yasa'nın 4 üncü maddesi ile eklenen (d) fıkrasında; "... yurt içinde yatacak yer temini için ödedikleri ücreti belgelendiren-lere, belge bedelini aşmamak ve her defasında on gün ile sınırlı olmak üzere gündeliklerinin tamamına kadar olan kısmı ayrıca ödenir." hükmü uyarınca, belediye başkanlarına di-ğer kamu görevlilerine olduğu gibi, yemek ve yatmak gideri için ödedikleri gündeliğin dı-şında, otellerde konaklama yapmaları ve öde-dikleri konaklama giderini belgelendirilmesi durumunda, belge bedelini aşmamak ve her defasında 10 gün ile sınırlı olmak koşuluyla gündeliklerinin tamamına kadar bir tutarın ayrıca ödenmesi sağlanmıştır.

Örnek : Afyonkarahisar'ın Dinar İlçesin-den bir belediye başkanı resmi bir toplantıya katılmak üzere 12 gün süreyle geçici görevle Ankara'ya gitmiş ve 12 gün boyunca günlük 100 TL'den bir otelde kalmış ve dönüşünde 1.200 TL'lik faturayı kurumuna ibraz etmiştir. Bu belediye başkanına ödenecek geçici görev yolluğu ne kadardır ?

Veriler :

Günlük	: 51,60 TL
Otobüs Ücreti	: 50,00 TL
Taksi (Dinar)	: 15,00 TL
Taksi (Ank.)	: 30,00 TL
Konaklama Ücreti	: 100,00 TL

Hakediş:

1. Gündelik 619,20 TL

Görev gündeliği (12 gün x 48,25)=619,20 TL

2. Yol gideri 190,00 TL

- a) Taksi (gidiş - dönüş): 15 x 2 = 30 TL
b) Otobüs (gidiş - dönüş): 50 x 2 = 100 TL
c) Taksi (gidiş - dönüş): 30 x 2 = 60 TL

3. Konaklama gideri 825,60 TL

İlk 10 gün için (51,60 x 1,5 = 77,40 x 10)
= 774,00 TL

İzleyen 2 gün için (51,60 x 0,5 = 25,80 x 2) = 51,60 TL

12 günlük konaklama bedeli: 825,60 TL
Belgelendirilen konaklama bedeli

(12 gün x 100) = 1.200 TL

Konaklama bedelinin ödenmesinde, belgelendirmek ve belge bedelini aşmamak kaydıyla görevlendirilenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50'si esas alınacağından, konaklama bedeli 1.200 TL değil 825,60 TL ödenecektir.

4. Toplam yolluk tutarı 1.634,80 TL

Belediye başkanları yurt içi ve yurt dışı gezilerini uçakla da yapabilirler. Bu konuda 6245 sayılı Yasa'nın 2562 sayılı Yasa'yla değişik 6 ncı maddesine göre; harcırah, bu Yasa'da aksine hüküm bulunmadıkça gidip gelmeye en uygun ve kullanılması mutad olan yol ve taşıt araçları üzerinden verileceğine amir olduğundan, belediye başkanları gerek gördükleri zaman uçakla seyahat edebileceklerdir.

3.2. Belediye Başkanlarının Yurt Dışı Harcırahları

Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, belediye başkanları, belediye hizmetleri ile ilgili olarak yurt içinde seyahat edebildikleri gibi, yurt dışı seyahatinde de bulunabilirler. Ancak belediye başkanlarının, belediye hizmetleriyle ilgili olarak yurt dışına gidebilmeleri için belediye meclisinden izin almaları ve İçişleri Bakanlığına iletmek üzere ilgili valiliğe bilgi vermeleri gerekmektedir. Aksi halde, bu türlü seyahatler için harcırah almaları mümkün değildir.

Belediye başkanlarının da tabii olduğu yurt dışı geçici ya da sürekli görev yolculukları ile ikametlerde verilecek gündeliklerin miktarı, 6245 sayılı Harcırah Kanunu'nun 34 üncü maddesinde gösterilmiştir. Buna göre, anılan Yasa gereği verilecek yurt dışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibariyle ve

Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilmektedir.

Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar² hükümlerine göre, yurt dışına her çıkışta seyahat ve ikamet süresinin ilk 10 günü için ödenecek gündelikler % 50 artırımlık suretiyle hesaplanır. Buna göre; **geçici görevle örneğin 12 gün süre ile Almanya'ya giden bir belediye başkanının harcırahi:**

1 günlük gündeliğin %50 artırımlı tutarını..... 111 x %50 = 55,5

1 günlük artırımlı yurtdışı gündelik toplamı..... 111 + 55,5 = 166,5

İlk 10 gün için.....166,5 x 10 = 1.665

Geri kalan 2 günlük gündelik tutarını..... 2 x 111 = 222

Toplam = 1.887 Euro'dur.

Tabloda görüldüğü üzere, belediye başkanına ödenecek 12 günlük toplam gündelik tutarı 1.887 Euro'dur.

Ayrıca, ilk on gün ile sınırlı olmak kaydıyla yatacak yer temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirilenlere, faturada gösterilen günlük yatak ücretinin yukarıdaki şekilde artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerinin %40'ını aşması halinde, aşan kısmın %70'i ayrıca ödenir. Ancak, yatacak yer temini için ödenecek günlük ilave miktar, hesaplanan gündeliklerin %70'ini geçemez. (Hükümeti temsilen kararname ile görevlendirilenler için bu miktar %80'dir).

Hangi araçla (uçak vs.) gidip gelmişse, onun parası da ayrıca ödenecektir.

4. BELEDİYE BAŞKANLARINA UYGULANACAK EK GÖSTERGE VE TAZMİNATLAR

4.1. Ek Gösterge

Belediye başkanlarının emeklilikleri ile ilgili bir yasa da 2898 sayılı Yasa'dır. 1.1.1984

² Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar, 16.02.2018 tarih ve 30334 sayılı R.G.'de yayımlanmıştır.

tarihinde yürürlüğe giren bu yasayla belediye başkanlarına yeni bir imkan daha getirilmiştir. 5434 sayılı Emekli Sandığı Yasası'na 1983 yılında 2898 sayılı Yasa ile eklenen Ek 48 inci Maddesinin 18.5.1994 tarih ve 527 sayılı KHK ile değişik (b) bendinde; “Belediye başkanı olarak iştirakçilikleri devam edenlere, genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdürler için belirlenen ek gösterge rakamını ve öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceyi geçmemek üzere, emekli keseneklerine esas aylık dereceleri itibariyle **mülki idare amirliği sınıfı için tespit edilen ek gösterge rakamları uygulanır.** Bu fıkralara girenlerden daha önce personel kanunlarına

göre aylık almış iştirakçilere uygulanacak ek göstergeler, önceki görevleri için tespit edilmiş ek göstergelerden aşağı olamaz.” hükmü mevcuttur.

Devlet memurları için derecelere göre uygulanacak ek göstergeler, en son 18.5.1994 tarih ve 527 sayılı KHK'nin 3 üncü maddesi ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 43 üncü maddesine eklenen I sayılı Cetvelde gösterilmiştir. Bu Cetvele göre, mülki idare amirliği sınıfı için **1.1.1995 tarihinden itibaren uygulanmakta** olan ek göstergeler (dolaşısıyla belediye başkanlarını da kapsayacak ek göstergeler) aşağıya çıkarılmıştır.

Unvanı	Derece	Ek gösterge
a) Müsteşar, Vali	1	7600
d)Kadroları bu sınıfa dahil olup da; yukarıda sayılanlar dışında kalanlar (1 inci derecenin kademelerinden aylık alanlar için Genel İdare Hizmetleri Sınıfında aynı görev unvanları için belirlenen ek gösterge rakamlarından düşük olmamak üzere)	1/4	4800
	1	4000
	2	3600
	3	3000
	4	2300
	5	2200
	6	1600
	7	1500
	8	1300
	9	1150

Bu ek göstergelerle, belediye başkanlarının emekli olması halinde daha yüksek emekli maaşı alması sağlanmıştır.

Emekli Sandığı'na tabi olan belediye başkanlarından emekli aidatı kesilirken bu rakamların da göz önünde bulundurulması gerekir. Emeklilik derecesi 10 - 15 inci dereceli olanlar için ek gösterge yoktur.

4.2. Makam Tazminatı, Temsil veya Görev Tazminatı

5393 sayılı Yasa'nın 85 inci maddesinin

ikinci fıkrası ile 5434 sayılı Yasa'nın Ek 68 inci maddesinin dördüncü fıkrası değiştirilerek, belediye başkanlarına yeni bir mali olanak daha yaratılmıştır.

Buna göre; “Sandıkça emekli aylığı bağlanan büyükşehir belediye başkanlarına 7000, il belediye başkanlarına 6000, ilçe ve ilk kademe belediye başkanlarına 3000, diğer belediye başkanlarına 1500 gösterge rakamı üzerinden, bu maddede belirtilen usul ve esaslar dahilinde makam tazminatı, buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı ödenir. Bu tazminatlar

İlgililere ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazineden tahsil olunur. Birinci fıkrada öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirâkçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.”

Tablo 2 : Belediye Başkanları Tazminat Göstergeleri

Belediye Başkanları	Makam Tazminatı	Temsil Tazminatı	Görev Tazminatı
Büyükşehir belediye başkanı	7.000	17.000	-
İl belediye başkanı	6.000	-	15.000
İlçe belediye başkanı	3.000	-	9.000
Diğer belediye başkanı	1.500	-	7.500

Söz konusu Yasa hükmüne göre; emekli belediye başkanlarına yukarıdaki gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan tutarda tazminat ödenecektir.

Ayrıca, 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4 üncü maddesinin onuncu fıkrası gereğince, Kanunun yürürlük tarihinden önce, seçimler sonucunda belediye başkanı olarak görev yapmış olup, sosyal güvenlik kanunlarına göre emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlar ile daha sonra emekli olacaklardan 5434 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesindeki şartları yerine getirenlere, yine 5434 sayılı Kanunun mülga ek 68 inci maddesinde belirtilen şartlar da dikkate alınarak, emsali belediye başkanının almakta olduğu makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil veya görev tazminatı tutarının almakta oldukları emeklilik veya yaşlılık aylıklarına ilâve etmek suretiyle ödeneceği öngörülmüştür.

Bu düzenleme ile, bu haktan Emekli Sandığı'ndan emekli olan belediye başkanlarıyla aynı koşulları taşıyan SSK ve Bağ-Kur emekli belediye başkanlarının da yararlandırılması olanağı getirilmiştir.

Bu madde hükmü ile; Emekli Sandığına emekli aylığı bağlanan; **belediye başkanları**na ödenecek makam tazminatı ve buna bağlı olarak temsil/görev tazminat gösterge rakamları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Ancak, söz konusu tazminatların ödemesi için;

- 2008/Ekim tarihinden önce belediye başkanı olarak görev yapmış olmaları veya halen bu görevi yapıyor olmaları, bu görevlerine seçimle gelmeleri ve bu görevlerini en az iki yıl sürdürmeleri,
- Kadın ise 58, Erkek ise 60 yaş ve 9000 gün veya kadın ve erkek için 61 yaş ve 5400 gün şartlarını yerine getirmeleri,

gerekmektedir.

Görüldüğü üzere, 1.1.2008 tarihinden önce belediye başkanlığı görevinde bulunanlara da bu tazminatlardan yararlanma olanağı sağlanmıştır. Buna göre, Ekim 2008'den önce belediye başkanlığı görevinde bulunan kişiler, kamu görevleriyle birlikte veya tek başına bu görevlerde en az iki yıl bulunmaları ve aşağıda belirtilen hizmet süresi ve yaşa sahip olmaları durumunda tazminat hakkından yararlanacaklardır.

Tablo 3 : Belediye Başkanları Tazminat Hakediş Süreleri

Belediye Başkanı	Hizmet Süresi	İş günü	Yaş (Doldurulmuş)
Kadın	15 yıl	5400	61
Erkek	15 yıl	5400	61
Kadın	25 yıl	9000	58
Erkek	25 yıl	9000	60

Bu haktan yararlanmak isteyen emekli ve hak sahiplerinin belediye başkanlığı yaptıklarını gösterir belge ibraz etmeleri gerekmekte olup, bu kapsamda belediyesince düzenlenecek belgenin ayrıca valilikçe onaylanmasını müteakip, Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilmesi gerekmektedir.

Bu koşulları taşımayanlar ise, sigortalılık

sürelerini artırarak veya yaşlarını bekleyerek, aranan koşulları sağladıkları tarihten itibaren söz konusu haktan yararlanabileceklerdir.

Bu kapsamda halen emekli belediye başkanlarına 2019 yılının birinci altı aylık döneminde ödenecek makam, temsil veya görev tazminat miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4 : Belediye Başkanlarının Tazminat Tutarları

Belediye Başkanlığı	Makam Tazminatı	Makam Tazminatı Tutarı	Temsil/Görev Tazminatı	Temsil/Görev Tazminatı Tutarı	Toplam Brüt Taz. Tutarı
Büyükşehir Bel. Bşk.	7.000 x 0,130597	914,18	17.000 x 0,130597	2.220,15	3.134,33
İl Belediye Başkanı	6.000 x 0,130597	783,58	15.000 x 0,130597	1.958,96	2.742,54
İlçe Belediye Bşk.	3.000 x 0,130597	391,79	9.000 x 0,130597	1.175,37	1.567,16
Belde Belediye Bşk.	1.500 x 0,130597	195,90	7.500 x 0,130597	979,48	1.175,38
(*) İlk kademe belediye başkanları, 5434 sayılı Yasa'nın Ek 68 inci maddesine, 5393 sayılı Yasa'nın 85 inci maddesiyle eklenen fıkra hükmü gereğince, 01.08.2005 tarihinden itibaren ilçe belediye başkanları ile aynı düzeyde makam tazminatından yararlandırılmaktadırlar.					

Bu tazminatlar, ilgililere ödendikçe iki ay içinde faturası karşılığında Hazine'den tahsil olunur. Bu tazminata hak kazanmak için öngörülen iki yıllık sürenin hesabında iştirâkçi olup olmadıklarına bakılmaksızın belediye başkanı olarak geçen sürelerin tamamı dikkate alınır.

Bu tazminatlar, SSK ve Bağ-Kur emeklilerinden gerekli prim günü ve yaşa sahip olanlara 1 Ekim 2008'den itibaren, bu koşulları sağlamayanlara ise sağladıkları tarihten itibaren, iki yıl belediye başkanlığı yapmış olma koşulu da dikkate alınarak emsali belediye başkanları gibi emeklilik veya yaşlılık aylıklarına ilave edilerek ödenecektir.

5. SONUÇ

Belediye başkanları, gördükleri hizmet karşılığında **“ödenek”** almaktadırlar. Belediye başkanı ödenekleri, başkanın görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkan ödenekleri, beldenin nüfusuna göre belirlenen gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen **aylık katsa-**

yı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenmektedir.

Belediye başkanları, 5393 sayılı Kanun'un 32 nci maddesine göre meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları günler için **“huzur hakkı”** ve bu Kanunun 36 ncı maddesine göre de encümen toplantılarına katılması nedeniyle **“encümen ödeneği”** almaktadır.

Bu kapsamda, belediye başkanlarına meclis başkanı sıfatıyla meclis toplantılarına katıldığı her gün için, kendisine ödenmekte olan brüt ödeneğin günlük tutarının 1/3'ünü geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenmektedir. Yine, belediye başkanlarına beldelerin nüfusu baz alınarak aylık brüt ödenek verilmektedir.

Belediye başkanları görevleri ile ilgili olarak gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında seyahat edebilmektedirler. Bu durumda, kendilerine harcırah ödenmektedir. Ayrıca, belediye başkanlarının Ek Gösterge hakları ile Makam Tazminatı, Temsil veya Görev Tazminatları bulunmaktadır.

Cem KASAPOĞLU

Müdür

*Etik Komisyonu Üyesi
Afyonkarahisar Belediyesi.*

MUHTARLARIN GÖREV VE SORUMLULUKLARI: BELEDİYE İLE İLİŞKİLERİ

1. GİRİŞ

Belediye sınırları içerisinde, ihtiyaç ve öncelikli benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idari birime mahalle, mahalli seçimle iş başına gelen en küçük yerel yönetim tüzel kişisine ise muhtar adı verilmektedir. Bir diğer ifade ile muhtar, köy veya mahalle tüzel kişiliğinde, yönetimin başında bulunan kişidir.

Bu çalışmanın amacı, mahalli idare seçimlerinde aday olarak seçilen muhtarlarımızın adaylık sürecinde yaşadıkları problemler, yapması gereken işlemlere dair eksikliklerinin giderilmesine ve daha da geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır.

Bu önerilerin yanında muhtarlık müessesesinin tarihi arka planı, muhtarın görevleri nelerdir? Seçildikten sonrası muhatap olacağı iş ve işlemler nelerdir? Muhtarların mahallesine hizmet sunarken en çok diyalog

içerisinde olacağı kurum olan belediye ile olan ilişkileri nelerdir? Bunlara cevap vereyim.

2. MUHTARLIK MÜESSESESİNİN TARİHİ ARKA PLANI:

Muhtarlık birimlerinin temelleri ilk olarak 1829 senesinde İstanbul'da atılmıştır. II. Mahmut, Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırması sonucu yeniçerilerin yokluğunda tehlikeye meydan vermemek ve küçük birimlerin güvenliğini koruyabilmek için muhtarlık teşkilatını kurmuştur. II. Mahmut, hem devletin büyük derdi olan göçü azaltmak, hem de güvenliği ve düzeni daha mükemmel şekilde temin edebilmek amacıyla 1829'da Üsküdar, Eyüp ve Galata Kadılikları'na bağlı muhtarlık teşkilatlarını kurdurdu ama muhtarlar seçimle değil tayinle göreve geldiler. Taşradaki ilk muhtarlık teşkilatı ise 1833'te Kastamonu'ya bağlı Taşköprü'de kuruldu ve

zamanla imparatorluğun değişik bölgelerinde de benzer uygulamaya geçildi.

Bu birimlerin düzenlenmesi ise yasal olarak ilk kez 1864 senesinde gerçekleşmiştir. Bu yasanın adı Vilayet Nizamnamesi olarak bilinmektedir. 1876 senesinde yapılan İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi ile muhtarların görevleri daha ayrıntılı ve net bir şekilde ortaya koyulmuştur. Ancak bu yasa ile muhtarlıklar ve mahalli yönetimler ile ilgili bütün düzenlemeler yürürlükten kaldırılmış ve bunun neticesinde muhtarlık görevleri son bulmuştur.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu ile kaldırılmış olduğu halde, varlıklarını mahallelerdeki kamu hizmetlerinin bir gereği olarak 1933 yılına kadar fiilen sürdürmüşlerdir. 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu ile mahalli idare yönetim biçimleri yeniden düzenlenmiş olsa da 1933 yılında **çıkartılan 2295 sayılı kanunla varlığı sona erdirilen muhtarlık müessesesinin görevlerini, zabıta ve belediye gibi bazı kuruluşların yapması öngörülmüştür. 1944 tarihli ve 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetlerinin Teşkiline Dair Kanun ile Kanunun uygulama şekil ve esaslarına dair 1945 tarihli tüzük çıkarılmıştır ve bugünkü şeklini almıştır. Günümüzde varlığını koruyan ve muhtarlık mahalle yönetimini düzenleyen 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilerek 18.01.1984 tarih ve 18285 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.**

3. MUHTAR VE İHTİYAR HEYETİNİN GÖREVLERİ:

Şehir ve kasabalarda kurulu bulunan ve Belediye Kanununun 8 inci maddesine göre kurulacak olan mahallelerde bir muhtar ve

muhtarın başkanlığında bir ihtiyar heyeti bulunur. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti, bir muhtar ile dört azadan teşekkül eder. Heyetin dört yedek azası vardır.

Mahalle muhtarının görevleri 4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun ve Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü hükümlerinde belirlenmiş olup, bu görevlerin bir kısmı yürürlükte olup bir kısmının ise Kanun ve Tüzük hükümlerinde yer almasına rağmen değişen mevzuat nedeniyle uygulama imkanı bulunmamaktadır.¹

4541 sayılı Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanunun 3 üncü maddesine göre muhtar ve ihtiyar heyetinin görevleri;

“

1- Nüfus Kanunu hükümlerine göre:

- A) Kendilerini nüfus sicillerine kaydettirmemiş olanlara,
- B) Hüviyet cüzdanlarını kaybedenlere,
- C) Doğum vakalarını nüfus idarelerine bildirmekle mükellef olanlara,
- D) Ölüm vakaları için nüfus dairelerine,
- E) Yer değiştirmelerinin kütüklere kaydı için alakadarlara,
- F) Sanat, sıfat, mezhep ve eşkal gibi hususların nüfus sicillerine kaydı için talep edenlere, ilmuhaber vermek;

2- 1111 numaralı Askerlik Kanunu hükümlerine tevfikan:

- A) Askerlik yoklama memurları tarafından istenilen malumatı vermek,
- B) Askerlik şubelerine davet pusulalarını imza mukabilinde alarak sahiplerine tebliğ

¹ Bardakçı, 2014:88.

etmek ve davetlilerle beraber muayyen günde askerlik meclisine gitmek ve davete icabet etmemiş olanlar hakkında malûmat vermek,

C) Alakadarlara bildirilmek üzere gönderilen askere sevk cetvellerini, hazır olan sahiplerine tebliğ ederek kendilerini ve hazır bulunmayanlar hakkında icabeden meşruhatı kaydederek, cetveli o mahallin zabıta amirine teslim etmekle beraber kendisi de toplama yerinde hazır bulunarak istenilecek malûmatı vermek,

D) Askere sevk tarihinden itibaren akibeti meçhul kalanlar hakkında şahadetname vermek,

E) Askerlik çağında olanlardan 15 günden fazla bir müddetle şubesinin bulunduğu mevkinden harice çıkmak isteyenlerin verecekleri haberi kaydetmek ve şubelerine bildirmek;

3- 1525 numaralı Şose ve Köprüler Kanunu hükümlerine göre:

A) Yol vergisi ile mükellef olanlar için hususi muhasebelerden verilecek cetvelleri doldurmak,

B) Mükellefiyetlerini bedenen ifa edecek olanların vesikalarını muayene ile bu mükellefiyeti ifadan kaçınmış olanların cetvellerini hususi muhasebeye vermek;

4- 1086 numaralı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre:

A) Sulh hakimleri nezdinde görülecek davalara ait vekaletname imzalarını tasdik etmek,

B) İmza vazına muktedir olmyan veya yazı bilmiyen şahsın kullanacağı mührü veya el ile yapacağı işareti tasdik etmek,

C) Adli müzaheret talebinde bulunanların mahkemeye ibraz edecekleri şahadetnameleri tanzim etmek;

5- 1412 numaralı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine göre:

A) Bir davayı temyiz talebinde bulunacakların yatırmak mecburiyetinde oldukları depo şartından müstesna tutulabilmesi için fakir olduklarına dair ilmühaber vermek,

B) Zabıtaca yapılacak bina aramalarında hazır bulunmak;

6- Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun hükümlerine göre:

A) Hayvanını satmak isteyenlere ilmühaber vermek,

B) Tazmin ettirilmesi lazım gelen çalınmış hayvan bedelini, mahalle halkına taksim etmek,

C) Hayvan hırsızları ve yatakları hakkında zabıt tanzim etmek;

7- 797 numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu hükümlerine göre:

Mahallede her geçen ay içindeki ölüm vakalarını ertesi ayın on beşine kadar varidat dairelerine yazı ile bildirmek;

8- Tahsili Emval Kanunu hükümlerine göre:

Tahsili Emval Kanunu mucibince yapılacak hacizlerde hazır bulunmak ve borçlarını tediyede temerrüt edenlerin mali iktidarlara olup olmadığına dair ilmühaber vermek;

9- 393 numaralı muzur hayvanların itlafı hakkındaki kanun hükmüne göre:

Hayvanların öldürülmesi için kullanılacak silah ve saireyi mücadele mevsiminde mücadele heyetinden makbuz mukabilinde alarak tevzi etmek ve mevsim hitamında silahları ve kullanılmamış maddeleri topluyarak heyete teslim etmek;

10- 1580 numaralı Belediye Kanunu hükümlerine göre:

İntihap encümeni teşkili için, belediyeler tarafından istenilecek kimseleri seçmek;

11- Tedrisatı iptidaiye kararnameşi hü-kümlerine göre:

Her yıl okul açılmadan on beş gün evvel semtin bağılı bulunduğu ilk okulun baş öğretmeni ile birlikte mahalle hududu içinde oturan ve mecburi Öğrenin, yaşında olan çocukların bir cetvelini tanzim ederek mühürlemek ve bu cetvelde adları yazılı çocuklardan okula devama mecbur olanları bu müddet içinde velilerine bildirmek ve devamsızlıkla ilgili her türlü tebliğ ve takiplere tavassut etmek;

12- 2613 numaralı Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu ile 2644 numaralı Tapu Kanunu hükümlerine göre:

Ferağ ve intikal ve kayıt işlerine ait ilmühaber ve vesikalar vermek ve meskenlere girerken hazır bulunmak;

13- Mahalleye girdiğini haber aldığı hüviyeti meçhul ve şüpheli şahıslar hakkında zabıtaya haber vermek;

14- İnsan ve hayvanlara arız olan salgın ve bulaşıcı hastalıkların ve nebatata hasar veren haşerelerin zuhurunu haber aldığı gün Hükümete bildirmek;

15- Yardıma muhtaç olanlara fakirlik ihtiyacı ilmühaberleri vermek;

16- Mahallede sakin olanlar hakkında resmi müesseselerce istenilen hüsnühal varakalarını tanzim ve ikametgah senedi tasdik etmek;

17- Cumhurbaşkanınca, halkın ihtiyaçlarını karşılamak ve amme hizmetlerini kolaylaştırmak üzere karar altına, alınacak işlerden o mahalleye taallük eden kısımları tatbik etmektir.”

26.04. 1945 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Şehir ve Kasaba-

lardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü’nün 32 nci maddesine göre ise, mahalle muhtar ve ihtiyar kurullarının göreceği işler şunlardır:

“1- (Nüfus Kanunu) na göre:

A) Kendilerini nüfus kütüğüne yazdırmamış olanlara ilmühaber vermek.

B) Nüfus kağıdını kaybedenlere, kendi imzalarıyla verecekleri bildirimine dayanarak ilmühaber vermek.

C) Doğum olaylarını nüfus idarelerine bildirmekle ödevli olan baba, veli veya vasilerin dolduracakları olay ilmühaberlerini onamak. (Bu ilmühaberlerde doğan çocuğun adı, soyadı, doğduğu yer, tarih ve günü, baba ve anasının adlarıyla soyadları, mahalle, sokak ve ev numarası, şahitlerin adları, soyadları, yaptıkları iş ve oturdukları yer gösterilir.)

Ç) Ölüm olayları için bulunduğu nüfus dairesine (ölüm gününden başlayarak en çok on gün içinde) ilmühaber vermek. (Bu ilmühaberde ölenin ve baba ve anasının adlarıyla soyadları, ölenin evli olup olmadığı, evli ise kimin koca veya karısı olduğu, yaşı, işi, doğduğu yeri, ölümünün sebebi, günü ve mümkün ise saati yazılır.)

D) Yerleşmek maksadıyla veya altı aydan fazla devam edecek misafirlik suretiyle yapılacak yer değiştirmelerinin kütüklere yazılması için ilgililere ilmühaber vermek.

E) Sanat, sıfat, mezhep ve şekiller gibi hallerin nüfus kütüklerine yazılması için istenilenlere ilmühaber vermek.

2- (1111) sayılı Askerlik Kanunu hükümlerine göre:

A) Her yıl askerlik çağına giren erkeklerin nüfus kütüğündeki künyelerini gösteren cetveller üzerine gereken veya ilk ve son yoklama memurları veya askerlik şubeleri tarafından istenilen her türlü bilgileri vermek.

B) Sorulacak işler hakkında bilgi vermek üzere askerlik meclislerinde hazır bulunmak.

C) Askerlik şubelerince hazırlanan çağrı pusularını imza karşılığında alarak pusularda yazılı olanlar, mahallelerinde iseler, kendilerine, değil iseler ana, baba, kardeş veya başka hısımlarına bildirmek ve pusulalarda gösterilen günde çağrılanları çağrı pusulasıyla birlikte alarak askerlik meclisine gitmek ve çağrı üzerine gelmemiş olanlardan mahallelerinde bulunmayanların nerede, ne gibi işlerde bulduklarını, mahallelerinde buldukları halde askerlik meclisine gelemeyecek derecede hasta veya çürük olanların hastalıklarını veya çürüklüklerini ve hapiste olanlar varsa ne için ve nerede mahpus olduklarını ve kaç gün hapis kalacaklarını, orta veya yüksek okullarda okuyanlar varsa, hangi okulda ne vakitten beri okumakta olduklarını askerlik meclisine bildirmek.

Ç) Yoklama gününde yoklama cetvelindeki adlar okunurken adları okunanların gelip gelmediklerini ve gelenleri cetvelde yazılı ad sahipleri olup olmadıklarını sorulacak soru üzerine bildirmek.

D) Askere yollama tarihinden başlayarak sonu belirsiz kalanlar hakkında şahadetname vermek. Eratın sonunun belirsiz sayılması için: 1 – Askerlik şubesi kayıtlarında askere gönderildiği yazılı olduğu halde yollama tarihinden başlayarak beş yıl resmi bir haber veya kıtasınca tasdikli bir mektubu gelmemiş bulunmak, 2 – Kıtaya girdiği hakkında şube veya kıtalarında kaydı bulunduğu halde o tarihten başlayarak beş yıl aynı suretle bir haber alınmamış bulunmak, şarttır.

E) En büyük mülkiye memuru tarafından gönderilen ve askere çağrılanların adlarını taşıyan cetvelleri imza karşılığında alarak cetvelerde adları yazılı askerleri çağırıp istenilen güne kadar hazırlanmalarını ve belli günde askerlik şube merkezinde bulunma-

larını kendilerine, eğer mahallerinde değil iseler ana, baba, kardeş veya hısımlarından kim varsa onlara bildirmek ve mahallerinde bulunmayanların nerede bulduklarını ve ne iş yaptıklarını ana, baba, kardeş ve başka hısımlarından veya bildiklerinden sorup soruşturarak ve buldukları yerleri bilinmeyenlerin ne vakitten beri mahalleden çıkmış olduklarını anıyarak cetveldeki adları karşısına yazmak ve cetvelin altını onamak ve bu cetveli ve istenilenleri çağrılan günde beraber alarak en büyük polis amirine ve jandarma komutanına teslim etmek.

F) Toplanma gününde hazır bulunarak gelmeyenlerin, gelmemeleri hastalık veya mevkufluk veya mahpusluk gibi bir sebepten ileri gelip gelmediği hakkında ilgili memurlar tarafından istenilecek bilgiyi vermek ve anılan sebeplerle gelemediklerinden dolayı bir ay süre ile yollanmaları geciktirilmiş olan kimseler için yeniden şahadetname veya rapor alarak şubelerine göndermek.

G) Askerlik çağında olanlardan on beş günden fazla bir süre ile şubenin bulunduğu yerden dışarıya çıkmak isteyenlerin, çıkmadan önce gidecekleri yerler hakkında verecekleri haberleri kaydetmek ve şubelerine bildirmek ve mahallerinde on beş günden fazla oturan yabancıları yoklama sırasında, kaçak, kalıntı,yoklama kaçağı, izinsiz ve saklıları her zaman şubelere bildirmek.

3- (1525) sayılı (Şose ve Köprüler Kanunu) na göre:

A) Yol vergisiyle ödevli olanlar için her yılın Şubat ayı başından Nisan ayı sonuna kadar özel muhasebelerinden verilecek cetvelleri doldurup geri vermek.

B) Daimi veya geçici tahsildar tayini mümkün olmayan yerlerde yol paralarını alıp ilgili özel muhasebe dairesine vermek.

C) İl genel meclislerince her yıl tayin edilen yapı süresinin bitmesinden bir ay sonra

kendi mahallelerinde oturan ve ödevlerini çalışmak suretiyle yapacak olanların belgelerini denetliyerek bu ödevlerini yapmaktan kaçınmış olanlar varsa, bunların cetvellerini ilgili özel muhasebeye vermek.

4- (1086) sayılı (Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu) na göre:

A) Sulh hakimleri önünde görülecek davalarla ilgili vekaletnamelerdeki imzaları onamak.

B) Adli kağıtların tebliği için gösterilen konutlarda tebliğ yapılabilecek kimse bulunmadığı zaman posta müvezzileri tarafından bırakılacak kağıtları almak.

C) İmza koyamıyan veya yazı bilmiyen kimsenin kullanacağı mührü veya el ile yapacağı işareti onamak.

Ç) Adli müzaheret isteğinde bulunanların mahkemeye verecekleri şahadetnameleri yazmak (Bu şahadetnamelerde isteklinin sanat ve sıfatı, varlığının ve Devlete vermekte olduğu verginin miktarı ve ailesinin durumu ve dava giderini vermeğe erki olmadığı yazılır.)

5- (1412) sayılı (Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu) na göre:

A) Yargıç veya cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın kolluk tarafından evlerde veya iş görülen yerlerle kapalı yerlerde yapılacak aramalarda hazır bulunmak.

B) Bir davayı temyiz isteğinde bulunacak kimselerin yatırmak ödevinde buldukları depo parasını yatırmaktan ayrık tutulabilmeleri için fakir oldukları hakkında ilmühaber vermek.

6- (Hayvan sirkatinin meni hakkındaki kanun) hükümlerine göre:

A) Hayvanını satmak isteyenlerle hayvan satın alanlara ilmühaber vermek.

B) Ödettirilmesi gereken çalınmış hayvan bedelini mahalle halkına paylaştırmak.

C) Hayvan hırsızları ve yatakları hakkında zabıt tutarak kolluğa vermek.

7- (797) sayılı (Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu) hükümlerine göre:

Mahallede her geçen ay içindeki ölüm olaylarını ertesi ayın on beşine kadar vâridat dairelerine yazı ile bildirmek.

8- (Tahsili Emval Kanunu) hükümlerine göre:

A) Yapılacak hacizlerde hazır bulunmak.

B) Borçlarını ödemekte direnenlerin varlıkları olup olmadığı hakkında ilmühaber vermek.

9- (393) sayılı (Muzır hayvanların itlafi hakkındaki kanun) hükümlerine göre:

Hayvanların öldürülmesi için kullanılacak silah ve başka şeyleri mücadele mevsiğinde mücadele kurulundan makbuz karşılığında alarak zararlı hayvanları öldürmekle ödevli bulunan şehir ve kasaba halkına dağıtmak ve mevsimin sonunda silahları ve kullanılmamış maddeleri toplayarak mücadele kuruluna teslim etmek.

10- (1580) sayılı (Belediye Kanunu) na göre:

Seçim işinin yapılmasına bakmak üzere belediye başkanı veya belediye şube müdürleri tarafından yazı ileverilecek haber üzerine mahalle halkı arasından belediye seçimi hakları olanlardan, okur yazarlar üstün tutulmak üzere, gizli oyla iki kişi seçmek.

11- (Tedrisatı İptidaiye Kararnamesi) ne göre:

A) Her yıl ilk okullar açılmadan on beş gün önce semtin bağlı bulunduğu ilkokulun başöğretmeni ile birlikte mahalle sınırı için-

de oturan ve mecburi öğretim yaşında olan çocukların cetvellerini yaparak mühürlemek.

B) Bu cetvellerde adları yazılı çocuklardan okula devam etmek ödevinde olanları, okulların açılmasından önce on beş gün içinde velilerine bildirmek.

C) İlkokula devam etmeyen çocuklar hakkında yapılacak her türlü bildirme ve takiplere aracılık etmek.

12- (2613) sayılı (Kadastro ve Tapu Tahriri Kanunu) na göre:

Kadastro komisyon veya postaları, keşif, ölçme ve incelemeler yapmak için konutlara girerlerken komisyon veya posta başkanlarının istekleri üzerine hazır bulunmak.

13- (2644) sayılı (Tapu Kanunu) hükümlerine göre:

A) Sahiplerinin verecekleri bildirimle yetinilerek yapılacak malını ve hakkını kullanma işlemlerinin dışında kalan gayrı menkul mallara ilişkin bağıt ve kütüğe geçirme işleminde gayrimenkulün sınırı ve diğer vasıfları hakkında sahipleri tarafından verilecek bildirimleri onamak.

B) Medeni Kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden önce ölen kimselerin mirasçıları tarafından yaptırılacak intikal işlemlerinde ilmhaber vermek.

C) Kayıt ve senetlerine fotoğraf yapıştırmak isteyenlerin hüviyetlerini ve işin ilişkin olduğu gayrimenkulün sahibi olduğunu gösterir ilmhaber vermek.

Ç) Tapu işlemlerinde tapu dairelerince istenilecek hüviyeti onama ilmhaberlerini vermek.

14- Mahallede oturanlarla yakından ilgilenerek mahalleye girdiğini haber aldığı hüviyeti belirsiz, ve şüpheli kimseler hakkında kolluğa haber vermek.

15- (1593) sayılı (Umumi Hıfzıssıhha Kanunu) na göre haber verilmesi mecburi olan salgın ve bulaşıcı insan hastalıklarını haber aldığı gün hemen şehir ve kasabada bulunan resmi sağlık kurumlarından birine ve en büyük mülkiye memuruna yazı ile bildirmek.

16- (1234) sayılı (hayvanların sağlık zabıtası hakkındaki kanun) hükümlerine göre haber verilmesi mecburi olan salgın ve bulaşıcı hayvan hastalıklarını haber aldığı gün hemen şehir ve kasabada bulunan resmi veteriner kurumlarından birine ve en büyük mülkiye memuruna yazı ile bildirmek.

17- (2906) sayılı (Nebatları Hastalık ve Zararlı Böceklerden Koruma Kanunu) hükümlerine göre bitkilere zarar veren böceklerin çıktığını haber aldığı gün hemen şehir ve kasabada bulunan resmi ziraat kurumlarından birine ve en büyük mülkiye memuruna yazı ile haber vermek.

18- Yardıma muhtaç olanlara fakirlik ihtiyaç ilmhaberlerini vermek.

19- Mahallede oturanlar hakkında resmi kurumlar tarafından istenilen iyihal kağıtlarını yazmak ve konut senedini onamak.

20- Bakanlar Kurulunca, halkın ihtiyaçlarını karşılamak ve kamu hizmetlerini kolaylaştırmak üzere karar altına alınacak işlerden o mahalleye ilişkin kısımları uygulamak, (Bu işlerin nasıl görülecekleri hakkında kararlarda ayrıca açıklık varsa bu yolda, yoksa ihtiyar kurullarının çokluğu ile görülür.)

21- (1918) sayılı (Kaçakçılığın men ve takibine dair kanun) hükümlerine göre:

A) Kanunun kaçakçılık saydığı eylemleri, bunları önlemek ve kovalamakla ödevli bulunan en büyük mülkiye memuruna, gümrük ve tekell memurlarına veya polis müdürü, merkez memuru, komiser, muavin ve memurlarından birine veya jandarma komutan, subay ve eratından birine veya sınır ve kıyı-

larda gümrük muhafaza kıtaları subay, erat ve memurlarından birine yazı ile haber vermek.

B) Kaçakçılık eylemlerini önlemek ve koalamakla ödevli memurların bulunmadığı yerlerde kendisi kaçakçılığı önlemek ve koalamakla beraber işi hemen gümrük ve tekel memurlarıyla en büyük mülkiye memuruna bildirmek.

C) Kaçak eşya bulunduğundan şüphe edilen özel evlerde ve herkese açık bulunmadıkları zaman dükkan, mağaza, ticaret veya alışveriş yapılan özel evler, depo, ambar, antrepo, han, otel, pansiyon, sinema, tiyatro, gazino, kahvehane, bar, dansing ve bunlara benzer yerlerle eklentilerinde yapılacak aramalarda hazır bulunmak.

22- (904) sayılı (İslahı Hayvanat Kanunu) hükümlerine göre:

Mahallelerinde bulunan aygır ve buğaları muayeneleri yapılmak üzere ilgili veteriner veya ziraat memurlarına bildirmek.

23- (541) ve (1056) sayılı (Pamuklara arız olan haşarat ve emrazın imha ve tedavisi ve tohumlarının islahı hakkındaki kanunlar) hükümlerine göre: Pamuk mahsulüne her hangi bir böcek veya geçici bir hastalık geldiğinde: Hükümetçe ilan edilen fenni kısıntı ve usullere uyduklarını gösteren ziraat idarelerinin şehadetnamesini almadan pamuk çekirdeği, pamuk ve çekirdekli pamuk, koza, pamuk bitkisi ve kısımlarını kullanan, saklayan, bir yere bırakan veya memleket içinde hastaliksız ve pamuk bölgesi olan yerlere taşıyanları en büyük mülkiye memuruna bildirmektedir.”

Meri mevzuatta, bu saydığımız hükümlerin birçoğu zamanla uygulanamaz hale gelmiştir. Muhtarlarımızın halen uygulama imkânı olan görevleri kısıtlıdır. Çalışmamızın sonuç kısmında muhtarlarımızın hali hazırda yaptığı görevlerin açmazlarına değineceğiz.

4. MUHTARLARIN BELEDİYE İLE OLAN İLİŞKİLERİ:

Muhtarlık, kuruluşundan itibaren, yasalarla merkezi hükümetin bir parçası olarak tanımlanmış olmasına karşın halk tarafından kendisinin bir temsilcisi olarak kabul edilmiştir. Bu fiili durum, muhtarların sosyal ve kültürel alanlarda rol üstlenmesine yol açmıştır.²

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Altıncı Muhtarlar Toplantısında Yaptıkları Konuşmada³

“...Çünkü sizler de seçimle işbaşına geliyorsunuz, atanarak işbaşına gelmiyorsunuz. Sizin de hesap verdiğiniz bir makam var değil mi? Neresi bu makam? Bu makam, İçişleri Bakanlığı değil, bu makam, Başbakanlık değil, bu makam, Cumhurbaşkanlığı değil. Bu makam neresi? Millet, millet, halk, bunu göreceğiz.

Mahallesiyile, mahalle halkıyla irtibatını kesmiş bir muhtar düşünülebilir mi? Mahallenin ihtiyaçları için, gerekiyorsa kaymakamlığın, valiliğin, belediyenin kapısına dayanmayan, taleplerini ifade etmeyen, bunların takibini yapmayan muhtara, muhtar denir mi? Mesele bu. Mahallesindeki garipleri, fakirleri, muhtaçları tespit etmeyen, bunların dertlerine derman olmak için çalışmayan bir muhtar olabilir mi? Sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içinde, mahallenin esnaftıyla, eşraflıyla dayanışma içinde hizmet üretmek için çaba göstermeyen muhtar, bulunduğu yerin hakkını verebilir mi? Dargınları, küskünleri barıştırmamanın gayreti içinde olmayan muhtarın sözü dinlenir mi? Allah aşkına, mahallesinde hangi evin bacası tütüyor, hangi evde yas, hangi evde düğün var, bunu bilmeyenden muhtar olur mu?” şeklindeki beyanıyla muhtarlarımızın yönetimdeki yeri ve öneminin büyüklüğünü vurgulamıştır.

² Toksöz Fikret vd:7

³ <https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/1037/92879/altinci-muhtarlar-toplantısında-yaptıkları-konusma.html>

İçişleri Bakanlığının 20.02.2015 tarihli ve 13316537-349-4467 sayılı (2015/8) “Muhtar Talepleri” konulu genelgesine istinaden; norm kadrolarında güncelleme yapmak suretiyle, Büyükşehirlerde Muhtarlıklar Daire Başkanlığı, İl ve İlçelerde Muhtarlıklar Müdürlüğü kurulması istenilmiştir. Kurulacak olan Müdürlük/Daire Başkanlığının temel görevi; Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü’nün geliştirmiş olduğu Muhtar Bilgi Sistemi adını verdiğimiz otomasyon programı aracılığıyla, sorumluluk ve yetki alanında bulunan muhtarlardan gelen talepleri elektronik ortamda almak, ilgili birimlere iletmek ve taleplerin yerine getirilip getirilmediğini takip etmektir. Talep belediyelerin sorumluluk ve yetki alanında değil ise Valilikler (İl Mahalli İdareler Müdürlüğü) talebi tasnif edip ilgili birimlere yönlendirmektedir.

Böylece muhtarlarımızın bizzat hizmetine sunulan bu birimler aracılığıyla; muhtarlıklar tarafından vatandaşlara sunulan hizmetlere yönelik ihtiyaçların elektronik ortamda kesintisiz, hızlı ve sürekli bir şekilde takip edilmesi ve sonuçlandırılması sağlanmış olacaktır. Bu amaç doğrultusunda muhtarlarımıza kurumsal bir e-Posta adresi tanımlanmış olup, tüm muhtarlarımıza hitap edecek bir web sitesi geliştirilmiştir. (www.muhtar.gov.tr)

Muhtarlık hem merkezi idarenin hem de yerel yönetimlerin bir parçasıdır. Mahalle muhtarlıklarının tüzel kişilik olmaması nedeniyle bir bütçesi yoktur. Hukuki özerkliği de sınırlıdır. Hizmetlerin yerine getirilmesinde giderler muhtarlarca karşılanmaktadır. Muhtarlarımıza verilen ödenek ile, mahallenin ihtiyaçlarının giderilmesi mümkün görülmektedir. 5393 sayılı Belediye Kanununun 9 uncu maddesinde belirtildiği üzere; muhtar, mahalle sakinlerinin gönüllü katılımıyla ortak ihtiyaçları belirlemek, mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek, belediye ve diğer kamu

kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek, mahalle ile ilgili konularda görüş bildirmek, diğer kurumlarla iş birliği yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yapmakla yükümlüdür.

Belediye ise, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 9 uncu maddesi kapsamında, mahalle muhtarlarına bütçe imkanları ölçüsünde yapılan ayni yardım niteliğindeki (bilgisayar, yazıcı, sarf malzemesi vb.) zimmetli taşınırın hibe olarak çıkarılması uygun mudur? Konulu sorumuzu İdari ve Mali Mevzuat Dergisine sorduk.

“5393 sayılı Belediye Kanununun 9 uncu maddesinin son fıkrasında “Belediye, mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması ve sorunlarının çözümü için bütçe imkânları ölçüsünde gerekli ayni yardım ve desteği sağlar; kararlarında mahallelinin ortak isteklerini göz önünde bulundurur ve hizmetlerin mahallenin ihtiyaçlarına uygun biçimde yürütülmesini sağlamaya çalışır.” Hükmü yer almaktadır.

Diğer yandan 18 inci maddesinin (g) bendinde “Şartlı bağışları kabul etmek” belediye meclisinin, 38 inci maddenin (l) bendinde ise “Şartsız bağışları kabul etmek” belediye başkanının görev ve yetkileri arasındadır. Mevzuatımızda belediyeler bağış kabul edebilir, ama bağış yapamaz. Dolayısıyla demirbaş niteliğindeki alınan malların muhtarlık adına zimmetle teslim etmeniz gerekir.” yanıtını aldık.

“Mahallenin ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanması” ibaresi, muhtarlarımızın büro, kırtasiye, telefon, su, elektrik, ısınma gibi giderleri düşünülerek daha net bir şekilde açıklanmalıdır, diye düşünüyoruz. Görülmektedir ki; mahallenin abisi, ablası, annesi, babası konumunda olan muhtarlarımız, mahallesinde yaşayan vatandaşların kendilerine iletilen taleplerin hemen hemen tamamını belediyeler aracılığıyla (makine, ekipman, mal, malzeme vb.) çözümlayebilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 76 ncı maddesinde “*Kent konseyi, kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehriyet bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır. Belediyeler kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, noterlerin, varsa üniversitelerin, ilgili sivil toplum örgütlerinin, siyasi partilerin, kamu kurum ve kuruluşlarının ve mahalle muhtarlarının temsilcileri ile diğer ilgililerin katılımıyla oluşan kent konseyinin faaliyetlerinin etkili ve verimli yürütülmesi konusunda yardım ve destek sağlar. Kent konseyinde oluşturulan görüşler belediye meclisinin ilk toplantısında gündeme alınarak değerlendirilir. Kent konseyinin çalışma usul ve esasları İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.*” denilmektedir.

08.10.2006 tarihli ve 26313 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kent Konseyi Yönetmeliğinin 8 inci maddesinin (ç) bendine göre “Mahalle sayısı yirmiyeye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle muhtarlarının toplam muhtar sayısının yüzde 30 unu geçmemek ve 20’den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilci-

leri” Kent Konseyi üyesi kabul edilmektedir. Muhtarlarımız, kent konseylerinde karar alma süreçlerine de katkı sunmaktadırlar.

Bunların yanında bizce en önemlisi, Belediye-Muhtar Çalışma Yönetmeliğinin bulunmasıdır. 09.10.2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği gibi müstakil bir yönetmelik, muhtarların çalışma usulüne ve isteklerine cevap verme niteliğinde olacaktır.⁴

5. SONUÇ

Mahalli idare seçimlerinde, 32.044 mahalle muhtarlığı ve 18.335 köy muhtarlığı için birçok aday yarışmış olup, nihayetinde yeni bir dönemin başlangıcı, miladı olmuştur. Konumuz dâhilinde bir takım açmazların olduğunu gözlemledik ve bunları çözümleri ile birlikte irdelemeye çalışacağız.

➤ Meri mevzuatımızda muhtarlık ve ihtiyar heyeti üyeliklerine adaylık usulü bulunmamaktadır. Aday olmasına mani hal bulunmayan her Türk vatandaşının seçim sabahı dahi adaylığını açıklayarak seçimlere katılacağını belirttik. **Bizce, muhtar adaylarımız başvurularını, bağımsız milletvekili adaylarınınkine benzer bir şekilde, günün şartlarına uygun makul bir ücret karşılığında, diğer şartları da taşıyarak, seçim kurullarına başvuru yapmak suretiyle adaylığını ilan etmelidir.**

➤ **Muhtar adaylarımızın okuma yazma bilmesinin yanında, Milletvekili seçilme şartlarında yer alan ilkökul (İlköğretim) mezunu olma şartı aranmalıdır.**

➤ **Oy pusulasını o mahalle ya da köy için seçim kurulu bastırmalı, adaylarının isminin yanında resminin de yer aldığı pusulalar ile seçimde vatandaşlarımızın huzuruna çıkmaları sağlanmalıdır.**

⁴ Kasapoğlu,2017:97.

➤ Bunun yanında, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memur ve işçi kardeşlerimiz muhtar adaylığı noktasında kararsız kalmaktadırlar. Şöyle ki; Yüksek Seçim Kurulunun 26.10.1999 tarihli ve 2317 sayılı Kararında “...2972 sayılı Kanuna göre, muhtarlık seçimlerinde adaylık usulü yoktur. Aynı Kanunun 31 inci maddesinde memuriyet seçilmeye engel hallerden sayılmamıştır. Aynı maddede, 2972 sayılı Kanunun atf yaptığı diğer konulardaki seçilmeye engel hallerinde muhtar seçimlerinde geçerli olduğu ve yine aynı Kanunun 36 ıncı maddesinde 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa yollamada bulunmuş ise de, bu yollama, az önce belirttiği gibi “seçilmeye mani hal” olarak sınırlandırılmıştır. Anılan Kanunun seçilemeyeceklerle ilişkin 11 inci maddesinde, memuriyet seçilmeye engel, diğer bir deyimle “seçilmeye mani” hal olarak sayılmamıştır. Aynı Kanunun 18 inci maddesinde, kamu görevlilerinin belli sürelerde “ayrılma isteğinde bulunmadıkça” adaylıklarını koyamayacakları ve aday gösterilemeyecekleri belirtilmiştir. Maddedeki ifadeden de açıkça anlaşılacağı üzere, memuriyet adaylığa engeldir, fakat seçilmeye engel değildir. Adaylığa engel bir husus, seçimden sonra da seçilmeye engel bir durum arz eder ise de bu durum, sadece “adaylık” söz konusu hallerde vardır. Adaylık söz konusu değil ise, bu durumun seçimden sonra seçimi yapılan görev için yasal bir engel oluşturup oluşturmadığına bakılmalıdır. Bu konu ise seçim kurullarının görevi dışındadır. ...” denilmektedir. **Adaylık usulü olmayan muhtar ve ihtiyar heyetlerinde bu hususta da bir düzenleme yapılması elzemdir diye düşünmekteyiz.**

➤ Fakirlik İlmühaberi vermek, ikametgâh vb. durumlarda da kamu kurum ve kuruluşları ile mahkemelerden görüş sorulan makam olarak anılan muhtarlıkların görev

fonksiyonlarının artırılması, muhtarlık müessesesi için Sn. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN’ın gayretleri ile son yıllarda yeniden kazandığı itibarını sağlamlaştırmaya yönelik olacaktır.

➤ Son günlerde muhtarlık müessesesinin, muhtarlara ödenen ücretin ülke ekonomisine vereceği zarar neden gösterilerek kapatılması tartışılmaktadır. Bu faaliyetlerin belediyeler ve diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından aynen devam ettirilmesi şeklinde görüş sıkça dillendirilmektedir. Bizce demokrasinin mihenk taşı olan muhtarlık müessesesi kapatılmamalı, **mahallelere nüfus kıstası getirilmeli, bazı mahalle ve köyler birleştirilmeli, muhtar maaşları ise asgari ücretin 1/3’ü ya da 2/3’ü oranına sabitlenerek ekonomiye katkı sağlanabilir.**

➤ **Son olarak, daha önce de belirttiğimiz, genel yönetmeliğin “Belediye-Muhtar Çalışma Yönetmeliği” bir an evvel yürürlüğe girmesi, hem hizmet alan muhtarlarımız hem de hizmet veren belediyeler için önem arz etmektedir.**

KAYNAKÇA

Bardakçı, Emin, (2014). “Mahalle Muhtarları El Kitabı (Açıklamalı)”, Ankara.

Dönmez, Mehmet, (2010). “Açıklamalı İçtihatlı Belediye Kanunu”, Ankara.

Kasapoğlu, Cem, (2017). “Mahalli İdareler Dergisi”, Ankara.

Salihoğlu, Enver, (2005). “Belediye Başkanları Rehberi”, İstanbul.

Şengül, Ramazan, (2010). “Yerel Yönetimler”, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Toksöz, Fikret, vd. (2015). “Muhtarlar ve Haklarımız El Kitabı”, Helsinki Yurttaşlar Derneği (hYd).

Av. Atilla İNAN

Avukat

İHALE SÖZLEŞMELERİNİN DEVRİ VE BUNDAN DOĞAN YASAKLILIK

1. GİRİŞ

Sözleşmenin devri Borçlar Hukukumuzda göre akit serbestisi içerisinde düzenlenebilecek bir konudur.

İhale sözleşmelerinin devri kamuyu da ilgilendiren yönüyle Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda özel bir hükümlerle düzenlenmiştir. Yine söz konusu kanuna göre, bu konuda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

Bu yazımızla hem Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hem de Borçlar Hukuku açısından sözleşmenin devri tartışılıp, özellikle sözleşmenin devri ile doğan yasaklılık üzerinde durulacaktır.

Bunun için sözleşmenin devrine ilişkin ön bilgi vermekte yarar vardır. Konuyu inceleyen de yükleniciler açısından sözleşmenin devri ile idare açısından sözleşmenin devrini ikiye ayırarak incelemekte yarar vardır.

2. SÖZLEŞMENİN DEVRİ

Sözleşmenin devri konusunda Borçlar Kanunu dışında Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda özel bir düzenleme vardır.

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 16 ncı maddesinde, “...Sözleşme, zorunlu hallerde ihale yetkilisinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması zorunludur. Ayrıca, isim ve statü değişikliği gereği yapılan devirler hariç olmak üzere, bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez veya devir alınamaz. İzinsiz devredilen veya devir alınan veya bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde devredilen veya devir alınan sözleşmeler feshedilerek, devreden ve devir alanlar hakkında 20, 22 ve 26 ncı madde hükümleri uygulanır...” denilmektedir.

a) Yükleniciler Açısından Sözleşmenin Devri

Sözleşmenin devri K.İ.S.Kanununun 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenleme daha çok iş sahibinin değil, borçlunun değişmesi halini içermektedir.

Sözleşmenin devri, Borçlar Kanununda “Borcun Nakli” başlığı altında 173-181 inci maddelerinde yer almaktadır.¹

1 Atilla İnan, İhale Hukuku Ders Notları, 5. Baskı, Sf:300

Borcun yüklenilmesinde, borç üçüncü bir kişiye geçtiği için buna alacaklının (iş sahibinin) muvafakat etmesi gerekir.²

Borcun yüklenilmesinin;

- 1- Borcun iç yüklenilmesi,
- 2- Borcun dış yüklenilmesi,
- 3- Bir mal varlığının veya ticari işletmenin devri yoluyla borcun yüklenilmesi,
- 4- Borca katılma,

Şeklinde çeşitleri vardır. K.İ.S.Kanununun 16 ncı maddesindeki düzenleme, borcun iç yüklenmesidir. Burada, sözleşme ile borçlu üçüncü kişiye borcunu devreder. Alacaklı iç yüklenme sözleşmesinin tarafı değildir. Ancak, onun muvafakatı olmadan devir sözleşmesi yapılmaz.

Borçlar Kanunu, K.İ.S.Kanununda hüküm olmayan hallerde genel hükümlerle hukuksal boşlukları doldurmakta yararlanır. Kanunun Kamu İhaleleriyle ilgisi olması nedeniyle, Kanuna karşı hileleri önlemek açısından ihale için yüklenicide aranan şartlar, borcu devralanda da aranır.³

Yukarıda metni verilen hükme göre sözleşmenin devri için,

- a) İhale yetkilisinin izni,
- b) Devir alacaklarda, ilk ihaledeki şartların aranması,
- c) Zorunlu hallerin gerçekleşmesi, koşulları aranır..

İhale yetkilisinin izni, idare iznini istihdaf eder, ayrıca onu göreviyle de belirler. Devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması, ihalede özellikle yeterlik ve ihaleye katılma yasağı açısından devir alanda sorunların olmamasını gerektirir.⁴

2 Fikret EREN, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Sf. 1195

3 Atilla İnan, İhale Hukuku Ders Notları

4 Yaşar Gök, Yapım Sözleşmeleri Uygulama Esasları

İhale yetkilisi, sözleşmenin devri talebinin gelmesini müteakip, devri gerektiren zorunlu hallerin bulunup bulunmadığı, sözleşmeyi devralacak yüklenicinin ilk ihaledeki şartlara sahip olup olmadığı, ayrıca ihale konusu işi yapmaya ehil olup olmadığı hususunda gerekli inceleme ve araştırmayı yaptırmak zorundadır.⁵ Ancak, devre ilişkin şekil şartları yerine getirilse bile gerekçesi belirtilmek kaydıyla ihale yetkilisinin söz konusu izni vermesi zorunlu değildir.⁶

Kanun maddesinde de belirtildiği gibi, idarenin yazılı izni olmadan devredilen veya devralınan sözleşmeler feshedilerek, izinsiz devreden ve devralanlar hakkında fesih ve yasaklamaya ilişkin olarak, 4735 sayılı Kanunun 20, 22 ve 26 ncı maddeleri uygulanacaktır.⁷

İlk ihaledeki yeterlik ve ihaleye katılma şartları, devirde eksiksiz denetlenmelidir. Yoksa ihale hukukundan kaçış için bir kapı aralanmış olur.

Devir, zorunlu haller gerçekleştiğinde yapılabilir. Devlet İhale Kanununda zorunlu haller koşulu aranmadığı halde, K.İ.S.Kanununda bu koşul aranmaktadır. Bu koşul, idareye izin verirken, takdir hakkını da belirlemektedir. Zorunlu neden, sözleşmeyi devir eden açısından değerlendirilmelidir. Kanun “zorunlu neden” deyip, mücbir sebep deyimini kullanmamıştır.⁸

Zorunlu nedenler, mücbir sebeplerden daha kapsamlıdır. Mücbir sebepler birer zorunlu nedendir, ancak, mücbir sebepler dışında nedenler de olabilir.

Sözleşmenin devrinde zorunlu hallerin neler olduğu ve bunların mücbir sebepler ve Kanunda belirtilen diğer sebeplerle ilişkisi hususunda Kamu İhale Kurulunun Düzen-

5 Turguter/Tokmaklı, Age, S.20

6 GÖK, Age, S.522

7 Özyay Şen, İhale Mevzuatında Sözleşmenin Devri ve Koşulları, Kamu İhale Dünyası Dergisi, Sayı 11, S.75

8 Atilla İnan, İhale Hukuku Ders Notları, Sf:299

leyici Kurul kararı da uygulamaya ışık tutmaktadır. Anılan Kurul kararı, Bayındırlık ve iskan Bakanlığı tarafından bir sözleşmenin aynı şartları taşıyan başka bir firmaya devredilmesi için gerekli olan zorunlu hallerin neler olduğu hususunda Kamu İhale Kurumundan görüş istenilmesi üzerine alınmıştır. Buna göre, söz konusu kararda, sözleşmelerin devrinde aranan ve tek tek sayma suretiyle belirlenmesi mümkün olmayan zorunlu hallerin iarece, ticari hayatın gerekleri ve objektif kıstaslara göre değerlendirilmesinin gerektiği, bu itibarla, bir olay, yüklenicinin herhangi bir kusuruna dayanmaksızın basiretli bir tacir gibi davranmasına rağmen yine de ortaya çıkıyorsa ve Kanunda sayılan sözleşmenin feshini gerektiren sebeplerden biri de değilse sözleşmenin devrine gerekçe teşkil edebilecek zorunlu bir hal olarak kabul edilebileceği belirtilmiş olup, bu çerçevede anılan kararda, zorunlu halin idare tarafından, sorumluluk kendisine ait olmak üzere, her somut olayda o olaya özgü olarak değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.⁹

Sözleşmenin devrini gerektiren zorunlu hallerin tespitinde, idare takdir yetkisini kullanırken sözleşmenin devredilmesinde kamu menfaatinin bulunup bulunmadığını da dikkate almalıdır. Yüklenicinin iradesi dışında, ancak taraf olduğu bir olaydan ötürü sözleşme şartlarının yerine getirilemeyecek olması durumunda, kamu hizmeti sürüncemede kalacağından, sözleşmenin işi zamanında ve en iyi şekilde bitirebilecek başka bir yükleniciye devri kamu yararına olacaktır. Bununla birlikte, idare zorunlu hallerin tayininde takdir yetkisini kullanırken zorunlu hale muhatap olan yüklenicinin iyi niyetli olup olmadığını da araştırmalıdır. Yüklenici, iyi niyetli olarak tüm önlemleri almasına rağmen, sözleşme konusu edimi yerine getiremiyorsa, idare ancak bu durumda zorunlu hal nedeniyle sözleşmenin devrine izin verebilecektir.¹⁰

9 Özay Şen, Age, S.73-74

10 Özay Şen, Age, S.74

Devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması hükmü Kanunun amacına uygun olarak yorumlanmalıdır. Yani devir alacaklarda da ihaleye girebilme şartları aranmalıdır. Ancak, devir alanın ihaleye girişi tarihinde vergi borcu olup da devir tarihinde borcu yoksa ona devir yapılmasında sakınca olmamalıdır.

İhale yetkilisi, ihale dokümanında istenilen yeterlik kriterleri ile birlikte kanundan kaynaklanan şartların varlığını tespit etmeden devre muvafakat vermemelidir.¹¹

Devredilecek sözleşmeye ilişkin ihalede, 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi, İhale Uygulama Yönetmelikleri ile ekinde yer alan Tip Şartnameler çerçevesinde, ekonomik ve mali yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla isteklilerden hangi tür bilgi ve belge istenilmişse, sözleşmeyi devralacak kişiden de aynı bilgi ve belgelerin istenilmesi gerekmektedir.⁹ Bunun yanında, sözleşmeyi devralacak yüklenicinin 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan ihale dışı bırakılma sebeplerinden herhangi birini taşıyamaması ve anılan Kanunun II inci maddesinde belirtilen ihaleye katılamayacak kişilerden de olmaması gerekmektedir.¹²

İdareler, düzenledikleri şartnamelerde, sözleşmenin devri ve alacağın temliki konularında farklı hükümler koymaktadırlar. Örneğin, sözleşmelerin yapılması için noter onayı şartı aranmazken, devir için noter onayı şartı arandığı görülmektedir.

Her Kamu idaresinin zorunlu sebepleri belirleme konusunda birbirinden farklı uygulamaları bulunmaktadır. Kanımızca, bir iç düzenleme yapılarak uygulamada birlik sağlanmalıdır.

Bir devir sözleşmesi yapıldıktan sonra, işi, ya bütünüyle, ya kaldığı yerden itibaren, devir alan yüklenir. Bir devir sözleşmesi ya-

11 Özay Şen, Age, S.75

12 Özay Şen, Age, S.76

pıldığı tarihten itibaren, üç yıl içinde, devir alan aynı yüklenici tarafından başka bir devir yapılamaz. Eğer bu koşula uyulmazsa, idare sözleşmeyi fesh eder, ihalelere katılma yasağı uygulanır.

K.İ.S.Kanununun “Borcun Nakli” terimi yerine “Sözleşme Devri” terimini kullandığı için sözleşmenin yüklenici dışındaki diğer tarafı olan kamu idaresinin bir devir yapıp yapmayacağı tartışılabilir. Bu konu da aşağıda incelenecektir.

b) İdarelerin Kamu İhale Sözleşmelerini Devri

Borçlar Kanununda kabul edilen sözleşme serbestisi ilkesi içerisinde, taraflar, karşı tarafı, sözleşmenin konusunu, kapsamını, içeriğini ve şeklini düzenlemekte özgür kılınmıştır.

Ancak, bir sözleşme imzalandıktan sonra, taraflardan idare tarafının da değişmesi için karşılıklı alacak, borçlar devam ettiği için kanımızca yine karşılıklı anlaşma şartı aranmalıdır.

Borçlar Kanununda, Borcun Devri ve alacağın Devri ayrı ayrı incelenip bütünüyle sözleşmenin devri hali açıkça düzenlenmemiştir. Bu durumda karşılıklı alacak borç ilişkilerinin devam ettiği bir durumda kanımızca Borçlar Kanunundaki Borcun devri ve alacağın Devri hakkındaki hükümleri birlikte uygulamak gerekir.¹³

Kamu hukukunda ise yüklenici özel düzenlemelerle belirlenen bu yöntemle seçildiği için akit serbestisi ilkesine sınırlamalar getirilmiştir.

Kamu İhale Hukukunda kamu idaresinin aynı kalacağı varsayımından hareket edildiği için, idare tarafının değişmesi anlamında bir devir düzenlemesi yapılmamıştır. Sadece yüklenici için, sözleşmenin devri koşulları belirlenmiştir.

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun sözleşmelerin devri başlığını taşıyan 16 ncı maddesine göre; “Sözleşme zorunlu hallerde ihale yetkilisinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması zorunludur”.

Kanımızca bu hüküm sözleşmenin yüklenicinin değişmesi gibi idare yanının değişmesi halinde de uygulanmalıdır. Çünkü Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 4 üncü maddesine göre tarafların eşitliği temel ilkelerden biridir. Bu nedenle sözleşmenin yüklenici hakkındaki devrine ilişkin hükümleri sözleşmenin idare yanına da uygulamak gerekir. Bir başka deyişle sözleşmenin idare tarafının değişmesi için yüklenicinin izni şartı olmalıdır.

Bu yorum tarzı ihale süreci sonunda düzenlenen sözleşmede değişiklik yapılmaması zorunluluğunu düzenleyen söz konusu Kanununun 15 inci maddesine paralel bir şekilde yorumlanmalıdır.

Sözleşmenin devir anlaşmasıyla idare yanının değişmesi, kanımızca sözleşme içeriği aynı kaldığı sürece, sözleşmenin değiştirilmesi niteliğinde sayılmamalıdır.

İhale süreci sonrası yapılan sözleşmenin idare yanının değişmesi, çok ender olmakla birlikte yerel yönetimlerde görülebilmektedir. Bir yerel idare sözleşmeyi bir başka yerel idareye devredebilmesi olasıdır. Aynı şekilde ayrı tüzel kişiliği olan belediye kuruluşları arasında da devir işlemlerinin yapıldığı görülmektedir.

Böylesi durumlarda yüklenicilerde arandığı gibi idare yanının değişmesi halinde de karşı tarafın izninin alınması gerektiği düşünülmektedir.¹⁴

13 Atilla İnan, İhale Hukuku Ders Notları

14 Atilla İnan, İhale Hukuku Ders Notları 5. Baskı, Ankara 2018, Af: 298

3. DEVİR SÖZLEŞMESİ YAPILDIKTAN SONRA DEVİR YASAĞININ KAPSAMI

Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun, sözleşmenin devrini düzenleyen 16 ncı maddesindeki hükme göre, devir tarihinden sonra hem devredilen sözleşme hem de başka sözleşmeler için bir devretme ve devralma yasağı söz konusudur. Yani, yasak sadece devralan açısından değil, devreden için de söz konusudur.

Bu yasak idareye sözleşmeyi haklı nedenlerle fesih yetkisi verdiği gibi kesin teminatın irat kaydedilmesi ve kamu ihalelerinden yasaklama yaptırımlarının verilmesini de gerektirdiği için çok önemli sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle, Kanun hükmünü incelemek, öncelikle sözel yorumunu yapmak, ardından da amacı açısından değerlendirmek gerekir.

Özellikle tahlil edilmesi gereken hüküm, söz konusu 16 ncı maddenin üçüncü cümlesindeki “...Ayrıca, isim ve statü değişikliği gereği yapılan devirler hariç olmak üzere, bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez veya devir alınamaz...” ifadesidir.

Bu cümlede devir yasağının ilgili sözleşmeyi devralan açısından doğrudan yasak doğurduğunu açıklamaya gerek yoktur. Söz konusu yasağın başladığı tarih, sözleşmenin devredildiği tarih olarak tartışmasız bir şekilde belirtilmiştir. Yasaklılık süresi de üç yıldır. Bu arada, isim ve statü değişikliği durumlarının devir sayılmadığını, yani değinilen durumlarda yasaklama sonucunun doğmayacağını belirtmek gerekir. belirtmek gerekir.

İlgili sözleşme dışında başka sözleşmeler açısından da yasaklama vardır. Bu sonuç, “... aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme

devredilemez veya devir alınamaz...” hükmünden çıkarılmaktadır.

Görüldüğü üzere, Kanunda özne tekil olarak gösterilmiş, “aynı yüklenici” ifadesi kullanılmıştır. Bu yüklenicinin ise, cümlenin gelişinden anlaşıldığı üzere sözleşmeyi devreden yüklenici olduğu açıkça anlaşılmaktadır.

Devir işlemi hem devreden hem devir alan bulunduğu göre söz konusu hükmün hem devredeni hem de devralanı kapsaması için “aynı yüklenici” ifadesi yerine “aynı yükleniciler” ifadesinin kullanılması gerekirdi. Bu nedenle, başka sözleşmeler açısından sadece devreden yüklenici için devir yasağı bulunmaktadır.

Diğer yandan, cezalandırma ile ilgili bir yorum yapıldığı için ceza hukukunun temel ilkelerine göre genişletici yorum yapılamaz. Bu nedenle, söz konusu yasağın hem devredeni hem de devralanı kapsaması genişletici yorum yapma yasağı ve kıyas yasağı hükümlerine göre doğru olmaz.

4. SONUÇ

Sözleşmenin devri ile sözleşme tarihinden itibaren üç yıl süreyle bir başkasına devir yasağı konulmuştur. Bu durum devir alan açısından yoktur.

Devir işlemi devir eden yanında devir alanın bulunması kaçınılmazdır. Aynı sözleşmenin bir başkasına devri hakkında söz konusu süre ve bu süreye ilişkin yasak devir alanı bağlar. Ancak, söz konusu sözleşme dışındaki devir işlemleri açısından değinilen yasak sadece devredeni bağlayıp, devir alanı bağlamadığı düşünülmektedir.

Kanımızca, bu yorum tarzı Kanunun amacına da uygundur. Çünkü, ihaleleri kazanıp daha sonra başka başka kişilere devretmek suretiyle haksız kazanç sağlanması önlenmek istenmiştir.

Ali AYYILDIZ

Sayıştay Başkanetçisi

TAŞINIR DEVİR İŞLEMLERİNİN GENEL ÇERÇEVESİ VE TAŞIT VE İŞ MAKİNELERİNİN DEVRİNDE ÖZELLİK ARZ EDEN DURUMLAR

1. GİRİŞ

Kamu idarelerince taşınır işlemleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu temelinde, ilgili Kanun ve ikincil düzenlemeler ekseninde yürütülmektedir.

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesinde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususların ilgili kanunlarında düzenleneceği, bu malların kaydı ile taşınırın muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esasların, Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmeliklerle belirle-

neceği; 45 inci maddesinde, kamu idarelerinin ihtiyaç fazlası taşınırın diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredilebileceği, devredilmeyecek taşınırın devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esasların Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca¹ belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Kanunun çizdiği çerçevede kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi, merkez ve taşrada taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve kamu idareleri arasında taşınırın bedelsiz devri ile tahsisine

¹ 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 213 üncü maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Maliye Bakanlığı" ibaresi "Çevre ve Şehircilik Bakanlığı" şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan "Maliye Bakanlığınca" ibaresi "Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca" şeklinde değiştirilmiştir. Daha önce Maliye Bakanlığı (Hazine ve Maliye Bakanlığı) tarafından çıkarılan usul ve esaslar geçerliliğini korumaktadır.

ilişkin esas ve kriterler, Taşınır Mal Yönetmeliği ile buna istinaden çıkarılan Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliğlerinde ortaya konulmuştur. Mahalli idareler açısından yukarıda belirtilen mevzuata paralel şekilde tabi oldukları 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu ile 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu ile iç düzenlemelerin esas alınması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, taşınır işlemleri arasında yer alan bedelsiz devrin ne şekilde hangi sınırlamalara göre yapılacağı, bilhassa taşıt ve iş makinelerinin devrinde mevzuatın öngördüğü durumlar ele alınacaktır. Taşınır Mal Yönetmeliği ve çıkarılan Genel Tebliğlerin mahalli idareleri de kapsayacak şekilde hazırlanmasından hareketle belediyeler nezdinde ifade ettiğimiz hususlar diğer mahalli idare birimleri açısından da geçerli ve uygulayıcı olacaktır.

2. TAŞINIRLARIN BEDELSİZ DEVRİNDE GENEL ÇERÇEVE

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 45 inci maddesinde kamu idarelerinin ihtiyaç fazlası taşınırları kamu hizmetlerinde kullanılması amacıyla diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebileceği düzenleme altına alınmıştır. Diğer kamu idareleri ibaresinden, 5018 sayılı Kanunun bütçe türleri olarak kategorize ettiği ve Devlet çatısı kapsamında yer alan genel yönetim sektörü (merkezî yönetim, mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumları alt sektörleri) anlaşılmalıdır. Örneğin, belediyelerce genel bütçe kapsamındaki Bakanlıklara ya da başka bir belediyeye taşınır devri yapılabilecektir. Taşınır kavramında gerek muhasebe yönetmelikleri gerekse muhasebe hesap kodları üzerinden maddi duran varlık hesap grubuna dâhil olan 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar

Hesabı kapsamında düşünülmelidir. Hesap kodu bazında taşınırların detayı ve özellikleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan ‘Taşınır Kod Listesi’ nde belirtilmektedir. Korumuz itibarıyla taşıtlar 254 Taşıtlar Hesabında, iş makineleri ise 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında kayıt ve takip edilmelidir.

5018 sayılı Kanunla çerçevesi tayin edilen taşınır devri, Taşınır Mal Yönetmeliği ile Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliğleriyle açıklığa kavuşturulmuştur. Taşınır Mal Yönetmeliğinde; taşınır devirlerinde ‘Taşınır İşlem Fişi’ kullanılacağı, kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış ve idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayan taşınırların bedelsiz devre konu edileceği ancak aşağıdaki taşınırların devrinde beş yıl şartının aranmayacağı,

a) *Kamu idarelerince yürütülen veya desteklenen projelerin gerçekleştirilmesi için edinilen araştırma ve geliştirme amaçlı taşınırlar.*

b) *Kamu idarelerince yürütülen ve yönetilen ulusal otomasyon sistemleri çerçevesinde edinilerek sisteme dâhil idarelerin kullanımına tahsis edilen taşınırlar.*

c) *Uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesi için alınan taşınırlar.*

ç) *İlgili mevzuatla verilen görev ve yetkiye dayanılarak diğer idarelere verilmek üzere temin edilen taşınırlar.*

d) *Devredilmediği takdirde kullanım imkânı kalmayacak olan veya zorunlu sebeplerle devredilmesi gereken tüketim malzemeleri, devredilmeleri halinde daha etkin, verimli ve ekonomik kullanılacağı veya görev ve yetki alanları itibarıyla devirlerinin daha faydalı olacağı anlaşılan taşınırların, devreden ve devralmak isteyen kamu idarelerinin müşterek talebi üzerine Hazine ve Maliye Bakanının uygun görüşü ile herhangi bir şarta bağlı kalmaksızın bedelsiz devredilebileceği, bedelsiz devredilecek ve devredilemeyecek*

taşınırların usul ve esaslarının Bakanlıkça (Hazine ve Maliye Bakanlığı) belirleneceği ortaya konulmaktadır. Yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere 'taşınırların devri' şeklinde bir genelleme yapılmış ve tüm taşınırların devre konu edilmesinde açıklanan hususlara riayet edilmesi önem taşımaktadır. Altı çizilmesi gereken diğer bir durumsa, belediyelerde taşınır devir işlemlerinde 5393 ve 5216 sayılı Kanunlarda bir düzenleme yapılmadığından Taşınır Mal Yönetmeliği başta olmak üzere diğer usul ve esaslara uyularak işlem tesis edilmesi gerektirir.

Açıklayıcı diğer mevzuat ise 1 sayı Numaralı Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliğidir. Tebliğ gereği taşınır devirlerinde uyulması ve uygulanması gereken şartlar şöyle ortaya konulmuştur;

- Taşınırların devir işlemlerinde mali yönetimin temel ilkesi olan etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanım, elde edinim ve elden çıkarma ve yetkili kişilerin hesap verme sorumluluğu odağında hareket edilmesi gerekmektedir.
- Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınır oluşmaması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.
- Bununla birlikte, zorunlu veya öngörülemeyen sebeplerle ortaya çıkan ve yapılan araştırma ve değerlendirmeler sonucunda idarenin kullanım imkânı olmadığı anlaşılan taşınırlar 'ihtiyaç fazlası taşınır' olarak kabul edilecek ve diğer kamu idarelerine bu Tebliğde belirlenen usul ve esaslara bağlı kalmak suretiyle bedelsiz devredilecektir. Kamu idareleri, ihtiyaç duydukları taşınırları öncelikle diğer idarelerdeki ihtiyaç fazlası taşınırlardan karşılamak suretiyle temin etmeleri esas olup bu şekilde

karşılımları halinde, satın alma yoluna gitmeyecekler ve bu ihtiyaçları için ödenek veya kaynak ayrılması talebinde bulunmayacaklardır.

- İhtiyaç fazlası olduğu tespit edilen taşınırların diğer kamu idarelerine bedelsiz devredilmesinde aşağıdaki şartlar aranacaktır:

a) Taşınırlar, kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını tamamlamış olmalıdır. Ancak aşağıda belirtilen durumlarda beş yıl şartı aranmayacaktır.

Kamu idarelerince araştırma ve geliştirme amacıyla yürütülen veya desteklenen projelerin gerçekleştirilmesi için edinilen ve proje çalışmalarının tamamlanmasından sonra sözleşme hükümlerine dayanılarak idareye devredilen taşınırlardan idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayanlar.

Uluslararası organizasyonların gerçekleştirilmesi için yapılan toplantı, konferans, tanıtım, spor, yarışma, gösteri, sergi ve benzeri faaliyetler için alınmış olan taşınırlardan söz konusu faaliyetler tamamlandıktan sonra idarece kullanılmasına ihtiyaç duyulmayanlar.

İdarece kullanım imkânı bulunmadığı gibi diğer idarelere devredilmediği takdirde çürüme, bozulma veya kullanım süresinin dolması gibi nedenlerle bir daha kullanılamayacak olan ya da diğer zorunlu sebeplerle devredilmesi gereken tüketim malzemeleri.

b) İdarenin ihtiyaç duymaması nedeniyle devrettiği taşınıra, devralacak idarece ihtiyaç duyulmalı ve kullanılmasında yarar görülmelidir.

c) İhtiyaç fazlası taşınırlar, devralacak idareye bakım, onarım ve taşıma giderleri yönünden ekonomik olmayan mali külfetler getirmemelidir. Beş yılını tamamladığı halde devralmak isteyen idare açısından

bakım, onarım ve taşıma giderleri nedeniyle devri ekonomik olmayan ve kullanılmasında fayda görülmemeyen taşınır devir işlemine konu edilmeyecek, bu tür taşınır, kuruluşların tabi oldukları mevzuat hükümlerine göre satılmak veya imha edilmek suretiyle tasfiye edilecektir.

ç) Devredilecek taşınırın devralacak idare tarafından taşınması esastır; ancak zorunlu durumlarda devreden idare tarafından da taşınabilir.

d) Mahalli idarelerde ortaya çıkan ihtiyaç fazlası taşınırın, diğer idarelere devrinde ilgisine göre valinin, belediye başkanının veya birlik başkanının onayı aranacaktır.

f) Taşınır devirleri, harcama yetkilisi veya üst yöneticinin onayı ile yapılacaktır.

- Devrine karar verilen taşınır için ‘Taşınır Devrine İlişkin Protokolün düzenlenmesi gerekmektedir.

Açıklamalardan görüleceği üzere devrin ana şartları, yetkili makamların onayı, ihtiyaç fazlası taşınır olması ve istisnalar hariç taşınırın kayıtlara alınış tarihi itibarıyla beş yılını doldurmasıdır. Belediyelerce, taşınırın devir işlemlerinde bahsettiğimiz süreçte hareket edilmesi ve devre konu edilen taşınırın muhasebe kayıt ve işlemlerinin doğru şekilde yapılması taşınır yönetim ve idaresinde önem taşımaktadır. Nitekim, 5393 ve 5216 sayılı Kanunlara göre taşınırın idare ve yönetimi belediye başkanlarının görev ve yetkileri arasındadır.

3. TAŞIT VE İŞ MAKİNELERİNİN DEVRİ HUSUSU

Kanuni düzenlemelerle diğer ikincil mevzuatta genel olarak taşınırın devir esasları vurgulanmış bilhassa taşıt ve iş makinelerini devrinden bahsedilmemektedir. Buna dair

açıklayıcı düzenleme ise 1 sayılı Numaralı Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliğinde yapılmaktadır. **Öncelikle ifade edilmesi gereken durum taşıt ve iş makinelerinin** mahiyetidir. Taşıt olarak gerek Taşınır Mal Yönetmeliğinde yer alan dayanıklı taşınır listesi gerekse de Bakanlıkça yayımlanan taşınır kod listesinin ‘254’ grubunda ayrıntılandırılan karayolu, su ve deniz, havayolu, demiryolu ve tramvay taşıt gruplarını; iş makinesi bünyesinde ise ‘253.02’ iş makineleri ve aletleri grubunda bulunan taşınırın anlamamız ve buna göre işlem tesis etmemiz gerekmektedir.

Bahis konusu Tebliğin “Devredilemeyecek taşınır” başlıklı 4 üncü maddesinde şu hüküm yer almaktadır;

“Taşıt ve iş makineleri, ihtiyaç fazlası taşınıra konu edilmeyecek ve devredilmeyecektir.

Ancak, idarece ihtiyaç duyulmadığından diğer idarelere bedelsiz devredilmesinde yarar görülenlerin devri, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince Bakanlığımızın; mahalli idarelerde meclis kararlarına bağlı olarak, sosyal güvenlik kuruluşlarınca ise ilgili Bakanlığın teklifi üzerine, Bakanlığımızın uygun görüşünün alınması suretiyle yapılacaktır.

Kamu idarelerince araştırma ve geliştirme amacıyla yürütülen veya desteklenen projelerin gerçekleştirilmesi için edinilen ve proje çalışmalarının tamamlanmasından sonra sözleşme hükümlerine dayanılarak idareye devredilen taşıt ve iş makinelerinin diğer kamu idarelerine devrinde de bu madde hükmü uygulanacaktır.”

Tebliğin çizdiği temel esas taşıt ve iş makinelerinin bedelsiz devre konu edilemesidir. Ancak, ihtiyaç kapsamından çıkan, idarelerce kullanılmayan ve başka kurumlarca kullanılmasında yarar görülen taşıt ve iş makineleri ise belirli şartların sağlanması halinde devre konu edilecektir. Belediyeler-

de, karar organı olan meclisin² kararı üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle taşıt ve iş makineleri devredilebilecektir. Buradaki püf nokta, genel olarak taşınırların devrinde üst yönetici ya da yetkili kişilerin onayı yeterli görülürken; taşıt ve iş makinelerini devrinde öncelikle meclis kararı sonrasında Bakanlık uygun görüşünün olmasıdır. Daha sonra taraflar arasında devir protokolü yapılmalıdır. Örnek olarak; (A) Belediyesi ihtiyaç fazlası 5 tane kamyonetini (B) Belediyesine bedelsiz devretmek istemektedir. Öncelikle devre ilişkin meclis kararı alınacak, tarafların arasında ayrıntılarını ve gerekçesini ortaya koyan protokol metni hazırlanacak ve Bakanlık uygun görüşüyle devir işlemi yapılacaktır. Devir işleminde taşınır işlem fişi düzenlemek suretiyle çıkış ve gerekli muhasebe kayıtları da ayrıca yapılacaktır.

4. SONUÇ

Taşınır devir işlemleri, başta 5018 sayılı Kanun olmak üzere taşınır iş ve işlemlerini düzenleyen diğer mevzuatın öngördüğü ve sınırlarını tayin ettiği şekilde yürütülmelidir. Belediyelerde de bu sürecin, yukarıda izah ettiğimiz biçimde diğer kamu idareleri nasıl yerine getiriyorsa o şekilde yerine getirilmesi esastır. Genel olarak taşınır devirlerinin özel

olarak da taşıt ve iş makinesi devirlerinin belirli kıstaslara bağlanması, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların etkili, ekonomik, verimli olarak elde edilmesinden ve kullanılmasından sorumlu ve bu hususlarda yetkili kılınmış mercilere hesap verme zorunluluğunun bir gereği olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu kaynağının bir parçası olan taşınırlara yönelik her türlü işlem ve tasarrufun, hukuki normların belirlediği boyutuyla gerçekleştirilmesi hem şekli esasların yerine getirilmesini hem de taşınırların kullanım, idare ve yönetiminin hesap verebilir, saydam ve sağlıklı bir zeminde gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

1 sayı Numaralı Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği 8.09.2007 tarih ve 26637 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 24/12/2003 Sayı : 25326

Taşınır Mal Yönetmeliği Yayımlandığı R. Gazete'nin Tarihi : 18/1/2007 No : 26407

2. Belediyelerde Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediyelerinde Büyükşehir Belediye Meclisi, İl Özel İdarelerinde ise İl Genel Meclisi

Volkan İMAN

Sayıştay Denetçisi

HAKLARINDA KAMU DAVASI AÇILMIŞ GERÇEK VE TÜZEL KİŞİLER İLE ORTAĞI OLDUĞU ŞİRKETLERİN KAMU İDARELERİNİN İHALELERİNE KATILMASI DURUMUNDA YAPILMASI GEREKENLER

ÖZ

Kamu ihalelerinde Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunduğu iddiasıyla haklarında ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenlerin yargılama süresince kamu ihalelerine katılmalarının yasaklanması kamu davası sonuçlandıktan sonra oluşabilecek telafisi güç sonuçların önlenmesi amacıyla getirilmiş bir yasal düzenlemedir. Kamu ihaleleri ile sınırlı olarak ve kamu yararı gözetilerek getirilen ve geçici süreli nitelik taşıyan bu önlem bu kişilerin bir hukuk kuralını ihlal ettikleri gerekçesiyle cezalandırılması amacını gütmemekte ve bir yaptırım niteliği de taşımamaktadır. Bu kişiler hakkında hüküm tesis edilmediği ve yargılama sonunda beraat etme olasılıkları dikkate alındığından bunlar hakkında tekrar yasaklama kararı verilmesi ve geçici teminatlarının gelir kaydedilmesi uygulamasına gidilmemekte sadece teklifleri değerlendirme dışı bırakılmaktadır. Bu makalede İdareler tarafından gerçekleştirilen ihalelerde yapılan yasaklılık sorgulamaları sonucu, haklarında kamu davası açılmış kişilerin ve bu kişilerin ortağı olduğu şirketlerin ihalelere katılması durumunda yapılması gerekenlere ilişkin mevzuat hükümleri değerlendirilecektir.

1. GİRİŞ

Kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak usul ve esasları belirleyen 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 17 nci maddesinde ihalelerde bulunulması yasak olan fiil veya davranışlar belirtilmiş, bu davranışlardan biri olarak da Kanunun 11 inci maddesine göre ihaleye katılmayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak fiili gösterilmiştir. Kanunun 11 inci maddesinde ise doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihaleye katılmayacak olanlar sayılmış ve bu Kanun ile diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar da bu kapsamda yer almıştır.

Kamu İhale Kanununun 59 uncu maddesinde ise, aynı Kanunun 17 nci maddesinde sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilen ve bu fiil veya davranışları nedeniyle haklarında kamu davası açılanların, yargılama sonuçlanıncaya kadar bu Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmayacakları belirtilmiştir.

2. KONUSUYLA İLGİLİ MEVZUAT

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun İhaleye katılmayacak olanlar başlıklı 11 inci maddesinde;

“Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılmazlar:

a) (Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.)Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suç-

lardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.

....”

Kanunun Yasak fiil veya davranışlar başlıklı 17 inci maddesinde;

“İhalelerde aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.

b) İsteklileri tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak.

c) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.

d) Alternatif teklif verebilme halleri dışında, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekâleten birden fazla teklif vermek.

e) 11 inci maddeye göre ihaleye katılmayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak.

Bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında bu Kanunun Dördüncü Kısmında belirtilen hükümler uygulanır.”

hükümleri yer almaktadır.

Kamu İhale Kanununun Yasaklar ve Ceza Sorumluluğu başlıklı dördüncü kısmında İhalelere katılmaktan yasaklama başlıklı 58 inci maddesinde

“17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar

hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunulan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

İhale sırasında veya sonrasında bu fiil veya davranışlarda buldukları tespit edilenler, idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi yasaklama kararının yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynı idare tarafından yapılacak sonraki ihalelere de iştirak ettirilmezler.

...”

Mezkur kanunun İsteklilerin ceza sorumluluğu başlıklı 59 uncu maddesinde;

“Taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhu-

riyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur. Hükmolunacak cezanın yanısıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlarla birlikte yasaklanırlar.

Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir.

Bu Kanunda belirtilen yasak fiil veya davranışları nedeniyle haklarında mükerrer ceza hükmolunanlar ile bu kişilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri veya bu kişilerin ortağı olduğu şahıs şirketleri, mahkeme kararı ile sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanırlar.

Bu madde hükümlerine göre; mahkeme kararı ile yasaklananlar ve ceza hükmolunanlar, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna, meslek sicillerine işlenmek üzere de ilgili meslek odalarına bildirilir.

Sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlara ilişkin mahkeme kararları, Kamu İhale Kurumunca, bildirim izleyen onbeş gün içinde Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle duyurulur.

...”

hükümleri yer almaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliğinin İhalelere katılmaktan yasaklamaya ilişkin açıklamalar başlıklı 28 inci maddesinde;

“28.1.9.3.(Ek:13/04/2013- 28617 R.G./8. md.) 6359 sayılı Kamu İhale Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “idarelerce veya mahkeme kararıyla” ibaresi eklenmiş olduğundan, bu Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesiyle hakkında kamu davası açılanlar söz konusu bent kapsamından çıkarılmıştır. Bununla birlikte, Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen ve Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunmaları nedeniyle haklarında kamu davası açılanların, Kanunun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası gereğince ihalelere katılamayacakları hükmü altına alınmış olup, Kanun değişikliği bu kuralla ilgili olmadığından; haklarında kamu davası açılmış olanların kendisi ya da bir tüzel kişi veya başka bir gerçek kişi adına teklif vererek ihaleye katılmaları veyahut ortağı olduğu şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları sermaye şirketlerinin ihaleye katılmaları mümkün değildir. Bu yasağa rağmen ihaleye katılmış olunması halinde, bu durumda olan **isteklilerin değerlendirme dışı bırakılması, ancak geçici teminatlarının gelir kaydedilmemesi ve idarece haklarında kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilmemesi gerekmektedir.**

28.2. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler;

4734 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi ve 4735 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin uygulanmasıyla ilgili açıklama yapılmasına gerek duyulmuştur.

28.2.1. 1/1/2003 tarihinde yürürlüğü giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşların yapı-

cakları ihalelerde uygulanacak esas ve usuller belirlenmiş, Kanunun 59 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında; taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulacağı, hükmolunacak cezanın yanı sıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlarla birlikte yasaklanacakları, 2 nci fıkrasında ise; bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanların yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamayacakları, haklarında kamu davası açılmasına karar verilenlerin, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kuruma bildirileceği hükmüne bağlanmıştır.

28.2.1.1. 4734 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin birinci fıkrasının göndermede bulunduğu aynı Kanunun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrasında da haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verileceği, haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şa-

his şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verileceği hüküm altına alınmıştır.

28.2.1.2. 4734 sayılı Kanununun 17 nci maddesinde belirtilen yasak fiil ve davranışlarda bulunması sebebi ile aynı Kanununun 59 uncu maddesi birinci fıkrası gereğince haklarında kamu davası açılmasına karar verilen;

- a) Gerçek kişiler,
- b) Tüzel kişiler,
- c) Gerçek ve tüzel kişilerin o işteki ortakları,
- ç) Gerçek ve tüzel kişilerin o işteki vekilleri,

Yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların ihalelerine katılamayacaktır.

28.2.1.3. 4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yapılan gönderme dolayısıyla;

Türk Ceza Kanununda tüzel kişiler hakkında ceza davası açılmasının öngörüldüğü durumlarda haklarında kamu davası açılan tüzel kişilik şahıs şirketi ise bu şirketin ortaklarının tamamı; sermaye şirketi ise, sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek ve tüzel kişi ortaklar da yargılama sonuna kadar 4734 sayılı Kanun kapsamında yer alan Kurum ve kuruluşların ihalelerine anılan Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca katılamayacaklardır. Aynı nedenle; yukarıda belirtilen şekilde yargılama sonuna kadar ihalelere katılamayacak olanların ortağı olduğu şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları sermaye şirketleri de yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların ihalelerine katılamayacaklardır.

(Ek:13/04/2013-28617 R.G./9.md.)Öte yandan, 6359 sayılı Kamu İhale Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla aynı Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “idarelerce veya mahkeme kararıyla” ibaresi eklenmiş ve bu değişiklik sonucunda söz konusu bent; “Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak idarelerce veya mahkeme kararıyla kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veya hut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar” şeklinde düzenlenmiştir. Bu bentte değişiklik yapan 6359 sayılı Kanunun **gerekçesinde de**; “...Kanununun 59 uncu maddesinde yer verilen özel düzenleme veya özel kanunlarla yer verilen düzenlemeler nedeniyle ihalelere katılamayacak durumda olanların ihalelere katılması halinde, **bu kişilerin sadece tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılması, ancak bu durumda olanlar hakkında 4734 sayılı Kanununun 11 inci ve 58 inci maddelerinde yer alan müeyyidelerin uygulanmaması gerekmektedir.** Uygulamada karşılaşılan belirsizliğin ortadan kaldırılması ... 4734 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ilk cümlesinin değiştirilerek, kamu ihalelerinden yasaklanmış olma halinin idari bir işlem veya mahkeme kararının bulunması koşuluna bağlanması öngörülmektedir.” açıklamasına yer verilmiştir. **Dolayısıyla, 4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hüküm gereğince hakkında kamu davası açılanlar kendisi ya da bir tüzel kişi veya başka bir gerçek kişi adına teklif vererek ihaleye katılamayacakları gibi, ortağı oldukları şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları sermaye şirketleri de ihalelere katılamayacaktır. Ayrıca, hak-**

larında kamu davası açılan sermaye şirketi ortaklarının hisseleri toplamının şirketin sermayesinin yarısından fazlasını teşkil etmesi halinde de, sermaye şirketi yine ihalelere katılmayacak, katılması durumunda ise, değerlendirme dışı bırakılacak, ancak geçici teminatları gelir kaydedilmeyecek ve idarece haklarında kamu ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilmeyecektir.

28.2.3. 4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince bu Kanun kapsamında yapılan bir ihaleden dolayı haklarında kamu davası açılanlar, kamu davası açıldığı tarihte 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılanlarla birlikte ihalelere katılmayacaktır. 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılan ve ihalelere katılmayacak olan ortak/ortaklıklar belirlenirken, **kamu davası açıldığı tarihteki durum dikkate alınacaktır.** Bu nedenle, bu Kanun kapsamında yapılan bir ihaleden dolayı kamu davası açıldığı tarihte Kanunun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrasında sayılanlar arasında yer alan gerçek ve tüzel kişilerin bu durumlarında daha sonra bir değişiklik olsa bile yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaları mümkün bulunmamaktadır. İdareler, hakkında kamu davası açılan isteklinin 58 inci maddenin 2 nci fıkrasında sayılan ortak/ortaklıklarını, ihaleye katılım aşamasında sunulan belgeleri dikkate alarak ve gerektiğinde yapacağı araştırmalar neticesinde tespit edecektir.

28.2.4. Haklarında kamu davası açılanlara ilişkin gerçekleştirilen teyit işlemleri

4734 sayılı Kanununun "İsteklilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında; "Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargıla-

ma sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir" hükmü yer almaktadır. Cumhuriyet Savcılıklarınca, haklarında kamu davası açılanlara ilişkin olarak Kuruma gönderilen bilgiler doğrultusunda bir liste oluşturulmuştur. Haklarında kamu davası açılanlar, Cumhuriyet Savcılığının kamu davası açıldığına dair yazısının Kuruma ulaştığı tarih esas alınmak suretiyle listeye işlenmektedir. Cumhuriyet Savcılıklarınca kamu davası açılmasına ilişkin kararların Kuruma gönderildiği tarihe kadar geçen süre içinde gerçekleştirilen teyit işlemleri nedeniyle uyumsuzluklara sebebiyet vermemek açısından bilgilerin en kısa sürede Kuruma iletilmesi önem taşımaktadır.

28.3. İhaleye katılan aday veya isteklilerin ihale kontrol sisteminden kontrol edilmesi

İhale üzerinde kalan isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının İhale Kontrol Sisteminden teyit ettirilmesi esasları çerçevesinde, haklarında kamu davası açılması nedeniyle ihalelere katılmayacak olanlar için de teyit işlemi gerçekleştirilecektir. Bütün aday veya isteklilerin ve bu kapsamda tüzel kişi aday veya isteklilerin % 50'den fazla hissesine sahip ortakları ile başvuru veya teklifi imzalayan yetkililerinin de 4734 sayılı Kanununun 11 inci maddesine göre İhale Kontrol Sisteminden kontrol edilmesi gerekmektedir."

Hükümleri yer almaktadır.

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Kamu İhale Kanununda kamuya ait kaynakların kullanımı esas alınarak, kamu ihalelerinde rekabetçi bir ortamın yaratılması ve ihaleye katılanlar arasında fırsat eşitliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu doğrultuda yukarıda aktarılan mevzuat düzenlemelerinden 4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan hüküm gereğince, hakkında kamu davası açılanların kendisi ya da bir tüzel kişi veya başka bir gerçek kişi adına teklif vererek ihaleye katılmaları veyahut ortağı oldukları şahıs şirketleri ile sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları sermaye şirketlerinin ihaleye katılmaları mümkün değildir.

Kamu davası açıldığı tarihten sonra hisse devri gerçekleştirilmiş ve sermaye şirketlerindeki ortaklık oranı %50'nin altına indirilmiş olsa bile, bu durum 4734 sayılı Kanununun 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz hükmünde değişiklik yaratan hukuki bir sonuç doğurmayacaktır. **Bu nedenle haklarında kamu davası açılanlar için idare tarafından yapılan sorgulamalarda ihale tarihinin değil istekliler hakkında kamu davası açıldığı tarihin esas alınarak sorgulama yapılması ve ortaklık yapısının bu tarihe göre tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir.** İhale aşamasında geriye dönük olarak yapılan sorgulama sonucunda böyle bir durumun tespit edilmesi halinde söz konusu **firmanın geçici teminatı gelir kaydedilmeden ve hakkında yasaklama kararı verilmeden ihale dışı bırakılması gerekmektedir.**

İdareler ve ihale sürecindeki sorumlular tarafından söz konusu kontrol işlemleri tam olarak yapılamaz ve haklarında kamu davası açılmış gerçek ve tüzel kişilerin ya da kamu davası açıldığı tarihten sonra hisse devri gerçekleştirilmiş firmaların ihaleye girmeleri halinde, ihaleye katılma koşullarına sahip olmayıp ihale dışı bırakılması gereken isteklilerin ihaleye katılımına ve diğer isteklilerin zararına sebebiyet verme riski doğacaktır.

Böyle, bir durumda Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde sayılan ihalede rekabet, eşit muamele, güvenilirlik ve saydamlık ilkelerine aykırı davranılmış olacak ve ihale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin, yasak fiil ve davranışlarda buldukları, görevlerini kanuni gereklerle uygun veya tarafsızlıkla yapmadıkları, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde buldukları gerekçesiyle, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası ile fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması yapılması ve tarafların uğradıkları zarar ve ziyanın genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilmesi gündeme gelebilecektir. Bu nedenle ihale sürecinde yer alan kamu görevlilerinin, haklarında kamu davası açılması nedeniyle ihalelere katılamayacak olanlar için gerçekleştirecekleri teyit işlemlerinde; isteklilerin sadece ihale tarihindeki durumunu değil, ihaleye katılacak firmaların kurulduğu tarih ile ihalenin gerçekleştirileceği tarihe kadarki ticaret sicil gazetelerinden firmanın türünü ve ortaklık yapısındaki değişimleri kontrol etmeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu

1/11/2012 Tarihli 6359 sayılı Kamu İhale Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

22.08.2009 Tarih ve 27327 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği

14.01.2010 Tarihli 2007/68 Esas sayılı, 2010/2 Karar günlü Anayasa Mahkemesi Kararı

Mustafa SÖKMEN

İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İhale İşleri Müdür Yardımcısı

16 MART 2019 TARİHLİ KAMU İHALE MEVZUATINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER

ÖZ

16 Mart 2019 tarihli ve 30716 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikler ile kamu ihale mevzuatında bazı değişiklikler yapılarak; iş deneyim belgesi kullanılan ortağın geriye doğru bir yıl boyunca yarım dan fazla hisseye sahip olma şartının yanı sıra, aynı tüzel kişilikte temsil ve yönetime de yetkili olması şartının yönetmelik ve şartnamelere yansıtılması, doküman satış işlemlerinin kaldırılarak ihale dokümanının sadece EKAP üzerinden temin edilmesine ilişkin düzenlemeler, elektronik ihale ve elektronik eksiltme uygulamalarıyla ilgili olarak yönetmeliklerde bazı düzenlemeler, sözleşmeye davet aşamasında istenilen belgelerin sunulmak yerine “Sözleşme İmzalanmadan Önce Sunulacak Belgelerin Teyidine İlişkin Tablo”yu doldurmak suretiyle beyan edilebilmesi, ihalelerde vergi borcu olarak kabul edilecek unsurların kapsamından "harçlar"ın çıkarılması, mesleki yeterlik belgesi alma zorunluluğu bulunan işlerde ilgili belgelerden birine sahip olmayan kişileri çalıştırmayacağı ve hizmet alımı ihalelerinde sözleşmenin uygulanmasına ilişkin aykırılık sayı ve hallerinin ihale dokümanında açıkça belirlenmesine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Bu makalede söz konusu değişiklikler ve bunların uygulamaya yansımaları anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Deneyim Belgesi, Temsil, Yönetim, Doküman Satış, Elektronik İhale, Elektronik Eksiltme, Sözleşme, Harçlar, Mesleki Yeterlilik Belgesi, Aykırılık.

1. GİRİŞ

16 Mart 2019 tarihli ve 30716 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, kamu ihale mevzuatında değişiklik yapan yönetmelik ve tebliğler ile;

- Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Danışmanlık Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği
- Çerçeve Anlaşma İhaleleri Uygulama Yönetmeliği
- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmelik
- Kamu İhale Genel Tebliği
- İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Tebliğ’de

değişiklikler yapılmıştır.

2. MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ VE BUNLARIN UYGULAMAYA YANSIMALARI

1. 18 Ocak 2019 tarih ve 30659 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7161 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi ile 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle “*Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişilerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olması ve bu sürede bu Kanuna göre yapılacak ihalelere ilişkin sözleşmelerin yürütülmesi konusunda temsile ve yönetime yetkili olması, bu şartların her ihalede aranması ve teminat süresi sonuna*

kadar muhafaza edilmesi zorunludur.” ifadesi, ilan veya davet tarihi 18 Mart 2020 tarihi ve sonrasında olan ihalelerde geçerli olmak üzere eklenmişti.

Söz konusu değişiklik ile ihalelerde tüzel kişiliğin ortağına ait iş deneyim belgesinin kullanılması halinde, söz konusu ortağın geriye doğru bir yıl boyunca yarıdan fazla hisseye sahip olma şartının yanı sıra, aynı tüzel kişilikte temsil ve yönetime de yetkili olması ve bu durumun teminat süresi sonuna kadar muhafaza edilmesi şartı getirilmişti.

16 Mart 2019 tarihli değişiklik ile; ilan veya davet tarihi 18 Mart 2020 tarihi ve sonrasında olan ihalelerde geçerli olmak üzere, benzer düzenlemelerin yönetmelik ve şartnamelere de eklenmesi sağlanacaktır. Ayrıca, bu durumun, İhale Uygulama Yönetmeliklerine eklenen bir standart form (Ortaklık Tespit Belgesi) ile ihale aşamasında teklif kapsamında sunulması, ihale ve sözleşme sürecinde değişiklik olması halinde, bu durumun derhal idareye bildirileceği, her hakedişle birlikte aynı durumun devamlılığının korunduğunun “[*Teklif kapsamında sunulan belgenin düzenleme tarihi yazılacaktır.*] tarihli Ortaklık Tespit Belgesinde yer alan bilgilerde bugüne kadar değişiklik olmadığını ve ortağımıza ait iş deneyimini gösteren belgelerin tamamının, başka bir tüzel kişiye kullanılmadığını taahhüt ederiz.” ifadesiyle birlikte idareye beyan edilmesi zorunlu hale getirilmiş oldu.

Ortaklık Tespit Belgesi; Ticaret sicili müdürlükleri veya meslek mensubu (serbest muhasebeci, yeminli mali müşavir ya da serbest muhasebeci mali müşavir) tarafından “Ortağın Adı ve Soyadı / Ticaret Unvanı, Ortağın Temsil ve Yönetime İlişkin Bilgilerinin Yer Aldığı Ticaret Sicil Gazetesi Tarihi ve Sayısı ile Ortağın Belgesinin Düzenlendiği Tarihteki Ortaklık Hisse Oranı” yazılarak düzenlendikten sonra iş deneyim belgesini

kullanan tüzel kişinin temsilcisi ve iş deneyim belgesi sahibi tarafından da imzalanması gerekecektir.

Bu değişikliğe istinaden; 18 Mart 2020 tarihinden sonraki ihalelere katılmak isteyen ve iş deneyim kriterini ortağının iş deneyim belgesini kullanarak sağlamak isteyen tüzel kişilerin hak kaybına uğramamak için, belge sahibi ortağının “4734 sayılı Kanuna göre yapılacak ihalelere ilişkin sözleşmelerin yürütülmesi konusunda temsile ve yönetime yetkili” olduğu yönünde ticaret sicil gazetelerinde ivedilikle değişiklik yapmaları gerekmektedir. Aksi halde ihalelere katılamayacaklar ve değişikliği yaptıkları tarihten itibaren ise en az bir yıl beklemek zorunda kalacaklardır.

2. 1 Haziran 2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere; Yönetmeliklerinin “İhale ve ön yeterlik dokümanının görülmesi, satın alınması ve EKAP üzerinden indirilmesi” başlıklı maddesi “İhale ve ön yeterlik dokümanının görülmesi ve EKAP üzerinden indirilmesi” olarak içeriğiyle birlikte **şağıdaki şekilde** değiştirilmiştir.

- İhale ve/veya ön yeterlik dokümanı, EKAP'ta ve idarenin ilanda belirtilen adresinde görülebilir. Ancak ihaleye katılabilmek için dokümanın EKAP üzerinden e-imza kullanılarak indirilmesi zorunludur. Aday veya isteklinin ortak girişim olması halinde, ortaklardan herhangi birinin dokümanı e-imza kullanılarak indirmesi yeterlidir.

- İlanlı ihalelerde dokümanı sadece davet edilenler görebilir ve e-imza kullanarak indirebilir.

- EKAP'a kayıtlı olmayan gerçek ve tüzel kişiler adına, EKAP üzerinden ihale ve/veya ön yeterlik dokümanı indirilemez.

- Ortak girişimlerde, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi ortakların tamamının EKAP'a kayıtlı olması gerekir.

- Dokümanın görülmesi ve e-imza kullanılarak indirilmesi için herhangi bir bedel talep edilemez.

1 Haziran 2019 tarihinden itibaren, ihale dokümanlarının basılı ortamda idarelerden ücret ödenerek satın alınması uygulaması kaldırılarak, dokümanların EKAP üzerinden e-imza ile indirilmesi zorunlu hale getirilmiş olacaktır. Bu sayede idareler, doküman satış işlemi gerçekleştirmeyecek (Ön Yeterlik/İhale Dokümanının Satın Alındığına İlişkin Form yürürlükten kaldırılacak) ve doküman satış bedeli tutanağı hazırlamak zorunda kalmayacaklardır. Aynı zamanda aday ve istekliler tüm dokümanlara ücretsiz erişim sağlayacaktır. Bununla birlikte daha önceki düzenlemede yer alan ihale dokümanı iadeli taahhütlü posta, acele posta veya kargo yoluyla satın alınabilmesi uygulaması da kaldırılacaktır.

Ortak girişimlerde, ortaklardan herhangi birinin dokümanı e-imza kullanarak indirmesi kuralı ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi ortakların tamamının EKAP'a kayıtlı olması kuralı aynen muhafaza edilmiştir.

Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler açısından uygulamanın neler getirdiğini yorumlamak gerekirse; artık doküman satış işlemi kaldırılacağından ve idarelerce doküman satış işlemi gerçekleştirilmeyeceğinden dolayı, söz konusu düzenleme onları da kapsamaktadır. Yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler, yanına EKAP'a kayıtlı Türk ortak (Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi) almadan tek başına ihaleye katılmak isterse dokümanı EKAP üzerinden indirmek zorunda kalacaklar ve EKAP üzerinden dokümanı indirmek için de mutlaka EKAP'a kayıt olmaları gerekecektir.

Ancak, aynı zorunluluk yanına EKAP'a

kayıtlı Türk ortak (Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi) alan yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler için geçerli olmayacaktır. Çünkü ortak girişimlerde ortaklardan herhangi birinin dokümanı EKAP üzerinden indirmesi yeterlidir. Dolayısıyla, dokümanı EKAP üzerinden e-imza ile indiren bir Türk ortak (Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişi veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişi) ile ihaleye katılan yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişiler EKAP'a kayıt olmak zorunda kalmayacaklardır.

EKAP'a kayıt olmak isteyen yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydına ilişkin usul ve esaslar 13.11.2018 tarihli ve 2018/DK.D-357 sayılı Kamu İhale Kurulu kararı ile belirlenmiştir.

düzenleme ile;

- Yabancı gerçek ve tüzel kişilerin ilgisine göre Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünden alacakları yabancı kimlik numarası veya vergi dairesi başkanlıklarından alacakları potansiyel vergi kimlik numarası kullanılmak suretiyle kimlik doğrulaması yapılarak EKAP'a kaydedilebileceği,

- EKAP'a kayıt işleminin, bu kişilerin, Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde belirtilen belgelerin kendi ülkelerindeki mevzuat uyarınca düzenlenmiş dengi olanlarını, ihale uygulama yönetmeliklerinin belgelerin sunuluş şekline ilişkin düzenlemelerine uygun olarak sunmaları suretiyle gerçekleştirileceği,

karara bağlanmıştı.

Ayrıca, 1 Haziran 2019 tarihinde yürürlüğe girecek olan düzenleme sayesinde, yabancı uyruklu gerçek ve tüzel kişilerin tek başına katıldığı ihalelerde EKAP'a kayıtlı olmaları

zorunlu olduğundan dolayı, bu isteklilere de tebligatlar artık EKAP üzerinden yapılabilecektir.

İlan yapılmayan pazarlık usulü ihalelerde; yani 4734 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin (b), (c) ve (f) bentlerine göre gerçekleştirilen ihalelerde; idarelerce EKAP'tan "Doküman almaya ve teklif vermeye davet" tebligatı gönderilen gerçek/tüzel kişilerin, ihale dokümanını EKAP üzerinden e-imza ile indirebilmeleri sağlanmıştır. Söz konusu uygulama 13.12.2018 tarihinden itibaren EKAP üzerinden zaten gerçekleştirilmekteydi ancak, bu düzenleme ile yönetmelik ve şartnamelere eklenmiş oldu.

Yine, yönetmeliklerin ve idari şartnamelerin "Bildirim ve tebligat esasları" başlıklı maddelerinde yer alan "Aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından idare ile yapılacak yazışmalarda elektronik ortam ve faks kullanılmaz." ifadesi "Aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından idare ile yapılacak yazışmalarda, **EKAP dışında elektronik ortam ve faks kullanılmaz.**" şeklinde değiştirilmiştir. Söz konusu düzenleme ile 1 Haziran 2019 tarihinden itibaren aday, istekli ve istekli olabilecekler idare ile yapacakları yazışmalarda (şikayet, açıklama talebi vs.) EKAP'ı kullanabileceklerdir.

3. Elektronik ihale ve elektronik eksiltme uygulamalarıyla ilgili olarak yönetmeliklerde bazı düzenlemeler gerçekleştirildi.

a) Elektronik ihaleyle ilgili olarak;

1) Elektronik ihalelerde, tekliflerin değerlendirilmesinin ardından geçerli tekliflerden ekonomik açıdan en avantajlı birinci ve ikinci teklif olması öngörülen tekliflerin sahiplerine, Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak alınmayan geçici teminat mektupları ile beyan ettikleri bilgi ve belgelerden,

EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden sorgulamayanlara ilişkin tevsik edici belgeleri ve bunların eklerini, belgelerin sunulmuş şekline uygun olarak sunmaları için **iki iş gününden az olmamak üzere** makul bir süre verilmekteydi.

Söz konusu düzenlemedeki **“iki iş gününden az olmamak üzere”** ifadesi kaldırılarak makul bir süre verilmesi uygulamasına geçilmiş oldu. Dolayısıyla idareler, bu belgelerin talebine ilişkin olarak istenilen belgelerin çeşidi ve sayısı ile isteklinin adresi gibi durumları değerlendirerek ve ayrıca numune/demonstrasyon talepleri çerçevesinde makul bir süre belirleyeceklerdir.

2) **“Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak alınmayan geçici teminat mektubunu idarenin talebi üzerine sunmayan ya da.....fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla gerçeğe aykırı beyanda bulunan istekliler hakkında, Kanununun 17 nci maddesi uyarınca işlem yapılır.”** ifadesindeki atıfta bulunulan fıkra (**“İstekliler tarafından beyan edilen bilgiler ile sorgulama sonucu edinilen bilgiler, bu bilgileri tevsik etmek amacıyla sunulan belgeler ya da geçici teminat mektubu arasında farklılık bulunması durumunda; ihalede öngörülen şartların sağlanması kaydıyla tekliflerin geçerliliği etkilenmez.”**) haricindeki gerçeğe aykırı beyanda bulunmak yani teklifin geçerliliğini etkileyen farklılıkların yasaklamayı gerektirip gerektirmediği uygulamada çeşitli ihtilaflara yol açmakta, düzenlemede yer alan gerçeğe aykırı beyanın kapsamı tam olarak anlaşılammaktaydı.

Söz konusu düzenlemede yer alan **“ya da.....fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla gerçeğe aykırı beyanda bulunan”** ifadesi kaldırılarak yasaklamanın kapsamın-

da sadece Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak alınmayan geçici teminat mektubunu idarenin talebi üzerine sunmayan istekliler kalmış ve idareleri çıkmaza sokan ihtilaflı durum giderilmiştir.

b) *Elektronik eksiltmeyle ilgili olarak;*

1) Elektronik eksiltme yapılan ihalelerde **“Davet yapılmadan önce isteklilere değerlendirme dışı bırakılan teklifler ve gerekçeleri bildirilir.”** ifadesi **“Davet edilmeyecek isteklilere ise davet edilmeme gerekçeleri elektronik eksiltme başlamadan önce bildirilir.”** şeklinde değiştirildi.

Düzenlemenin önceki halinde; yeterli olan isteklileri elektronik eksiltmeye davet etmeden önce, ihaleye katılan bütün isteklilere elenen isteklilerin kimler olduğu ve bu isteklilerin neden değerlendirme dışı bırakıldığının bildirilmesi gerekmektedir. Ancak bu durum mevzuattaki diğer ifadelerden biri olan **“Ancak elektronik eksiltme süresince isteklilerin kimlikleri açıklanmaz.”** ifadesi ile çelişmekteydi. Söz konusu düzenleme ile bu çelişik durum ortadan kaldırılmış ve sadece davet edilmeyen isteklilere, neden davet edilmedikleri yani değerlendirme dışı bırakıldıklarının gerekçeleri eksiltmeden önce bildirilmesi uygulamasına geçilmiş oldu.

2) Yönetmeliklere **“Birden fazla kalemden oluşan ihalelerde/kısımlarda eksiltme kalem fiyatları üzerinden yapılır ve eksiltilmiş kalem fiyatlarının toplamı, eksiltilmiş teklif olarak verilir.”** cümlesi eklendi. Söz konusu düzenleme ile birim fiyatlı ihalelerde, birim fiyatlar üzerinden indirim yapılmak suretiyle indirilmiş toplam fiyata ulaşılacağı ifade edilmiş oldu.

3) Yönetmeliklerde **“Fiyat veya fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar üzerinden elektronik eksiltme yapılması öngörülen ihalelerde yaklaşık maliyet, elektronik eksiltme tamamlandı-**

tan sonra açıklanır” ifadesi yer almakta, ancak idari şartnamelerde “istekliler, teklif fiyatları ve eksiltmeye konu fiyat dışı unsurların değerleri yaklaşık maliyet ile birlikte, elektronik eksiltme tamamlandıktan sonra açıklanır.” şeklinde ifadesi bulunmaktaydı. Dolayısıyla, “yaklaşık maliyet, elektronik eksiltme tamamlandıktan sonra açıklanır” ifade değiştirilerek idari şartnamelerdeki ifadelerle benzer hale getirilmiş oldu.

Yine aynı ifadenin devamı olarak *“Tekliflerin açıldığı oturumda düzenlenen tutanaklardan ise yalnızca Zarf Açma ve Belge Kontrol Tutanağının istekli isimleri belirtilmeyecek şekilde hazırlanan ve ihale komisyonu başkanınca onaylanan suretleri, isteyenlere imza karşılığı verilir.”* ifadesi eklenerek ilk oturumdaki belirsizlik bir parça giderilmiş oldu.

4) Geçerli tekliflerde değişiklik olması halinde eksiltme yenileniyordu. Ancak, geçerli tekliflerde değişiklik olması, ya eksiltmeye davet edilmesi gerekenlerin isteklilerin sayısı artması ya da azalması şeklinde ortaya çıkabilmekteydi. *“Eksiltmeye yeni bir isteklinin katılmasına yol açacak şekilde”* düzenlemesi eklenerek eksiltmenin yenilenmesi, istekli sayısının artması şekline bağlanmış oldu.

4. Sözleşme imzalama süreçlerinin basitleştirilmesi kapsamında, sözleşme imzalamaya davet edilen istekli, sözleşme imzalamadan önce kendisinden istenilen belgelerden, EKAP üzerinden veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden teyidi yapılabilleri basılı ortamda idareye sunmak yerine Sözleşme İmzalanmadan Önce Sunulacak Belgelerin Teyidine İlişkin Tabloyu doldurmak suretiyle beyan edebilecektir.

İdareler; 4734 sayılı Kanun, ikincil mevzuat düzenlemeleri ve ihale dokümanını esas olarak, isteklilerin sözleşme imzalamadan

önce sunması gereken belgelerden, EKAP veya diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden teyit edilebilen her bir belge için ayrı satır açmak suretiyle hazırlayacakları Sözleşme İmzalanmadan Önce Sunulacak Belgelerin Teyidine İlişkin Tabloyu sözleşmeye davet formunun ekinde göndereceklerdir.

Bu tablonun kısmi teklife açık ihalelerde her bir kısım için, ortak girişimlerim katıldığı ihalelerde ise her bir ortak tarafından ayrı ayrı doldurulması gerekmektedir.

Bu tabloda teyit bilgisi belirtilen belgeler sözleşme imzalanmadan önce ayrıca sunulmayacaktır.

İhale aşamasındaki benzer uygulama Sunulmayacak Belgeler Tablosu marifetiyle yerine getirilmektedir. 19 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe giren düzenleme ile; Aday veya istekliler, ihalelerde katılım ve yeterlik kriterlerine ilişkin istenilen belgelerden, EKAP veya kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının internet sayfası üzerinden ulaşılabilleri, sunulmayacak belgeler tablosunda gerekli bilgilere yer verilmesi şartıyla başvuru veya teklif zarfında sunmayabiliyorlar.

5. İhalelerde vergi borcu olarak kabul edilecek unsurların kapsamından “harçlar” çıkarıldı.

06.02.2018 tarih ve 30324 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğin 1 inci maddesi ile Kamu İhale Genel Tebliği’nin 17.4.1 inci maddesine “harçlar” ibaresi de eklenmiş ve vergi borcu olarak kabul edilecek vergi türleri yeniden belirlenmişti.

Ancak, anılan Tebliğ değişikliği ile ilgili olarak açılan davada Danıştay 13. Dairesi tarafından “harçlar” ibaresinin yürütmesi-

nin durdurulmasına karar verilmiş olup, bu hususa ilişkin olarak Kamu İhale Kurulu tarafından 09.01.2019 tarihli ve 2019/DK.D-9 sayılı Kurul kararı alınmıştır.

Anılan karar uyarınca Kamu İhale Genel Tebliğinin 17.4.1 inci maddesi kapsamında isteklinin vergi borcunun hesabında “harçlar” dikkate alınmayacak olup, idarelerce yapılacak işlemlerde söz konusu Kurul kararına göre işlem tesis edilmesi gerektiği Kamu İhale Kurumu tarafından ilan edilmiştir.

Bu düzenlemeye uygun olarak “harçlar” ifadesi Kamu İhale Genel Tebliğinden çıkarılmıştır.

6. Yapım işleri ve hizmet alımlarında, yüklenicinin ilgili mevzuatı uyarınca mesleki yeterlik belgesi alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde 5544 sayılı Kanunda belirtilen ilgili belgelerden birine sahip olmayan kişileri çalıştıramayacağı hükme bağlandı.

“Yüklenici, ilgili mevzuatı uyarınca mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde, yapacağı işle ilgili mesleki eğitimi aldığı belgeylemeyeneri çalıştıramaz.” ifadesi zaten mevzuatta yer almaktaydı. Söz konusu düzenleme ile mesleki yeterlik belgesi alma zorunluluğu

bulunan işlerde belge sahibi olmayan kişilerin çalıştırılmayacağı da düzenlenmiştir.

7. Hizmet alımı ihalelerinde sözleşmenin uygulanmasına ilişkin aykırılık sayı ve hallerinin ihale dokümanında açıkça belirlenmesine yönelik düzenlemeler yapıldı.

KAYNAKÇA

16 Mart 2019 tarihli ve 30716 sayılı Resmi Gazete

18 Ocak 2019 tarihli ve 30659 sayılı Resmi Gazete

06.02.2018 tarihli ve 30324 sayılı Resmi Gazete

13.11.2018 tarihli ve 2018/DK.D-357 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı

09.01.2019 tarihli ve 2019/DK.D-9 sayılı Kamu İhale Kurulu Kararı

13.12.2018 tarihli EKAP’ta Yenilik Duyurusu

18.03.2019 tarihli EKAP’ta Duyurular

21.12 2018 tarihli Kamu İhale Kurumu Duyurusu

11.01.2019 tarihli Kamu İhale Kurumu Duyurusu

Halûk NALÇAKAR

*İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler E. Başkontrolörü
İş İnsanı*

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞININ 2017 YILI DIŞ DENETİM GENEL DEĞERLENDİRME RAPORUNUN ORTAYA KOYDUĞU HUSUSLAR ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 68 ve 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 38. maddeleri gereğince hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan ve kamuoyuna duyurulan Eylül-2018’de yayınlanan “**2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun**” ilgili kısımlarında belediyelerimizle ilgili önemli tespitler yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Dış denetim” başlıklı 68. maddesinde dış denetimin amacı; “*Sayıştay tarafından yapılacak harcama sonrası dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin mali faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden ince-*

lenmesi ve sonuçlarının Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.” şeklinde tarif edilmiştir.

Bilindiği üzere mahalli idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması (yapılacak itirazlar neticesinde de) Sayıştay Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Söz konusu Raporla “Genel Değerlendirme Raporu” nun “*.... kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi, kullanılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemleri almasına katkı sağlayan önemli bir araç*” olduğu vurgulanmakta ve Raporun hazırlanmasında “*....merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları,*

mahalli idareler ve 5018 sayılı Kanun kapsamında olmayan ancak Sayıştay denetimine tabi diğer kamu idarelerinin denetim raporlarındaki bulguların esas alındığı” belirtilmektedir.

Rapor; Genel Çerçeve, Stratejik Planlama ve Performans Yönetim Sistemine İlişkin Genel Değerlendirme, Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular, Genel Bütçeli İdarelere İlişkin Konular, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlara İlişkin Konular, Sosyal Güvenlik Kurumlarına İlişkin Konular, **Mahalli İdarelere İlişkin Konular** ana başlıklarında düzenlenmiştir.

Makalemizde; belediyeler açısından önem arz ettiğini öngördüğümüz iş bu Raporda yer alan hususlarla ilgili açıklama ve varsa önerilerimizi ortaya koymaya çalışacağız:

1-Raporun “Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular” başlıklı 3. maddesinin “İrtifak Hakkı Tesisine İlişkin Tespit Edilen Hususlar” başlıklı 3.4.4. maddesinde;

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 1. maddesi kapsamında bulunan (ki mahalli idarelerimiz bütçeden gider gerektirmeyen/gelir getirici işlerinde Kanun kapsamındadırlar) idarelerin mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlemlerinde 2886 sayılı Kanuna tabi olduğu, Kanunun 2. maddesinde yer alan hüküm gereğince de mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlemlerinin yürütülmesinde ihalelerde açıklık ve rekabetin sağlanmasının esas olduğu belirtilmektedir.

Belediyelerimiz açısından mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlemine başlanılmasının olmazsa olmaz ön şartı 5393 sayılı Belediye Kanununun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18. maddesinin (e) bendinde yer alan “*Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya*

tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.” hükmü gereğince belediye meclisinden karar alınmasıdır.

Raporda yer alan tespitten çok açıkça **İrtifak Hakkı Tesisine İlişkin** işlemlerde 2886 sayılı Kanunun mutlaka uygulanması gerektiği ortaya konulmaktadır.

Raporun bu hususla ilgili tespit/öneri kısmında ise;

- *İrtifak hakkı tesisi ihalelerinde açıklık ve rekabet ilkesine uyulmadığı,*
- *Kamu idaresi tarafından, taşınmaz üzerinde ihalesiz olarak irtifak hakkı tesis edildiği,*
- *Sözleşme hükümlerini yerine getirmeyen yüklenicilere yönelik (gecikme cezası, teminatın gelir kaydedilmesi, ihalelere katılmaktan yasaklanma gibi) herhangi bir işlem yapılmadığı,*

ortaya konulmuştur.

2-Raporun “Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular” başlıklı 3. maddesinin “Taşınmazların İhale Düzenlenmeden Kiraya Verilmesi” başlıklı 3.4.5. maddesinde;

Kamu idarelerinin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan gayrimenkullerin kiraya verilmesinin 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerektiği açıkça vurgulanmakta, turizm amaçlı olanlar hariç olmak üzere kiraya verme azami süresinin 10 yıl olduğu belirtilmekte ve kira süresi sonunda gayrimenkulün ancak yeniden ihaleye çıkarılmak suretiyle kiraya yeniden verilebileceği ortaya konulmaktadır.

Belediyelerimiz kullanımlarında veya mülkiyetlerinde bulunan bir gayrimenkulü kiraya vermek için 2886 sayılı Kanun hükümleri gereğince ihale sürecine başlamadan önce, 5393 sayılı Kanunun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18. maddesinin (e) bendinde yer alan “*Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine karar vermek.*” hükmü ve 5393 sayılı Kanunun “Encümenin görev ve yetkileri” başlıklı 34. maddesinin (g) bendinde yer alan “*Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.*” hükmü gereğince, 3 yıla kadar encümeden 3 ila 10 yıla kadar olan kiralamalarda ise meclisten uygun bulunduğu dair karar almak zorundadırlar.

2886 sayılı Kanunun 64. maddesinde de kiralamalarda sözleşme süresinin 10 yıldan fazla olamayacağına dair açık bir hüküm yer almaktadır.

Raporun konuyla ilgili tespit/öneri bölümünde; yapılan denetimler neticesinde bazı kamu idarelerinin mevzuata aykırı olarak mülkiyetinde veya kullanımında bulunan gayrimenkullerini ihalesiz olarak kiraya verdiği, kira süresinin bitiminde ise ihalesiz olarak kira sürelerini uzattıkları açıklanmaktadır.

3- Raporun “Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular” başlıklı 3. maddesinin “-Taşınmazların Kiralanmasında Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracılara İlişkin Gerekli İşlemlerin Yapılmaması” başlıklı 3.4.6. maddesinde;

Kiraya verilen gayrimenkulleri kiralayan ve idare ile sözleşme imzalayan yükleniciler hakkında 2886 sayılı Kanunun 62 ve 84. maddeleri gereğince kamu idarelerince işlem yapılmadığı ortaya konulmaktadır.

2886 sayılı Kanunun “Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması” başlıklı 62. maddesinde; “*Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.*

.....”

2886 sayılı Kanunun “İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama” başlıklı 84.maddesinde; “*83 üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda buldukları anlaşılabilir, bu fiil ve davranışlar ihale safhasında vaki olmuşsa idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi fiil veya davranışlarının özelliğine göre ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, haklarında bir yıla kadar bütün ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir. Kararı veren idareler, bu kararı, Resmi Gazete’de ilan ettirirler. Bu kararlar ilgililerin müteahhitlik siciline de işlenir. İhalelere katılmaktan yasaklananlar, yasaklı oldukları süre içinde diğer idarelerce yapılacak ihalelere de müteahhit veya müşteri sıfatıyla katılamazlar.*

Haklarında bu yolda işlem yapılanların sermayesinin çoğunluğuna sahip bulunduğu tespit edilen tüzel kişilere de aynı müeyyide uygulanır.

Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir ve bu kararlar Resmi Gazetede ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işlenir.

(Ek: 26/2/2014-6527/8 md.) 83 üncü maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunanlar hariç olma küzere, Türkiye genelinde faaliyetgösteren tüzelkişilerden; şube personeli, vekil, mümessil gibi yetkili temsilcilerin şahsi kusurlarından kaynaklanan ve bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen fiil veya davranışları sebebiyle haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilmesi gerektiği idarece tespit edilenlerden, verilecek bir aylık süre içinde ihale bedelinin üç katı tutarında tazminat peşin olarak ödeyenler hakkında ihaleden yasaklama kararı verilmez.

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler.”

Hükümlerinin eksiksiz olarak uygulanması gerekmektedir. Belediyelerimiz açısından 2886 sayılı Kanunun 84. maddesinde zikredilen ilgili Bakanlık Çevre ve Şehircilik Bakanlığıdır.

Kamu idarelerine ait en önemli açmazlardan bir tanesi de, kiraya verilmiş olan gayrimenkullerin tahliyesidir. Özellikle belediyelerde bu konu ciddi bir problem teşkil etmektedir. Bu konu hiçbir şekilde sağlıklı bir çözüme kavuşturulamamakta, 5393 sayılı Kanunun 15. maddesinin delaletiyle, 2886 sayılı Kanunun 75. maddesinin ilgili tahliye

hükümleri de yetkilileri tarafından uygulanmamakta, belediyeler bu konuda yalnız bırakılmaktadır.

Raporun konuyla ilgili tespit/öneri bölümünde; bazı kamu idarelerine ait taşınmazların kiralınmasında, sözleşme hükümlerine aykırı davranışlarına rağmen kiracıların sözleşmelerinin feshedilmediği, teminatlarının gelir olarak kaydedilmediği, tahliye edilmediği, ihalelerden yasaklanmaları için gerekli işlemlerin yapılmadığı ve idarenin alacakları için icra yoluna başvurulmadığı hususları açıklanmaktadır.

4- Raporun “Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular” başlıklı 3. maddesinin “Belediye ve Üniversitelerin Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Mevzuata Aykırı Olarak Pazarlık Usulüyle Kiraya Verilmesi” başlıklı 3.4.8. maddesinde;

Belediyelerin ve üniversitelerin mülkiyetinde olan gayrimenkuller “Devletin özel mülkiyetindeki” ve “Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler” kapsamında bulunmadığından, bu tür yerlerin 2886 sayılı Kanunun 51. maddesinin (g) bendi kapsamında kiraya verilmesi mümkün değildir denilmektedir.

2886 sayılı Kanunun “Pazarlık usulüyle yapılacak işler” başlıklı 51. maddesinin (g) bendinde yer alan, “Kullanışlarının özelliği, idarelere yararlı olması veya ivediliği nedeniyle kapalı veya açık teklif yöntemleriyle ihalesi uygun görülmeyen, Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz malların kiralınması, trampası ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralınması ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi,” hükmü gereğince pazarlık usulü ile yapılacak Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz mallar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralınması işlerinin pazarlık usulü ile yapılacağı ortaya konulmuştur.

Ancak Raporda belediyelerin malların ve yerlerinin *Devletin özel mülkiyetindeki taşınır ve taşınmaz mallardan ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden* olmaması nedeniyle maddenin belediyeler açısından uygulanabilirliği yoktur denilmiştir.

Raporun konuyla ilgili tespit/öneri bölümünde; bazı belediyelerce ve üniversitelerce mal ve yerleri ile ilgili olarak 2886 sayılı Kanunun 51. maddesinin (g) bendi hükmünün kullanılarak kiraya verme işlemleri gerçekleştirildiği hususu tespit edilmektedir.

5- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Belediye Gelirleri Kanununda Yer Alan Bazı Gelirlerin Tahakkuk ve Tahsil Edilmemesi” başlıklı 8.1. maddesinde;

Yapılan denetimler neticesinde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununa göre belediyeler tarafından tahakkuk ve tahsili gereken gelirlerle ilgili olarak

- *Bazı belediyelerce ilan ve reklam vergisinin tahakkuk ve/veya tahsilinin yapılmadığı,*
- *Bazı belediyelerce kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının tahakkuk ve/veya tahsilinin yapılmadığı,*
- *Bazı belediyelerce işyeri açma ve çalışma ruhsat harcının alınmadığı,*
- *Bazı belediyelerce eğlence vergisinin tahakkuk ve/veya tahsilinin yapılmadığı,*
- *Bazı belediyelerce haberleşme vergisi beyannamelerine ilişkin tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı,*
- *Bazı belediyelerce elektrik ve hava-gazı tüketim vergisine ilişkin takip ve tahakkuk işlemlerinin yapılmadığı*

ortaya konulmuştur.

Bizim de denetimlerimizde sıklıkla karşılaştığımız ve denetim raporlarımızda eleştiri yaparak düzeltilmesi istenilen, hatta bazı durumlarda ilgileri hakkında soruşturma konusu yaptığımız yukarıda tespiti yapılan hususların aynı şekilde devam ettiğini görmek biraz düşündürücü bir durumdur. Genelde belediyelerimizde vatandaşın yapılması gereken tahsilatın malum sebeplerden dolayı ihmal edilmesi belediye yönetimimizin önemli açmazlarından bir tanesidir. Özellikle bazı gelir kalemleri hep ihmal edilmekte görmezlikten gelinmektedir. Bunların başında ise “harcamalara katılma payları” gelmektedir. Ancak, son zamanlarda belli ölçek üzerinde belediyelerimizde bu kaynakların tahakkuk ve tahsilatında ciddi iyileşmelerin yaşandığı görülmektedir.

Belediyelerde kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir biçimde kullanılması kadar, kamu kaynaklarının etkin bir şekilde, eksiksiz ve doğru bir biçimde toplanması da çok büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, Sayıştay Raporunda ortaya konulan bu tespiti çok önemli görmekteyiz.

Raporda Emlak Vergisi ile ilgili bölümlere yukarıda yer alan açıklamalar ile aynı mahiyette görüldüğünden dolayı ayrıca yer verilmemiştir.

Bu durum; tahakkuk etmiş belediye gelirlerinin tahsilat oranlarının düşük kalmasına sebebiyet vermektedir.

Bilindiği üzere; 5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38. maddesinin (a) bendinde belediyenin hak ve menfaatlerini korumak; (f) bendinde Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek görevi belediye başkanlarına verilmiştir.

5018 sayılı Kanunun “Mali hizmetler birimi” başlıklı 60. maddesinde mali hizmet-

ler birimi tarafından yürütülecek görevler arasında gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmekte bulunmaktadır.

5018 sayılı Kanunun “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61. maddesinde, gelirlerin ve alacakların tahsili muhasebe hizmetleri arasında sayılmış, bu işlemi yürütene de muhasebe yetkilisi denilmiştir. Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından da sorumlu tutulmuştur.

6- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Evsel Katı Atık Hizmetlerine İlişkin Ücret Tarifelerinin Belirlenmemesi ve Bu Ücretlerin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması” başlıklı 8.4. maddesinde;

Bazı belediyelerde evsel katı atık hizmetlerine ilişkin ücret tarifesinin belirlenmediği, bazı belediyelerde ise sadece işyerleri için tarife düzenlendiği, tarife düzenlenen belediyelerin bazılarında ise tahsilatların takip edilmediği hususlarına rastlanıldığı tespit edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 11. maddesinde yer alan; “Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletlendirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.” hükmü gereğince belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak ve katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti almak zorundadırlar.

Bu hükmün uygulanmasına dair “Atıksu, Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik” 27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15. maddesinin (g) bendinde belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında *katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak* sayılmıştır.

Uygulamada; yukarıda belirtilen yönetmeliğin hükümlerine ilgili idarelerin uyum sağlama süreci çeşitli sebeplerden dolayı sürekli olarak uzatıldığından Yönetmelik hükümleri uygulanmamaktadır.

Sahada gerçekten başarılı olunması hedefleniyor ise, mutlaka bu tür uzatmalardan kaçınılmalı, gerekli yasal ve mali destek sağlanmak suretiyle ve özellikle belediyeler tarafından gerçekçi, maliyet hesabına dayalı olan ücret tarifeleri ile amaçlanan sonucuna ulaşılması için gayret gösterilmelidir.

7- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Belediye Meclis Kararı Olmaksızın Otopark İşletilmesi” başlıklı 8.5.1. maddesinde;

Bazı büyükşehir İlçe Belediyeleri tarafından Büyükşehir Belediye Meclisinin kararı olmaksızın otopark işletildiği hususu tespit edilmiştir.

Bilindiği üzere 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesinin 1. fıkrasının (1) bendinde yer alan hüküm gereğince, büyükşehir belediye meclisinin devir etme kararı olmaksızın büyükşehir ilçe belediyeleri tarafından otopark işletilmesi mümkün değildir. Söz konusu maddede, *Yolcu ve yük ter-*

minalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Madde- nin 2. fıkrasında yer alan *Büyükşehir belediyeleri birinci fıkranın (l), (s), (t) bentlerindeki görevleribelediye meclisi kararı ile ilçe belediyelerine devredebilir, birlikte yapabilirler* hükmü gereğince de, ancak büyükşehir belediye meclis kararı olması kaydıyla büyükşehir ilçe belediyeleri otopark yapmak, yaptırmak, işletmek ve işletebilmek hakkına sahip olabilirler.

Meclis kararı olmaksızın ilçe belediyeleri tarafından otopark yapılması, yaptırılması, işletilmesi ve işletirilebilmesi mümkün değildir. Böyle bir durum mevzuata aykırı bir idari işlem olacaktır.

8- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Otopark Gelirlerinin Takip ve Tahsiline İlişkin Tespitler” başlıklı 8.5.2. maddesinde;

3194 sayılı İmar Kanununa dayanılarak çıkarılan **Otopark Yönetmeliğinde** yer alan hükümler gereğince, Yönetmelik hükümlerine göre belirlenecek olan otopark bedelinin bazı belediyelerce;

- *ayrı bir hesapta takip edilmediği, ayrı hesapta takip edilen belediyelerin bazılarında da bu hesabın mevzuatın öngördüğü şekilde vadeli olarak değerlendirilmediği,*
- *hesapta toplanan bedellerin otopark tesisi yapımı dışında, yani amacına aykırı olarak kullanıldığı,*
- *İlçe belediyeleri tarafından tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin büyükşehir belediyesi otopark hesabına gönderilmediği, büyükşehir belediyeleri tarafından da takibinin yapılmadığı,*

- ***Büyükşehir belediyesince ilçe belediyelerine nüfuslarına göre aktarılması gereken otopark gelirlerinin aktarılmadığı ve ilçe belediyelerince söz konusu gelirlerin takip ve tahsilinin yapılmadığı***

hususları tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde yer alan hüküm gereğince,.....*karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek;* büyükşehir belediyesinin yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Aynı Kanunun “Büyükşehir belediyesinin gelirleri” başlıklı 23. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde yer alan hüküm ile Kanunun 7. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendine atıf yapılarak *7 nci maddenin (f) bendine göre tespit edilen park yerlerinin işletilmesinden elde edilen gelirin ilçe ve ilk kademe belediyelerine, nüfuslarına göre dağıtılacak %50’sinden sonra kalacak %50’si* hükmü yer almaktadır.

9- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsil Edilmemesi” başlıklı 8.7. maddesinde;

Denetimler neticesinde; bazı belediyelerin mücavir alanları içerisinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin

- *Tarifelerinin belirlenmediği,*
- *belediyelerce takip ve tahsilinin yapılmadığı,*
- *ilçe belediyesi tarafından tahsil edilmesi gerekirken büyükşehir belediyesi tarafından tahsil edildiği*

hususları tespit edilmiştir.

27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelikte; **Yönetmeliğin amacı ve kapsamı**

Amaç

MADDE 1 – (1) *Bu Yönetmeliğin amacı; sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına, bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ve bu Yönetmelik kapsamındaki işlemlerin denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.*

Kapsam

MADDE 2 – (1) *Bu Yönetmelik; sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş haklarını, bu haklara ilişkin ücret tarifelerini, bu Yönetmelikte belirtilen işlemlerin denetlenmesini ve geçiş hakkını kullanacak işletmeciler ile geçiş hakkı sağlayıcılarının yükümlülüklerini kapsar.*

Şeklinde izah edilmiştir.

“Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 4. Maddesinde (1) Bu yönetmelikte geçen;

(...)

c) Elektronik haberleşme altyapısı:

Elektronik haberleşmenin, üzerinden veya aracılığıyla gerçekleştirildiği anahtarlama ekipmanları, donanım ve yazılımlar, terminaller ve hatlar da dahil olmak üzere her türlü şebeke birimlerini, ilgili tesisleri ve bunların bütünüyleyi parçalarını,

ç) **Elektronik haberleşme şebekesi:** Bir veya daha fazla nokta arasında elektronik haberleşmeyi sağlamak için bu noktalar arası bağlantıyı teşkil eden anahtarlama ekipman-

ları ve hatlar da dahil olmak üzere her türlü iletim sistemleri ağını,

d) **Geçiş hakkı:** İşletmecilere; elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlarla kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden ve üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

e) **Geçiş hakkı ücreti:** İşletmecinin, geçiş hakkı karşılığında geçiş hakkı sağlayıcısına ödeyeceği ücreti,

g) **Geçiş hakkı sağlayıcısı (GHS):** Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere taşınmazın sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

ğ) **İşletmeci:** Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,

j) **Taraflar:** İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısını,

k) **Taşınmaz sahibi:** Maliki oldukları taşınmazları, geçiş hakkı kapsamında kullanacak olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarını,

l) **Taşınmaz üzerinde hak sahibi:** Geçiş hakkına konu olan taşınmazın üzerinde sınırlı aynı hak sahibi olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarını,

... ifade eder.)

şeklinde tanımlamalarda bulunulmuştur.

01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesinin üst sınırı da yukarıda adı geçen Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Uygulamada bu hususla ilgili Raporda yer almayan bir hususu da belirtmekte yarar

bulunmaktadır. Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, bu tür geçiş hakları ile ilgili olarak ücret alınması bir zorunluluktur. Ancak, bazı belediyelerimiz Yönetmelik hükmüne aykırı olarak İşletmecilerden geçiş hakkı ücreti almamaktadırlar. Şu unutulmamalıdır ki, mevzuatın emrettiği şekilde hareket etmemek sorumluları hakkında idari ve cezai sorumluluklar doğurabilir.

10- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Ambalaj Atıklarının Toplanması İçin İmtiyaz Hakkının İhale Düzenlenmeksizin ve Gelir Elde Edilmeksizin Şirketlere Devredilmesi” başlıklı 8.8. maddesinde;

Yapılan denetimler neticesinde bazı belediyelerde, katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili işlerinin ihale yapılmaksızın şirketlerine verildiği hususu tespit edilmiştir.

Bilindiği üzere; katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması işi belediyelere 5393 sayılı Kanunun 15. maddesinin 1. fıkrasının (g) bendi ile verilmiş yetki ve imtiyazlar arasındadır.

Belediyeler, Kanunla kendilerine verilen bu işleri kendileri yapabilecekleri gibi sözleşme imzaladıkları çevre lisanslı veya geçici faaliyet belgeli toplama ve ayırma tesisleri aracılığıyla da yapabilirler. Böyle bir sözleşme ile belli bir hak ve imtiyaz elde eden tesisler, toplama ve ayrıştırma faaliyetleri sonucunda belli bir gelir elde etmektedirler. Yapılan sözleşme ile bir nevi Kanunun vermiş olduğu hak ve imtiyazlarını devreden belediyenin, bu idari işlem neticesinde belli bir kamu yararı sağlayarak gelir elde etme zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bu durumda da bu hak ve imtiyazın belediyeye en fazla geliri taahhüt eden şirkete verilmesi gerektiği gerçeği

ile karşılaşılmaktadır. Gelir getirici işlerde de idarelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerini uygulamaları gerektiği tartışmasız bir durumdur.

Sonuç olarak; belediyeler Kanunun kendilerine vermiş olduğu *katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması işini şirketlere yaptırmayı uygun görmeleri halinde, bu şirketi 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde ihale yoluyla belirlemeleri gerekmektedir.*

11- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Toplu Taşıma İmtiyaz Hakkının İhalesiz Devredilmesi ve/veya İhalelerde Süre Belirtilmemesi” başlıklı 8.9. maddesinde;

Belediyelerde yapılan denetimler sonucunda; 5216 sayılı Kanunun 7. maddesinin (p) bendi, 5393 sayılı Kanunun 15. maddesinin (f) bendinde yazılı görev ve sorumluluklarını Danıştay 13. Dairesinin kararına da aykırı olarak toplu taşıma imtiyaz hakkının;

- *ihale yapılmaksızın üçüncü kişilere verildiği,*
- *ihale edilmesine rağmen sözleşmelerde bir geçerlilik süresinin öngörülmediği,*
- *üçüncü kişilere gördürülmesi amacıyla verilen ruhsat veya çalışma belgelerinde bir süre belirtilmemesi gerekçesiyle yıllar önce verilen bu belgelerin ilgili kişiler açısından kazanılmış hak olarak değerlendirildiği*

hususları tespit edilmiştir.

5216 sayılı Kanunun 7. maddesinin (p) bendinde yer alan; “Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek

veya işletirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek...” hükmü,

5393 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinin (f) bendinde yer alan; “Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletirmek”

hükmü ile **toplu taşıma hizmetlerini yürütmek** belediyelere görev, yetki ve sorumluluk olarak verilmiştir.

5216 sayılı Kanunun 28. maddesinde yer alan hüküm ile 5393 sayılı Kanunun 5216 sayılı Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin büyükşehir belediyeleri hakkında da uygulanacağı kararlaştırılmıştır.

5393 sayılı Kanunun 15. maddesinin 5. fıkrasında yer alan “Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve (Değişik ibare: 7153 SK 28. Madde-10.12.2018/30621 RG) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir”

hükmü ile, toplu taşıma hizmetlerini kiraya verme veya hizmet alma yoluyla, yani ihale yoluyla üçüncü kişilere gördürmeleri mümkündür.

Eğer yapılacak ihalede belediye bir gelirdede etmeyi planlıyor, bütçesinden bu konuda bir harcamada bulunmak istemiyorsa 2886 sayılı Devlet İhale Kanununu uygulamak suretiyle kiraya verme (2886 sayılı Kanunun 64. maddesinde yazılı olan kira

süresini -azami 10 yıl- aşmamak kaydıyla) şeklinde;

veya hizmet almak yoluyla yani bütçesinden bir harcama yaparak gerçekleştirmek istiyorsa 4734 sayılı Kamu İhale Kanununu uygulamak suretiyle

gerçekleştirecektir.

Yapılan işlemlerde mutlaka ihale yapılması; ihale sonucunda aktedilecek sözleşmelerde bir geçerlilik süresinin öngörülmesi, üçüncü kişilere gördürülmesi amacıyla verilen ruhsat veya çalışma belgelerinde bir süre belirtilmemesi gerekçesiyle yıllar önce verilen bu belgelerin ilgili kişiler açısından kazanılmış hak olarak değerlendirilmeyeceği hususları belirtilmelidir.

12- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Belediye ve Bağlı Kuruluşlarının Borçlanma İşlemlerinde Belediye Kanununda Öngörülen Limite Uyumlaması” başlıklı 8.10. maddesinde;

Yapılan denetimler sonucunda bazı belediyelerde 5393 sayılı Kanunun 68. Maddesinde belirlenmiş borçlanma limitlerine uyulmadığı ve iç borçlanma için belirlenen limitin aşılmasına rağmen İçişleri Bakanlığından (son değişikliklerle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) izin alınmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Kanunun “Borçlanma” başlıklı 68. maddesinde yer alan, “Belediye, görev ve hizmetlerinin gerektirdiği giderleri karşılamak amacıyla aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre borçlanma yapabilir ve tahvil ihraç edebilir:

a) Dış borçlanma, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla yapılabilir.

b) İller Bankasından yatırım kredisi ve nakit kredi kullanan belediye, ödeme plânını bu bankaya sunmak zorundadır. İller Bankası hazırlanan geri ödeme plânını yeterli görmediği belediyenin kredi isteklerini reddeder.

c) Tahvil ihracı, yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yapılır.

d) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, faiz dâhil iç ve dış borç stok tutarı, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarını aşamaz. Bu miktar büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanır.

e) Belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve (Değişik ibare: 7153 SK 28. Madde-10.12.2018/30621 RG) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabilir.

f) Belediyelerin ileri teknoloji ve büyük tutarda maddî kaynak gerektiren alt yapı yatırımlarında Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilen projeleri için yapılacak borçlanmalar (d) bendindeki miktarın hesaplanmasında dikkate alınmaz. Dış kaynak gerektiren projelerde Hazine Müsteşarlığının görüşü alınır.

Yukarıda belirtilen usûl ve esaslara aykırı olarak borçlanan belediye yetkilileri hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmeyen du-

rumlarda 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümleri uygulanır.

Belediye, varlık ve yükümlülüklerinin ayrıntılı bir şekilde yer aldığı mali tablolarını üçer aylık dönemler hâlinde (**Değişik ibare: 7153 SK 28. Madde-10.12.2018/30621 RG**) Çevre ve Şehircilik Bakanlığına, Maliye Bakanlığına, Devlet Plânlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderir.”

Hükmü gereğince, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin (yeni kurulan personel şirketleri dahil) faiz dahil iç ve dış borç stok tutarının, en son kesinleşmiş bütçe gelirleri toplamının yeniden değerlendirme oranıyla (2019 yılı için % 23.73) güncellenen miktarını aşamayacağı, bu miktarın büyükşehir belediyeleri için bir buçuk kat olarak uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca maddede, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları şirketlerin, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yeniden değerlendirme oranıyla güncellenen miktarının yılı içinde toplam % 10'unu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; % 10'unu geçen iç borçlanmayı ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve (**Değişik ibare: 7153 SK 28. Madde-10.12.2018/30621 RG**) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabileceği ifade edilmiştir.

Burada şu hususun ifade edilmesinde yarar görmekteyim. Bilindiği üzere belediyelerimiz tarafından yapılan borçlanma tutarları genelde belli bir ödeme süresini ihtiva eden kredi kullanımları şeklinde gerçekleşmekte, borç limitinin hesaplanmasında yapılan borç sözleşmesinin tamamı hesaplamada dikkate alınmaktadır. Kanaatimizce borç limiti hesaplamasında yıla düşen borç ödeme miktarının dikkate alınmasının daha doğru ve gerçekçi bir yaklaşım olacağını düşünmekteyiz.

13- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Belediye Gayrimenkullerinin Ecrimisil ve İşgaliye Karşılığında Kiraya Verilmesi ve Bu Uygulamanın Bir Kiralama Usulüne Dönüştürülmesi” başlıklı 8.12.1.1. maddesinde;

Yapılan denetimler neticesinde bazı belediyelerde, mülkiyetlerinde bulunduran taşınmazların işgali üzerine ecrimisil veya işgaliye alınmakla yetinildiği, bu uygulamanın kira niteliğine dönüştürülmek suretiyle taşınmazların işgaline süreklilik kazandırıldığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 52. maddesi gereğince, belediye sınırları içerisinde bulunan yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkililerinden usulüne uygun olarak izin alınarak **geçici olarak** işgal edilmesi işgal harcına tabidir. Madde incelendiğinde işgaliye harcı alınarak üçüncü kişilere kullanılacak yerler arasında belediye mülkiyetinde veya kullanımında olan gayrimenkullerin girmediği açıkça görülecektir.

Dolayısıyla; kamu idaresinin mülkiyet veya kullanımında bulunan taşınmazlara yönelik olarak ecrimisil/işgaliye harcı alınmak suretiyle **fuzuli şağil** lerce devam ettirilen işgallere izin verilmesi mümkün olmadığı için, bu tür işgallerin sona erdirilmesi ve kamu malının fuzuli şağillerden kurtarılması (tahliyesi) gerekmektedir.

2886 sayılı Kanunun “Ecrimisil ve tahliye” başlıklı 75. Maddesine göre, Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların, gerçek ve tüzel kişiler tarafından işgali üzerine, işgal edilen taşınmaz mal, idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülki amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilecektir.

Belediye mallarının Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz mallardan olmadığı aşıkardır. Bu durumda belediye malları hakkında yukarıda yer alan tahliye ile ilgili hükmün uygulanmasının imkan dahilinde olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Ancak, 5393 sayılı Kanunun 15. maddesinde yer alan “Belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanır.” hükmü ile bu durum açıklığa kavuşturulmuş, Belediye mülkiyetinde ve kullanımında olan gayrimenkullerin işgali üzerine bu işgalin sona erdirilmesinde belediyenin başvurusu üzerine, mülki amirler görevli ve sorumlu kılınmıştır. Fakat uygulamada mülki amirlerce bu hükmün uygulamasına katkı sağlandığıni söylemek pek mümkün değildir.

Belediyelerde, böyle bir durumla karşılaşıldığında gerekli tahliye süreci vakit geçirilmeden yerine getirilmeli, kiralama ve tahsis işlemi olmaksızın yapılan işgallerde, fuzuli şağilden (işgal edenden) ecrimisil tahsili için tahakkuk ve tahsil süreci de başlatılmalıdır.

14- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Taşınmazların Belediye Şirketlerine Kiralanmasında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması” başlıklı 8.12.1.2. maddesinde;

Yapılan denetimler neticesinde bazı belediyelerde,

- 5216 sayılı Kanunun 26. maddesinde yer alan yerler dışındaki yerlerin ihalesiz olarak belediye şirketlerine devredildiği,
- 5216 sayılı Kanunun 26. madde hükmü sadece büyükşehir belediyelerine bir istisna tanımış olmasına

rağmen, bu hükmün ilçe büyükşehir belediyeleri tarafından da kullanıldığı,

- **Kanununun 26. maddesi gereğince şirketlere devredilen gayrimenkullerin ihalesiz olarak üçüncü kişilere kiralandığı**

hususları tespit edilmiştir.

5216 sayılı Kanunun “Şirket kurulması” başlıklı 26. maddesinde yer alan, “Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. (Ek cümle: 12/11/2012-6360/10 md.) Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.” hükmüne uygun hareket edilmesi gerekmektedir. Aksine davranışlar ciddi cezai soruşturmaların açılmasına sebebiyet verebilir.

Maddeye göre; büyükşehir belediyeleri veya bağlı kuruluşları % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50’sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere sadece mülkiyeti veya tasarrufunda bulunan

- **hafriyat sahalarını,**
- **toplu ulaşım hizmetlerini,**

- **sosyal tesisleri,**
- **büfeleri,**
- **otoparkları,**
- **çay bahçelerini**

İhalesiz olarak (2886 sayılı Kanun hükümlerini uygulamaksızın) belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle devredebilir.

15- Raporun “Mahalli İdarelere İlişkin Konular” başlıklı 8. maddesinin “Belediye Taşınmazlarının Tahsis İşlemlerinde Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması” başlıklı 8.12.4. maddesinde;

Yapılan denetimler sonucunda **bazı belediyelerin süre şartına uymaksızın, belediye meclis kararı almaksızın, tahsis yapılabilecekler arasında sayılmayan (spor kulübü, vakıflar, dernekler vb. gibi) üçüncü kişilere belediye taşınmazlarını tahsis ettiği tespit edilmiştir.**

5393 sayılı Kanunun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75. maddesinde yer alan “Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

a) Mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbi olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

b) Mahalli idareler ile merkezi idareye ait asli görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.

c) (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşla-

rı, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanat-kârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirilebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.

d) Kendilerine ait taşınmazları, aslı görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.

Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.

(**Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.**) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının

ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.

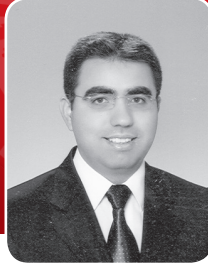
(**Ek fıkra: 22.11.2016/29896 RG 678 KHK**) Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri ile bu Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde, vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.”

Hükmüne uygun bir biçimde hareket edilmeden tahsis işlemi gerçekleştirildiği görülmektedir.

Uygulamanın maddenin (d) bendi hükmü doğrultusunda düzeltilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1- T.C. Sayıştay Başkanlığı “2017 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu” Eylül-2018

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL TABLOLARINI BOBİ FRS'YE GÖRE DÜZENLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

ÖZ

Bakanlar Kurulunun 2018/11597 sayılı Kararına göre, sermayesinin en az % 50'si belediyelere ait olan şirketlerden, anılan Kararda gösterilen üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini art arda iki hesap döneminde aşan belediye şirketleri bağımsız denetime tabi olmaktadır. Bu şartları sağlayan belediye şirketlerine ait finansal tablolar, bağımsız denetçi tarafından denetlenir. Ayrıca, bağımsız denetime tabi olmakla birlikte Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulamayan belediye şirketleri, 2018 yılından itibaren finansal tablolarını, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardına (BOBİ FRS) uygun olarak hazırlamakla yükümlüdür. İşte bu çalışmada, bağımsız denetime tabi olan belediye şirketlerinin finansal tablolarını BOBİFRS'ye göre düzenleme yükümlülüğü detaylı olarak açıklanmış ve incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Belediye şirketi, bağımsız denetim, finansal tablolar, TFRS, BOBİ FRS.

1. GİRİŞ

Belediyeler, kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmektedir. Belediyeler tarafından kurulan ya da sonradan iştirak olunan anonim ve limited şirketler, özel hukuk tüzel kişisi olup, söz konusu şirketler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu¹ (TTK) hükümlerine tabidir ve bunlar hakkında mevzuatta öngörülen istisnalar dışında özel hukuk hükümleri uygulanır.

TTK hükümlerine tabi olmanın sonucu olarak belediye şirketleri hakkında tatbik olunacak hususlardan biri de denetimdir. Anılan Kanuna istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları gereğince belli ölçütlere sahip olan belediye şirketleri bağımsız denetime tabidir. Bağımsız denetime tabi olan belediye şirketleri ile diğer işletmeler, aynı zamanda finansal raporlarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak hazırlamakla da yükümlüdür.

Bu kapsamda KGK, bağımsız denetime tabi olup da Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulamayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının, 2018 yılından itibaren **Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardına (BOBİ FRS)** uygun olarak hazırlanması ve genel kurula sunulması hususunda zorunluluk getirmiştir.

İşte bu çalışmada, bağımsız denetime tabi olan belediye şirketlerinin finansal tablolarını BOBİ FRS'ye göre düzenleme yükümlülüğü tüm yönleriyle ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Ancak, konunun daha iyi anlaşılabilmesi bakımından öncelikle belediye şirketlerinin hangi hallerde bağımsız denetime tabi olacağı hususu ele alınmıştır.

1 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2. BAĞIMSIZ DENETİME TABİ OLAN BELEDİYE ŞİRKETLERİ

Ülkemizde kurulu bulunan tüm anonim ve limited şirketler bağımsız denetime tabi olmayıp, bağımsız denetime tabi olacak şirketler TTK'nın 397 nci Maddesinin dördüncü fıkrası² uyarınca Bakanlar Kurulu/Cumhurbaşkanı³ tarafından belirlenmektedir. Söz konusu yetkiye istinaden bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin belirlenmesi ilk defa Bakanlar Kurulunun 2012/4213 sayılı Kararı⁴ ile yapılmıştır. Bahsi geçen Karar, 26.03.2018 tarihli ve 2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar⁵ ile yürürlükten kaldırılmış ve bağımsız denetime tabi olacak şirketlere dair ölçütler yeniden tespit edilmiştir.⁶

Her iki Bakanlar Kurulu Kararında da, sermayesinin en az %50'si belediyelere ait şirketlerden tespit olunan eşik değerleri aşanların bağımsız denetime tabi olması öngörülmüştür.⁷ Hali hazırda yürürlükte olan

2 TTK'nın 397 nci maddesine 6335 sayılı Kanunla eklenen dördüncü fıkrada, "398 inci madde kapsamında denetime tabi olacak şirketler Cumhurbaşkanınca belirlenir." denilmektedir.

3 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle TTK'nın 397/4 üncü maddesinde yer alan "Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

4 2012/4213 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Mülga Bakanlar Kurulu Kararı, 23.01.2013 tarihli ve 28537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

5 2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı, 26.05.2018 tarihli ve 30432 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

6 700 sayılı KHK'nın geçici 1 inci maddesinde, "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür." denildiğinden, 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, bu madde bağlamında halen yürürlüktedir.

7 Ancak, hem mülga 2012/4213 sayılı Kararda hem de mülga 2018/11597 Kararda, mahalli idareler tarafından kurulan şirketlerden sadece belediye şirketleri için bağımsız denetim öngörülmüştür. Bunların dışında kalan sermayesinin en az yüzde 50'si devlete, il özel idarelerine, kanunla kurulmuş vakıflara ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan şirketler bağımsız denetimden muaf tutulmuştur.

2018/11597 sayılı Kararın 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının b-2 bendi ile ekli (II) sayılı listenin 5/b bölümü birlikte değerlendirildiğinde; sermayesinin en az %50'si belediyelere ait olan şirketlerden, aşağıdaki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini art arda iki hesap döneminde aşan belediye şirketleri, TTK ve 660 sayılı KHK⁸ hükümleri çerçevesinde bağımsız denetime tabidir. Söz konusu şirketler için eşik değerler ise şunlardır:

- i) Aktif toplamı 30 milyon Türk Lirası.
- ii) Yıllık net satış hasılatı 40 milyon Türk Lirası.
- iii) Çalışan sayısı 125 kişi.

Bu durumda, belediye şirketleri, yukarıda belirtilen üç ölçütten en az ikisinin eşik değerini art arda iki hesap döneminde aştığı takdirde müteakip hesap döneminden itibaren bağımsız denetime tabi olur. Eşik değerleri aştığı için bağımsız denetime tabi olan belediye şirketi, art arda iki hesap döneminde üç ölçütten en az ikisine ait eşik değerlerin altında kaldığı ya da bir hesap döneminde bu ölçütlerden en az ikisine ait eşik değerlerin %20 veya daha fazla oranda altında kaldığı takdirde müteakip hesap döneminden itibaren bağımsız denetim kapsamından çıkarılır. Öte yandan, eşik değerlerin aşılmamasının belirlenmesinde; aktif toplamı ve yıllık net satış hasılatı bakımından belediye şirketinin tabi olduğu mevzuat uyarınca hazırlanmış olan son iki yıla ait finansal tablolar, çalışan sayısı bakımından ise son iki yıla ait ortalama çalışan sayısı esas alınır.

3. BAĞIMSIZ DENETİME TABİ OLAN BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN FİNANSAL TABLOLARINI BOBİ FRS'YE GÖRE DÜZENLEMESİ

8 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 02.11.2011 tarihli ve 28103 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3.1. Genel Olarak Finansal Tablolar

TTK'nın 66 ncı maddesine göre tacirler, ticari faaliyetinin başında ve her faaliyet döneminin sonunda, varlık ve borçlarının tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tabloyu çıkarmak zorundadır. Tacirler aynı zamanda gelir tablosunu hazırlar. **Bilanço ile gelir tablosu**, yılsonu finansal tablolarını oluşturur. Ancak, anılan Kanunun 514 üncü maddesi ile Türkiye Muhasebe Standartlarının (TMS) bu konudaki hükümleri saklı tutulmuştur.

Finansal tablolar işletmenin finansal durumunun ve finansal performansının biçimlendirilmiş sunumudur. Finansal tabloların amacı, geniş bir kullanıcı kitlesinin ekonomik kararlar almalarına yardımcı olan işletmenin finansal durumu, finansal performansı ve nakit akışları hakkında bilgi sunmaktır. Finansal tablolar ayrıca yöneticilerin, işletmenin kaynaklarını ne nitelikte kullandıklarına dair bilgi sağlar.⁹ Bu bağlamda, TMS ve TFRS'lerden beklenen en önemli fayda, hiç şüphesiz uygulayan işletmeler tarafından daha nitelikli ve daha faydalı finansal bilgiler içeren finansal raporların elde edilebilmesidir.¹⁰

Finansal tablolar asgari olarak; finansal durum tablosu (bilanço), kâr veya zarar tablosu (gelir tablosu), nakit akış tablosu, özkaynak değişim tablosu ve önemli muhasebe politikalarını ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dipnotlardan oluşur. Finansal tabloların; TMS'ye veya KGK tarafından yürürlüğe konulan diğer standartlara uyularak düzenlenmesi, açık ve anlaşılır olması ve ayrıca düzenli bir işletme faaliyeti akışının gerekli kıldığı süre içinde çıkarılması gerekir.

9 Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı, Bölüm 1, Kavramsal Çerçeve ve Finansal Tablolar, s.1.
10 Gürbüz Gökçen, Erkan Öztürk, Ömer Faruk Güleç, BOBİ FRS ve TFRS'nin Finansal Raporlara Etkileri Açısından Karşılaştırılması, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:3, Sayı:2, s.438.

3.2. BOBİ FRS'ye İlişkin KGK Tarafından Yapılan Düzenleme

TTK'nın 88 inci maddesi gereğince gerçek ve tüzel kişi tacirler, finansal tablolarını düzenlerken, KGK tarafından yayımlanan, Türkiye Muhasebe Standartlarına, kavramsal çerçevede yer alan muhasebe ilkelerine ve bunların ayrılmaz parçası olan yorumlara uymak ve bunları uygulamak zorundadır. Bununla birlikte, aynı Kanunun geçici 1 inci maddesinde, TMS ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) uygulamakla yükümlü olan sermaye şirketleri belirlenmiş; ayrıca KGK, değişik işletme büyüklükleri, sektörler ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlar itibarıyla TMS'den muaf olacakları tespit etmeye veya bunlar için ayrı düzenlemeler yapmaya yetkili kılınmıştır.

Bahsi geçen yetki kapsamında alınan **KGK'nın 21.08.2014 tarihli ve 01/26 sayılı Kararı**¹¹ ile; TFRS'nin uygulama kapsamı bağımsız denetim kapsamından ayrıştırılmış ve TFRS uygulama kapsamı genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla¹² (KAYİK) sınırlandırılmıştır. Bu çerçevede, KAYİK kapsamında yer alan özellikle halka açık şirketler, bankalar ve sigorta ve emeklilik şirketlerinin hesap dönemlerine ilişkin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında TMS'nin uygulanması öngörülmüş, bunların dışında kalan işletmelerin de isteğe bağlı olarak TFRS uygulayabilmesine izin verilmiştir.

11 Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 01/26 sayılı Kararı, 26.08.2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

12 Bağımsız Denetim Yönetmeliğinin 4/1-1 maddesinde "kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK)" terimi; "Halka açık şirketler, bankalar, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri, faktöring şirketleri, finansman şirketleri, finansal kiralama şirketleri, varlık yönetim şirketleri, emeklilik fonları, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanmış olan ihraççılar ve sermaye piyasası kurumları ile faaliyet alanları, işlem hacimleri, istihdam ettikleri çalışan sayısı ve benzeri ölçütlere göre önemli ölçüde kamuoyunu ilgilendirdiği için Kurum tarafından bu kapsamda değerlendirilen kuruluşları" şeklinde tanımlanmıştır.

Bununla birlikte aynı Kararda, TFRS uygulamayan işletmelerin ise KGK tarafından bir belirleme yapıncaya kadar yürürlükteki mevzuatı uygulamaları belirtilmiştir. Yürürlükteki mevzuat uygulamalarından kastedilen ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğleridir (MSUGT).Öte yandan, bağımsız denetime tabi olup TFRS'leri uygulamayan işletmelerin finansal tablolarının hazırlanmasında MSUGT'lara ek olarak 29.12.2014 tarihli ve 41 sayılı KGK kararıyla¹³ kabul edilen "TMS'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar"ın da dikkate alınması gerekir. İlave Hususlar, BOBİ FRS yürürlüğe girinceye kadar geçici bir çözüm olarak tasarlanmıştır. Dolayısıyla, İlave Hususlar'da ayrıntılı düzenlemelere yer verilmemiş, MSUGT'larda yer almayan veya ihtiyari bırakılan konularla ilgili temel düzenlemeler (amortisman ve kıdem tazminatı karşılığı ayrılmasının zorunlu hale gelmesi gibi) yapılmıştır.

Bu halde, KAYİK kapsamında bulunmayan (halka açık şirketler, bankalar ve sigorta şirketleri dışında kalan)bağımsız denetime tabi belediye şirketleri ile diğer işletmelerin finansal tablolarını MSUGT'lara ve İlave Hususlara göre hazırlaması gerekmiştir. KGK tarafından 2017 yılında internet sayfasından yapılan bilgilendirmede¹⁴ de, 2016 yılında bağımsız denetim sözleşmesi imzalayan 6.250 şirketten KAYİK tanımını karşılayan 1.550 şirketin TFRS uygulamakta olduğu, kalan 4.700 şirketin ise finansal tablolarını Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre düzenlediği ifade edilmiştir.

13 KGK'nın 29.12.2014 tarihli ve 41 sayılı kararıyla kabul edilen "TMS'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar", 30.12.2014 tarihli ve 29221 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

14 <http://www.kgk.gov.tr/Assingments/1/0/Duyurular> (31.07.2017 tarihli duyuru), (Erişim-27.03.2019).

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu¹⁵ dayanılarak çıkarılan MSUGT'larda öncelikli amacın mali tabloların mükelleflerin vergi karşısındaki durumunun gösterilmesi olduğundan, finansal tablolar gerçeğe uygun, ihtiyaca uygun ve karşılaştırılabilir bilgi sağlama amacından uzak kalmıştır. Buradan hareketle, bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulamayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında söz konusu gereksinimlerin karşılanabilmesi için KGK tarafından **Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS)** hazırlanmış ve bu Standart "Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ(Sıra No: 56)" ekinde 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. BOBİ FRS, TFRS'lere göre basitleştirilmiş muhasebe ilkeleri getiren, ihtiyaca ve gerçeğe uygun sunum sağlayan ve AB mevzuatıyla tam uyumlu bir finansal raporlama standardıdır.

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğin 4 üncü maddesinde, mezkûr Tebliğ ve Eki BOBİ FRS'nin, 2012/4213 (2018/11597) sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup, 26.08.2014 tarihli ve 29100 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan KGK Kararı kapsamında TFRS uygulamayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında uygulanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir. Anılan Tebliğ, 01.01.2018 tarihi ve sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde (29.07.2017) yürürlüğe girmiştir. Böylelikle uluslararası uygulamalarla uyumlu ve kaliteli bir finansal raporlamayı

amaçlayan **BOBİ FRS, bağımsız denetime tabi olan ancak TFRS uygulamayan işletmelerin 31.12.2018 tarihli finansal tablolarının hazırlanmasında uygulanacaktır.** Özel hesap dönemi bulunan işletmeler açısından ise 01.01.2018 tarihinden sonra başlayan özel hesap dönemleri için geçerli olacaktır.

Bu açıklamalar ışığında, bağımsız denetime tabi olan belediye şirketlerinin, 2018 yılına ait finansal tablolarını BOBİ FRS'ye göre hazırlamaları zorunludur. Bu durumda, bağımsız denetime tabi olup da daha önce TFRS uygulamayan belediye şirketlerinin TTK uyarınca genel kurullarına sunulacak finansal tablolarının hazırlanmasında esas alınacak finansal raporlama çerçevesi artık BOBİ FRS olmuştur. Ancak, tekrar vurgulamak gerekir ki, bağımsız denetime tabi olmayan belediye şirketlerinin BOBİ FRS'yi uygulaması zorunlu değildir; bu nitelikteki belediye şirketleri, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da bilanço ve gelir tablolarını Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre tanzim edecektir.

3.3. BOBİ FRS'nin Genel Özellikleri

BOBİ FRS'nin genel özellikleri aşağıdaki şekilde özetlenebilir:¹⁶

- BOBİ FRS 27 bölümden oluşmaktadır. Belediye şirketlerinin genel olarak karşılaşılabileceği tüm muhasebe işlemlerine ilişkin muhasebe esaslarını belirlemektedir. Bu yönüyle başka bir standart setine ihtiyaç duyulmadan finansal tabloların hazırlanmasına imkân vermektedir.
- Kabul edilebilir bir finansal raporlama çerçevesinin gerektirdiği tüm özellikleri taşımaktadır.

15 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı Resmi Gazete'lerde yayımlanmıştır.

16 <http://www.kgk.gov.tr/Assingments/1/0/Duyurular> (31.07.2017 tarihli duyuru), (Erişim-27.03.2019).

- Uluslararası muhasebe ve finansal raporlama uygulamaları ve AB düzenlemeleriyle ve özellikle 2013/34/EU sayılı AB Muhasebe Direktifi ile uyumludur.
- AB Muhasebe Direktifindeki “önce küçükleri düşün” yaklaşımına da uygun olarak, orta büyüklükteki işletmeler için genel olarak maliyet esaslı bir finansal raporlama öngörölmüş; büyük işletmelere yönelik ise ilave yükümlölükler getirilmiştir.
- Büyük ve orta ölçekli işletmeler için gerekli olmayan detaylardan kaçınılarak sadece ilgili konularda temel ilkelere değinilmiştir.
- Ekinde münferit ve konsolide finansal tablo örneklerine ve ayrıca Terimler Sözlüğüne yer verilmiştir.
- Konular sade ve anlaşılabilir bir dille kaleme alınmıştır.

3.4. BOBİ FRS'nin Uygulanması Bakımından Büyük ve Orta Boy İşletme Sınıflandırması

Bağımsız denetime tabi olmakla birlikte TFRS'yi uygulamayan veya uygulamayı seçmemiş tüm işletmeler hakkında uygulanması zorunlu olan BOBİ FRS'de “büyükboy işletme” ve “orta boy işletme” şeklinde sınıflandırmaya gidilmiştir. Buna bağlı olarak da Standart içerisinde büyük işletme kapsamına giren işletmeler için bazı ilave yükümlölükler getirilmiştir.

Öncelikle belirtelim ki, daha önce ifade edildiği üzere ‘aktif toplamı 30 milyon TL, yıllık net satış hasılatı 40 milyon TL ve çalışan sayısı 125 kişi’ şeklindeki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini aşan belediye şirketleri bağımsız denetime tabidir. Bununla beraber, bağımsız denetime tabi olan beledi-

ye şirketlerinden aktif toplamı 75 milyon ve üstü TL, yıllık net satış hasılatı 150 milyon ve üstü TL ve ortalama çalışan sayısı 250 ve üstü şeklindeki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini, art arda iki raporlama döneminde aşan şirketler müteakip raporlama döneminde büyük işletme olarak değerlendirilecektir.¹⁷

BOBİ FRS'yi uygulayan belediye şirketleri iki yıl geçmedikçe isteğe bağlı olarak TFRS'yi uygulayamazlar. Diğer taraftan isteğe bağlı olarak TFRS'yi uygulayan belediye şirketlerinin BOBİ FRS'yi uygulayabilmeleri için en az iki yıl TFRS'yi uygulamış olması zorunludur (Tebliğ md. 5).

Son olarak, büyük boy işletme kapsamına girenlere getirilen ilave yükümlölükler aşağıdaki gibi sıralanabilir:¹⁸

- Konsolide finansal tablonun hazırlanması büyük işletmelerde zorunludur, orta boy işletmelerde ise isteğe bağlıdır. Konsolide finansal tablo hazırlayan şirketlerin, bu tabloların yanı sıra münferit finansal tablo da hazırlaması şarttır.
- Büyük boy işletmelerin konsolide ve münferit finansal tablolarında ertelenmiş vergi tutarlarını sunmaları gerekir.
- Bağlı ortaklık edinimi şeklindeki işletme birleşmelerinde, orta boy işletmeler BOBİ FRS'nin İş Birleşmeleri başlıklı 21. Bölüm hükümlerini uygulamayabilir.

¹⁷ Aktif toplamı ve yıllık net satış hasılatının hesabında işletmenin ve bağlı ortaklıklarının BOBİ FRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloları dikkate alınır. Bununla birlikte işletmenin BOBİ FRS'ye göre finansal tablo hazırlamayan bağlı ortaklıkları varsa bu bağlı ortaklıkların vergi mevzuatı çerçevesinde hazırlanıp vergi dairesine sunulan finansal tabloları esas alınır (Tebliğ md. 6).
¹⁸ http://archive.ismmmo.org.tr/Mansetler/MEVZUAT/Duyuru/BOB%C4%B0_FRS_Sorular_.pdf_172.pdf (Erişim-27.03.2019).

- Yapılacak açıklamalar bakımından da yalnızca büyük boy işletmeler tarafından yapılacak ilave açıklamalar öngörülmüştür.

4. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda, bağımsız denetime tabi olacak şirketlerin Cumhurbaşkanınca (Bakanlar Kurulunca) belirleneceği öngörülmüştür. Bu kapsamda, Bakanlar Kurulunun 2012/4213 ve 2018/11597 sayılı Kararları gereğince, sermayesinin en az % 50'si belediyelere ait olan şirketlerden, 'aktif toplamı 30 milyon TL, 'yıllık net satış hasılatı 40 milyon TL' ve 'çalışan sayısı 125 kişi' şeklindeki üç ölçütten en az ikisinin eşik değerlerini art arda iki hesap döneminde aşan belediye şirketleri bağımsız denetime tabidir.

Bağımsız denetime tabi olan belediye şirketleri; bağımsız denetçi seçmek, finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu tarafından yayımlanan Standartlara uygun olarak tutmak, internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemekle yükümlüdür.

Bilindiği üzere, bağımsız denetime tabi olmakla birlikte Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) uygulamayan işletmeler için KGK tarafından Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) kabul edilmiş ve bu Standart 1 Ocak 2018 tarihi veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanmak üzere 29.07.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İşte bağımsız denetime tabi olan belediye şirketleri de, hem 2018 yılı hem de bundan sonraki yıllar için genel kurula sunacakları finansal tablolarını BOBİ FRS'ye göre hazırlamaları ve bu doğrultuda finansal raporlamada bulunmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

213 sayılı Vergi Usul Kanunu (10.01.1961 tarihli ve 10703-10705 sayılı R.G.'ler).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (02.11.2011 tarihli ve 28103 sayılı R.G.).

2012/4213 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Mülga Bakanlar Kurulu Kararı (23.01.2013 tarihli ve 28537 sayılı R.G.).

2018/11597 sayılı Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Bakanlar Kurulu Kararı (26.05.2018 tarihli ve 30432 sayılı R.G.).

Bağımsız Denetim Yönetmeliği (26.12.2012 tarihli ve 28509 sayılı R.G.).

Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı Hakkında Tebliğ (Sıra No: 56) (29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı mükerrer R.G.)

GÖKÇEN, Gürbüz, ÖZTÜRK, Erkan ve GÜLEÇ, Ömer Faruk, BOBİ FRS ve TFRS'nin Finansal Raporlara Etkileri Açısından Karşılaştırılması, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:3, Sayı:2, s.437-457.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun 01/26 sayılı Kararı (26.08.2014 tarihli ve 29100 sayılı R.G.).

TMS'leri Uygulamayan Şirketlerin Finansal Tablolarının Hazırlanmasında Uygulanacak İlave Hususlar (30.12.2014 tarihli ve 29221 sayılı R.G.).

<http://www.kgk.gov.tr>

<http://www.ismmmo.org.tr>

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü

MEMURLAR TARAFINDAN FAZLA ÇALIŞMA KARŞILIĞI HAK KAZANILAN İZİNLER, ERTESİ YIL KULLANILABİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Çalışma saatleri" başlıklı 99 uncu maddesinde, "**Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir. Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak bu kanuna, özel kanunlara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine veya bunlara dayanılarak çıkarılacak yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir...**" denilmiş ve farklı çalışma süreleri belirlenebilmesinin yanı sıra memurun haftalık çalışma süresi 40 saat olup, bu sürenin üzerindeki

çalışmaları ise fazla çalışma olarak değerlendirilmekte ve adı geçen Kanun'un "Fazla Çalışma Ücreti" başlıklı 178 inci maddenin (B) fıkrasında, "**Kurumlar gerektiği takdirde personeli günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir.** Fazla çalışmanın uygulama esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığınca müştereken belirlenir..." hükmü gereğince, fazla çalışılan süreler için ya fazla çalışma ücreti

ödenmekte veya ücret ödenmeksizin her sekiz saatlik fazla çalışma karşılığında bir gün izin verilebilmektedir.

Daha öncesinde, “... tespit olunan günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışılması ve aşağıdaki şartların gerçekleşmesi halinde fazla çalışma ücretle karşılanır:

- Görevin kanun ile belirli bir süre içinde bitirilmesinin zorunlu bulunması,
- İnsan, hayvan ve bitkilerle ilgili salgın hastalıklar, arızalar ile tabii afetler gibi olağanüstü hallerin oluşu,
- İş Kanununa tabi olarak işçi çalıştırılan kurumlarca hizmetin gereği olarak işçi ile birlikte çalışma saatleri ve günü dışında çalışmanın zorunlu bulunması,
- Görevin gereği olarak çalışma saatlerini aşması zorunlu işlerde çalışılması ...”

şeklinde olan ve fazla çalışmalara sadece fazla çalışma ücretinin ödenmesini düzenleyen söz konusu 178/B madde hükmü, 527 sayılı KHK¹’nin 8 inci maddesi ile yeniden düzenlenerek mevcut halini almış olup, böylelikle memurun günlük çalışma saatleri dışındaki fazla çalışmalarına karşılık, fazla çalışma ücreti yerine (her sekiz saati için) izin de verilebilmesine imkan tanınmıştır.

Bu şekilde memur tarafından hak kazanılan izinlerin, fazla çalışmanın yapıldığı yıl içerisinde mi yoksa fazla çalışmanın yapıldığı yıldan sonraki yılda da kullanıp kullanamayacağı hususu irdelenecektir.

1 Bkz. 20.05.1994 tarih ve 21939 sayılı Mükerrer Resmi Gazete

2. MEVZUAT HÜKMÜ

Devlet Memurları Kanunu’nun “Fazla Çalışma Ücreti” başlıklı 178 inci maddenin (B) fıkrasında, “Kurumlar gerektiği takdirde personeli günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma ücreti vermeksizin çalıştırabilirler. **Bu durumda personele yaptırılacak fazla çalışmanın her sekiz saati için bir gün hesabı ile izin verilir. Ancak, bu suretle verilecek iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilir.**” Denilmiş olduğundan, memur tarafından yapılan fazla çalışma için verilecek izin açısından sadece bu suretle hak kazanılan iznin en çok on günlük kısmı yıllık izinle birleştirilebileceği kriteri getirilmiş iken, bu izinlerin fazla çalışmanın yapıldığı yıl içerisinde kullanılmasını zorunlu kılan bir hükme yer verilmemiştir.

Ayrıca, 02/07/2009 tarih ve 2009/12 nolu Başbakanlık Genelgesinin² 6 ncı maddesinde, “657 sayılı Kanunun 178 inci maddesinin (B) bendinde yer alan, personele yaptırılan ve ücretle karşılanamayan her sekiz saatlik fazla çalışma için bir gün izin verilmesi konusunda **Kanunun amir hükmü titizlikle uygulanacaktır.**” hükmüne yer verilmiştir.

3. DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞIN GÖRÜŞÜ

Konuyla ilgili olarak, Devlet Personel Başkanlığının 01.02.2017 tarih ve 679 sayılı mütalaasında, “Genel Müdürlüğünüzde teknik hizmetler sınıfı ile yardımcı hizmetler sınıfında görev yapan memurların Güneydoğu Anadolu illerinde geçici görevlendirildiği ve söz konusu personele günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma yaptırıldığını,

2 Bkz. 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazete.

bahsi geçen personelin 51 gün veya 77 gün fazla çalışma karşılığı izin haklarının oluştuğunu belirterek; fazla çalışma karşılığı hak kazanılan izinlerin ertesi yıla devredilip devredilmeyeceği, fazla çalışma karşılığı hak kazanılan izinlerin tek seferde en fazla kaç gün verilebileceği, fazla çalışma karşılığı hak kazanılan izinlerin yıl içinde verilememesi durumunda ilgiliye fazla çalışma ücretinin ödenip ödenmeyeceği, fazla çalışma ücreti verilebilecekse hangi mevzuat çerçevesinde verilebileceği hususlarında görüş talep eden ilgi yazı incelenmiştir.

... Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde;

- Fazla çalışma karşılığında hak kazanılan izinlerin tek seferde ne kadar süreyle verilebileceğine dair bir sınırın bulunmadığı, ancak bu iznin en çok on günlük kısmının yıllık izinle birleştirilerek tek seferde kullanılabilabileceği,
- Fazla çalışma karşılığında verilmesi gereken izinlerin, her sekiz saate karşılık bir gün hesabıyla fazla çalışmanın yaptırıldığı yıl içinde kullanılabilmesi gerektiği, **ancak yılın sonuna doğru yaptırılan fazla çalışma neticesinde hak kazanılan iznin kullanımı için yıl içinde yeterli sürenin kalmaması veya hizmet ihtiyacının bulunması sebebiyle iznin kullanılamaması halinde kullanılamayan söz konusu iznin ertesi yıl içinde en kısa sürede kullanılması gerektiği,**
- Fazla çalışma karşılığında hak edilen izinlerin kullanılamaması durumunda söz konusu memurlara fazla çalışma ücreti ödenmesinin mümkün bulunmadığı,

mütalaa edilmektedir.” denilerek, memurun fazla çalışması karşılığında hak kazandığı izinlerin, fazla çalışmanın yapıldığı yıl içerisinde yeterli sürenin kalmaması veya hizmet ihtiyacı nedeniyle kullanılamaması halinde ertesi yıl içerisinde de kullanılabilabileceği açıkça belirtilmiştir.

Bununla birlikte, fazla çalışma karşılığında hak kazanılan izinlerin tek seferde ne kadar kullanılabilabileceğine dair bir sınırlama bulunmamasına karşılık bu izinlerin en çok on günlük kısmının yıllık izinle birleştirilmesinde bir sınırlamanın bulunduğu ifade edilmiştir.

4. KONUYLA İLGİLİ KARARLAR

Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından konuyla ilgili olarak vermiş olduğu

-21.2.2017 tarihli Tavsiye Kararı'nda, "... 14. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, mesai saatleri dışında yaptırılan fazla çalışmanın her sekiz saati karşılığında ilgili memura "bir gün" süre ile izin verilmesini hükme bağlarken, fazla çalışma yaptırılan süreye ilişkin verilecek iznin hangi tarihe kadar kullanılacağına dair bir sınırlama getirmemiştir.

15. Kanun koyucu, sadece verilecek iznin en çok 10 günlük kısmının yıllık izinle birleştirilerek yılı içinde kullanılabilabileceğine dair bir zorunluluk getirmiştir.

16. Hal böyleyken, yıllık izinlerle birlikte kullanılacak fazla çalışma nedeniyle verilen izinler için getirilen sınırlamanın kanunun lafzına aykırı olarak yıllık izinlerle birleştirilmeyen izinlere teşmil edilmesi hukuken mümkün bulunmamaktadır...

... 20. Yukarıda yer verilen değerlendirmelerden hareketle, başvuranın yaptığı fazla çalışma karşılığında talep ettiği izni, yıllık izinle birleştirmek suretiyle kullanmak istediğine dair herhangi bir bilgi veya belgeye rastlanılmadığı ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 178 inci maddesi ile buna ilişkin çıkarılan 19/02/1975 tarihli ve 7/9493 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde yürürlüğe konulan Fazla Çalışmanın Uygulama Esaslarını Gösterir Yönetmelikte iznin hangi sürelerde kullanılabilmesine dair herhangi bir düzenlemeye yer verilmediği, ayrıca Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığından alınan yazılarda belirtilen görüşlere de ilgili mevzuat hükmü dikkate alındığında katılmanın mümkün olmadığı anlaşıldığından başvuranın talep ettiği söz konusu izni, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun izinlerle ilgili genel hükümleri ile söz konusu iznin verilmiş amacına aykırılık teşkil etmeyecek şekilde ve kamu hizmetlerinin devamlılığı ilkesi de dikkate alınarak bir sonraki yıl içerisinde de kullanılabileceği değerlendirilmiştir.

21. ...başvuranın yapmış olduğu fazla çalışma nedeniyle talep ettiği iznin, ilgili İdare tarafından kullanılmaması işleminin hukuken yerinde olmadığı, bu nedenle idarenin bu yönde tesis ettiği işlemin hukuka aykırı olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır...”,

-15.02.2018 tarih ve 2018/3278 sayılı Tavsiye Kararı'nda,“... 20. Fazla çalışmaları nedeniyle izne hak kazanan Devlet memurunun, fazla çalışma yaptığı günleri izleyen yakın bir zamanda bu izinleri kullanması, dinlenme gereksinimi bakımından önemli olup ilgili mevzuat hükümleri bu açıdan değerlendirildiğinde, fazla çalışma kapsamında hak kazanılan izinlerin fazla

çalışmanın yaptırıldığı yıl içerisinde kullanılmasının yerinde olacağı ancak izin sürelerinin, parça parça ya da toplu olarak ve ilgili idareler tarafından uygun görülecek zaman ve sürelerle kullanılabilmesinden ilgili idarelerin de takdir yetkisinin bulunduğu göz önüne alınırsa **fazla çalışma yapılan yıl içinde kullanılmayan izin sürelerinin, izleyen yılda da kullanılabileceği ve bu hakkın izleyen yıl içerisinde en kısa sürede kullandırılmasının yerinde olacağı değerlendirilmekte olup, aksi yönde yapılacak uygulamanın da Anayasamızın angarya yasağını düzenleyen 18 inci maddesi ile ücretin emeğin karşılığı olduğu hükmüne yer veren 55 inci maddesine aykırılık teşkil edeceği değerlendirilmektedir...**”

denilmiştir.

Bu kararlardan da görüleceği üzere, fazla çalışma nedeniyle hak kazanılan izinlerin hangi tarihe kadar kullanılacağına ilişkin Kanun maddesinde bir sınırlamanın bulunmadığından hareketle söz konusu izinlerin kamu hizmetinin devamlılığı da gözetilmek suretiyle fazla çalışmanın yapıldığı yılı izleyen yıl içerisinde ve en kısa sürede kullandırılmasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Devlet Memurları Kanunu'nun “Fazla Çalışma Ücreti” başlıklı 178 inci maddenin (B) fıkrası uyarınca, kamu kurum ve kuruluşlarının ücret ödenmeksizin memurları günlük çalışma saatleri dışında fazla çalışma yaptırılmaktadır. Bu durumda, fazla çalışma sürelerinin her sekiz saati bir gün izin verilmekte olmasına karşın, hak kazanılan izinlerin en çok on günlük kısmının yıllık izin ile birleştirilmektedir. Ancak, günlük çalışma saatleri dışında yaptırılan

MEMURLAR TARAFINDAN FAZLA ÇALIŞMA KARŞILIĞI HAK KAZANILAN İZİNLER, ERTESİ YIL KULLANILABİLİR Mİ?

fazla çalışmalardan dolayı hak kazanılan izinlerin ne zaman kullanılması gerektiğine ilişkin hüküm bulunmamaktadır.

Konuyla ilgili olarak, yukarıya aktarılan mevzuat hükümleri ile Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Kamu Denetçiliği Kurumunun kararları dikkate alındığında, normal çalışma sürelerinin üzerinde yapılan fazla çalışmalar karşılığında hak kazanılan izinlerin, memurlarca fazla çalışma yapılan yılı takip eden yıl içerisinde de kullanılabileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- 527 sayılı KHK
- 02/07/2009 tarih ve 2009/12 nolu Bakanlık Genelgesi
- Kamu Denetçiliği Kurumunun 21.2.2017 tarihli Tavsiye Kararı
- Kamu Denetçiliği Kurumunun 15.02.2018 tarih ve 2018/3278 sayılı Tavsiye Kararı
- Devlet Personel Başkanlığının 01.02.2017 tarih ve 679 sayılı Mütalaası

Av. Necati TORUN

Avukat

SÖZLEŞME TAMAMLANDIKTAN SONRA, TEKNİK ŞARTNAMEYE AYKIRILIKTAN DOLAYI GEÇMİŞE YÖNELİK CEZA KESİNTİSİ YAPILABİLMESİ MÜMKÜN MÜDÜR?

1. GİRİŞ

Kamu ihaleleri, idare ile istekli arasında kuralları 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan ve ihalelerin sonuçlanmasını müteakip 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeler Kanunundaki maddelerin öncelikli olarak uygulandığı ekonomik değeri 150 milyar TL'yi geçen bir alandır.

Bu alandan ekonomik olarak yararlanmak isteyen isteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilmekte ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ihale süreçlerine ilişkin usul ve esasları düzenlerken, ihale gerçekleşikten sonraki sürece ilişkin

kurallar 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda yer almakta, bu Kanunda yer almayan durumlarda ise Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanacağı bu Kanunun 36 ncı maddesinde belirtilmektedir.

Sözleşme tamamlandıktan sonra, teknik şartnameye aykırılıktan dolayı geçmişe yönelik ceza kesintisi yapılabilmesinin mümkün olup olmadığı yüklenici firma ile kamu idarelerini zaman zaman karşı karşıya getirmekte olup makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. SÖZLEŞME TAMAMLANDIKTAN SONRA, TEKNİK ŞARTNAMEYE AYKIRILIKTAN DOLAYI GEÇMİŞE YÖNELİK CEZA KESİNTİSİ YAPILABİLMESİ MÜMKÜN MÜDÜR?

Makalemizin temel konusunu teşkil eden bu soruya ilişkin olarak Sayıştay Temyiz Ku-

rulunun 03.05.2017 tutanak tarihli ve 43054 tutanak no'lu kararı doğrultusunda irdeleme-ye çalışalım.

2.1. Olayın Kısa Özü

... Belediyesi Destek Hizmetleri Müdür-lüğü tarafından 20.12.2011 tarihinde ihalesi yapılan "... Araç Kiralama Hizmeti Alımı" işine ait teknik şartnamenin "Araçta İstenen Teknik Özellikler" başlıklı bölümünde;

Kısım Araç Cinsi Açıklama Model Adet

1 Binek Otomobil 1460 cc Dizel - 65 hp
Şoförsüz-Yakıtsız 2010 17

Binek Tipi Ticari Araç 1248 cc Şoför-süz-Yakıtsız 2010 3

2 Binek Otomobil 1598 cc Dizel - 102 hp
Şoförsüz-Yakıtsız 2012 4

Binek Otomobil 1460 cc Dizel - 65 hp
Şoförsüz-Yakıtsız 2012 4

3 Çift Kabinli Kamyonet 1900 cc Dizel -
100 hp Şoförsüz-Yakıtsız 2010 5

4 Minibüs 13+1 2298 cc Şoförlü-Yakıtlı
2010 3

Binek Tipi Ticari Araç 1248 cc Şoför-lü-Yakıtlı 2010 11

Motor değerleri Minimum olacaktır."

Teknik Şartnamenin "Genel Esaslar" başlıklı bölümünün 11 inci maddesinde ise;

"2. Kısım için ihtiyaç olan araçlar 2012 model ve 0 kilometre olacaktır.

1. Kısım, 3. Kısım ve 4. Kısım için ihtiyaç olan araçlar minimum 2010 model, 30.000 km aşağısı yol yapmış olacaktır." denilmektedir.

Söz konusu iş ile ilgili idare ve yüklenici firma arasında 02.01.2012 tarihinde imzalanan **sözleşmenin "Cezalar ve Sözleşmenin Feshi"** başlıklı 16 ncı maddesinde;

"16.1. İdare tarafından uygulanacak cezalar aşağıda belirtilmiştir.

16.1.1. binde 5

İdarece kesilecek cezanın toplam tutarı hiçbir durumda sözleşme bedelinin %30'unu (yüzde otuz) geçemeyecektir.

16.2. Yukarıda belirtilen cezalar ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın yükleniciye yapılacak ödemelerden kesilir. Cezanın ödemelerden karşılanamaması halinde ceza tutarı yükleniciden ayrıca tahsil edilir."

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki hükümler uyarınca "... Araç Kiralama Hizmeti Alımı" işinin 1. ve 2. kısımları gerçekleştirirken;

1. kısım için minimum 2010 model ve 30.000 km aşağısı yol yapmış 17 adet binek otomobil ile 3 adet binek tipi ticari araç,

2. kısım için ise motor gücü minimum 102 Hp (Beygir Gücü), 2012 model 4 adet binek otomobil ile motor gücü minimum 65 Hp (Beygir Gücü), 2012 model 4 adet binek otomobil, çalıştırması gerekmektedir.

Oysa, yüklenici tarafından söz konusu hizmet alımı işinin 1. kısmında çalıştırılan araçlardan;

- ... plakalı binek otomobilin idareye teslim edilirken 33.384 km'de,
- ... plakalı binek otomobilin idareye teslim edilirken 32.878 km'de,
- ... plakalı binek otomobilin idareye teslim edilirken 33.238 km'de,
- ... plakalı binek otomobilin idareye teslim edilirken 30.010 km'de,
- ... plakalı binek otomobilin idareye teslim edilirken 30.427 km'de,
- ... plakalı binek otomobilin ise 2009 model ve idareye teslim edilirken 35.000 km'de olduğu görülmüştür.

2. kısmında çalıştırılan araçların ise;

- ... plakalı binek otomobilin motor gücünün 47 kw (1 kw = 1,34102 Hp; 47 kw = 63,03 Hp),
- ... plakalı binek otomobilin motor gücünün 47 kw (1 kw = 1,34102 Hp; 47 kw = 63,03 Hp),
- ... plakalı binek otomobilin motor gücünün 47 kw (1 kw = 1,34102 Hp; 47 kw = 63,03 Hp),
- ... plakalı binek otomobilin motor gücünün 47 kw (1 kw = 1,34102 Hp; 47 kw = 63,03 Hp) olduğu tespit edilmiştir.

2.2. Temel Tartışma Alanı:

Sözleşme süresi sona ermiş, ve yukarıda ki sözleşmeye aykırılık 2 yıl sonra denetimler esnasında ortaya çıkarılmıştır. Sözleşmedeki cezai müeyyide ise sözleşme süresi için geçerli olduğundan; sözleşme süresinden sonra ilgili firmadan bu cezai müeyyidenin istenilip istenilmeyeceği tartışma konusu olmuştur. Çünkü ortada idare veya kontrol teşkilatı tarafından yapılmış bir uyarı bulunmamaktadır.

Yüklenicinin söz konusu aykırılıklar için idare tarafından uyarılmadığı da göz önüne alınırsa, sözleşme uygulandıktan ve hizmet gereklerine uygun olarak yerine getirildikten sonra, teknik şartnameye aykırılığın giderilmediği her gün için geçmişe yönelik mükerrer ceza uygulamasının hakkaniyet ve nefaset kurallarına aykırı olacağı da itiraz konusu olan hususlardan birisidir.

2.3. Harcama Yetkilisi ve Gerçekleştirme Görevlisinin Savunması

Harcama Yetkilisi ... ve Gerçekleştirme Görevlisi ... sırasıyla 41659 ve 41680 sayılı dosyalarda yer alan temyiz dilekçelerinde özetle;

Teknik şartnamede, araçların tümü Belediye hizmetlerinde kullanılmaya uygun olacaktır, hükmü gereğince araçların bakımlarının periyodik olarak yapılmış olmasından ve Başkanlık Makamı tarafından yetkilendirilen kontrol teşkilatının uygun bulmasından sonra araçların teslim alındığını;

Kamu kaynaklarından yüklenici firmaya belirtilen bedelden fazlası ödenmediğini ve Belediyenin ihtiyacı olan hizmetlerin eksiksiz olarak ilgili firmadan alındığını;

Ayrıca bildirilen eksiklikler ile ilgili olarak düzeltici işlemlerin ivedilikle yerine getirildiğini; 02.01.2012 tarihinde yüklenici firma ile imzalanan sözleşmenin ikinci kısmında bulunan ve araç plakaları; (...) şeklinde olan 4 (dört) adet kiralık ... Sedan marka ve model araçların ruhsatlarında belirtilen Motor Gücü: 47 Kw değerinin üretici ... yetkili firmasının ibraz ettiği gibi 65 Hp değerine eşit olduğunu, dolayısıyla ikinci kısım için ceza uygulanmasına gerek olmadığını;

Söz konusu olayda, işin gereklerine uygun şekilde hizmetin gördürülmesine öncelik verildiğini; İdareye ait birimlerden araçların çalıştırılmasına esas iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi hususunda herhangi bir sözlü veya yazılı talep gelmediği gibi, hizmetin bahse konu araçlarla yerine getirilmesinde aksaklıklar da olmadığını; Ayrıca sözleşme tamamlandıktan sonra her bir aykırılık için geçmişe dönük olarak, geçmişte kaldığı için artık düzeltilmesi mümkün olmayan bir sebepten dolayı sözleşme bedeli üzerinden mükerrer şekilde ceza uygulanmasının hakkaniyete uygun olmadığını;

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu kapsamında kamu zararı söz konusu olmadığını ve ihaleye esas yapılan işin gerçekleştirildiğini belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını talep etmişlerdir.

2.4. Sayıştay Temyiz Kurulunun Vermiş Olduğu Karar

Sayıştay Temyiz Kurulunun 03.05.2017 tutanak tarihli ve 43054 tutanak no'lu kararında;

Sözleşmenin cezai hükümleri doğrultusunda idare tarafından yüklenicinin istihkakından her araç başına sözleşme bedelinin %0,5'i (Bindebeşi) oranında kesinti yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, işin gereklerine uygun şekilde hizmetin gördürülmesine öncelik verildiği ve hizmetin bahse konu araçlarla yerine getirilmesinde aksaklıklar olmadığından bahsedilmekle birlikte; araç kiralama işinde istenen araçlarla ilgili teknik şartname düzenlenmiş ve istekliler şartnamede belirlenen kriterlere göre tekliflerini vermiştir. Bir kısım yükleniciler istenen araç özelliklerine göre tekliflerini yüksek belirleyerek ihaleyi kazanamadığı gibi ihaleyi kazanan firma ise teknik şartnamede istenen özellikleri taşıyan araçları temin etmeyerek avantaj sağlamıştır. Dolayısıyla ihale dokümanında yazılı hükümlerin sözleşme aşamasında uygulanması şarttır. Ayrıca, işin gerçekleştirilmiş olması, şartnameye aykırı olarak çalıştırılan araçlar için öngörülen ceza kesintisinin uygulanmıyacağı anlamına gelmemektedir.

Bu itibarla, sorumlu iddialarının reddi ile 431 sayılı Ek İlam'ın 1'inci maddesi ile verilen tazmin hükmünün TASDİKİNE, oy çokluğu ile,

Karar vermiştir.

2.5. Değerlendirme:

Sayıştay ilgili yargılama dairesince, ... Belediyesi Destek Hizmetleri Müdürlüğüne yapılan "... Araç Kiralama Hizmet Alımı" 1 ve 2. kısım işinde, Teknik Şartnamede belirtilen araçlara motor gücü ve modeli uygun olmayan araçların çalıştırıldığı halde teknik şart-

name ve sözleşmede belirtilen cezanın uygulanmaması sonucu doğan kamu zararının sorumlularından tazminine hükmedilmiştir.

Kamu zararı kavramı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71 inci maddesinde Kamu zararı; "kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır." olarak tanımlanmıştır.

Sorumlular açısından bakıldığında yani kamu zararı kavramı açısından bakıldığında sözleşme süresi içerisinde ilgili kamu görevlilerinin sözleşme ve şartname hükümlerine aykırılık olduğu doğrultusunda söz konusu tespitleri yapmaması sebebiyle kamu zararına sebebiyet verdiği haklı bir değerlendirmedir.

Ancak, bu durumun yüklenici firmaya bakan açıyla değerlendirildiğinde ortaya şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır:

Sözleşme süreci içerisinde yüklenici firmaya kamu idaresi veya kontrol teşkilatı tarafından sözleşme hükümlerine aykırı davranıldığı gerekçesiyle her hangi bir uyarı ve benzeri bir tutanak tutulmamıştır. İlgili işin geçici ve kesin kabulü yapılmıştır.

Eğer kamu idaresi tarafından sözleşme veyahut teknik şartnameye aykırılık taşındığı doğrultusunda bir tutanak tutulsaydı, ilgili yüklenici, ya söz konusu hukuka aykırılığı giderecek veya sözleşmesi feshedilecekti. Bu arada meydana gelen tespitler içinde günlük bir para cezası kesilmesi hukuka uygun olacaktı.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Kamu Zararı" başlıklı 71 inci maddesinde

"Kamu zararının belirlenmesinde;

a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,

b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,

c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,

d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,

e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılması,

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.”

Hükmü yer almaktadır.

İşte Sayıştay Temyiz Kurulunun Kararında

“e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması sebebiyle bir kamu zararı olduğu ve bir sonraki paragraftaki ilgililerden tahsil edileceğine yönelik kararı dolayısıyla sözleşme süresi bittikten sonra ”

Hükmüne dayandırılarak bu hususun kamu zararı olduğu doğrultusunda bir neticeye ulaşılmaktadır.

3. SONUÇ

Kamu ihalelerinden ekonomik olarak yararlanmak isteyen isteklilerle ihaleyi yapan idareler arasında; ayrıca ihaleyi kazanan yüklenici ile idare arasında zaman zaman oluşan uyuşmazlıklar sebebiyle davalar açılabilme ve ilgi alanına göre idari yargı veya adli yargıda bu davalar görülebilmektedir.

Sözleşme tamamlandıktan sonra, teknik şartnameye aykırılıktan dolayı geçmişe yönelik ceza kesintisi yapılabilmesinin mümkün

olup olmadığı yüklenici firma ile kamu idarelerini zaman zaman karşı karşıya getirmektedir.

Kamu görevlileri açısından bakıldığında sözleşme süresi içerisinde ilgili kamu görevlilerinin yüklenici firmaya şartname hükümlerine aykırı davrandıkları gerekçesiyle söz konusu tespitleri yapmaması sebebiyle kamu zararına sebebiyet verdiği haklı bir değerlendirilmez.

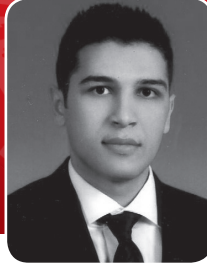
Ancak, bu durumun yüklenici firmaya bakan açıyla değerlendirildiğinde ortaya şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır: Sözleşme süreci içerisinde yüklenici firmaya kamu idaresi veya kontrol teşkilatı tarafından sözleşme hükümlerine aykırı davranıldığı gerekçesiyle her hangi bir uyarı ve benzeri bir tutanak tutulmamıştır. İlgili işin geçici ve kesin kabulü yapılmıştır. Eğer kamu idaresi tarafından sözleşme veyahut teknik şartnameye aykırılık taşındığı doğrultusunda bir tutanak tutulsaydı, ilgili yüklenici, ya söz konusu hukuka aykırılığı giderecek veya sözleşmesi feshedilecekti. Bu arada meydana gelen tespitler içinde günlük bir para cezası kesilmesi hukuka uygun olacaktı.

Sayıştay Temyiz Kurulunun Kararında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Kamu Zararı başlıklı 71 inci maddesindeki “e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması sebebiyle bir kamu zararı olduğu ve bir sonraki paragraftaki ilgililerden tahsil edileceğine yönelik kararı dolayısıyla sözleşme süresi bittikten sonra ” hükmüne dayandırılarak bu hususun kamu zararı olduğu doğrultusunda bir neticeye ulaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu,

www.sayistay.gov.tr/Kararlar

Ufuk ÜNLÜ

Cumhurbaşkanlığı Denetçisi

KARAPARA VE KAYITDIŞI EKONOMİ İLİŞKİSİ

ÖZ

Ülke ekonomilerini olumsuz yönde etkilemeleri açısından birbirlerine benzeyen ve fakat etkileri ve sonuçları açısından birbirinden farklı olarak tanımlanan “karapara” ve “kayıtdışı ekonomi” kavramları arasındaki ilişki, çalışmamız kapsamında ele alınmıştır. Çalışmada, karapara ve kayıtdışı ekonomi kavramları tanımlandıktan sonra bu iki kavramın benzeşen ve ayrılan yönleri hakkında açıklamalar yapılarak kavramlar arası ilişkinin analizi sunulacaktır.

1. GİRİŞ

Kayıtdışı ekonomi ve karapara kavramları çoğu zaman birbirine karıştırılmaktadır. Esasen söz konusu kavramların birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan noktaları bulunmaktadır. Kabaca, kayıtdışı ekonomide yasal yollardan elde edilen gelir kayıt altına alınmamakta, karapara da ise yasa dışı yollardan elde edilen gelir, yasal statüye kavuşturulmak istenmektedir. Gerek dünya ekonomisi, gerekse ülke ekonomileri içerisinde kapsadıkları hacim oldukça fazla olan karapara ve kayıtdışı ekonomi arasın-

daki ilişki hakkında yapılacak açıklamalar ve bilgilendirici hususlar, yazımızın konusunu oluşturmaktadır.

2. KAYITDIŞI EKONOMİ ve KARAPARA KAVRAMLARI

2.1. Kayıtdışı Ekonomi

Kayıtdışı ekonomi kavramının iktisatçılar tarafından incelenmeye ve tartışılmaya başlanmasının temelleri 1970’li yıllara kadar uzanmaktadır. 1970’li yılların sonlarında yayımlanan birkaç makale ile ekonomistlerin ilgisini çekmeye başlayan kayıtdışı ekonomi

kavramı literatürde gayri resmi, enformel, düzensiz, ikinci, yeraltı, yasadışı, görünmeyen, kayıtlı olmayan, gölge ekonomi gibi farklı isimler taşımaktadır. Farklı açılardan ele alındığında farklı isimlerle adlandırılan kayıtdışı ekonomi kavramının birçok dilde en çok rastlanan ismi kara (black) ekonomidir. ¹Kayıtdışı ekonomik faaliyetlerin kapsamının çok geniş olması, isim konusunda olduğu gibi tanım konusunda da üzerinde uzlaşmaya varılmasını güçleştirmektedir. Amaca bağlı olarak birbirinden farklı tanımlamalar yapmak mümkündür. Literatürde kayıtdışı ekonomiyi tanımlamaya yönelik genellikle iki yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kayıtdışı ekonomiyi, basitçe “Kayıtlı olmayan ekonomik faaliyetlerin bütünüdür” şeklinde tanımlamaktadır. İkinci yaklaşım ise kayıtdışı ekonomiyi kayıtdışı faaliyetin niteliğine göre tanımlamaktadır.²

Kayıt dışı ekonomi kavramının genel kabul görmüş bilimsel anlamı ise resmi gayri safi milli hâsılayı (GSMH) tahmin etmek için kullanılan bilinen istatistiksel yöntemlerce ölçülemeyen ve bu sebeplerle resmi gayri safi milli hâsıla hesapları dışında kalan gelir yaratıcı ekonomik faaliyetlerin bütünüdür.³

Kayıt dışı ekonominin, farklı fakat birbiri ile bağlantılı birçok unsuru içinde barındıran karmaşık bir olgu olduğu aşikârdır. Kayıt dışı ekonomi kapsamına giren faaliyetleri şunlardır;⁴ (Altuğ, 1994: 113);

- **Vergi ödememek amacıyla muhasebe kayıtlarında yer almayan ve maliye idaresinden saklanan işlemler**

ler (Fatura ve benzeri belge kullanılmaksızın yapılan mal veya hizmet alım satımı, sahte muhteviyatı itibarı ile yanıltıcı belgelerle yapılan mal ve hizmet alım satımı, herhangi bir şekilde kayıt tutulmayan ve miktarı bilinmeyen vergiden muaf veya istisna kazanç ve iratlar, menkul veya gayrimenkul sermaye iratlarının hiç beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi vb.),

- **Yasadışı olması nedeniyle maliye idaresine bildirilmeyen işlemler** (Kaçakçılık, uyuşturucu ticareti, fuhuş, kumar, tefecilik, hırsızlık, yolsuzluk vb. faaliyetler),
- **Gümrük vergisini az ödemek için noksan beyan olunan ihracat ve ithalat işlemleri** (Hayali ihracat, kaçak otomobil vb.),
- **Piyasaya intikali gerekmeyen ve evlerde aile fertlerinin yaptıkları faaliyetler** (tarımsal faaliyetler, tamirler, ev işleri vb.),
- **Aile bütçesine direkt katkı sağlayan küçük çaplı faaliyetler** (Çocuk bakıcılığı, ev temizliği, özel ders verme, part-time çalışma karşılığı elde edilen gelirler vb.),

Kayıtdışı ekonominin sebepleri mali, ekonomik, politik, hukuki, sosyal ve psikolojik etkenlere bağlı olarak ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bu çerçevede, ülkelerin ekonomik sistemleri, ekonominin gelişmiş ya da az gelişmiş olması, ekonomi politikaları, istikrarsızlıklar, krizler, kayıtlı ekonomide istihdam ve gelir imkânlarının kısıtlı ve yüksek maliyetli olması gibi pek çok etken kayıtdışılığı etkileyen temel unsurlar olarak

1 Akalın, G., ve Kesikoğlu, F.(2007). Türkiye’de Kayıtdışı Ekonomi ve Büyüme İlişkisi. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 5, s.72.

2 Çetintaş, H. (2003). Türkiye’de Kayıtdışılığın Fayda Maliyet Analizi, Çimento İşveren Dergisi, Sayı 17, s.4.

3 Yılmaz G. (2006). Kayıt dışı Ekonomi ve Çözüm Yolları. İsmimo Yayınları, İstanbul, s.26.

4 Altuğ, O. (1994). Kayıt Dışı Ekonomi. Cem Ofset, İstanbul, s.113.

görülmektedir.⁵ Kayıtdışı ekonominin ortaya çıkmasında en temel sebeplerden biri, insan ihtiyaçlarının sonsuz fakat kaynakların sınırlı olması gerçeğidir. İnsan, daha iyi bir hayat şartını sağlayabilmek yani daha çok gelir ve servete sahip olmak ve harcama yapabilmek için kazancını devletle paylaşmayı arzu etmez. Bunun yanında iktisadi faaliyetlerini kayıt dışında sürdüren bir kişi, alıştığı tüketim düzeyinden daha düşük bir tüketim düzeyine geçmek istemeyecektir.⁶

2.2. Karapara Kavramı

Karapara, “kanunların suç saydığı fiillerin işlenmesinden elde edilen para veya para yerine geçen evrak ve senetleri, mal ve gelirleri ve bir para biriminden diğerine çevrilmesi de dahil olmak üzere elde edilen her türlü ekonomik menfaat ve değeri” ifade eder.⁷

Toplumlarda uyuşturucu, silah kaçakçılığı, terör, çocuk ve kadın ticareti ve adam kaçırmaya gibi yüksek kazançlı örgütlü işlenen suçlar sonucu elde edilen her türlü maddi menfaat ve değerlere kara para olarak adlandırılmaktadır. Yasa dışı ve kayıt dışı oluşan bu para uluslararası finansal sistemde dönen önemli bir büyüklüğü kaplamaktadır. Kanunların suç saydığı para veya para yerine geçen evrakların ve senetlerin, malların veya gelirlerin, bir para biriminden diğerine çevrilmesi de dâhil olmak üzere, çeşitli mali işlemlerle birbirinden diğerine dönüştürülmesinden ekonomik çıkar elde edilmesi amacıyla güden bu para, mali sistem içinde kendine yer edinmeye çalışmaktadır. Günümüzde kara para aklamaya mücadele konusunda çeşitli

yöntemler kullanılsa da çok büyük bir başarı sağlanamamaktadır.⁸

Karaparanın kaynağını teşkil eden başlıca suçlar; uyuşturucu ticareti, rüşvet, haraç ve kaçakçılıktır. Bu yollarla elde edilen fonların elde edenlerce aklanması yani sistem içine sokulması zorunluluğu bulunmaktadır. Ancak, bu faaliyetler yasa dışı ve ağır cezaya tabi olduklarından, hem elde edilen karapara hem de bu paranın aklanması karmaşık, zor, tehlikeli ve riskli bir süreci gerektirmektedir. Örneğin, karaparanın kaynağını oluşturan suçlardan uyuşturucu ticaretinde çok sayıda aşamanın olduğu uzmanlarca ifade edilmektedir.⁹

Karapara aklama suçu ise genel olarak öncül suçlardan elde edilen gelirlerin, yasa dışı kaynağını gizlemek ve bu gelirleri yasal bir kaynaktan elde edilmiş gibi göstermek amacıyla yapılan her türlü işlem olarak tanımlanabilir. Aklamamanın genel amacı; yasal olmayan faaliyetlerden elde edilen gelirlerin yasal olarak elde edilmiş gibi mali sisteme sokulması, bir başka deyişle bu gelirlerin yasadışı faaliyetlerden elde edildiğinin gizlenmesidir. Bu şekilde; yapılacak muhtemel denetimlerde gerekli açıklamalar yapılabilecek veya bu denetimlerin yapılmasını gerektirmeyecek şekilde bu gelirler, şüpheden uzak bir niteliğe kavuşturulacaktır. Suç gelirine kaynaklık eden en önemli suçun uyuşturucu ticareti ve bu suçtan elde edilen gelirlerin çok büyük bir bölümünün nakit kullanımının düşük olduğu ve alınan önlemler nedeniyle büyük miktarda nakit işlemlerin dikkat çektiği ülkelerde olduğu dikkate alındığında, bu gelirlerin nakit sisteme sokulması, aklayıcılar açısından daha büyük önem kazanmaktadır. Çünkü nakit halindeki gelir, günlük kulla-

5 Us, V. (2004). Kayıtdışı Ekonomi Tahmini Yöntem Önerisi: Türkiye Örneği, Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni 2004/17, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/VUSLAT-US1-KAYIT-DISI.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

6 Baldemir, E., Gökalp, F. ve Avcı, M. (2010). Türkiye’de Kayıtdışı Ekonominin Mimic Model ile Tahminlenmesi. Ekonometri Derneği, s.3.

7 Sarılı M. A. (2002). Türkiye’de Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları, Nedenleri, Etkileri ve Alınması Gereken Tedbirler. Bankacılar Dergisi, s.33.

8 Özyakışır, D. (2005). Küreselleşme Süreciyle Birlikte Artan Kara Para Sorunu ve Bu Soruna Yönelik Küresel Mücadele, Sayıştay Dergisi, Sayı:58, s.87.

9 Akar, Y. (1997). Karaparanın Aklanması. Ankara, SPK Yayını. Yayın No:90.

nımlar için harcanabilecek çok küçük bir kısmı hariç kullanılmaya uygun değildir. Dolayısıyla, nakit halindeki bu gelirin kullanılabilir hale getirilmesi yani aklanması gerekir.¹⁰

3. KARAPARA ve KAYITDIŞI EKONOMİ İLİŞKİSİ

Karapara ile kayıt dışı kavramları birbirine karıştırılmaktadır. Bu iki kavram birbirinden farklı olmakla beraber bir noktada birleşmektedirler. Kayıt dışı ekonomi, herhangi bir belgeye dayanmayarak ya da yalan yanlış belgelerle yasal olarak gerçekleştirilen ekonomik faaliyetlerin devletten gizlenmesi suretiyle kayıtlı ekonominin dışına taşınmasıdır. Aslında kayıt dışı ekonomiyi; kayıt dışı ekonomi eşittir vergi dışı bırakılmış ekonomi artı karapara olarak formüle etmek mümkündür. Diğer bir ifadeyle, kayıt dışı ekonomi karaparayı da kapsamaktadır. Kayıt dışı bir ağaçsa karapara ancak onun bir dalıdır.¹¹

Bir faaliyetin kayıt dışı ekonomi içerisinde yer alması o faaliyetin kayıt dışı olduğu anlamına gelmez. Enformel faaliyetler tamamen yasal ve aynı zamanda vergi dışında kalan faaliyetlerdir. Bundan dolayı bu faaliyetler resmi istatistiklere dâhil edilmeyen faaliyetler olarak ortaya çıkar. Bu faaliyetler hem yasaldır hem de vergi kaçığı yoktur. Çünkü bu faaliyetler verginin konusuna girmemektedir. Bazı faaliyetler ise yasal olmasına rağmen kayıt dışı tutulmaktadır. Bu kayıt dışılık vergi kayıp ve kaçığına sebep olur. Uyuşturucu ticareti, silah kaçığı gibi faaliyetler hem yasa dışıdır hem de kayıt dışı tutuldukları için vergileri ödenmez. Bazı faaliyetlerin yasa dışı olması kayıt dışı olmasını gerektirmektedir. Kara para aklamada kaynağı yasa dışı

olan faaliyetlerdendir. Dolayısıyla, doğası gereği kayıt dışı ekonomi içerisinde. Ancak, kara paradaki asıl amaç vergi ve diğer mali yükümlülüklerden kaçmak değildir. Amaç suçun ortaya çıkmaması ve suçtan elde edilen gelirin müsaderesinin engellenmesidir.¹²

Karapara hakkında yasal düzenlemeler ne kadar yoğun ve sıkı olsa da bir ülkede kayıt dışı çok yoğunsa “nerden buldun” sorusu çok işler değildir. İşte bu husus kayıt dışı ile karapara ilişkisinin keşiştiği en önemli noktadır. **Zira, bir ülkede kayıt dışı yoğun bir şekilde yaşanırken herhangi bir şahsa elindeki varlığın kaynağının yasal olup olmadığını sorup yasal olduğunu ispatlayamaması durumunda da mal varlıklarına elkoymak çok adil olmayacaktır.** Çünkü kayıt dışından dolayı ekonomideki varlıkların birçoğu bu durumda olmakla beraber bu varlıkların önemli bir kısmı vergi kaçığından elde edilmektedir. Ancak, kayıt dışının yok denecek kadar az olması ya da hiç olmaması durumunda varlıklarının yasal kaynağını gösteremeyen şahısların varlıklarına elkoyma yönünde yasal düzenlemelerin yapılmasında herhangi bir sakınca olmayacaktır. İngiliz hukukunda belli şartların gerçekleşmesi ve şüphelinin belli bir zaman diliminde elde ettiği varlıklarının yasal kaynağını gösterememesi durumunda bunların suç geliri olarak kabul edilebileceğine dair düzenlemeler mevcuttur.¹³

Tüm bu anlatılanlar kapsamında kayıtdışı ekonomi ile karapara arasındaki farkları şu şekilde sıralanabilir;¹⁴ (Mavral,2003:169-176, Aktaran: Öztürk, 2004: 41);

12 Aykın H. (2008). Kayıt Dışı Ekonominin Yaygın Olduğu Ortamda Kara Para ile Etkin Mücadele Mümkün Mü?, Yaklaşım Dergisi, Sayı:183.

13 Akın, E. (2005). Kayıtdışı Ekonomi, Vergi Suçları, Karapara İlişkisi. Yaklaşım Dergisi. Sayı: 156, s.267.

14 Mavral, Ü. (2001). Karapara; Kayıt Dışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye Yansımaları, Birinci basım, Ankara: Maliye Hukuk Yayıncıları, s.169.

10 Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK), Aklama Suçu, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/aklama-sucu/57>. (Erişim Tarihi:13.12.2018)

11 Öztürk A. (2003). Bir Organize Suç Olarak Karapara Aklama Ulusal ve Uluslararası Planda Mücadele” Avrasya Dosyası (Güvenlik Birimleri Özel), Cilt: 9,Sayı: 2, s.147.

- *Kayıt dışı ekonomik büyüklüklerin ana kaynağı herkes tarafından bilinen yasal uygulamalardan meydana geldiği halde, karapara denilen büyüklüklerin kaynağının tamamı suç olarak sayılan ve saklanan işlemlerden oluşmaktadır.*
- *Kayıtdışı ekonomi içerisinde gerçekleştirilen faaliyetlerin hepsi veya bir kısmı resmi olarak kayıt altına alınmamakta ve yasal belgelerle ortaya konulmamaktadır. Elde edilen kara paralar ise kaynağını saklamak amacıyla, farklı ticari uygulamalara tabi tutulmakta ve yasal belgelerle açıklanabilmektedir.*
- *Ekonomik veya ticari işlemlerin kayıtdışı ekonomi çerçevesinde tutanların hedefi vergi ile diğer sosyal güvenlik giderlerinden kaçınmak olduğu halde, karapara elde edenlerin hedefi karaparanın aklanması amacıyla bu parayı ekonomik mekanizmaya dâhil etmektir. Kayıtdışı ekonomi kavramında insanlar vergi ödemek istemeyen karaparacı aklayıcılar ise vergi ödemelerini yapmak ile ilgili sıkıntı çıkarmazlar.*
- *Devlet kayıtdışı ekonomiyi önlenmeye ilişkin mücadelede sahip olduğu amaç, gerçekleşen bütün ekonomik fiilleri kayıt altına alıp, toplanması gereken vergi ve bunun gibi sorumlulukların tespit edilmesine rağmen, kara para ile ilgili ekonomiye ilişkin mücadeledeki amacı; bu gerçekleşen faaliyetlerin hepsini ortadan kaldırmak ve tekrarlamasını önlemektir.*
- *Kayıtdışı ekonominin önüne geçmek ile ilgili en büyük sorumluluk vergi dairelerine düşmektedir.*
- *Kayıtdışı ekonominin artması, gelişmesinde genellikle vergi dairelerinin yetersiz kalması ve vergi dairelerinin ehliyetsiz olmalarından dolayı kaynaklanmaktadır. Kara paranın önüne geçilebilmesi açısından en büyük sorumluluk ise iç ve dış adalet ve güvenlik birimlerine düşmektedir.*
- *Kayıtdışı ekonomi genel olarak kişisel tercihler sonucunda ortaya çıktığı halde kara para örgütsel faaliyetler sonucunda elde edilmektedir.*

4. SONUÇ

Kayıtdışı ekonomi, karaparayı kapsayan bir kavramdır. Yasadışı ekonomi, kayıtdışı ekonominin suç kapsamına giren bölümü olup, karapara ekonomisi de, yasadışı ekonomi içerisinde yer almaktadır. Karapara aklayıcıları aklama için kayıtdışı ekonominin yaygın olduğu ülkeleri tercih etmektedirler. Kayıtdışı ekonominin yaygın olduğu bir ülkede karaparanın aklanması diğer ülkelere nazaran daha kolaydır. Bu anlamda kayıtdışı ekonomi ile karapara birbirini tetiklemekte ve etkileşimleri sonucu her ikisinin de hacimleri çoğalmaktadır.

Kayıtdışı ekonominin bir kısmı yasal faaliyetleri kapsamaktayken, karaparayı oluşturan işlemler yasadışı uygulamaları içermektedir. Kayıtdışı ekonomideki işlemlerin genel amacı verginden kaçmak olduğu halde karapara ekonomisinin asıl amacı paranın aklanması ve ekonomiyi dahil edilmesidir.

Kayıtdışı ekonomiyle yahut karapara ile mücadele diğeriyle de mücadele anlamına gelmektedir. Örneğin, yapılan denetimlerin sayısının ve etkinliğinin artırılması aynı zamanda diğerinin de denetimi anlamına gelmektedir. Karapara ile mücadele etmek isteyenlerin ekonomik işlemleri kayıt altına almaları aynı anda kayıtdışı ekonominin var-

lığını da azaltacaktır. Vergi gelirlerinin amacına uygun bir şekilde toplanması, karaparanın ilgiliyi ülkeye girişini zorlaştıracaktır. Cezaların caydırıcılığı mücadelede etkinliği artıran en önemli unsurlardandır.

KAYNAKÇA

Akalın, G., ve Kesikoğlu, F.(2007). Türkiye'de Kayıtdışı Ekonomi ve Büyüme İlişkisi. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 5.

Akın, E. (2005). Kayıtdışı Ekonomi, Vergi Suçları, Karapara İlişkisi. Yaklaşım Dergisi. Sayı: 156.

Akar, Y. (1997). Karaparanın Aklanması. Ankara, SPK Yayını. Yayın No:90.

Altuğ, O. (1994). Kayıt Dışı Ekonomi. Cem Ofset. İstanbul.

Aykın H. (2008). Kayıt Dışı Ekonominin Yaygın Olduğu Ortamda Kara Para ile Etkin Mücadele Mümkün Mü?, Yaklaşım Dergisi, Sayı:183.

Baldemir, E., Gökalp, F. ve Avcı, M. (2010). Türkiye'de Kayıtdışı Ekonominin Mimic Model ile Tahminlenmesi. Ekonometri Derneği.

Çetintaş, H. (2003). Türkiye'de Kayıtdışılığın Fayda Maliyet Analizi, Çimento İşveren Dergisi, Sayı: 17.

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK), Aklama Suçu, <http://www.masak.gov.tr/tr/content/aklama-sucu/57>. (Erişim Tarihi:13.12.2018).

Mavral, Ü. (2001). Karapara; Kayıt Dışı Ekonomi İlişkisi ve Türkiye Yansımaları, Birinci basım, Ankara: Maliye Hukuk Yayınları.

Öztürk A. (2003). Bir Organize Suç Olarak Karapara Aklama Ulusal ve Uluslararası Planda Mücadele.Avrasya Dosyası (Güvenlik Birimleri Özel), Cilt: 9, Sayı: 2.

Özyakışır, D. (2005). Küreselleşme Süreciyle Birlikte Artan Kara Para Sorunu ve Bu Soruna Yönelik Küresel Mücadele, Sayıştay Dergisi, Sayı:58.

Sarı M. A. (2002). Türkiye'de Kayıt Dışı Ekonominin Boyutları, Nedenleri, Etkileri ve Alınması Gereken Tedbirler. Bankacılar Dergisi.

Us, V. (2004), Kayıtdışı Ekonomi Tahmini Yöntem Önerisi: Türkiye Örneği, Türkiye Ekonomi Kurumu Tartışma Metni 2004/17, <http://www.tek.org.tr/dosyalar/VUS-LAT-US1-KAYITDISI.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.02.2018).

Yılmaz G. (2006). Kayıt dışı Ekonomi ve Çözüm Yolları. İsmmmo Yayınları, İstanbul.

Dr. Süleyman Ruhi AYDEMİR

*Ticaret Başmüfettişi
Bağımsız Denetçi*

TARIM ÜRÜNLERİ TİCARETİNDE BELEDİYELERİN DENETİM YETKİSİ

ÖZ

5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun (Kanun) veya kamuoyunda bilinen kısa adıyla Hal Kanunu ile Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik(Yönetmelik) toptancı hallerinde yapılacak denetimle ilgili düzenlemeleri açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Bu çalışma tarım ürünleri ticaretinde belediyelerin hem toptancı hallerde hem de semt pazarlarındaki denetim yetkisini açıklamaktadır.

1. GİRİŞ

Belediyelerin toptancı haller üzerindeki denetim yetkisinin maddesel sonuçları idari para cezası verme ve uygulama anlamında ortaya çıkmaktadır. Gerek Kanunda gerekse Yönetmeliklerde, emredici hükümlere aykırılık neticesinde uygulanacak yaptırımlar açık biçimde yazılarak mücavir alanı içerisinde toptancı hal olsun veya olmasın tüm

belediyelere para cezası verme ve uygulama görevi verilmiştir.

Söz konusu idari para cezaları eylem ve yer bazında miktar sınırlamasına tabi kılınmıştır. Böylelikle idari para cezasına karşılık gelen eylemler Kanun ve yönetmeliklerde sayılmış, bazı eylemlerin pazar yerinde yapılmasına verilecek cezalar farklılaştırılmıştır.

Yasaklar karşılığında verilecek cezalar Kanununun 14 üncü maddesinde hüküm altına alınmıştır. Bu çerçevede idari para cezalarını; genel olarak idari para cezaları ve pazar yerlerindeki tahsis sahipleriyle ilgili idari para cezaları olarak ayırmak mümkündür. İdari para cezalarının yanısıra bazı eylemlerin tekrarı halinde Belediyelerin faaliyetten men cezası verme yetkileri bulunmaktadır.

İdari para cezasının uygulanması halinde, Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-1 tutanağı denetim yapmakla görevli personelce düzenlenecek ve düzenlendiği günü takip eden ilk toplantıda görüşülüp karar alınmak üzere Encümene havale edilecektir. Eğer Encümenince ceza verilmemesine karar verilecekse bu kararın gerekçesini belirtmek zorundadır.

A. TOPTANCI HALLERDEKİ DENE-TİM YETKİSİ

1. İdari Para Cezası Verme Yetkisi

1.1. Cezayı Gerektiren Eylemler ve Ceza Miktarları

Belediyelerin toptancı halin işleyişine yönelik yapmış olduğu denetimler neticesinde uygulayacağı idari para cezaları, eylemin ağırlığına göre 186, 953, 3825, 5742, 9574 ve 19.149 TL olmak üzere farklılaştırılmıştır¹.

Toptancı halinde toptan satış miktarının altında mal satılması halinde 186 TL,

¹ Bu cezalar 2019 yılı içerisinde uygulanacak cezalardır. Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin 48 inci maddesinin sekizinci fıkrasında; idari para cezalarının her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu arttırma nedeniyle ceza miktarları 2019 yılı başında Bakanlık tarafından Hal Kayıt Sisteminin web adresi olan www.hal.gov.tr'de <http://www.hal.gov.tr/Sayfalar/MatbuFormlar.aspx> sayfasındaki 2019 yılı Toptancı Hal Ceza Miktarları formuna dercedilmiştir. <http://www.hal.gov.tr/IdariParaCezalari/2019%20YIL%20TOP-TANCI%20HALLER%20CEZA%20M%C4%B0KHTARLARI.pdf>

İşyeri bulunmaksızın toptancı halinde toptan ya da perakende satış yapılması, toptancı halindeki işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması, toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulması, toptancı halinde, **atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da işyerinin temiz tutulmaması hallerinde 953 TL,**

Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranını yüzde sekizin üzerinde tespit etmesi ve fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınması, komisyoncuların teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumaması ve gerekli bilgileri vermemesi, kanunî kesintileri satış bedelinden düşüktükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödeme zorunluluğunu yerine getirmemesi, teslim alınan malların satış bedeli ile satın alınan malların alış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka kesintiler yapılması, üreticiler ve üretici örgütleri hariç, Kanununun 5 inci maddesinin 8 inci fıkrasında sayılan komisyoncular ve tüccarların toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alması, satması veya devretmesi, kanuna aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması, işyerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması, aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması, ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması, toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malların taşın-

ması veya depolanması, **Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen asgarî şartların ve bilgilerin sözleşmelerde bulundurulmaması ve malların, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması hallerinde 3825 TL,**

Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi ve halde oluşan **mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması hallerinde 5742 TL,**

Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcıların; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Gıda, Tarım ve Köyüşleri Bakanlığınca belirlenecek teknik özelliklere sahip künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmaması, malın kalitesine, standardına veya gıda güvenilirliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi hallerinde 9574 TL

Meslek mensuplarının, serbest rekabete engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapmaları, uyumlu eylemde bulunmaları ve hâkim durumlarını kötüye kullanmaları, piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapıl-

ması veya benzeri davranışlarda bulunulması ve gerçeğe aykırı analiz raporu düzenlenmesi veya gerçeğe aykırı bu raporun düzenlenmesine yardımcı olunması hallerinde ise 19149 TL

idari para cezası verilecektir.

1.2. Mükerrer Eylem ve Ceza Miktarları

Eğer bir fiil idari para cezasını gerektiren bir fiil ise ve bir takvim yılı içinde tekrar edilmiş ise idari para cezası miktarı her tekrarda bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Cezayı gerektiren fiilin 2 nci kez tekrar edilmesi halinde 2 kat, 3 üncü kez tekrar edilmesi halinde verilecek olan ceza ilk cezanın 4 katı, 4 nücü kez tekrar edilmesi halinde ise 8 kat idari para cezası verilecektir. İdari para cezalarının katlanarak verilebilmesi için ihlal edilen yasağın aynı fiillerin tekrarı şeklinde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Katlamalı idari para cezasının uygulanabilmesi fiillerin aynı takvim yılı içinde olmasına bağlıdır. İhlallerden birisinin nisan ayında diğerinin ertesi yıl şubat ayında olması halinde katlamalı idari para cezası verilemez.

2. Faaliyetten Men Cezası Verme Yetkisi

Faaliyetten men cezası belediyelerin denetim yetkisinin işlevsel sonucudur. Eğer;

Toptancı halinde işyeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilir, satılır, mal veya boş kap bulundurulursa,

Toptancı halinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılır, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiili kötü muamelede bulunulursa,

Toptancı halinde atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmamışsa veya işyerinin temiz tutulmamışsa,

ve yukarıda sayılan fiillerin bir takvim yılı içinde iki kez işlenmesi halinde, bu fiilleri işleyen kişiler belediye encümeni tarafından bir

aya kadar faaliyetlerinden men edilebilirler. Buradaki 1 aylık süre azami süre olup daha az süreyle men cezası verme belediyenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca, ihlalin ikinci kez olup olmadığı hususunun tespitinde takvim yılı esas alınacaktır.

3. Kiralamayı İptal Etme Yetkisi

Belediyelerin toptancı halde yaptıkları denetim uygulama sonuçlarından biri de kiralamanın iptal edilmesi cezasıdır.

Sonuçları itibarıyla diğer cezalardan daha ağır olan bu cezanın uygulanabilmesi için belediye ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hallerindeki işyerlerinde faaliyet gösterenlerin;

Kira bedelini belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödememesi,

Teminatını süresinde vermemesi veya ek-silen teminatını süresinde tamamlamaması,

Hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın toptancı halindeki işyerini aralıksız on beş gün veya bir takvim yılında altmış gün kapatması,

34 üncü maddenin beşinci fıkrasına aykırı olarak aynı toptancı halinde kendi aralarında mal alınması, satılması veya devredilmesi,

Serbest rekabeti engellemek amacıyla toptancı halinde faaliyet gösteren başka bir kişi ile veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapması, uyumlu eylemde bulunması veya hâkim durumlarını kötüye kullanması,

Piyasada darlık oluşturmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malları belir-

2 34 üncü maddenin 3 üncü fıkrası şu şekildedir: “Değişik:RG-1/7/2013-28694) Aynı toptancı halinde faaliyet gösterenler, mal fiyatlarının yükselmesine sebebiyet vermemek veya düşmesine engel olmamak kaydıyla, kendi aralarında mal alabilir, satabilir veya devredebilir. Ancak, bu alım, satım ve devirler, piyasa şartlarına göre malların bir kısmı veya tamamı için toptancı hali bazında ya da genel olarak Bakanlıkça sınırlandırılabilir”

li ellerde toplaması, satışından kaçması, yok etmesi, bu amaçla propaganda yapması veya benzeri davranışta bulunması,

Malların, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması, aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal koyması, ölçü ve tartı aletlerini hileli bir şekilde kullanması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satması eylemlerini bir takvim yılında üç kez gerçekleştirilmesi,

Bir takvim yılı içinde üretici alacağını süresi içinde üç kez ödememesi,

Halde yaptıkları satışlarda, bir takvim yılında iki kez fatura düzenlememesi veya noksan fatura düzenlemesi,

Kiraladıkları işyerlerini 32 nci maddedeki işyerlerinin devri hükümlerine aykırı olarak başkasına devretmesi ya da kiraladıkları veya satın aldıkları işyerlerini herhangi bir şekilde kullandırması,

Doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiralaması veya satın alması ve bunun sonradan anlaşılması,

Belediyenin yazılı uyarısına rağmen, kira sözleşmesine aykırılığı yirmi gün içinde gidermemesi,

29 uncu maddede İşyerinde faaliyet gösterenlerde aranılacak şartlar şeklinde öngörülen şartları taşımadığının veya sonradan kaybettiğinin anlaşılması,

Hallerinde kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin iptaline belediye encümenince karar verilir.

Kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin iptaline karar verilenler, bu kararın kendilerine tebliğinden itibaren işyerlerini otuz gün içinde tahliye etmeye mecburdur.

Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere, fesih veya iptale ilişkin belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden kiralama veya satış yapılamaz.

Bulunduğu yerin mevsimsel şartları ve üretim sezonu dikkate alınarak yılın belli bir döneminde faaliyet göstermeyeceği toptancı hal yönetim birimince belirlenen toptancı hallerindeki işyerleri için bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki hüküm³ uygulanmaz.

Özel toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kira sözleşmeleri veya satış işlemleri birinci fıkrada belirtilen hallerde fesih veya iptal edilir. Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere fesih ya da iptale ilişkin yetkili kişi veya organlarca verilen kararı takip eden bir yıl içinde doğrudan ya da dolaylı olarak yeniden kiralama veya satış yapılamaz.

4. Toptancı Halini Kapatma Yetkisi

Yönetmeliğin 5 inci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen “Toptancı halinin kurulmasında, malların arz ve talep derinliğinin bulunması, üretici ve tüketicinin korunması, toptancı hali sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, üretici yoğunluğu ve tüketici piyasasının büyüklüğü ile çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler dikkate alınır” ibaresi ile toptancı hali kurulacak yerlerde aranacak özellikleri sıralayan 6 ncı maddesinde belirtilen a) Coğrafi konumunun ve ulaşım imkânlarının uygun olması, b) Yerleşim ala-

³ Hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın toptancı halindeki işyerini aralıksız on beş gün veya bir takvim yılında altmış gün kapatması,

nının giriş veya çıkışındaki bir ana karayolu veya su yolu yakınında ya da demiryolu güzergâhında bulunması, c) Mesken ve işyerleri ile gıda güvenilirliği bakımından risk oluşturan tesis ve benzeri yerlere uzak olması, ç) Kuru, iyi drene edilmiş ve su baskınlarına maruz kalmayacak yapıda olması ve d) İlgili mevzuata göre toptancı hali kurulmasına engel bir durumunun olmaması şartlarını taşımadığı belediye tespit edilen toptancı halleri ile “toptancı hallerinin, imar planlarında belirlenmiş alanlarda, halin sınıfına, büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgarî koşulları taşıyan projeler çerçevesinde gerçek veya tüzel kişiler ile belediye sınırları içinde belediyeler, büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından kurulacağı hüküm altına alınmıştır” şeklindeki Kanunun 3 üncü maddesinde belirlenen şartları taşımadığı tespit edilen toptancı halleri belediye meclisince kapatılır.

B. SEMT PAZARLARINDAKİ DENETİM YETKİSİ

1. İdari Para Cezası Verme Yetkisi

1.1. Cezayı Gerektiren Eylemler ve Ceza Miktarları

Belediyelerin semt pazarlarında yapmış olduğu denetimler neticesinde uygulayacağı idari para cezaları, eylemin ağırlığına göre 95, 186, 382, 953, 3825 ve 9574 TL olmak üzere farklılaştırılmıştır⁴.

⁴ Bu cezalar 2019 yılı içerisinde uygulanacak cezalardır. Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmeliğin 48 inci maddesinin sekizinci fıkrasında; idari para cezalarının her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır. Bu arttırma nedeniyle ceza miktarları 2019 yılı başında Bakanlık tarafından Hal Kayıt Sisteminin web adresi olan www.hal.gov.tr’de <http://www.hal.gov.tr/Sayfalar/MatbuFormlar.aspx> sayfasındaki

Satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması, satış yerleri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal veya boş kap bulundurulması, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ve satış yerinin temiz tutulmaması hallerinde 95 TL,

Mal getirilmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi, araç bulundurulmasına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi, malların etiketlenmesine ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi, satış yeri numarasını gösterir levhaya ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi, pazarcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce kullanılacak kimlik kartlarına ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi ve pazarcı ve pazar yerinde faaliyet gösteren üreticilerce giyilecek kıyafetlere ilişkin yönetmelikteki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi hallerinde 186 TL,

Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması, ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ve hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması hallerinde 382 TL,

Satış yeri bulunmaksızın satış yapılması halinde 953 TL,

Satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması halinde 3825 TL,

Mallara ilişkin künye numarası ile Bakanlıkça belirlenen diğer bilgileri içeren bar-

2019 yılı Toptancı Hal Ceza Miktarları formuna dercedilmiştir.
<http://www.hal.gov.tr/IdariParaCezalari/2019%20YIL%20TOP-TANCI%20HALLER%20CEZA%20M%C4%B0KTARLARI.pdf>

kodlu etiketin ya da bunun yerine kullanılan künye belgesinin malların üzerinde veya kap ya da ambalajlarının herkes tarafından kolaylıkla görülebilecek bir yerde bulundurulmaması, mallara ilişkin barkodlu etiket veya bunun yerine kullanılan künye belgesinde, bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelere yer verilmesi hallerinde 9574 TL ceza uygulanır

1.2. Mükerrer Eylem ve Ceza Miktarları

İdari para cezasını gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrar edilmesi halinde idari para cezası miktarı her tekrarda bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Cezayı gerektiren fiilin 2. kez tekrar edilmesi halinde 2 kat, 3. kez tekrar edilmesi halinde verilecek olan ceza ilk cezanın 4 katı, 4. kez tekrar edilmesi halinde ise 8 kat idari para cezası verilecektir. İdari para cezalarının katlanarak verilebilmesi için ihlal edilen yasağın aynı fiillerin tekrarı şeklinde gerçekleşmesi gerekmektedir.

Katlamalı idari para cezasının uygulanabilmesi fiillerin aynı takvim yılı içinde olmasına bağlıdır. İhlallerden birisinin nisan ayında diğerinin ertesi yıl şubat ayında olması halinde katlamalı idari para cezası verilemez.

2. Faaliyetten Men Cezası Verme Yetkisi

Faaliyetten men cezası belediyelerin pazar yerlerinde denetim yetkisinin işlevsel sonucudur. Eğer;

Toptancı halinde ya da pazar yerindeki işyeri veya satış yeri dışında ya da buralardaki geçiş yollarında mal teşhir edilmesi, satılması, mal veya boş kap bulundurulması,

Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması,

Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,

Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak 5957 sayılı Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi

Hallerinde bir takvim yılı içinde iki kez olması halinde aykırı davranışta bulunan kişiler belediye encümeni tarafından bir aya kadar faaliyetlerinden faaliyetten men edebilirler.

Buradaki 1 aylık süre azami süre olup daha az süreyle men cezası verme belediyenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca, ihlalin ikinci kez olup olmadığı hususunun tespitinde takvim yılı esas alınacaktır.

3. Tahsis Yerini İptal Etme Yetkisi

Belediyelerin pazar yerlerinde yaptıkları denetim uygulama sonuçlarından biri de tahsis yerinin iptal edilmesi cezasıdır.

Buna göre; tahsis ücretini belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödemeyenlerin, sisteme bildirilmemiş malları satış yerinde bir takvim yılı içinde beş defa satanların, hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın, satış yerini üst üste üç kez veya bir takvim yılında sekiz kez kullanmayanların, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticari anlaşmalar yapanların, uyumlu eylemde bulunanların veya hâkim durumlarını kötüye kullananların, piyasada darlık oluşturmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malları belirli ellerde toplayanların, satıştan kaçınanların, stoklayanların, yok

edenlerin, bu amaçla propaganda yapanların veya benzeri davranışlarda bulunanların, malları, gıda güvenilirliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunma, aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal koyma, ölçü ve tartı aletlerini hileli bir şekilde kullanma ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satma eylemlerini bir takvim yılında üç kez gerçekleştirenlerin, bir takvim yılı içinde üretici alacağını, süresi içinde üç kez ödemeyenlerin, kendi ürettiği malların dışında veya belirlenen miktarın üzerinde bir takvim yılında üç kez satış yapan üreticilerin, tahsis edilen satış yerlerini mevzuat dışında devredenlerin veya herhangi bir şekilde kullandıranların, doğrudan veya dolaylı olarak aynı pazar yerinde ikiden fazla satış yeri tahsis edilenlerin, pazarcı olmada aranılan şartları haiz olmadığı veya sonradan kaybettiği anlaşılanların tahsisleri belediye encümenince iptal edilir.

Tahsis sahipleri, tahsisin iptaline ilişkin kararın kendilerine tebliğinden itibaren satış yerlerini yedi gün içinde tahliye etmeye mecburdur. Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

Tahsisi iptal edilenlere, iptale ilişkin belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde ilgili belediye sınırı ve mücavir alanları içindeki pazar yerlerinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden tahsis yapılamaz.

Tahsisi sona eren ya da iptal edilenlerin tanıtım levhaları imha edilmek üzere ilgili belediyeye teslim edilir.

C. CEZALARIN UYGULANMA SÜRECİ

İdari para cezalarına konu eylemlerin tespit edilmesi toptancı hal zabıtası ve toptancı halindeki işyeri ve diğer yerlerle sınırlı olmak

kaydıyla hal yöneticisince görevlendirilen personel marifetiyle olur. Özel ve işletim yetkisi devredilmiş toptancı hal işletmeleri ve bu işletmelerde görevli kişiler, denetim yapamaz ve ceza tutanağı düzenleyemez. Denetim yapmakla görevli personel, tespit ettiği eyleme ilişkin olarak Yönetmelik ekinde bulunan (Ek-1) tutanağı düzenler. 3 nüsha olarak düzenlenen bu tutanakların bir nüshası ilgiliye verilir, bir nüshası belediye encümenine sunulur, sabit nüshası dip koçan olarak saklanır.

Bu tutanaklar, otokopili kağıtlara seri itibarıyla matbu cilt ve sıra numarası taşıyacak şekilde bastırılması ve yetkili personele zimmet karşılığında verilmesi gerekmektedir. Kullanılan ciltlerin dip koçanları teslim alınmadan yeni cilt verilmez. Tutanaklar üzerinde kazıntı ve silinti yapılamaz. Yanlış tanzim edilen tutanaklar, üzerine gerekli açıklama yapılmak suretiyle iptal edilir ve dip koçanlarıyla birlikte muhafaza edilir.

Düzenlenen tutanaklar derhal belediye encümenine sevk edilir. Encümen, sevk edilmiş tutanağı düzenlediği takip eden ilk toplantısında gündeme alınarak görüşülür ve karara bağlanır. Eğer Encümen, ceza kesilmemesine ilişkin karar alırsa aldığı bu kararı gerekçeli almak zorundadır.

2. SONUÇ

Gerek 5957 sayılı Hal Kanunu gerekse bu Kanuna bağlı olarak yürürlüğe konulan ikincil mevzuat (Sebze ve Meyve Üretici Örgütleri Hakkında Yönetmelik⁵, Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik⁶, Hal Hakem Heyeti ve Toptancı Hal Konseyi Hakkında Yönetmelik⁷ ile Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı

Halleri Hakkında Yönetmelik⁸), malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenirliliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılması, malların etkin şekilde tedariği, dağıtımı ve satışı, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesi şeklindeki amaca uygun şekilde düzenlemeleriyle dikkati çekmekte, eski mevzuattan kaynaklanan pek çok hukuki boşluğu gidermektedir.

Bu düzenlemelerden biri olan toptancı hallerde denetim olgusu, belediyelerin mevzuatla konulan yükümlülüklerin ihlali durumunda maddi sonuçları açıkça belirtilmiş yaptırımları ortaya koyması açısından önemlidir. İhmallerin neler olduğu açıkça yazılmak suretiyle tereddütler ortadan kaldırılmış, eski düzendeki karışıklıklar giderilmiştir.

KAYNAKÇA

5957 Sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun

Sebze ve Meyve Ticareti ve Toptancı Halleri Hakkında Yönetmelik

Pazar Yerleri Hakkında Yönetmelik

Hal Hakem Heyeti ve Toptancı Hal Konseyi Hakkında Yönetmelik

Sebze ve Meyve Üretici Örgütleri Hakkında Yönetmelik

Hal Kayıt Sistemi Genelgesi

Hal Hakem Heyeti İşlemleri Genelgesi

Ürün Künyesi Tebliği

İşlem Görecek Malların Tebliği

5 04.08.2012 tarih ve 28374 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

6 12.07.2012 tarih ve 28351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

7 11.07.2012 tarih ve 28350 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

8 07.07.2012 tarih ve 28346 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Hamdi ÇİYİLTEPE

*Avukat
İzmir Valiliği*

JEOTERMAL SONDAJ FAALİYETLERİNDE ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARININ İPTALİ DURUMUNDA BU KARARA DAYANILARAK AÇILAN JEOTERMAL SONDAJ KUYULARI NE OLUR? ARAMA RUHSAT SAHİPLERİ BU KUYULARA DAYANARAK İŞLETME RUHSATI TALEP EDEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu kapsamında, Jeotermal akışkanları aramak, üretmek, kullanım sonrası reenjekte etmek, rezervuarı gözlemlemek veya test etmek için bilimsel yöntemler ve uygun araçlar kullanılarak, gereken derinlik ve çapta yeryüzünden kaynağa doğru jeolojik takip ile delik kazma ve açma işlemi ile jeotermal rezervuar oluşturmak için akışkan enjekte etmek amacıyla firmalarca sondaj işlemleri gerçekleştirilmektedir. Bu sondaj işlemleri için firmalarca, projenin kapsam ve niteliğine göre Çevresel Etki Değerlendir-

mesi Yönetmeliği kapsamında ÇED gerekli değildir kararı alınmak suretiyle sondaj işlemleri gerçekleştirilerek jeotermal kuyular açılmaktadır. Bununla birlikte uygulamada bazen sondaj/kuyu açma işlemi tamamlandıktan sonra, bu sondaj/kuyu açma işleminin dayanağı olan ÇED gerekli değildir kararı hakkında yargı mercileri tarafından iptal kararı verilebilmektedir.

Bu çalışmada, sondaj/kuyu açma işlemi tamamlandıktan sonra, bu sondaj/kuyu açma işleminin dayanağı olan ÇED gerekli değildir kararının yargı mercileri tarafından iptal edilmesi durumunda, bu karara dayanı-

arak açılan kuyuların hukuki durumunun ne olacağı, ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmesinden önce sondaj/kuyu açma işleminin tamamlanması durumunda bu durumun kazanılmış hak teşkil edip etmeyeceği, arama ruhsat sahiplerinin bu sondaj kuyularına dayanarak işletme ruhsat başvurusunda bulunup bulunamayacakları ile işletme ruhsat başvurusunda bulunulması durumunda idarelerin nasıl hareket etmeleri gerektiğine dair değerlendirmelerimize yer verilecektir.

2. GENEL OLARAK JEOTERMAL SONDAJ FAALİYETLERİNDE ÇED GEREKLİ DEĞİLDİR KARARI

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Ek-2 listesinde yer alan projeler ile kapsam dışı değerlendirilen projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-2 listesinde belirtilen projeler seçme, eleme kriterlerine tabidirler.

Bu projelerde Çevresel Etki Değerlendirmesinin gerekli olup olmadığının araştırılması amacıyla Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar tarafından; Yönetmelik Ek-4'e göre hazırlanan Proje Tanıtım Dosyası, proje sahibince Proje Tanıtım Dosyasında ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir taahhüt yazısı ve imza sirküleri ile Bakanlık tarafından belirlenen başvuru bedelinin ödendiğine dair belge Bakanlığa sunulur.

Bakanlık, proje için hazırlanan Proje Tanıtım Dosyasını Yönetmelik Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde beş (5) iş günü içinde inceler ve dosya kapsamındaki bilgi ve belgelerde eksikliklerin bulunması halinde bunların tamamlanması Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan istenir. Eksiklikleri altı (6) ay içerisinde tamamlanmayan

Proje Tanıtım Dosyasına ilişkin ÇED süreci sonlandırılır.

Bakanlık, Proje Tanıtım Dosyalarını Yönetmelik Ek-4'te yer alan kriterler çerçevesinde inceler ve değerlendirir. Bakanlık, bu aşamada gerekli görülmesi halinde Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlardan;

- Proje ile ilgili geniş kapsamlı bilgi vermesini,
- Araç gereç sağlamasını,
- Yeterliği kabul edilebilir kuruluşlarca analiz, deney ve ölçümler yapmasını veya yaptırmasını isteyebilir.

Bakanlık inceleme değerlendirme sürecinde gerekli görülmesi halinde yetkili kurum/kuruluşlardan görüş isteyebilir. Otuz (30) takvim günü içerisinde görüş bildirmeyen kurum/kuruluşun görüşü olumlu kabul edilir.

Bakanlık on beş (15) iş günü içinde inceleme ve değerlendirmelerini tamamlar. Proje hakkında “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gereklidir” kararını beş (5) iş günü içinde verir ve kararı Valiliğe, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirir. Valilik, bu kararı askıda ilan ve internet aracılığıyla halka duyurur.

ÇED Gereklidir kararı verilen proje için beş (5) yıl içinde mücbir sebep bulunmaksızın yatırıma başlanmaması durumunda, ÇED Gereklidir kararı geçersiz sayılır. “ÇED Gereklidir” kararı verilen projeler için bir (1) yıl içerisinde Bakanlığa başvuru yapılmaması durumunda karar geçersiz sayılır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Ek-2 listesinin 43. sırasında **Jeotermal kaynağın çıkartılması ve kullanılması**, (Isıl gücü 5 MWe ve üzeri) ile 55. sırasında Maden, petrol ve **jeotermal kaynak arama**

projelerinin (Sismik, elektrik, manyetik, elektromanyetik, jeofizik vb. yöntemle yapılan aramalar hariç) **seçme, eleme kriterlerine tabi oldukları** düzenlenmiştir. Firmalar Yönetmeliğin bu hükmü kapsamında arama ruhsatlı sahada Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj projesi için tanıtım dosyası hazırlayarak Yönetmelikte belirtilen diğer hususları da yerine getirmek suretiyle Bakanlığa sunmaktadırlar.

Bakanlık tarafından projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten ÇED gerekli değildir kararı verilmekte bu karara dayanarak firmalarca sondaj/kuyu açma işlemleri yapılmaktadır.

3. GENEL OLARAK İPTAL KARARLARI

GÖZÜBÜYÜK'e göre, " iptal davası, hukuka aykırı bir idari işlemin idari yargı yerlerinde iptalini sağlayan bir idari dava türüdür."¹

Davanın konusu, idari işlemin bizzat kendisidir. Amaç, hukuka aykırı olarak nitelenen dava konusu idari işlemin, yapıldığı tarih itibarıyla hukuk düzeninden çıkarılmasının sağlanmasıdır. İdari işlemin hiç yapılmamış, hiç doğmamış hale getirilmesidir.²

İdari işlemdaki hukuka aykırılığın yargı organınca saptanması halinde verilen karar; işlemin iptalidir. Danıştay içtihatlarıyla ortaya konduğu üzere iptal kararlarının iki önemli sonucu vardır. **Biri, kararın idari iş-**

lemi tesis edildiği andan itibaren ortadan kaldırması, işlem hiç yapılmamış gibi bir sonuç doğurmasıdır. Diğeri ise kararın iptal edilen işlem yerine geçmemesi ve idarenin karar gereğince yeni bir işlem yapmak zorunda kalmasıdır.³

İptal kararının geçmişe yürütmesi büyük önem taşımaktadır. "İptal davasına konu olan bir işlem ve karar Danıştay'ca iptal edildiği tarihten değil, idarece tesis edildiği tarihten itibaren kalkmış sayılır."⁴

İptal kararı ile tesis edildiği andan itibaren hukuka uygun olduğu varsayılan işlemin, hukuka aykırı olduğu sonucu ortaya çıkar. Bir idari işleme karşı açılan iptal davası neticesinde, iptal kararının verilmiş olması, dava konusu idari işlemin hukuka aykırı olduğunun yargı organı tarafından saptanması anlamına gelmektedir.⁵

4. GENEL OLARAK KAZANILMIŞ HAK KAVRAMI

Doktrinde; kazanılmış hakka ilişkin tanımlamalara ve kazanılmış hakkın varlığı için gerekli şartların neler olduğuna yönelik tartışmalara genel olarak bakıldığında; kazanılmış hakkın varlığı için dört ana unsurun arandığını söylemek olanaklıdır. Bunlar; **somutlaşma unsuru, tamamlanmış olma (hukuku korunmaya değer aşamaya gelmiş olma) unsuru, hukuka uygunluk unsuru ve iyiniyet unsuru** olarak sıralanabilir.⁶

Somutlaşma unsuru; düzenleyici işlemin tek başına kazanılmış hak oluşturamayacağı, bu düzenleyici işleme dayanılarak ilgili lehine hak tanyan birel bir işlemin gerekli olduğu

3 Ayçiçek, a.g.e., s.s.18. naklen KAPLAN, age sy 20

4 Hamza Eroglu, İdare Hukuku Genel Esasları, idari Teşkilat ve İdarenin Denetlenmesi, Ankara: İsn Yayınları,1985, s.449. naklen KAPLAN, age sy 21

5 DAVUT, age sy 67

6 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

anlamına gelir. Örneğin, düzenleyici işlem olan imar planına dayanılarak ilgiliye yapı (inşaat) ruhsatı verilmesi somutlaşma unsurudur.⁷ Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj projeleri için ÇED gerekli değildir kararlarının verilmesinin de somutlaştırma unsuru olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Tamamlanmış olma unsuru; hakkın bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmedikçe kazanılmış hakkın doğmayacağı anlamına gelir. Örneğin, yapı fiilen tamamlanarak yapı kullanma izin belgesi alındığından, tamamlanmış olma unsuru da gerçekleşmiştir.⁸ Jeotermal sondajı gerçekleştiren firmaların ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmeden önce sondajlarını tamamlamaları durumunda tamamlanmış olma unsuru var kabul edilebilecek midir?

Kanaatimizce arama ruhsat sahiplerinin ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmeden önce **sondajlarını tamamlayıp işletme ruhsatı almaları durumunda tamamlanmış olma unsuru gerçekleşmiş kabul edilebilir.** Bununla birlikte arama ruhsat sahiplerinin ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmeden önce **sondajlarını tamamlamış olmakla birlikte işletme ruhsatı almamış olmaları durumunda tamamlanmış olma unsurunu gerçekleştirmiş kabul etmek mümkün değildir.**

Hukuka uygunluk unsuru; kazanılmış hakkın ancak hukuka uygun durumlardan doğabileceği, hukuka uygunluğun kaynağının Anayasa, Kanun, Yönetmelik gibi bir hukuk normuna dayanması gerektiği, **hukuka aykırı işlemlerden kazanılmış hak doğmayacağı** anlamına gelir. Yasalara aykırı durum-

lara dayanılarak kazanılmış hak iddiasında bulunulmayacağına hukukun temel ilkelelerinden birini teşkil ettiği Anayasa Mahkemesinin 25.02.1986 günlü, E:1985/1, K:1986/4 sayılı kararında da vurgulanmıştır.⁹

Örneğin; tesis edilen idari işlemin (yapı/inşaat ruhsatı verilmesi) dayanağını teşkil eden bir diğer idari işlemin (imar planı) hukuka aykırı olduğunun yargı kararıyla ortaya konularak iptal edildiği durumlarda **ilgiliye hak tanıdığı ileri sürülen durumun hukuka uygun bir işleminden kaynaklanmadığı ortaya konulmuş olacağından kazanılmış hakkın olmazsa olmaz unsurlarından olan hukuka uygunluk unsuru da gerçekleşmemiş olacaktır.** Bu durumda bir an için idari işlemin tesis edildiği (yapı ruhsatının / ÇED gerekli değildir kararının verildiği) anda meri düzenlemelere (imar planına / ÇED mevzuatına) uygun olduğu, hukuka aykırılığının sonradan ortaya konulduğu söylenebilir ise de; iptal kararlarının geriye yürür biçimde, iptal edilen işlemleri hiç tesis edilmemiş gibi ortadan kaldırdığı dikkate alındığında, bu durum da sonucu değiştirecek nitelikte değildir.¹⁰

Kanaatimizce iptal kararlarında idari işlemin hukuka aykırı olduğu yargı mercilerince tespit edildiğinden ilgiliye hak tanıdığı ileri sürülen durumun hukuka uygun bir işleminden kaynaklanmadığı ortaya konulmuş olacaktır. Bu durumda da **kazanılmış hakkın olmazsa olmaz unsurlarından olan hukuka uygunluk unsuru da gerçekleşmemiş olacaktır.**

İyiniyet unsuru ise, ilgilinin, idarenin tesis ettiği işlemin hukuka uygunluğuna güvenerek iyiniyetli bir şekilde hareket ederek bu

7 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

8 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

9 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

10 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

işleme dayanarak eylemde bulunması olarak açıklanabilir.¹¹ Jeotermal sondajı gerçekleştiren firmaların, idarenin ÇED gerekli değildir kararının hukuka uygunluğuna güvenerek hareket ettikleri izahatın varestedir.

Yukarıda yer verilen açıklamalar bütün olarak değerlendirildiğinde, ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmesi durumunda;

- a. **İptal kararlarında idari işlemin hukuka aykırı olduğunun yargı mercilerince tespit edildiği dikkate alındığında,**
- b. **Kazanılmış hakkın unsurlarından hukuka uygunluk unsuru bulunmadığından kazanılmış hakkın var olduğundan söz etmek olanaklı olmayacaktır.**

5. DEĞERLENDİRMEMİZ

ÇED gerekli değildir kararı hakkında iptal kararı verilmesinden önce sondaj/kuyu açma işleminin tamamlanması durumunda arama ruhsat sahiplerinin bu sondaj kuyularına dayanarak işletme ruhsat başvurusunda bulmaları halinde idareler nasıl işlem yapmalıdır? İdarelerin bu kuyuları esas alarak işletme ruhsat başvurusunu kabul etmeleri mümkün müdür?

Yukarıda yer verilen açıklamalar dikkate alındığında kanaatimizce;

- a. **İptal kararları geriye yürüyen ve işlem hiç yapılmamış gibi sonuç doğurmasını sağlayan kararlardır.**¹²
- b. **İptal kararı ile tesis edildiği andan itibaren hukuka uygun olduğu varsayılan işlemin, hukuka aykırı**

rı olduğu sonucu ortaya çıkar. Bir idari işleme karşı açılan iptal davası neticesinde, iptal kararının verilmiş olması, dava konusu idari işlemin hukuka aykırı olduğunun yargı organı tarafından saptanması anlamına gelmektedir.¹³

- c. İptal davasına konu yapılan bir idari işlemin idari yargı yerince iptaline karar verildiği takdirde, **dava konusu işlem den önceki hukuksal durum geri dönecektir.**¹⁴
- d. Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj Çalışmasının dayanağını teşkil eden ÇED Gerekli Değildir kararının iptaline karar verilmesi durumunda **ortada sondaj faaliyetinin hukuki dayanağı olan ÇED Gerekli Değildir kararına ilişkin bir iptal kararı varken işletme ruhsat başvurusunun kabulü kanaatimizce İYUK m.28'e aykırılık teşkil edecektir.**
- e. Sondaj faaliyetinin hukuki dayanağı olan ÇED gerekli değildir kararının hukuka aykırılığı tespit edildiğinden yapılan sondaj işlemi de hukuki dayanaktan yoksun kalacaktır.
- f. Kanaatimizce bu durumda iptal olan ÇED gerekli değildir kararı esas alınarak açılan sondaj kuyusuna dayanılarak firmaların işletme ruhsat başvurusunda bulunmaları mümkün bulunmamaktadır.

6. SONUÇ

Sondaj/kuyu açma işlemi tamamlandıktan sonra, bu sondaj/kuyu açma işleminin

11 Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E - 2016/92 K, KT - 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

12 İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, Hamit Ali KAN-DİL, Yüksek Lisans Tezi, Ankara/2007, sy 119,120

13 DAVUT, age sy 67

14 Metin GÜNDAY, 20/02/2006 tarihli Hukuki Raporundan, <http://www.ihaledanismani.com/yurutmeyi-durdurma-kararinin-idare-tarafindan-uygulanmasi-3.html/>, ET-24/11/2018

dayanağı olan ÇED gerekli değildir kararının yargı mercileri tarafından iptaline karar verilmesi durumunda, Jeotermal Kaynak Arama Amaçlı Sondaj Çalışmasının hukuki dayanağı olan ÇED Gerekli Değildir kararına ilişkin bir **iptal kararı varken işletme ruhsat başvurusunun kabulü kanaatimizce İYUK m.28'e aykırılık teşkil edecektir.**

İptal kararlarının, dava konusu idari işlemi ilk tesis edildiği andan itibaren ortadan kaldırdığı, yapıldığı tarih itibariyle hukuk düzeninden çıkardığı, idari işlemi hiç yapılmamış, hiç doğmamış hale getirdiği dikkate alındığında¹⁵ sondaj faaliyetinin hukuki dayanağı olan ÇED gerekli değildir kararının hukuka aykırılığı tespit edildiğinden yapılan sondaj işlemi de hukuki dayanaktan yoksun kalacaktır. Kanaatimizce bu durumda iptal olan ÇED gerekli değildir kararı esas alınarak açılan sondaj kuyusuna dayanılarak firmaların işletme ruhsat başvurusunda bulunmaları mümkün bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

GÖZÜBÜYÜK Seref, İdari Yargı, TODAİ Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara, 1970,

Şevki DAVUT, İdari Yargıda İptal Kararı ve İptal Kararının Sonuçları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi SBE, Ankara/2006

Ceylan ŞAHİN KAPLAN, İdari Yargı Kararlarının Uygulanması, Abant İzzet Baysal Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Bolu/2008,

AYÇİÇEK, Halil İbrahim, “İdari Yargı Kararlarının Yerine Getirilmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002.

Hamza Eroğlu, İdare Hukuku Genel Esasları, idari Teşkilat ve İdarenin Denetlenmesi, Ankara: Isın Yayıncılık,1985,

Danıştay 14. Dairesi, 2015/10132 E – 2016/92 K, KT – 20/01/2016, <https://www.sinerjimevzuat.com.tr/index.jsf?dswid=9359#ET-20/11/2018>

.İdari Yargıda Yürütmenin Durdurulması, Hamit Ali KANDİL, Yüksek Lisans Tezi, Ankara/2007

Metin GÜNDAY, 20/02/2006 tarihli Hukuki Raporundan, <http://www.ihaledanismani.com/yurutmeyi-durdurma-kararinin-idare-tarafindan-uygulanmasi-3.html/> , ET-24/11/2018

¹⁵ Ceylan ŞAHİN KAPLAN, İdari Yargı Kararlarının Uygulanması, Abant İzzet Baysal Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, Bolu/2008, Sy 19

Gürkan GÜVEN*Mühendis**Yapım İşi İhaleleri Uzmanı*

YAPIM İŞLERİNDE İŞ ARTIŞ ORANINDAN FAZLA İMALAT BEDELİ ÖDENEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Yapım işi ihaleleri ülkemizdeki yol, köprü, kamu kurumu inşaatları, şehir hastaneleri gibi devasa projeler çerçevesinde düşünüldüğünde kamu ihaleleri içerisinde belkide en fazla ehemmiyet verilen bir alandır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yapım işi ihaleleri kapsamında sayılan hususlar aşağıdaki gibi uzun bir listedir: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerininin hepsi bu ihale alanına girmektedir.

İhale sürecinde istekliler ihale dokümanına bağlı olarak tekliflerini sunmakta, ihale günü ve saatinde en uygun teklifi veren istekli ihale komisyon kararı ile belirlenmekte, böylece ihalenin yüklenicisi ilan edilmekte ve sonuç olarak yüklenici ile idare arasında bir sözleşme imzalanmaktadır.

Akdedilen bu sözleşmelerde 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda belirtilen sınırlar dahilinde iş artışı yapılabilmektedir. Peki ya bu yasal iş artışı oranları dışında imalat yapılması durumunda nasıl hareket edilecektir? Bu soru makalemizin konusunu teşkil edecektir

2. YAPIM İŞİ İHALELERİNDE İŞ ARTIŞI

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu çerçevesinde ihalesi tamamlanan sözleşmelerin uygulanma esasları 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

2.1. 4735 sayılı Kanun ve Yapım İleri Genel Şartnamesi Çerçevesinde İş Artışı

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi başlıklı 24'üncü maddesine göre iş artışına ilişkin temel kurallar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir;

“Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

Şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Bakanlar Kurulu bu oranı sözleşme bazında % 40 'a kadar artırmaya yetkilidir.

İşin bu şartlar dahilinde tamamlanmamasının anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur.

Sözleşme bedelinin % 80'inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, yüklenici işi bitirmek zorundadır. Bu durumda yükleniciye, yapmış olduğu gerçek giderleri ve yüklenici kârına karşılık olarak, sözleşme bedelinin % 80'i ile sözleşme fiyatlarıyla

yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının % 5 7 geçici kabul tarihindeki fiyatlar üzerinden ödenir.”

Yapım işine ilişkin sözleşmenin uygulanma süreçlerine ilişkin temel kurallar Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer almaktadır. Ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi başlıklı 21 inci maddesine göre de iş artışına ilişkin temel kurallar aşağıdaki şekilde belirlenebilir;

1) Yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan işin;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

2) Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, bu oranı sözleşme bazında % 40 'a kadar artırmaya yetkilidir.

3) Karma sözleşmelerde, birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan koşulların gerçekleşmesi şartıyla, artışa konu iş, sözleşme bedelinin;

a) Götürü bedel teklif edilen iş kısımlarına ait tutarının % 10 una.

b) Birim fiyat teklif alınan iş kısımlarına ait tutarının % 20'sine,

kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir. Bakanlar

Kurulu birim fiyat teklif alınan iş kısımlarına ait oranı sözleşme bazında % 40 'a kadar artırmaya yetkilidir.

4) İşin yukarıdaki şartlar dahilinde tamamlanamayacağına anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur.

5) Sözleşme bedelinin % 80 inden daha düşük bedelle tamamlanacağı anlaşılan işlerde, yüklenici işi bitirmek zorundadır. Bu durumda yükleniciye, yapmış olduğu gerçek giderleri ve yüklenici kârına karşılık olarak, sözleşme bedelinin % 80'i ile sözleşme fiyatlarıyla yaptığı işin tutarı arasındaki bedel farkının % 5'i geçici kabul tarihindeki fiyatlar üzerinden ödenir.

2.2. Düzenlemenin Değerlendirilmesi

İlave işlerin aynı sözleşme kapsamında aynı yükleniciye yaptırılabilmesi için aşağıdaki koşulların gerçekleşmesi gerekmektedir:

İş artışı, başlangıçta öngörülemeyen nedenlere dayalı olarak ortaya çıkmalıdır.

Artışa konu işlerin yapılması zorunluluk bulunmalıdır.

İlave işlerin idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması gerekir.

Yasal sınırlar dahilindeki iş artışlarının işin tamamlanması amacıyla yaptırılması gerekir.

İlave işler;

Anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'una,

Birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise %20 'sine,

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Bakanlar Kurulu bu oranı sözleşme bazında %40 'ına, kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

İş artışı dolayısıyla yapılması gereken ilave iş kalemlerinin yeni birim fiyatları, YİGŞ'nin 22 nci maddesindeki yöntem ve esaslar dahilinde belirlenecektir.

İşin, belirlenen yasal iş artış oranları ile tamamlanamayacağına anlaşılması durumunda, artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Ancak bu durumda, işin tamamının ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesi zorunludur.

3. YASAL ARTIŞ ORANININ ÜZERİNDE GERÇEKLEŞEN İŞ BEDELLERİNİN ÖDENMESİ

İdarenin yasal iş artışlarını aşan biçimde iş yaptırması ve bedelini mevcut sözleşme kapsamında yükleniciye ödemesi mümkün değildir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 4 üncü maddesinde yer alan "Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez." hükmü ile idari yoldan çözüm ortadan kaldırılmıştır.

Ancak, sözleşme dışı yapılmış olsa bile bu işler yok sayılmayacağına göre, yasal sınırı aşan işlere ilişkin yüklenici alacağının genel hükümler çerçevesinde belirlenmesi ve ödemesi hukuki bir zorunluluk olarak ortaya çıkacaktır. Ayrıca bu konudaki sorumluluğun önemli bir kısmı idareye aittir.

Sözleşme dışı yapılan ve idarece de kabul edilen bu işler için Türk Borçlar Kanununun 526 ve devamı maddeleri uyarınca vekâletsiz

iş görme hükümleri uygulanır. Bu durumda, yüklenicinin yaptığı zorunlu ve yararlı bulunan masrafların faiziyle birlikte ödemesi gerekir. Ödeme, sözleşmede öngörülen fiyatlardan değil, imalatın yapıldığı günün rayiçleriyle yapılır. Sadece giderler istenebileceği için, alacak tutarına yüklenici karı dâhil edilmez.

Ancak, ihale hukukuna aykırı olarak serbest rekabet ve uygun bedel gibi unsurları ortadan kaldıran bir iş yaptırma söz konusu olduğundan, yasal sınırı aşan işlerin yaptırılmasında ihmal veya kusuru bulunan kamu görevlilerinin sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

4. SAYIŞTAY'IN KONUYA BAKIŞ AÇISI

Sayıştay Temyiz Kurulu'nun 31582 Tutanak No'lu 8.6.2010 tarihli kararında makalemizin konusunu teşkil eden problem açıklığa kavuşturulmuştur.

4.1. Olay

Söz konusu 632.088,26 YTL yaklaşık maliyetli iş, 551.200 YTL'ye ihale edilmiştir. Yüklenici 07.07.2006 tarihinde işe başlamış olup işin, sözleşmeye göre 90 takvim günü sonunda, 05.10.2006 tarihinde bitirilmesi gerekmektedir. Ancak, 13.10.2006 tarihli Başkanlık "OLUR"u ile; Kazan İlçesi sınırlarındaki Kazım Karabekir caddesi, Mehmet Akif Ersoy caddesi ve Atom caddesine kanalizasyon hattı yapılması gerektiği belirtilip, işin aciliyetinden dolayı, "Saray Mahallesi Kanalizasyon Hattı Yapım" işi dahilinde iş artışına gidilerek yapılması hususu kabul edilmiştir.

Ancak, iş artışına gidilen iş sözleşmeye esas proje içinde olmayıp, asıl iş Saray Mahallesi Kanalizasyon Hattı yapımı işi olduğu halde, artışa gidilen iş Kazım Karabekir, Mehmet Akif Ersoy ile Atom Caddelerinde Kanalizasyon Hattı yapımına ilişkindir.

Sözleşmeye konu iş 4. hakediş ödemesiyle tamamlanmıştır. Ayrıca, iş artışının yasal sınırın üzerinde olduğu da anlaşılmıştır. Zira 551.200 YTL'ye ihale edilen yapım işinin yüzde 10'u olan 55.120 YTL yerine, 110.140 YTL iş artışına gidilmiştir.

4.2. Sayıştay Temyiz Kurulu'nun Değerlendirmesi

İdarenin 4735 sayılı Kanununun 24. maddesinde belirtilen şartlar ve belirtilen oranların üzerinde iş yaptırması ve bedelini mevcut sözleşme kapsamında yükleniciye ödeyebilmesi mümkün bulunmamaktadır. Ayrıca usulsüz olarak verilen İş artışı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun temel ilkeleri olan saydamlık, serbest rekabet ve uygun bedel gibi unsurları da ortadan kaldırmaktadır.

Dilekçi tarafından iş artışının Yapım İşleri Tip Sözleşmesinin "Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları "başlıklı 18 inci maddesindeki".....iş artışının zorunlu olduğu hallerde..." hüküm gereğince; yani teknik sır zorunluluktan; diğer bir ifadeyle de kurum menfaatinden kaynaklanan sebeplerle yapıldığı belirtilmekte ise de, iş artışı kapsamında yaptırılacak ilave işlerin sözleşmeye esas projenin bir parçası niteliğinde olması ve yapılmadığı takdirde asıl işin fiziki, teknik ve fonksiyonel anlamda eksikliğine sebebiyet veren nitelikteki işler olması, aynı zamanda bu işlerin idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılarak İhale edilmesinin teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması gerekmektedir. İlave işlerin asıl işe ve dolayısıyla esas projeye bağlılığı, asıl işin mütemmim cüzü (ayrılmaz parçası) olmasına bağlıdır. Ancak verilen iş artışı kararından da anlaşılacağı üzere yapılan ilave işler asıl işin tamamlandığı mahallin dışında başka mahallerde yapılacak olan işleri kapsamaktadır. Dolayısıyla anahtar teslimi götürü bedel ihalesi ya-

pılan Saray Mahallesiinde Kanalizasyon Hattı Yapım İşi dışında başka mahallelerde yapılan ilave işlerin esas proje içerisinde kaldığını söylemek mümkün bulunmamaktadır. Diğer yandan verilen iş artışı kararı yasal sınır olan % 10'un üzerinde gerçekleşmiştir.

Yasal iş artışı sınırının üzerinde gerçekleştiği tesbit edilen işlerin bedelinin mevcut sözleşmeye dayanarak ödemesi mümkün bulunmamaktadır. Zira yapılan bu işler sözleşme dışında yapılan işlerdir. Söz konusu işler için asıl sözleşmenin tatbiki mümkün olmadığı gibi, idareye faydalı biçimde yapılmış olsa bile, 4734 sayılı Yasada öngörülen şekle ve usule uygun ihale ve yazılı bir sözleşme mevcut olmadığından, yapılmış işleri yeni bir sözleşmeye dayandırmak da mümkün değildir. Her ne kadar sorumluların savunmalarında da belirttiği üzere yüklenicinin yapmış olduğu bir iş ve buna istinaden ödenen bir bedel söz konusu olsa da, yüklenici sözleşmenin uzman tarafı olarak yasal sınırı aşan işleri idareye bildirmek ve idareyi uyarmak zorundadır. Bütün bu nedenlerle yasal sınırı aşan işlere ilişkin yüklenici alacağının genel hükümler çerçevesinde belirlenmesi gerekmektedir.

Yapılan açıklamalardan da anlaşıldığı üzere **yasal sınırın üzerinde hukuken geçerli olmayan bir sözleşmeye dayanarak yükleniciye ödeme yapılması hukuken mümkün olmamakla birlikte, yüklenicinin bu yaptığı imalatlar karşılığında belli bir maddi külfet altına girmesi** ve buna karşı Belediyenin mal varlığında bir artış olması nedeniyle, yükleniciye sözleşme dışında fazladan yaptığı işler için 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 413. maddesi gereğince yüklenici karı hariç yapmış olduğu işler ile zaruri masraflarının karşılanması gerekmektedir.

Zira asıl iş için 632.088,26 YTL yaklaşık maliyet hesaplanmış, yüklenici 632.088,26

YTL yaklaşık maliyetli iş için 551.200 YTL teklifde bulunmuş ve bu bedel üzerinden sözleşme imzalanmıştır. İş artışı kapsamında yapılan imalat bedelleri, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 23. maddesinin (b) bendi gereğince; asıl iş kapsamındaki yaklaşık maliyet için yüklenicinin teklif ettiği teklif ile kıyaslanarak bulunmalıdır. Zira Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 24. maddesinde artışa konu olan işin, "ihale dökümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılacağı" belirtilmek suretiyle, sözleşme ve ihale dökümanındaki hükümlerin gözetileceği belirtilmiştir. Bir başka deyişle; 632.088,26 YTL yaklaşık maliyetli iş için 551.200 YTL teklif veren yükleniciye, 110.140 YTL yaklaşık maliyetli aynı imalatlar için, asıl sözleşmedeki şartlarla 96.045 YTL ödenmelidir. Ancak, ilave iş için 110.140 YTL ödenmiştir. Yine ödemesi gereken 96.045 YTL'ye tekaül eden % 10 oranındaki yüklenici karı da ödenmemelidir.

Sonuç olarak, dilekçi iddialarının reddi ile 508 sayılı ilamın 6(B) maddesiyle toplam 27.964 YTL'na dair tazmin hükmünün TASNİKİNE,

Karar verildiği 08.06.2010 tarih ve 31582 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tazmin kılındı.

5. SONUÇ

Yapım işi ihaleleri ülkemizdeki yol, köprü, kamu kurumu inşaatları, şehir hastaneleri gibi devasa projeler çerçevesinde düşünüldüğünde kamu ihaleleri içerisinde belki de en fazla ehemmiyet verilen bir alandır.

Yapım işi ihalelerine ilişkin sözleşme uygulama esasları 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda belirtilmektedir. Bu Kanun'un 24'üncü maddesinde de Kanun koyucu iş artışı oranlarını sınırlamıştır. Bunun nedeni yapım işi ihale süreçleri kapsa-

mında yüklenici firmaya ihale süreçlerine tabi olmaksızın ödeme yapılmasının önüne geçmektir.

Peki Kanunda belirlenen bu oranlar aşılmış ve iş tamamlanmış ise o zaman ne yapılacaktır?

Sözleşme dışı yapılan ve idarece de kabul edilen bu işler için Türk Borçlar Kanununun 526 ve devamı maddeleri uyarınca vekâletsiz iş görme hükümleri uygulanır. Bu durumda, yüklenicinin yaptığı zorunlu ve yararlı bulunan masrafların faiziyle birlikte ödenmesi gerekir. Ödeme, sözleşmede öngörülen fiyatlardan değil, imalatın yapıldığı günün rayiçleriyle yapılır. Sadece giderler istenebileceği için, alacak tutarına yüklenici karı dâhil edil-

mez. Nitekim makalemizde yer verdiğimiz Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı da bu doğrultudadır.

Ancak bu uygulama ihale hukukuna aykırı olarak serbest rekabet ve uygun bedel gibi unsurları ortadan kaldıran bir iş yaptırma söz konusu olduğundan, yasal sınırı aşan işlerin yaptırılmasında ihmal veya kusuru bulunan kamu görevlilerininin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 60'ncü maddesindeki sorumluluğu gündeme gelebilecektir.

KAYNAKÇA

4735 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.basbakanlik.gov.tr/mevzuat

Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı, www.sayistay.gov.tr/kararlar/temyizkurulu

MEVZUAT FİHRİSTİ

20/03/2019-18/04/2019 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

- Karar Sayısı** : 809
Adı : 28/3/2019 Tarihli ve 859 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki
R.G.Tarih ve Sayısı : 29/03/2019-30729
Konusu : 28/1/2002 tarihli ve 2002/3654 sayılı Bakanlar Kurulunun Eki Karara” Geçici Madde 73-31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel sağlık sigortası Kanununun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (2) numaralı alt bendi ile (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı olup, 67 nci madde hükümleri çerçevesinde sağlık hizmeti almayan Türk vatandaşları ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarına ait sağlık tesisleri ile devlet üniversitelerinin sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde (üniversite hastaneleri) sunulan sağlık hizmetlerinden 5510 sayılı Kanundaki usul ve esaslar çerçevesinde yararlanmada, 31.12.2019 tarihine kadar, 8.1.2002 tarihli ve 4736 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaftr.”
- Karar Sayısı** : 848
Adı : Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Karar
R.G.Tarih ve Sayısı : 22/03/2019-30722
Konusu : 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile aynı Kanunun ek geçici 9 uncu maddesi kapsamına giren kurumlardan aylık alanlara, bu Kanunun 152 nci maddesine göre Devlet Memurlarına Ödenecek Zam Ve Tazminatlara İlişkin Kararın 2019 yılında da uygulanmaya devam edilmesine karar verilmiştir.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubunun Teşkilî, Görevleri, Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.03.2019 – 30730
- Konusu** : Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubunun oluşumu, görev, yetki ve sorumlulukları, gerçek ve tüzel kişilerin yükümlülükleri ile çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.
Bu kapsamda; “Çalışma Grubu üyelerinin görev süresi Çalışma Grubunun görev süresi ile sınırlıdır.
(2) Çalışma Grubu üyeleri, Bakanlık, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, engelliler ve hareket kısıtlılığı olan kişilere yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, ulaşım aracı üreten veya tadil eden şirketlerin üyesi bulunduğu sendika veya dernekler, engelsiz ulaşım ve iletişim hizmetleri alanında ihtisas yapan akademisyenler arasından görevlendirilir.
(3) Çalışma Grubu üyesi olarak görevlendirileceklerin 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6), (7) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşımaları ve erişilebilirlik alanında tecrübeye sahip olmaları zorunludur.
(4) Çalışma Grubu çalışmalarına yardımcı olmak üzere karayolu, havayolu, denizyolu, demiryolu ve kent içi ulaşım ile haberleşme alanında yeterli sayıda uzman, mühendis ve diğer ihtiyaç duyulan meslek gruplarından uzmanlar görevlendirilebilir.”
- Yönetmeliğin Adı** : Kişisel Verileri Koruma Uzmanlığı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 2.04.2019 – 30733
- Konusu** : 9/2/2018 tarihli ve 30327 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Verileri Koruma Uzmanlığı Yönetmeliğinin 15 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “üç ay içerisinde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. **MADDE 2** – Aynı Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir. “h) Yerinde inceleme faaliyetlerine katılmak.”
- Yönetmeliğin Adı** : Asansör İşletme Ve Bakım Yönetmeliği
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 6.04.2019 – 30737
- Konusu** : İnsanların, insan ve yüklerin veya sadece yüklerin taşınmasında kullanılan asansörlerin, insan can ve mal güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde kullanımını sağlamak ve çevreyi korumak üzere tescili, işletilmesi, bakımı, garanti ve satış sonrası hizmetleri ile hizmet denetimi ve mevcut asansörlerin iyileştirilmesiyle ilgili uyulması gereken kurallar belirlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Şehit Yakınları Ve Gazilere Hukuki Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.04.2019 – 30730
- Konusu** : 25/10/2017 tarihli ve 30221 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Şehit Yakınları ve Gazilere Hukuki Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan “Aile ve Sosyal Politikalar” ibareleri “Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler” şeklinde, (c) bendinde yer alan “Başkanlık” ibaresi “Genel Müdürlük”, “Şehit Yakınları ve Gaziler Dairesi Başkanlığı” ibaresi ise “Şehit Yakınları ve Gaziler Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Kamu Görevlerine İlik Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.04.2019 – 30747
- Konusu** : 18/3/2002 tarihli 2002/3975 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmeliğin 27/C maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “İçişleri Bakanlığınca” ibaresi “**İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca müştereken**” şeklinde değiştirilmiştir. Aynı Yönetmeliğin 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.04.2019 – 30749
- Konusu** : - 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mahalli idareler için İçişleri Bakanlığınca” ibaresi “**belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, il özel idareleri ve bunların kurduktan birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için İçişleri Bakanlığınca**” şeklinde, “il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri ve belediyelerin kurduktan birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar tarafından talep edilmesi halinde, bu kurumların görevde yükselme sınavları ile unvan değişikliği sınavları İçişleri Bakanlığınca” ibaresi “**belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, il özel idareleri ve kurumlarının kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli**

kuruluşlar için İçişleri Bakanlığınca" şeklinde değiştirilmiştir.
 -Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "İl özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri ve belediyelerin kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için İçişleri Bakanlığı" ibaresi "**Belediyeler ve kurumlarının kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, il özel idareleri ve kurumlarının kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlardaki personel için İçişleri Bakanlığı**" şeklinde değiştirilmiştir.

-Yönetmeliğin ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "İçişleri Bakanlığınca" ibaresi "**belediyeler ve kurumlarının kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca, il özel idareleri ve kurumlarının kurdukları birlik, müessese ve işletmeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için İçişleri Bakanlığınca**" şeklinde değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Geri Kazanım Katılım Payı Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No: 1)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 4.4.2019 – 30735
- Konusu** : Bu Tebliğin amacı ve konusu, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa ekli (1) sayılı listede yer alan ürünlerden plastik poşetler için ödenecek geri kazanım katılım payının beyanı ve tahsiline ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.
- Tebliğin Adı** : **Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2016/8)'De Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2019/4)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 6.4.2019 – 30737
- Konusu** : 12/11/2016 tarihli ve 29886 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredi Kartı İşlemlerinde Uygulanacak Azami Faiz Oranları Hakkında Tebliğ (Sayı: 2016/8)'in 4 ve 5 inci maddeleri "**MADDE 4 – (1) Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı yüzde 2,15'tir. (2) Yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami akdi faiz oranı yüzde 1,72'dir.**" Aynı Tebliğin 5 inci maddesi "**MADDE 5 – (1) Türk lirası cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami gecikme faiz oranı yüzde 2,65'tir.(2) Yabancı para cinsinden kredi kartı işlemlerinde uygulanacak aylık azami gecikme faiz oranı yüzde 2,22'dir.**" şeklinde değiştirilmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

EMEKLİLİK ŞARTLARINI DOLDURAN İŞÇİ¹

Personel Yönetmeliğinde veya Toplu İş Sözleşmesinde emekliliğe hak kazanmış personelin iş sözleşmesinin feshedileceğine ilişkin düzenlemeler objektif ve genel olarak uygulandığı takdirde, salt bu bedenle iş sözleşmesinin feshi geçerli sayılacağından, mahkemece bu husus araştırılıp sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m. 20/II.c.1)

(...)

4857 sayılı İş Kanununun 20/II.c.1 maddesinde açıkça, feshin geçerli nedenlere dayandığının ispat yükü davalı işverene verilmiştir.

İşveren ispat yükünü yerine getirirken, öncelikle feshin biçimsel koşullarına uyduğunu kanıtlayacaktır. Buna göre fesih işlemi yazılı yapmış olması, belli durumlarda işçinin savunmasını istediğini belgelemesi, yazılı fesih işleminin içeriğinde dayandığı fesih sebeplerini somut ve açık olarak göstermiş olması gerekir. İşverenin biçimsel koşulları yerine getirdiği anlaşıldıktan sonra, içerik yönünden fesih nedenlerinin geçerli (veya haklı) olduğunun kanıtlanması aşamasına geçilecektir.

Kişinin emeklilik yaşına gelmesi ve emekliliği hak etmesi, aslında belirli bir yaş olduğu nedeni ile fiziki yetersizlikten kaynaklanmaktadır. Salt emekliliğe hak kazanma veya belirli bir yaşa gelmesi fesih nedeni yapılamaz. Yasanın gerekçesinde işletme, işyeri ve işin gerekleri ile birlikte emekliliğin geçerli neden olarak dikkate alınacağı açıklanmıştır. **Ancak Dairemizin kararlılık kazanan uygulamasına göre Personel Yönetmeliğinde veya Toplu İş Sözleşmesinde emekliliğe hak kazanmış personelin iş sözleşmesinin feshedileceğine ilişkin düzenlemeler objektif ve genel bir şekilde uygulandığı takdirde geçerlidir.** Başka bir anlatımla emekliliği veya belli bir yaşa gelenlerin iş sözleşmelerinin feshedileceğine dair önceden belirlenen kural, objektif ve genel olarak uygulandığı takdirde, salt bu nedenli iş sözleşmesinin feshi geçerli neden olarak kabul edilmelidir.

Dosyanın içeriğine göre davacının iş sözleşmesi, iş sözleşmesinin eki niteliğindeki işveren düzenlemesi ve davacının çalışma yaş sınırına gelmesi nedeni ile feshedilmiştir. Öncelikle belirtmek gerekir ki emsal alınan kararda dava hak düşürücü süre içinde açılmadığından reddine karar verildiğinden, emsal olarak esas alınması isabetli değildir.

¹ T.C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2016/23179, K:2017/15433, T:11.10.2017

Diğer taraftan mahkemece belirli yaşa gelme nedeni ile iş sözleşmesinin feshedileceğine dair sözleşme eki niteliğindeki kuralın objektif ve genel olarak uygulanıp uygulanmadığı araştırılmamıştır. Karar eksik incelemeye dayandığından bozma nedenidir.

ZİNCİRLEME SUÇ²

Aralarında yakın akrabalık bağı veya iş ilişkisi bulunmayan kişiler arasında günün ekonomik koşulları nazara alındığında yüksek sayılabilecek miktarda paranın karşılıksız verilmesinin hayatın olağan akışına aykırı olması ve sanığın kendisine zaman zaman gelen vadeli çekleri bedelinin altından kırdığına dair tevilli ikrarı karşısında zincirleme tefecilik suçunu işlediğinin kabulü gerektiği gözetilmelidir. (5237 s. TCK m.241)

MALA ZARAR VERMEDE ZAMAN AŞIMI³

Yargıtay tarafından verilen ve direnilmesi de mümkün olmayan kanun yararına bozma kararının aynı zamanda yeniden yargılamayı sağlayan bir karar olması sebebiyle dava zaman aşımının da kanun yararına bozma kararı tarihinden itibaren başlatılması gerektiği gözetilmelidir. (5237 s. TCK m. 66/5)

2 T.C. Yargıtay Beşinci Ceza Dairesi E:2017/702, K:2018/5078, T:04/07/2018

3 T.C. Yargıtay İkinci Ceza Dairesi E:2018/1975, K:2018/3435, T:28/03/2018

DANIŞTAY KARARLARI

YALITIM İŞİNİN MEVZUATA UYGUN YAPILMAMASI YIKIM NEDENİ MİDİR?¹

Uyuşmazlık konusu yapıda su yalıtımının mevzuata uygun yapılmaması sebebiyle aykırılıktan etkilenen alanın, yapının tüm nişaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmadığından, davacıya verilecek para cezasının, 3194 sayılı İmar Kanununun 42. Maddesinin 2. Fıkrasının (b) bendi uyarınca hesaplanması gerekirken, aynı maddenin (a) bendi uyarınca hesaplanmasında ve kullanılan yalıtım malzemesinin ruhsat eki mimari projesinde belirtilen malzemeden farklı olduğu sabit olsa da söz konusu aykırılığın, binanın statik yapısını ve taşıyıcı sistemini etkilediği yönünde herhangi bir somut tespit ya da inceleme bulunmadığı göz önüne alındığında, anılan aykırılığın giderilmemesi halinde binanın yıkımına karar verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı hakkında.

(...)

Dosyanın incelenmesinden; ... numaralı binada ruhsat ve eklerine aykırı olarak bodrum katı dış duvarlarına yönetmelik (... Büyükşehir Belediyesi İmar Yönetmeliği) ve şartnamelere uygun su yalıtımı yapılmadığının 10.12.2013 tarihli yapı tatil tutanağı ile tespit edilmesi üzerine davacı müteahhit şirkete 3194 sayılı İmar Kanununun 42/a maddesi uyarınca ... TL para cezası verilmesine ve aynı Kanununun 32. Maddesi uyarınca inşaatın süresi içinde ruhsat ve eklerine uygun hale getirilmesine, getirilmediği takdirde yıkımına ve yıkım masrafının %20 fazlasıyla davacıdan tahsiline ilişkin 17.12.2013 günlü, 491236 sayılı ... Belediye Encümeni Kararının tesis edildiği, bakılmakta olan davanın bu encümen kararının iptali istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; Mahkemeye yaptırılan keşif ve bilirkişi incelenmesi sonucunda, davaya konu olan binanın, bodrum kat dış duvarlarına su yalıtımının yapıldığı ancak ruhsat eki mimari projede gösterilen yalıtım detayının uygulanmadığı, yapıda rüberoit üzeri tuğla kaplama yerine katran badana yapıldığı yani kullanılan yalıtım malzemesinin ruhsat eki mimari projede belirtilen malzemeden farklı olduğu görülmektedir.

Bu durumda; *mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapılarda, Bakanlıkça yayımlanan ve aykırılığa konu imalatın tespiti tarihinde yürürlükte bulunan birim fiyat listesine göre ilgili idarece belirlenen bedelin %20'si kadar idari para cezası verileceği hükmü dikkate alındığında, dava konusu yapıda su yalıtımının mevzuata uygun yapılmaması sebebiyle aykırılıktan etkilenen alanın yapının tüm inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmadığından davacıya verilecek para cezasının, 3194 sayılı Kanunun 42. maddesinin 2. fıkrasının (b) bendi uyarınca hesaplanması gerekirken aynı maddenin (a) bendi uyarınca hesaplanmasında hukuka uyarlık, aksi yöndeki Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.*

Kararın yıkım yönünden incelenmesinden;

Uyuşmazlıkta; Davaya konu binanın bodrum kat dış duvarlarında yönetmelik ve şartna-

1 T.C. Danıştay Onikinci Daire Esas No:2014/10025, Karar No:2017/5821

meler uygun su yalıtımı yapılmadığının tespit edilmesi üzerine İmar Kanununun 32. Maddesi uyarınca inşaatın süresi içinde ruhsat ve eklerine uygun hale getirilmesine, getirilmediği takdirde inşaatın yıkımına ilişkin Encümen kararının tesis edildiği anlaşılmaktadır.

Her ne kadar kullanılan yalıtım malzemesinin ruhsat eki mimari projesinde belirtilen malzemeden farklı olduğu sabit olsa da söz konusu aykırılığın binanın statik yapısını ve taşıyıcı sistemini etlediği yönünde herhangi bir somut tespit ya da inceleme bulunmadığı göz önünde bulundurulduğunda anılan aykırılığın giderilmemesi halinde binanın yıkımına karar verilmesine hukuka uyarlık, davanın reddi yolundaki Mahkeme kararının bu kısımda da hukuki isabet bulunmamaktadır.

EYLEME UYGUN DİSİPLİN CEZASI VERİLMESİ²

Usulüne uygun soruşturma yapılarak tespit edilen, suçta konu fiilin, önceden belirlenmiş karşılığına uygun bir ceza ile cezalandırılması gerektiği hakkında.

İstemin Özeti: Sivas İdare Mahkemesince verilen 10.09.2014 tarihli ve E:2014/159, K:2014/1064 sayılı kararın, dilekçede yazılı nedenlerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. Maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

(...)

Dosyanın incelenmesinden, davacının, Belediye'ye olan borçlarını ödemeye gelen mükelleflerin, borç ödemek için kullanacakları nakit paralarını alarak, söz konusu kişilerin borçlarını kendine ait kredi kartıyla ödediği yolundaki şikayet üzerine başlatılan soruşturma sonucunda, davacıya isnat edilen fiillerin gerçekleştiğinin, hem kredi kartı ödeme cihazı kayıtları ile tahsilat makbuzlarının karşılaştırılmasından, hem de davacının soruşturma sırasında alınan ifadesinden anlaşıldığı, davacının bu fiiliyle, 657 sayılı Kanununun 125/C-(c) maddesinde belirlenen suç işlediğinden bahisle verilen disiplin cezası üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Disiplin cezaları, kamu görevlilerinin mevzuata, çalışma düzenine, hizmetin gereklerine aykırı fiillerine karşı düzenlenen idari yaptırımlardır. Kamu hizmetlerinden sürekli uzaklaştırılabilmek gibi ağır sonuçlara neden olabilen disiplin cezaları, ağırlığı ve önemi sebebiyle Anayasa'nın 38. Maddesindeki suç ve cezalara ilişkin kurallara tabi tutulmuşlardır.

Kanunsuz suç ve ceza olamaz ilkesi uyarınca, ceza yaptırımına bağlanan her bir fiilin tanımının yapılması ve kanunun ne tür fiilleri suç sayarak yasaklandığının hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde belirtilmesi gerekmektedir. Sözü edilen suç tanımlaması yapıldıktan sonra, suçun karşılığı olan cezanın ve suç sayılan fiilin gerçekleştiren kamu görevlisinin zorunludur. Söz konusu fiil, mevzuatta öngörülen tanıma uymuyorsa verilen disiplin cezasının hukuka aykırı olacağı da açıktır.

Bakılan olayda, davacının fiiline tatbik edilen 657 sayılı Kanununun 125. maddesinin C bendinden (c) alt bendinde, Devlete ait resmi belge, araç gereç ve benzerlerini özel menfaat

2 T.C. Danıştay Onikinci Daire Esas No:2014/10025, Karar No:2017/5821

sağlamak için kullanmak fiilinin aylıktan kesme cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmasına rağmen, soruşturma raporunda isnat edilen fiilin, kredi kartı ile başkalarına ait borçları ödeyerek, o kişilerden borç miktarı kadar nakit para almak suretiyle bir menfaat elde etmek olduğu, bu fiil ile de davacıya uygulanan ceza maddesinde belirtilen durumun uyuşmadığı görülmektedir.

Yukarıda aktarılan suç ve cezaların kanuniliği ilkesi uyarınca, usulüne uygun soruşturma yapılarak tespit edilen suça konu fiilin, kanunda takdirde, tesis edilen işlemde her ne kadar idarenin işlem tesis etme noktasında bir yetkisinden söz etmek mümkünse de, bu işlem konu yönünden hukuka aykırı hale gelecektir.

Bu durumda, dava konusu işlemin hukuka uygun olmaması karşısında, davanın reddi yolunda verilen Mahkeme kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

TERÖR ÖRGÜTÜNE GIDA VE TÜKETİM MALZEMESİ ALIM³

Terör örgütüne destek amacıyla Belediye tarafından yapılan gıda ve tüketim malzemesi alımının Anayasal düzene karşı suçlar kapsamında oluşturulması gerektiği hakkında

Soruşturulacak Eylemler: 17.11.2015 TARİH VE 94969 sayılı 28.4.2016 tarih ve 94981 sayılı, 8.9.2016 tarih ve 2089-2090 sayılı faturaların konu gıda ve tüketim malzemesi ile 2.4.2016 tarih ve 333569 sayılı, 4.5.2016 tarih ve 333572 sayılı faturalara konu altı adet demontre ve profil demir taziye çadırlarını, güçlüklerinin operasyonlarına engel olmak amacıyla canlı kalkan çadırı adı altında kurulan ve çadırlarda kalan terör örgütü üyelerinin ve destekçilerinin gıda ve tüketim malzemesi ihtiyaçlarını karşılamak

Gereği Görüşülüp Düşünüldü:

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinde yetkili merciin, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararın Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memurun veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirileceği, soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin, soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçinin, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikayetçinin itiraz yoluna gidebileceği, itiraz süresinin ise, yetkili merci kararının tebliğinden itibaren on gün olduğu hükmü yer almıştır.

Buna göre, İçişleri Bakanlığının 2.11.2016 tarih ve Kont. Bşk. 2016/316 sayılı kararının, 2.3.2017 tarihinde hakkında soruşturma izni verilen ...'ın tebliğe edildiği, ... tarafından bu karara Diyardin Kaymakamlığına 14.3.2017 tarihinde kayda alınan 10.3.2017 tarihli dilekçe ile itiraz edildiği, söz konusu itirazın, 4483 sayılı Kanununun 9 uncu maddesinde öngörülen on günlük itiraz süresi geçirildikten sonra yapıldığı anlaşıldığından, İçişleri Bakanlığının 2.11.2016 tarih ve Kont. Bşk. 2016/316 sayılı kararının; belirtilen eylemlerden ... için soruşturma izni verilmesine ilişkin kısmına da geçen tarafından yapılan itirazın süre aşımı nedeniyle reddine,

3 T.C. Danıştay Birinci Daire Esas No:2018/77, Karar No:2018/56

Öte yandan, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde, bu Kanunun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanacağı, suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümlerin saklı olduğu hükmüne bağlanmış buna göre kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak kaydıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezası gerektiren suçlar bu Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, (...) faturalara konu gıda ve tüketim malzemesi ile (...) sayılı faturalara konu altı adet demonte ve profil demir taziye çadırlarının terör örgütü üyelerinin ve destekçilerinin kullanımına verildiği, güvenlik güçlerinin operasyonlarına engel olmak amacıyla canlı kalkan çadırı adı altında kurulan bu çadırlarda kalan terör örgütü üyelerinin ve destekçilerinin gıda ve tüketim malzemesi ihtiyaçlarının karşılandığı yolunda ilgililere isnat edilen eylemlerin, ilgililerin Belediyedeki görevlerinden kaynaklanmadığı, buradaki görevleriyle de ilgili olmadığı, Belediye bütçesinden ödemeleri yapılmakla birlikte söz konusu gıda ve tüketim malzemesi ve taziye çadırı alımlarının, terör örgütü üyelerine ve destekçilerine yardım amacıyla yapıldığı değerlendirilerek ön inceleme konusu eylemlerin, Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığınca terör örgütünün faaliyetleri kapsamında incelenip irdelenmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Bu nedenlerle, itirazların kabulüyle İçişleri Bakanlığının 2.11.2016 tarih ve Knt. Bşk. 2016/316 sayılı kararının; belirtilen eylemlerden ... ve ... için soruşturma izni verilmesine ilişkin kısmının kaldırılmasına, itirazı süre yönünden reddedilen ... ili itirazları esastan reddine adı geçenler hakkında genel hükümlere göre doğrudan soruşturma yapılmak üzere dosyanın karar ekli olarak Ağrı Cumhuriyet Başsavcılığına, kararın birer örneğinin İçişleri Bakanlığı ile itiraz edenlere gönderilmesine 31.1.2018 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

SAYIŞTAY KARARLARI

ÖZEL OKUL BİNASINA ÇEŞİTLİ İMALATLAR YAPILMASI¹

işletilen özel okul binasına mevzuat hükümlerine aykırı olarak çeşitli imalatlar yapıldığı, bu yolla toplam TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak,

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14 üncü maddesinde Belediyelerin mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişini yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanunun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesinde ise; belediyelerin, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk

¹ Sayıştay 5. Dairesi Karar No:362 Tutanak No:5.2.2019

alanlarına giren konularda kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği, diğer dernek ve vakıflar ile mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması kaydı ile ortak hizmet projesi gerçekleştirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “Bütçelerden yardım yapılması” başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında kamu kurumlarının gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmayacağı, yardımda bulunulamayacağı veya menfaat sağlanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı fıkranın ikinci cümlesinde genel yönetim kapsamında yer alan kurumların bütçelerinde öngörülmesi kaydı ile yukarıda yer alan hususa bir istisna getirilmiş ise de 6360 sayılı Kanun ile Belediye Kanununun 75 inci maddesine eklenen ek fıkra ile belediyeler bu kapsamdan dahi çıkarılmış ve dernek ve vakıflara yardım yapmasının, menfaat sağlamanın tamamen önüne geçilmiştir.

5393 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi incelendiğinde mahalli ve müşterek olmak şartıyla belediyelere orta ve yükseköğretim öğrenci yurtları yapma veya yaptırma yetkisi verildiği ve buna ilişkin esasların düzenlendiği görülmektedir. Kanun koyucunun madde metninde orta ve yükseköğretim öğrenci yurdu yapılması hususunda devlet veya özel yurt ayrımı yapmaksızın belediyelere bu görevi tevdi ettiği açıktır. Söz konusu maddenin (b) bendinde ise belediyelere, devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapma veya yaptırma yetkisi verildiği görülmektedir. Kanun koyucunun okul binalarının yapım, bakım ve onarımı hususunda belediyelere yüklemiş olduğu görevin orta ve yükseköğretim öğrenci yurtlarında olduğu gibi sınırsız olmadığı, yalnızca devlet okullarının yapım, bakım ve onarımı ile sınırlı olduğu hususu da madde metninden açıkça anlaşılmaktadır.

Ayrıca yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, ortak hizmet projeleri yapılması ile ilgili olarak belediyelerin yalnızca görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği, diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projelerinin ise mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması suretiyle gerçekleştirilebileceği görülmektedir.

Sorgu konusu edilen yapım işlerinin Belediye tarafından gerçekleştirilmesi ile ilgili olarak,’nin Belediyesine başvurusunun bulunduğu, bu başvuru üzerine Belediye Meclis Kararı ile ortak hizmet projesi yürütülmesi hususunda Belediye Başkanına yetki verildiği, Belediye Başkanının bu yetkisini kullanarakBelediyesi adına mezkûr ile ortak hizmet projesi protokolü imzaladığı görülmüştür.

Yukarıda belirtilen protokollerin incelenmesi sonucunda, ortak hizmet projesi olarak isimlendirilen bu protokollerde herhangi bir ortak amaç belirtilmediği, yalnızca Belediyenin söz konusu imalatları projelendirmek ve yapmakla mükellef tutulduğu, bunun dışında ortak hizmet projesi kapsamında başkaca bir hüküm bulunmadığı görülmüştür. Ortak hizmet projeleri, isminden de anlaşılacağı üzere ortak olarak gerçekleştirilecek bir hizmet projesinin varlığını gerektirmektedir. Bu durumda ortak hizmet gerçekleştirmeye karar veren ve bu hususta protokol imzalayan tarafların her birinin söz konusu ortak hizmet projesi kapsamında yapacakları hizmetleri maddi veya gayri maddi olarak belirlemeleri ve protokolda yer almasını sağlamaları

gerekmektedir. Aksi durumda ortak yürütülen bir hizmetten veya projeden bahsetmek mümkün olmayacaktır. Nitekim, Belediye'nin tarafı olduğu ortak hizmet projesi protokollerinin bu haliyle bir projenin gerçekleştirilmesinden çok, Belediye tarafından belirlenen bir derneğe veya cemiyete yine Belediye tarafından belirlenen miktarda yardım yapılması niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır.

Belediyece derneklerden gelen taleplerin ortak hizmet projesi olarak değerlendirilmesi sırasında, söz konusu hizmetin Belediyenin görev ve sorumlulukları arasında tanımlanıp tanımlanmadığı ve gerçekleştirilecek ortak hizmet projesinin mahalli müşterek olma niteliği taşıyıp taşımadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Zira Belediyenin görev ve sorumluluklarının düzenlendiği 5393 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde Belediyenin görev ve sorumluluklar sayılırken bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi hususu mahalli ve müşterek nitelikte olması şartına bağlanmıştır. Belediyenin görev alanına girmeyen, mahalli ve müşterek olma özelliği taşımayan bir konuda, meclis kararı alınması ve protokol düzenlenmesi, ilgili konuyu ortak hizmet projesi statüsüne taşımayacaktır.

Belediye Kanununun belediyenin görev ve sorumluluklarını belirleyen 14 üncü maddesi ile diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini düzenleyen 75 inci maddesi birlikte değerlendirildiğinde;

- 5393 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarım işlerinin Belediyeler tarafından yapılabileceğini öngördüğünden dolayı, özel okul binasına imalat gerçekleştirilmesinin Belediyenin görev ve sorumluluğunda bulunmadığı,

- Belediyenin görev ve sorumluluğunda bulunmayan bir husus ile ilgili 5393 sayılı Kanunun 75 inci maddesi kapsamında kamuya yararlı dahi olsa herhangi bir dernek, vakıf vb. ile ortak hizmet projesi yapılamayacağı,

- Belediyenin mahalli müşterek bir nitelikte olmayan özel okul binasına aşağıda belirtilen imalatların yapılmasının mevzuat hükümlerine aykırı olduğu açıktır.

Kaldı ki, Belediyece yapılan imalatların mülk sahibi konumunda bulunan ve kamuya yararlı dernek olarak ilan edilmiş olan tarafından kullanılmadığı görülmektedir. Söz konusu taşınmaz üzerindeki özel okulun Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınmamış olan tarafından işletildiği, yapılan imalatların mahalli müşterek ihtiyaçlara cevap vermekten ziyade, söz konusu özel okula ücreti mukabilinde kayıt olan öğrencilerin kullanımına sunulduğu, uygulamanın bu haliyle mahalli müşterek ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğu hususu da açıktır.

Sonuç olarak, ortada bir ortak hizmet projesi protokolü olsun veya olmasın Belediyenin görev alanına girmeyen bir konu ile ilgili mahalli ve müşterek nitelikte olmayan harcama yapılması ve/veya yardımda bulunulması yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine aykırıdır ve yapılan iş ve işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

BELEDİYE SPORUN İL DIŞINDAKİ MAÇLARI İÇİN ARAÇ KİRALAMA²

Belediye tarafındanBelediyespor'un il dışında yapılacak olan maçına gidecek taraftarlar için araç kiralanması suretiyle TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak,

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesi;

“Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.”

“Sporun geliştirilmesi ve tahkim” başlıklı 59 uncu maddesi;

“Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

...”

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Belediyenin Görev ve Sorumlulukları” başlıklı 14 üncü maddesi;

“...Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdi yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.

...”

şeklindedir.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden; Devletin ve kurumların, gençleri korumak, sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmek ve bunlara ilişkin tedbirleri almak, sporu teşvik etmek

² Sayıştay 5. Daire Karar No:353, Karar Tarihi 29.1.2019

amacıyla; amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapmak, kulüplere gerekli desteği vererek her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere ödül vermek gibi bir takım yükümlülüklerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

NitekimBelediyespor'un il dışında yapılacak olan maçına gidecek taraftarlar için araç kiralanması ve bedelinin bütçeden karşılanması amatör spor kulüplerine gerekli desteğin sağlanması kapsamında değerlendirilebileceği gibi sporun kitlelere yayılmasını teşvik olarak da değerlendirilmesi Anayasa ve Kanun gereğidir.

Bu itibarla, Belediye tarafındanBelediyespor'un il dışında yapılacak olan maçına gidecek taraftarlar için araç kiralanması suretiyle Mevzuatına uygun olduğu anlaşılan TL ile ilgili olarak ilişilecek husus bulunmadığına,

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren aynı Kanununun 55 inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık üzere oybirliğiyle karar verildi.

KAMU İHALE KARARLARI

Karar Tarihi:20.03.2019

Karar No:2019/UY.IV-385

Karar Özeti: *Başvuru dilekçesinde, proje ile ilgili bilgi istenildiği, ancak cevap alınmadığı, bu bilgi eksikliği nedeniyle ihale için teklif edilecek fiyatın oluşturulamadığı, bu nedenle, ihaleye katılımın mümkün olmadığı, dolayısıyla ihalede rekabetin engellendiği, idarece ihale sonrasında verilen cevabın zeyilname olarak yayımlanmaması nedeniyle ihaleye girilemediği, yapılan incelemede, başvuru sahibinin iddialarının ihale dokümanına ilişkin olduğu, başvuru sahibinin 28.12.2018 tarihinde EKAP üzerinden ihale dokümanını indirdiği ve şikayetçinin 02.01.2019 tarihinde dokümanda değişiklik yapılması talebiyle idareye başvurduğu, idarenin zeyilname talebi üzerine on günlük sürede şikayet başvurusu üzerine bir karar vermediği, şikayetçinin on günlük karar verme sürecinin bitim tarihi olan 14.01.2019 tarihini izleyen on günlük süre içinde 24.01.2019 Perşembe günü mesai bitimine kadar Kuruma itirazın şikayet başvurusunda bulunması gerekirken, bu süre geçtikten sonra 15.03.2019 tarihinde Kuruma itirazın şikayet başvurusunda bulunduğu, bu itibarla 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca başvurunun süre yönünden reddilmesi gerektiği hakkında.*

Karar Tarihi:20.03.2019

Karar No:2019/UH.II-390

Karar Özeti: Şikayet dilekçesinde, idare tarafından sınır değerın hesaplanmasında araç kiralamasına ilişkin (0,84) R katsayısının kullanıldığı, diğer hizmetler için kullanılan (0,80) R katsayısının kullanılarak tekliflerin yeniden değerlendirilmesi gerektiği iddiasına yer verildiği, ihale işlem dosyasının incelenmesi neticesinde, idare tarafından bütün isteklilerin tekliflerinin geçerli kabul edilerek idari şartnamenin 33 üncü maddesine göre sınır değerın araç kiralama işine ilişkin 0,84 R katsayısı kullanılarak 297.056,76 TL olarak hesaplandığı ve 286.000,00 TL tutarındaki teklifi sınır değerın altında olduğu gerekçesiyle başvuru sahibinin değerlendirme dışı bırakıldığıın anlaşıldığı, sözleşme konusu iş kapsamında taşınacak bitümün nakli için yüklenicinin araçlarının kullanılacak olması işin temel karakteristiğinin araç kiralama olduğu şeklindeki bir değerlendirme yapmaya imkan vermediği, nitekim idarenin kendisi de benzer iş tanımında araç kiralamasını benzer iş olarak belirlemediği, işin adını araç kiralaması olarak tanımlamadığı gibi, teknik şartnamede de bir araç kiralaması işine ilişkin düzenlemelerden ziyade bitüm nakli işine ilişkin düzenlemelere yer verdiği anlaşıldığından, başvuru sahibinin iddiasının yerinde olduğu, bu çerçevede taşıma işi olarak diğer hizmetler kapsamına giren başvuruya konu ihalede, sınır değerın 0,80 R katsayısı kullanılarak yeniden hesaplanması ve bundan sonraki işlemlerin mevzuata uygun olarak yeniden gerçekleştirilmesi gerektiği, açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca düzeltici işlem belirlenmesi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi:13.03.2019

Karar No:2019/UH.II-373

Karar Özeti: İhalenin ilk oturumunda hazır bulunan isteklilere son (ikinci) yazılı fiyat tekliflerini ne zaman vereceklerinin sözlü olarak bildirildiği, ancak Kamu İhale Mevzuatında sözlü bildirim usulünün bulunmadığı, ayrıca Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 13 üncü maddesine göre idarenin ihale dokümanının hazırlanmasında ve ihalenin gerçekleştirilmesinde anılan Yönetmeliğın ekinde yer alan standart formların esas alınması gerektiğinin belirtildiği, KİK 014.4.4/H standart formu ile isteklilerin son yazılı fiyat tekliflerini vermeye davet edilmeleri gerektiği, pazarlık usulü ile yapılan söz konusu ihalede, teklif veren 9 isteklinin sundukları belgelerin tam ve uygun olduğu şeklinde tutanak tutulduğu, ancak isteklilerden son yazılı fiyat tekliflerinin kamu ihale mevzuatında belirtilen şekilde yazılı olarak istenildiği ve ihale komisyonunca teslim alındığına dair herhangi bir belge veya bilginin bulunmadığı, söz konusu durumun da sadece bir isteklinin son (ikinci) yazılı fiyat teklifinin bulunduğu, bu hususun Kamu İhale Kanununun 5 inci maddesinde yer alan temel ilkelere ve 21 inci maddesine aykırı olduğu, diğer taraftan, Yönetmeliğın 7 nci maddesine aykırı olarak geçerli teklif sahibi isteklilerden son fiyat tekliflerinin mevzuata uygun şekilde alınmaksızın yaklaşık maliyetin hazır bulunanlara açıklandığı, bu çerçevede, sadece ihale üzerinde bırakılan isteklinin son (ikinci) yazılı fiyat teklifini verdiği, ihalede gelinen aşamada isteklilerin son fiyat tekliflerini sağlıklı bir şekilde oluşturmasının mümkün olamayacağı ve bu aşamadan sonraki işlemlerin geri alınamayacağı tespit edildiğinden, ihalenin iptal edilmesi gerektiği hakkında.

KİŞİ BORCUNUN RIZAEN ÖDEYEN KİŞİNİN, ÖDEDİĞİ PARAYI HAKSIZ ALINDIĞI GEREKÇESİYLE TEKRAR TALEP ETMESİ¹

Davalı belediye bünyesinde müdür olarak görev yapmaktayken kamu zararına sebebiyet verdiğinden bahisle adına tahakkuk ettirilen TL'nin davacı tarafından, rızaen ödenmesinden sonra, yasal faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

OLAY: Davacı dava dilekçesinde özetle; Belediye Başkanlığında Hesap İşleri Müdürü olarak görev yaparken, belediyenin 2002 yılı hesap iş ve işlemlerini teftiş eden İçişler Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolü tarafından düzenlenen 7.6.2002 gün ve 58/16 sayılı Teftiş Layihası ile, hakkında ... TL kişi borcu çıkarıldığı; Belediye tarafından öğrencilere verilen bursların ödenmesi yapılırken ihmali ve kasti davranışının bulunmadığı ve kamu zararına sebebiyet vermediğini ileri sürerek, tahsil edilen ... TL'nin kurumdan alınarak yasal faiziyle tarafından ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

(...)

Dava, davalı belediye bünyesinde müdür olarak görev yapmaktayken kamu zararına sebebiyet verdiğinden sahilde adına tahakkuk ettirilen TL'nin davacı tarafından, rızaen ödenmesinden sonra, yasal faiziyle birlikte iadesi istemiyle açılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Amaç" başlıklı 1. Maddesinde; "Bu Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verilebilirliği ve mali saydamlığı sağlamak üzere, kamu mali yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanmasını uygulanmasını, tüm mali işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve mali kontrolü düzenlemektir." hükmüne; ve "Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur ve ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
- Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
- İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,

f) (Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

(Değişik üçüncü fıkra: 22/12/2005-5436/10 md.) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk

¹ Uyuşmazlık Mahkemesi Esas No.2019/26, Karar No:2019/227, Karar TR:25.03.2019

Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

(Değişik son fıkra: 25/4/2007-5628/4 md.) Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usul ve esaslar, Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.” Hükmüne yer verilmiştir; bu Kanun dayanak alınarak çıkarılan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Kamu zararlarından doğan alacağın tebliği ve takibi başlıklı 10. maddesinde; “(1) Kamu zararından doğan alacaklar, merkezde strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise takibe yetkili birimlerce sorumluların ve ilgililerin bilinen adreslerine imzaları alınmak suretiyle veya 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

(2) Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğ işlemlerine, 7 nci madde gereğince yapılacak değerlendirme işlemlerinin tamamlandığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde başlanır. **Tebliğde; borcun miktarı, sebebi, doğuş tarihi, faiz başlangıç tarihi, ödeme yeri, yedi günlük itiraz süresi, itiraz mercii belirtilerek, söz konusu tutarın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde ödenmesi istenir.** İtiraz merkezde strateji geliştirme birimince, taşrada ise takibe yetkili birimin en üst yöneticisine on iş günü içerisinde sonuçlandırılır. İtiraz ve itirazı değerlendirme süresi bir aylık ödeme süresini etkilemez.

(3) Sayıştay denetimi sonucunda düzenlenen sorgular ihbar kabul edilerek yapılan değerlendirme sonucuna göre tahsil edilmesi gerektiği bildirilen kamu zararı alacaklarının sorumlulara ve ilgililere tebliğinde de aynı şekilde işlem yapılır.

(4) Kesinleşen Sayıştay ilâmlarının tebliğinde 21/2/1967 tarihli ve 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri uygulanır.

(5) Adli, idarî ve askerî mahkemelerce hükme bağlanan ve taraflara tebliğ edilen kamu zararından doğan alacaklara ilişkin kararın kesinleşmesi beklenmeksizin, takip işlemlerine başlanır. Yargılama sonucunda verilen tazmine ilişkin kararlardan kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimince takip edilmeyenler, takip edilmek üzere temsile yetkili hukuk birimlerine intikal ettirilir.

(6) Kamu zararı alacaklarının yapılan tebligata rağmen sorumlular ve/veya ilgililerce süresinde rızaen ödenmemesi halinde ilgili alacak dosyası, sürenin bitiminden itibaren beş iş günü içerisinde, alacağın hükmen tahsili için, strateji geliştirme birimi veya taşradaki ilgili takip birimince kamu idaresini temsile yetkili hukuk birimine gönderilir.

(7) Kamu zararına neden olan mevzuata aykırı karar, işlem, eylem veya ihmalin yapıldığı mali yıla ilişkin hesap ve işlemlerin Sayıştay tarafından onanmış olması, tespit edilen kamu zararından doğan alacağın takip ve tahsiline engel teşkil etmez.” hükmüne , “Kamu zararından doğan alacakların tasil şekilleri” başlıklı 12. maddesinde ise, “(1) Kamu zararından doğan alacaklar, sorumlulardan ve/veya ilgililerden, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte tahsil edilir.

(2) Tespit edilen kamu zararları;

a) Rızaen ve sulh yolu ile ödenmek,

b) 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu hükümlerine göre takas yapılmak,

c) 2004 sayılı Kanun hükümleri uygulanmak, suretiyle tahsil edilir.” Hükmüne yer verilmiş,

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının “İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı” başlıklı 2. Maddesinde”

– 1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldırarak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)” düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörü tarafından yapılan kontrolde Belediye bütçesinden bazı usulsüz ödemelerin yapıldığı, borcu rızaen ödeyen davacının, borç bildirimini yapıldığı, borcu rızaen ödemeyen davacının, borç bildirimiminin haksızlığını iddia ederek ödenen 250,40-TL'nin faizi ile birlikte iadesi için görülmekte olan davayı açtığı anlaşılmıştır.

Olayda, yukarıda sözü edilen mevzuat ve ilgili maddeleri uyarınca, alacağın takibe yetkili birimlerce, borcun miktarının, sebebinin, doğuş tarihinin, faiz başlangıç tarihinin, ödeme yerinin, itiraz süresinin, itiraz merciinin Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmediği; dolayısıyla 5018 sayılı Kanununun 71. maddesinde tanımlanan kamu zararının tahsil ve takibinde bu maddeyle, anılan maddeye dayanılarak yürürlüğe konulan Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanması gerektiği; bu hükümlere göre kamu zararının tahsili için öncelikle sorumlu personelin rızaen ve sulh yoluyla ödeme yapması gereğinin kendisine tebliğ edileceği; kamu zararı nedeniyle ortaya çıkan alacağı personelin rızaen ödememesi durumunda 2004 sayılı İcar ve İflas Kanununa göre takip yapılacağı; bu Kanuna göre takip başlatılmadan idarenin söz konusu alacağın tahsilini personelin aylığından re'sen kesinti yapmak suretiyle sağlayamayacağı; ortaya çıkan kamu zararının tahsili/tazmini hususunda idarenin re'sen icra yetkisinin bulunmadığı sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, davaya konu edilen husus herhangi bir idari işlem veya eylemden kaynaklanmayıp, davacının kendi rızası ile yaptığı ödemenin hukuka aykırılığı iddiasıyla iadesi istemine ilişkin olduğundan, 2577 sayılı Kanununun 2. maddesinde belirtilen idari dava türlerine uymaması nedeniyle, davanın haksız yere ödendiğini iddia ettiği paranın iadesi için alacak davası şeklinde açmış bulunduğu davanın, Borçlar Kanunu kapsamında özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıkltır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısınca yapılan başvurunun kabulü ile Kayseri 2. İdare Mahkemesine verilen 14.11.2018 gün ve E:2018/812 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

TEBLİĞLER

GENELGE VE GÖRÜŞLER

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Küresel Grip Salgını (Pandemi)

GENELGE

2019/5

İnfluenza virüslerinin yol açtığı bir solunum yolu hastalığı olan, özellikle sonbahar ve kış aylarında görülen ve mevsimsel olarak seyreden influenza (grip) zaman zaman pek çok kişinin ölümüyle sonuçlanan salgınlara neden olurken zaman zaman da küresel çapta görülen ve pandemi olarak adlandırılan salgınlara yol açabilmektedir.

İnfluenza virüslerinin genetik yapısında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak yeni tipte bir influenza virüsü ortaya çıkabilmekte ve insandan insana kolayca geçiş yeteneği kazanabilmektedir. Yeni tipte influenza virüsü ile daha önce hiç teması olmayan ve/veya virüsün yol açacağı enfeksiyonun gelişmesine yatkın olan kişilerin önemli bir kısmının etkilenmesiyle pandemi ortaya çıkabilmektedir. Nüfusun büyük çoğunluğunu etkileyebilecek böyle bir pandemi ihtimaline karşı kamu kurum ve kuruluşlarınca alınması gereken tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

1. Sağlık Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve bakanlıklar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının pandemiye yönelik görev ve sorumluluklarının belirtildiği “Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı” (Plan) www.grip.gov.tr adresinde yayımlanacak, konu ile ilgili ayrıntılı bilgilendirmeler ve güncel duyurular bu adresten düzenli olarak yapılacaktır.

2. Pandemi sırasında yapılacak çalışmaların belirlenmesi ve pandeminin toplumdaki etkisinin azaltılması amacıyla valiliklerin koordinasyonunda, planda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak “Pandemik İnfluenza İl Hazırlık ve Faaliyet Planı” hazırlanacak, sekretarya il sağlık müdürlüklerince yürütülecektir.

3. Küresel bir grip salgınında hizmet sunumunun aksamaması amacıyla il sağlık müdürlükleri ile işbirliği içinde pandemi hazırlık çalışmaları yapılarak hastaneler ve tedavi merkezlerinin yanı sıra kamu kurumlarında da sağlık hizmeti verilebilmesi için ilde ihtiyaç duyulan ek hizmet, birim, alan, araç ve malzemelerin tedariki ile bunların hizmete sunulması planlanacaktır.

4. Kamu kurum ve kuruluşlarının bilgilendirilmesi amacıyla merkezde Sağlık Bakanlığı, illerde ise valiliklerin koordinasyonunda il sağlık müdürlükleri tarafından bilgilendirme ve işbirliği toplantıları düzenlenecek, uygulamalar Sağlık Bakanlığınca takip edilecektir.

Pandemi döneminde kamu hizmetlerinde herhangi bir aksaklığa yol açmayacak şekilde gerekli tedbirler alınacak, “Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı” ve “Pandemik İnfluenza İl Hazırlık ve Faaliyet Planı”nın uygulanması ve bu kapsamdaki görevlerin yerine getirilmesi konusunda Sağlık Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatınca ihtiyaç duyulacak her türlü katkı ve destek bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca ivedilikle sağlanacaktır.

2006/23 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN

CUMHURBAŞKANI

12 Nisan 2019

SORU - CEVAP

Sayın Fahrettin DURMUŞ'un Sorusu

Şirketimin iş bitirmesinin bulunmaması nedeniyle, bir mühendisin %51 hisse ile şirkete ortak yapılması halinde, mühendisin iş bitirme belgesinin şirket adına kullanılması mümkün müdür?

Cevap: Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesinde, iş bitirme, yönetim veya denetleme suretiyle elde edilecek belgelerin belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılamayacağı, devredilemeyeceği, kiraya verilemeyeceği ve satılamayacağı, ayrıca bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişilerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları gerektiği ve her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, mühendisin söz konusu şirkette en az %51 hisseye bir yıl süreyle sahip olması halinde, mühendisin sahip olduğu iş bitirme belgesinin şirket adına kullanılması mümkün olacaktır.

Sayın Servet KARACA'nın Sorusu

Mezuniyet belgelerinin EKAP'a kaydı gerekli midir?

Cevap: Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde, iş deneyim belgesinin; adayın veya isteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimini gösteren, iş bitirme belgesi, iş durum belgesi, iş denetleme belgesi ve iş yönetme belgesini ifade edeceği belirtilmiş ve aynı Yönetmeliğin ek 1 inci maddesinde de, iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından 31/08/2014 tarihinden sonra düzenlenecek olan iş deneyim belgelerinin EKAP üzerinden düzenlenerek kaydedilmesinin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu durumda, mezuniyet belgeleri, bir mimar veya mühendisin iş deneyiminin değerlendirilmesinde, iş deneyimini tevsik eden belgeler olarak dikkate alınmakla beraber, Yönetmeliğin anılan maddesinde iş deneyim belgesi kapsamında sayılmadığından ve ek 1 inci maddede de bu belgelerin EKAP'A kaydedilmesine ilişkin bir hüküm bulunmadığından, mezuniyet belgelerinin EKAP'a kaydedilmesi zorunlu değildir.

Soru: *Zabıta Müdürlüğündeki personelin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü'ne geçici olarak görevlendirilmesi durumunda Zabıtaya ait zam ve tazminatlarından yararlanabilir mi?*

Cevap: 11.4.2007 tarih ve 26490 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği ile belediye zabıta teşkilâtının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını, zabıta memurlarının niteliklerini, görevde yükselme ve mesleki eğitimlerini, kıyafetleri ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Belediye zabıta personeline ödenecek aylık fazla çalışma ücreti, her yıl ... Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (K) Cetvelinin “**Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti**” başlığı altında yeniden belirlenmektedir.

Zaman zaman karşılaştığımız durumlardan birisi de, belediye personellerinin geçici olarak başka birimlerinde görevlendirilmeleridir.

Aşağıdaki Örnek Sayıştay kararlarında da zabıta personelinin fiilen zabıta görevi yürütmediği durumlarda aylık maktu fazla çalışma ücreti ödenemeyeceği belirtilmiştir.

* *Maktu fazla çalışma ücretleri fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenirken, zabıta ve ... personelinin izinli olduğu veya mazeret izni kullandığı sürelerde bu sürelere isabet eden fazla çalışma ücretinin ödenmesi mümkün değildir. Bu nedenle yapılan yersiz bir ödemenin tazminine karar verilmiştir¹.*

* *Zabıta memuru kadrosunda olup da, zabıta hizmetinde çalışmayan personele sadece zabıta hizmetlerinde çalışan personele ödenmesi gereken aylık maktu fazla çalışma ücretinin ödenmesinin mümkün olmadığına, karar verildi².*

Belediye 1. dereceli Zabıta Amiri kadrosunda olup, Başkanlık Makamının ... tarih ve ... sayılı Olurları ile Sivil Savunma Uzmanlığı Müdürlük görevini yürütmesi uygun görülen ... sicil no'lu ... 'a fiilen Zabıta görevi yürütmemesine rağmen aylık maktu fazla çalışma ücreti ödendiği ve toplam ...TL- kamu zararına sebebiyet verdiği gerekçesiyle kişi borcuna alındığı, kişinin rızaen ödemesi karşısında takibin kaldırıldığı görülmektedir.

* “... Belediyesi personeli ... 'a fiilen zabıta görevi yürütmemesine rağmen aylık maktu fazla çalışma ücreti ödenmesi sonucu oluşan ... TL'nin tazminine karar verilmiştir.

Dilekçede özetle; *Zabıta Amiri kadrosunda olup, Başkanlık Makamının Olurları ile Sivil Savunma Uzmanlığı Müdürlük görevini yürütmesi uygun görülen personele fiilen zabıta görevi yürütmemesine rağmen aylık maktu fazla çalışma ücreti ödenmesi nedeniyle toplam ... TL kamu zararına sebebiyet verildiği bu tutarın sorumlu sıfatıyla tahsil edilemeyen ... TL'nin ilam tarihinden önce tahsil edildiğine ilişkin ödeme emri belgesini göndermek suretiyle ilgili ödetmenin kaldırılmasını talep etmektedir.*

İşbu dosyayla duruşma talebinde bulunan ..., ..., ...'ın sehven yapılan ödeme nedeniyle oluşan kamu zararının ahizden tahsil edildiğine dair beyanları (...).

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Sorumlu tarafından 94 sayılı ilamın 2. maddesiyle tazmin hükümlenilen ... TL'nin, ...'TL'si 14.03.2018 tarih ve 678 no'lu, ... TL'si 13.04.2018 tarih ve 1669 nolu ödeme emri ile tahsil edildiği bildirilmiş³

1 (Sayıştay 2. D. 10.4.1990 gün ve 29914 sayılı ; 7. D. 28.05.1991 gün ve 7040 sayılı Karar)

2 (Sayıştay 5. D. 17.05.2005 gün ve 10857 sayılı Karar)

3 Sayıştay 6. Dairesi Tutanak No:45426, Tutanak Tarihi:19.12.2018

Sayın Fatih Yalaza'nın Sorusu

Belediyemiz mülkiyetindeki bir taşınmazı halen ecri misil ödeyerek kullanmakta olan bir vatandaşımız, 7143 sayılı Kanun ile 3194 sayılı İmar Kanunu na eklenen geçici 16. Madde hükümleri kapsamında imar barışından faydalanarak söz konusu taşınmazı, bedelinin ¼ ü peşin kalanını kanuni faizi ile birlikte 24 ay taksit olacak şekilde ödemek suretiyle belediyemizden satın almak istemektedir. Bu kapsamda:

1-) Belediye mülkiyetindeki taşınmazların imar barışı kapsamında taksitli olarak satılmasında herhangi bir engel bulunmakta mıdır?

2-) Söz konusu taşınmazı halen ecri misil ödemek suretiyle kullanan vatandaşla Belediyemiz arasında 24 ay süreli taksitli satış sözleşmesi yapmayı planlıyoruz. Tapu devri tüm taksitlerin ödenmesinden sonra gerçekleştirilecek. Taksitli satış sözleşmesinin imza tarihi ile tapu devri arasında geçecek 24 ay süre için vatandaşın taksit tutarına ilave olarak ecri misil de alınmalı mıdır?

Cevap:

1) 3194 sayılı Kanunun geçici 16. maddesinde; "...Yapı Kayıt Belgesi alınan yapıların belediyelere ait taşınmazlar üzerine inşa edilmiş olması halinde, Yapı Kayıt Belgesi sahipleri ile bunların kanuni veya akdi haleflerinin talepleri üzerine bedeli ilgili belediyesine ödenmek kaydıyla taşınmazlar rayiç bedel üzerinden belediyelerce doğrudan satılır." hükmü yer almaktadır.

Maddenin son fıkrasında da; "Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir." denilmektedir.

Kanunda sadece Hazine taşınmazlarının satışının taksitlendirilebileceği belirtilmektedir ancak, belediye mülkiyetindeki taşınmazların taksitle satışına da bir engel getirilmemiştir. Bu yapı, Yapı Kayıt Belgesi almış ise ihalesiz olarak taşınmazın rayiç bedel üzerinden yapı kayıt belgesi sahiplerine talepleri vukuu bulursa satılmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Kanaatimce meclis kararı alınması şartıyla, belediye mülkiyetindeki taşınmazların imar barışı kapsamında taksitli olarak satılmasında herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Sorunuzdan ecri misil ödenmekte olan taşınmazınızın yapı mı? yoksa arazi veya arsa mı? olduğu anlaşılamamaktadır. Ancak İmar barışı kapsamında sorunuzu yönelttiğiniz için bu taşınmazın yapı olduğu tarafımızca kabul edilmektedir.

Taksitli satış sözleşmesi yapılması durumunda taşınmazın tapu devri yapılmaya bile satış gerçekleşmektedir. Bu nedenle ecri misil hususu sözleşmeye göre belirlenmelidir. Sözleşmede yer teslimi ile ilgili madde yer almalıdır.

Sözleşmede "yer tesliminin sözleşmenin imzalanmasıyla birlikte yapılacağı" belirtilir ise sözleşmenin imzasından sonraki dönem için ecri misil alınmaz. Sözleşmede "yer tesliminin tapu ferağından sonra yapılacağı" belirtilir ise sözleşmenin imzasından sonraki dönem için ecri misil alınmalıdır.

Taksitli satış yapılamayacağına ilişkin bir yasaklama da madde de yer almamaktadır.. Ancak, maddenin son fıkrası gereğince çıkarılması gereken yönetmelikte incelenerek işlemin tamamlanması gerekmektedir.

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL.	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,11794	0,130597
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	1,8461	2,044187
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,037402	0,041416
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.120,43	1.240,67

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010.-06.02-87 sayılı 08/01/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL.	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.
		Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)	251,68
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	58,97	65,30
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	29,48	32,65
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.120,43	1.240,67
	Memurun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.240,86	2.481,34

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010.-06.02-87 sayılı 08/01/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	9.439,55
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	10.745,52
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	13.357,46
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	15.316,42
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	17.928,36
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	20.540,30
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	25.111,19
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2019 - 30.06.2019	0,130597	30.335,07

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 13.357,46 dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2019 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.07.2018 31.12.2018 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek	01.01.2019- 30.06.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	94,72	104,88
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	107,82	119,39
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	134,03	148,42
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	153,69	170,18
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	179,90	199,20
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	206,11	228,22
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	251,97	279,01
2.000.001'den fazla olan beldelerde	304,93	337,06

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2019 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/07/2018 31/12/2018 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/01/2019 30/06/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	412,79	457,09
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	530,73	587,69
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	707,64	783,58
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	884,55	979,48
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.415,28	1.567,16

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2018-31/12/2018	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.024 x 0,130597)	710,47	786,72
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,130597)	262,53	290,71

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/07/2018-31/12/2018	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,130597)	1.651,16	1.828,36
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,130597)	1.415,28	1.567,16

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:305)

31.12.2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
18.000 TL'ye kadar	15%
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20%
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27%
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35%

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2018 - 31.12.2018 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%14)	284,13	358,18
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	20,30	25,58
Gelir vergisi (%15)	106,55	134,32
Asgari Geçim İndirimi	152,21	191,88
Damga Vergisi (%07,59)	15,40	19,42
Kesintiler Toplamı	426,38	537,50
Net Asgari Ücret	1.603,12	2.020,90
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	314,57	396,55
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	40,59	51,17
İşverene Toplam Maliyet	2.384,66	3.006,12

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (152,21) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2019 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	191,88	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	191,88
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	230,26	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	220,66
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	259,04	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	249,44
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	287,82	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	287,82
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	307,01
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	326,20

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01.01.2019 - 31.12.2019)

M.Lamih ÇELİK tarafından hazırlanan '2019 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları' başlıklı Makaleden alıntı yapılmıştır. Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2018 72. s.

KANUN MADDESİ	KABAHAHATİN ADI	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	320 TL
m.33	DİLENİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	153 TL
	DİLENİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	153 TL
m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	3.292-16.510 TL
m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzni Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	320-1.635 TL
m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	153 TL
m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	153 TL

KANUN MADDESİ	KABAHATİN ADI	KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	50 TL
m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.635-16.510 TL
m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	153TL
m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiye	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	320-16.510 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası (belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	153 TL
m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası	814 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL
	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	320 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	320 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	644- 13.010 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	320 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR

SIRA	KABAHATİN/SUÇUN ADI	KABAHATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2019 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.104 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştirdi)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	"Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez." HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	2.595 TL den 26.027 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	42.232 TL den 211.186 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.104 TL den 10.555 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değiştirdi	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(*) 2019 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 30 Kasım 2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 503 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 23,73 (yirmüç virgöl yetmişüç) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yollarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:389) 27/12/2018 tarih ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,36 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	3,69 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	4,85 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,57 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,08 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	0,93 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,01 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,50 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	1,94 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,22 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26/5/2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	763.600
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.380,900
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.380,900
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	86.700
b-Diğer İlçelerde	43.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	523.700
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	262.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	189.900
ç) Diğer İlçelerde	141.900

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarınüç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

YURTIÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	51,60
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	48,15
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	45,20
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	39,85
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	38,75

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 15,80
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 15,25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 2,13 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanununun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 2,25 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

-10.000'e kadar olanlar için 284,50 Türk lirasını,

-10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 305 Türk Lirası,

- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 337,50 Türk Lirasını,

100.001'den 150.000'e kadar onalar için 381 Türk Lirasını,

250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 454,50 Türk Lirasını

- 1.000.001'den fazla olanlar için 527 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekilere için 527 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekilere için 701 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

DİĞER ÖDEMELER

1. 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı ile mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (14.640) ve (9.189) olarak uygulanır.

11. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanır.

12. (K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.550
	2-İlçelerde	800
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	17.750
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	8.000
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	28,500
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	970.000
40	4- Bağış ve yardımlar için	35.350
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
5502 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinin	ı) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	473
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	290.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2019 YILI)

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	13,50
	b) Beyanname	13,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	22,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	133,50
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	89,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	b) Değişirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	45,00
7	Aile cüzdanları	121,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	166,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	166,00
11	Motorlu araç tescil belgesi	148,50
12	İş makinesi tescil belgesi	124,00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	8,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	12,50
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	89,00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	89,00

AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR (V.U.K. MADDE:313)

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği
770 TL	01/01/2012-31/12/2012	411 Sayılı VUK Genel Tebliği
700 TL	01/01/2011-31/12/2011	402 Sayılı VUK Genel Tebliği

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2019 YILI

(31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	5.400 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	19.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2019 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	9.000 TL
-Diğer yerlerde	6.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.200
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	650
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	290

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer))	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığı süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmeni ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01/01/2019-31/12/2019 TARİHLERİ ARASI)

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **1.162,27 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² için)
42/a	I	A	6,97
		B	11,62
	II.	A	18,58
		B	25,55
	III	A	41,82
		B	46,49
	IV	A	53,45
		B	58,10
		C	72,05
	V	A	88,32
B		106,92	
C		120,86	
D		146,43	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında ¹ veya parselasyon planında "Kamu Tesis Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50
	Ruhsatsız ise		% 180

	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayırarak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılması	4.649,12
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhithliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	4.649,12
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0,50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	4.649,12
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
		4.649,12
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	4.649,12
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	2.3214,88

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	4.649,12
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 632,67 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	697,32

Önemli Not:

- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde **tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak** uygulanır.
- Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.
- Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.
- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,
1) Üyesi buldukları meslek odasına 2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer alan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(72,70 TL)
2. Sulhnameler	(72,20 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri (Belli parayı ihtiva edenler dahil)	(408,60 TL)
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(72,70 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(25,10 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(14,80 TL)
ac) İyda senedi	(2,40 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,70 TL)
b) Konşimentolar	(14,80 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(25,10 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(56,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(26,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(26,90 TL)
c) Barnameler	(2,40 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(11,00 TL)
e) Ordinolar	(0,70 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(11,00 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerinin resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerinde yazılı her gönderi maddesi için	(0,70 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(72,70 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(97,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(48,00 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(48,00 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(48,00 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(97,10 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(35,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(35,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(56,90 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,70 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	153 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdarî para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdarî para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:504, 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2.700
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.700-270.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	270.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	33
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	120.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık; - Alış tutarı	230.000
	- Satış tutarı	320.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	120.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	230.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.200
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	3,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.200
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	14,80
	- Diğer vergilerde	29
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	180
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	110
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	55
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	25
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	14,80
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	7
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	98
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	55
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	25
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	14,80
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	7
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	3,90	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	290
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	148.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	290
	- Her bir belge nevine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	14.800
	- Her bir belge nevine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	148.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	290
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	7000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	350
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.100
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	220.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.480	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretleli görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.100	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,40
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.900
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	980
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	490
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.200	
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	600	
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	300	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.480.000	
MADDE 370	İzaha davet	
	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	70.000

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaç ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2019-31.12.2019)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.100
	10.000' den fazla olan belediyeler	6.200

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:51) 31.12.2018 tarih ve 30642 (3.Mükerrer) Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile 1/1/2019 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiştir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	3.500	2.700	2.200	1.900	1.690
2. Grup	2.200	1.690	1.300	1.100	980
3. Grup	1.690	1.100	980	700	550
4. Grup	700	550	400	350	270
5. Grup	400	350	240	230	190
6. Grup	230	190	120	110	84
7. Grup	84	65	45	39	29

(b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	4.375	3.375	2.750	2.375	2.112
2. Grup	2.750	2.112	1.625	1.375	1.225
3. Grup	2.112	1.375	1.225	875	687
4. Grup	875	687	500	437	337
5. Grup	500	437	300	287	237
6. Grup	287	237	150	137	105
7. Grup	105	81	56	48	36

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	1.750	1.350	1.100	950	845
2. Grup	1.100	845	650	550	490
3. Grup	845	550	490	350	275
4. Grup	350	275	200	175	135
5. Grup	200	175	120	115	95
6. Grup	115	95	60	55	42
7. Grup	42	32	22	19	14

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2019 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/b Md.	2.761.007
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/c Md.	60.742.537
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	60.742.537
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	60.742.537
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	60.742.537
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	180.732
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	361.481
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	180.732 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	361.481 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	361.481 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	2.761.007 -
			3.012.502 -
			60.742.537

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	90.358
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	30.101
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	13.857.591
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	301.228
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	602.479
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	334.368
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	618.044-TL'ye kadar		5.719
	618.044-TL'den 2.472.180-TL'ye kadar		11.442
	2.472.180-TL'den 18.541.351-TL'ye kadar		17.163
	18.541.351-TL ve üzeri		22.887

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun M.	Ceza M.	Fiil	01.01.2015 itibarıyla Ceza Miktarı	Tehlike Sınıfı	01.01.20189 itibarıyla Ceza Miktarı			Açıklama
					10'dan az çalışan	10-49 çalışan	50 ve daha fazla çalışan	
4/1-a	26-1/a	İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
4/1-b	26-1/a	İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
6/1-a	26-1/b	İş güvenliği uzmanı çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	İşyeri hekimi çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	Diğer sağlık personeli çalıştırmamak.	3083	Az Teh.	-	-	-	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	-	-	-	
				Çok Teh.	-	9,568	14,352	
6/1-b	26-1/b	İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-c	26-1/b	İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-ç	26-1/b	Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her tedbir için
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
6/1-d	26-1/b	Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
8/1	26-1/c	İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının hak ve yetkilerini kısıtlamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası / uzman ve hekim için ayrı ayrı
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

8/6	26-1/c	Tam süreli görevlendirmelerde işyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
10/1	26-1/ç	Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırılmamak.	3700	Az Teh.	5,742	5,742	8,613	Türk Lirası
				Tehlikeli	7,177	8,613	11,484	
		Risk değerlendirmesi yapmamaya veya yaptırmamaya devam etmek.	5550	Çok Teh.	8,613	11,484	17,226	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Az Teh.	8,615	8,615	12,922	
				Tehlikeli	10,768	12,922	17,230	
10/4	26-1/ç	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlamamak	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
11	26-1/d	Acil durumları belirlememek, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
12	26-1/d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanımına sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
14/1	26-1/e	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, ramak kala olaylar ve iş kazaları ile ilgili incelemeler yaparak ilgili raporları düzenlememek.	1.849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	TL / Her yükümlülük için
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
14/2	26-1/e	İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde, sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmemek.	2.466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
14/4	26-1/e	Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	2.466	-		3,825	Türk Lirası	
15/1	26-1/f	Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak	1.233	-		1,911	TL / Her çalışan için	
15/2	26-1/f	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar için yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporunu almama	1.233	-		1,911		

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

16	26-1/g	Çalışanları, karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları hakkında, ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirmemek	1.233	-	1,911		TL / Her çalışan için	
17	26-1/g	Çalışanlara eğitim verme yükümlülüğüne uymamak (İSG eğitimi, çalışan temsilcisine özel eğitim, mesleki eğitim, iş kazası geçirene ilave eğitim, yenileme eğitimi, başka işyerinden çalışmak için gelenlere eğitim, geçici iş ilişkisiyle gelenlere eğitim vermemek, eğitim maliyetini çalışanlara yansıtmak, eğitimlerde geçen süreyi çalışma süresinden saymamak.)	1.233	-	774			
18	26-1/h	Çalışanların görüşlerini alma ve katılmalarını sağlama yükümlülüklerine uymamak.	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	TL / Her çalışan için
20/1	26-1/ı	Uygun sayıda çalışan temsilcisi görevlendirmemek. (2-50 çalışana 1, 51-100 çalışana 2, 101-500 çalışana 3, 501-1000 çalışana 4, 1001-2000 çalışana 5, 2001 ve üzeri çalışana bulunan işyerine 6)	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası
20/3	26-1/ı	Tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, öneride bulunan ve gerekli tedbirlerin alınmasını isteyen çalışan temsilcilerinin isteklerini yerine getirmemek.	1.849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	Türk Lirası
20/4	26-1/ı	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası / hakları kısıtlanan her birey için
22	26-1/ı	İş sağlığı ve güvenliği kurulu ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmemek	2.466	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	3,825 4,781 5,737	3,825 5,737 7,650	5,737 7,650 11,475	TL / Her aykırılık için
23/2	26-1/j	Birden çok işyerinin bulunduğu iş hanları, sanayi bölgeleri vb. yerlerde diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler konusunda işverenleri uyarmayan, uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirmeyen yönetimlere	6.167	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	9,574 11,967 14,361	9,574 14,361 19,148	14,361 19,148 28,722	Türk Lirası

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

24/2	26-1/k	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak	6.167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	Türk Lirası
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
25/6	26-1/l	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermemek	1.233	-		1,550		Türk Lirası / ihlale uğrayan her çalışan için (aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar)
29	26-1/m	Büyük endüstriyel kaza olabilecek işyerlerinde büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamamak	61681	Az Teh.	95,767	95,767	143,650	Türk Lirası
				Tehlikeli	119,708	143,650	191,534	
				Çok Teh.	143,650	191,534	287,301	
29	26-1/n	Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	98690	Az Teh.	153,227	153,227	229,840	Türk Lirası
				Tehlikeli	191,533	229,840	306,454	
				Çok Teh.	229,840	306,454	459,681	
30	26-1/n	30 uncu maddede öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her hüküm için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
	26-1/o	Çalışanlarına, standartlara uygun ve CE işaretli kişisel koruyucu donanım temin etmemek		-		774		TL / Her çalışan için
	26-1/ö	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve girişi çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak		-		774		

*) 01.06.2005 tarihinde türiürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında (YDO) artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	26.027	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	366	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.464	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	219	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	219	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	857	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.250	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	857	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	857	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	416	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	857	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	416	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	416	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	416	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	416	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.292	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	416	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.292	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.292	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.292	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.292	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.292	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.292	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.292	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.292	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkarda yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	20.822	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	20.822	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	20.822	

*Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	320 TL

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2018 yılında ise 204 TL olarak uygulanmıştır.

2019 yılında en az ve en fazla..... 204 x 1,2373 = 252 TL.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssihha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	320 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.	Belediye Encümeni	320 TL

YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	3.392.152,362
1954	3.059.740,865
1955	2.709.804,391
1956	2.220.048,895
1957	1.942.132,670
1958	1.776.512,282
1959-1966	1.509.092,732
1967	1.369.105,351
1968	1.256.760,019
1969	1.197.181,407
1970	1.117.297,753
1971	1.005.222,213
1972	851.928,109
1973	753.619,896
1974	559.340,276
1975	446.042,377
1976	380.448,863
1977	279.063,305
1978	199.555,197
1979	147.751,650

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
1980	69.017,630
1981	47.771,418
1982	39.721,050
1983	34.528,590
1984	27.623,974
1985	19.042,821
1986	13.792,289
1987	10.630,727
1988	7.067,470
1989	4.287,586
1990	2.600,678
1991	1.668,791
1992	1.002,119
1993	604,512
1994	362,183
1995	164,626
1996	91,211
1997	46,853
1998	27,150
1999	17,524

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
2000	10,598
2001	8,657
2002	5,231
2003	4,016
2004	3,465
2005	3,103
2006	2,927
2007	2,611
2008	2,452
2009	2,239
2010	2,185
2011	2,028
2012	2,063
2013	1,963
2014	1,797
2015	1,675
2016	1,558
2017	1,415
2018	1,229
2019	1,000

16.03.2019 tarih ve 30716 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Tespit olunan bu katsayılar 1/1/2020 tarihine kadar uygulanacaktır.

b) 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 47.771,418 ile çarpılacaktır.

c) 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 39.721,050 ile çarpılacaktır.

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YONETİM MUHAŞEBE YONETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	2.100
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.200
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde,	3.200
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	21.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	12.000
2. Kaybedilen alınırlar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınırlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	1.200
B- MUHAŞEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	12.750
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.000
C- MUHAŞEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHAŞEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.600
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	21.000
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	78.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınır için uygulanacak limirler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	6.200
1.3. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	30.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.550
1.2. Diğer İlçelerde	800
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	81.300
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	8.000
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.550
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	734
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibariyle uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 01.07.2018 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
2. 01.01.2017 - 30.06.2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
3. 01.01.2015 - 31.12.2016 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
4. 01.01.2014 - 31.12.2014 dönemi için	
4.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
4.2. Temerrüt faiz oranı	
4.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
4.2.2. Ticari işlerde (27.12.2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin Adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	19
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,5
8	Mahsup Alındısı	Cilt	24
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	24
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	24
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,5
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	32
14	Gönderme Emri	Cilt	24
15	Döviz Gönderme Emri	Cilt	24

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.